

รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

นางสาวปิยะฉัตร ใหม่แก้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FORM CONTENT PRESENTATION AND DISCOURSE
IN PERD BAAN PISANULOK TV PROGRAM

Miss Piyachart Maikaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิด
บ้านพิษณุโลก

โดย

นางสาวปิยะฉัตร ใหม่แก้ว

สาขาวิชา

การสื่อสารมวลชน

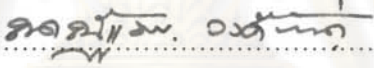
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

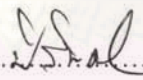
รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท

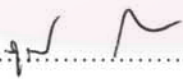
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

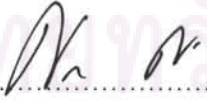
 คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาณุรัฐธัญ วงศ์บ้านตุ๋)

 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท)

 กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจน์ โกมลบุตร)

 กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว)

ศูนย์วิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปิยะจักร์ ใหม่แก้ว : รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก. (FORM CONTENT PRESENTATION AND DISCOURSE IN PERD BAAN PISANULOK TV PROGRAM) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร.อรรวรรณ ปิรันธนีโอวาท, 177 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาประเด็นต่างๆ ของวาทกรรม, เพื่อประเมินกระบวนการสร้างวาทกรรม และเพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก โดยขอบเขตงานวิจัยจะศึกษาจากเทปวีดิทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และเอกสารถอดคำพูดทางเว็บไซต์ thaigov.go.th ที่ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม - 27 ตุลาคม พ.ศ.2550 จำนวน 25 ตอน รวมทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้กรอบการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. มีวาทกรรมทั้งหมด 5 ประเภท จากประเด็นการนำเสนอตลอด 25 ตอนทั้งหมด 244 ประเด็น ได้แก่ วาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ, วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้, วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์, วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง และวาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ

2. กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างตัวบท การปฏิบัติการทางวาทกรรม และการปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม กล่าวคือ ตัวบทจากวาทกรรม 5 ประเภท นำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีที่มีความเสียสละต่อประเทศในการเข้ามารับตำแหน่ง มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาประเทศ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และผลักดันมีระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ส่วนการปฏิบัติการทางการวาทกรรม มีผู้สร้างวาทกรรม 2 คน คือ นายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ โดยอำนาจการคัดเลือกประเด็นและลำดับวาทกรรมอยู่ที่ผู้ดำเนินรายการ และขั้นตอนการผลิตรายการ ฉากและการวางตำแหน่ง บ่งบอกลักษณะการบริหารงานแบบการปกครองด้วยระบบราชการ (Bureaucratic Politics) และภาคปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม มีการสร้างวาทกรรมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและยอมรับอำนาจอันชอบธรรมในการบริหารประเทศในช่วงรัฐประหาร

3. การสื่อความหมายในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการใช้สัญลักษณ์หลายตัวในวาทกรรมทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ รัฐธรรมนูญ, การลงประชามติ, การเลือกตั้ง, ยุทธศาสตร์การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, ธรรมมาภิบาล และยุทธศาสตร์อยู่ดี มีสุข โดยมีบริบททางสังคมในช่วงรัฐประหารเป็นตัวจัดการสัญลักษณ์ทั้งหมด ให้สื่อความหมายในอำนาจของนายกรัฐมนตรีที่มีการบริหารงานแบบการปกครองด้วยระบบราชการ (Bureaucratic Politics)

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา2552.....

4985113228 : MAJOR MASS COMMUNICATON

KEYWORDS: DISCOURSE ANALYSIS/ PERD BAAN PISANULOK/ GEN. SURAYUDH CHULANONT/
FORM/ CONTENT/ PRESENTATION

PIYACHART MAIKAEW : FORM CONTENT PRESENTATION AND DISCOURSE IN PERD
BAAN PISANULOK TV PROGRAM. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. ORAWAN
PIRANTAOWAD, PH.D., 177 PP.

The objectives of this research are as follows: 1) to find the major issue in discourse in Perd Baan Pisanulok TV program 2) to evaluate processes of discourse construction and 3) to analyze the discourse signification. The researcher studied the TV program from National Broadcasting Services of Thailand and the record of program at thaigov.go.th that had been on-aired from May 12 to October 27, 2007 totaling 25 parts. This research used qualitative method in analyzing the discourse.

The results of the research reveal the following:

1. There are 5 types of discourse in Perd Baan Pisanulok TV Program: discourse of acting government, discourse of solution of unrest situation in 3 provinces in the southern part of Thailand, discourse of respect for the royal institution, discourse of prosecution of corruption cases of former prime minister and his party, and discourse of administration and solution Thailand's problems of Gen.Surayudh Chulanont.

2. The process of the construction of discourse of this program shows up the interaction among texts, discourse practices and sociocultural practices that is the texts of 5 types of discourse construct the identities of Prime Minister which consist of himself sacrificing to work as acting government, solving the problems, respecting of the royal institution and making way to the right democracy. The discourse practices have 2 discourse creators: Prime Minister and the program hosts (both male and female), who have a power to select the texts and discourses. The TV production and misc en scene demonstrate bureaucratic politics. The sociocultural practices show the construction of discourse to make people understand and accept the legitimate administration during coup.

3. The signification in this program uses signs in the 5 types of discourse which are new constitution, constitution referendum, new election, understanding, approaching and development strategy, sufficiency economy philosophy, Pol.Lt.Col.Thaksin Shinawatra, good governance and live well strategy, employing the social context as the code to signify the Prime Minister's power of bureaucratic politics to administer the country.

Department :Mass Communication..... Student's Signature.....
Field of Study :Mass Communication.... Advisor's Signature.....
Academic Year :2009.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความช่วยเหลือที่ผู้วิจัยได้รับจากหลายบุคคลที่เกี่ยวข้อง กราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการสื่อสารมวลชนทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ขอบพระคุณ รศ.ดร.อรวรรณ ปีลันธนโสภา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณารับให้คำปรึกษาและช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ขอบพระคุณ รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ที่กรุณาช่วยเหลือผู้วิจัยในการขัดเกลาโครงร่างวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงมาได้

นอกจากนี้ ขอบพระคุณ ผศ.ณานันท์ธัญญะ วงศ์บ้านคู ประธานกรรมการ, ผศ.จุนท์ โกลมบุตร และอาจารย์ ดร.ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอบพระคุณ ผศ.ดร.กิตติ กันภัย ผู้ที่คอยอบรมและขัดเกลาในทุกๆ เรื่องให้ผู้วิจัยมีวันนี้ได้

ขอบพระคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลในการทำวิจัย ทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์, สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล และโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม (Media Monitor) รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในฐานะ Key Informants ที่กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัย

ขอบคุณคุณปิติ วัฒนารัฐ รุ่นที่ KU 61 มนุษยศาสตร์ 20 สื่อสารมวลชน 19 และเพื่อนร่วมรุ่น MC 16 สำหรับกำลังใจที่มีให้กันเสมอ ขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น KU 62 มนุษยศาสตร์ 21 สื่อสารมวลชน 20 สำหรับมิตรภาพที่ยังไม่เคยจางหายและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดเวลา

ขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาการสื่อสารมวลชนทุกท่านที่คอยช่วยเหลือด้านเอกสารในการเรียนและทำวิทยานิพนธ์ ขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษาทุกท่านที่คอยให้คำปรึกษาเพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายและภาควิชาในคณะนิเทศศาสตร์ สำหรับการช่วยเหลือและมิตรภาพที่ดีตลอดมาในช่วงที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยสอน

ขอบพระคุณคุณเรขา พงศ์อักษร และทีมข่าวทุกคนของสถานีโทรทัศน์เพื่อเศรษฐกิจและการลงทุน Money Channel สำหรับประสบการณ์ทำงานในสายข่าวที่มีค่ามาก รวมทั้งเพื่อนๆ ผู้สื่อข่าวกระทรวงการคลังและกระทรวงพาณิชย์ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด

สุดท้ายกราบขอบพระคุณพ่อและคุณแม่ที่เข้าใจและอดทนกับผู้วิจัยมาตลอดเวลา 26 ปี รวมทั้งความเชื่อที่ไม่เคยลดน้อยลงเลยที่จะเห็นผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์.....	5
ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น.....	5
นิยามศัพท์.....	6
ขอบเขตการศึกษา.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎี.....	9
• แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและรัฐประหารในประเทศไทย.....	9
• แนวคิดเรื่องการสื่อสารทางการเมืองและการชวนเชื่อ.....	17
• แนวคิดเรื่องวาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรม.....	20
• แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม.....	26
• แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อความหมาย.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีวิจัย.....	33
ข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	34
ตัวอย่าง จำนวนตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง.....	40
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การนำเสนอข้อมูล.....	47
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	48
ปัญหานำวิจัยข้อ 1 มีวาทกรรมอะไรบ้างในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก.....	50
ปัญหานำวิจัยข้อ 2 กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เป็นอย่างไร.....	80
ปัญหานำวิจัยข้อ 3 วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีการสื่อความหมายอย่างไรบ้าง.....	123
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	130
สรุปผลการวิจัยตามปัญหานำวิจัย.....	130
อภิปรายผล.....	138
ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยในอนาคต.....	141
รายการอ้างอิง.....	142
ภาคผนวก.....	146
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	177

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงวิธีวิจัย.....	33
ตารางที่ 3.2 แสดงผู้ดำเนินรายการเปิดบ้านพิษณุโลกในแต่ละสัปดาห์.....	35
ตารางที่ 3.3 แสดงแหล่งข้อมูลเทปวีดิทัศน์รายการเปิดบ้านพิษณุโลก.....	40
ตารางที่ 4.1 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ แบ่งตามวันที่ออกอากาศ.....	50
ตารางที่ 4.2 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งตามวันที่ออกอากาศ.....	56
ตารางที่ 4.3 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ แบ่งตามวันที่ออกอากาศ.....	62
ตารางที่ 4.4 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรี และยุบพรรคการเมือง แบ่งตามวันที่ออกอากาศ.....	66
ตารางที่ 4.5 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ แบ่งตามวันที่ออกอากาศ.....	71
ตารางที่ 4.6 สรุปอัตลักษณ์และความสัมพันธ์จากวาทกรรม 5 ประเภท ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก.....	96
ตารางที่ 5.1 แสดงความสัมพันธ์ของสัญญาณในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก.....	136

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 2.1 แสดงระบบวิศวกรรมการสื่อสารทางการเมือง.....	18
รูปภาพที่ 2.2 แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรม	
แบบ Three Dimensions Model.....	24
รูปภาพที่ 2.3 แสดงกรอบแนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคม.....	27
รูปภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework).....	32
รูปภาพที่ 4.1 แผนภูมิวงกลมแสดงสัดส่วนของประเภทวาทกรรม	
ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก.....	79
รูปภาพที่ 4.2 ฉากและการจัดวางตำแหน่งการสนทนาในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก.....	113
รูปภาพที่ 4.3 แสดงแผนขั้นตอนการผลิตรายการเปิดบ้านพิษณุโลก.....	120

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมีบทบาทมากขึ้นในยุคสมัยใหม่ (Modernity) และยุคหลังสมัยใหม่ (Post-modernity) ที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ทั้งในการติดต่อสื่อสารในธุรกิจและในสื่อมวลชน ทำให้ภาษาในยุคนี้จะถูกดัดแปลงและเปลี่ยนแปลงเพื่อดึงดูดและโน้มน้าวใจผู้ฟัง ผู้สร้างสารต้องมีการใช้ทักษะทางการใช้ภาษามากขึ้น หน้าทีของภาษาจึงไม่เป็นแค่เครื่องมือสื่อสาร ยังเป็นสิ่งที่ถูกวิเคราะห์และวิพากษ์ โดยเฉพาะภาษาในระบบการสื่อสารมวลชน

ภาษาเป็นหนึ่งในเครื่องมือหลักที่ใช้ในสื่อมวลชน เพื่อแสดงเหตุผลในทางความคิดออกมาเป็นภาษาพูดหรือเขียน ซึ่งจะสื่อความคิดใน 2 ลักษณะ คือ เรื่องที่เป็นความจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ และเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าต่างๆ ที่สามารถทำให้เกิดการยอมรับในคุณค่าเหล่านั้นได้ อย่างหลังนี้เป็นการใช้ภาษาเพื่อการชักจูงใจให้ผู้รับความคิดและคล้อยตาม (ชัยอนันต์ สุมทวณิช และกนก วงษ์ตระหง่าน, 2526)

สำหรับทางการเมือง ภาษามีหน้าที่หลักเพื่อสร้างอิทธิพลและอำนาจ ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นการสั่งการ อภิปราย ถกเถียง วิพากษ์ วิจารณ์ และออกกฎหมาย ดังนั้นภาษากับสื่อมวลชนจึงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) โดยเป็นสื่อกลางในการสร้างความหมายผ่านข้อมูลข่าวสารและกฎระเบียบของรัฐระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้การปกครอง โดยดำเนินการอย่างสอดคล้องกับระบบของสังคมนั้นๆ เนื่องจากคุณลักษณะของสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนเสมือนเป็นศูนย์กลางในการควบคุมสังคม ซึ่งหากผู้ใดควบคุมสื่อมวลชนได้ ย่อมมีข้อได้เปรียบในการเผยแพร่ชักนำแนวคิดหรือสร้างความหมายต่อคนในสังคมได้ (เสถียร เขยประทับ, 2540)

รูปแบบของรายการสื่อสารทางการเมืองเป็นรายการที่ฝ่ายบริหารประเทศผลิตขึ้นมาเพื่อให้ผู้บริหารประเทศในช่วงเวลานั้นทำการสื่อสารกับประชาชนผ่านสื่อมวลชนที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ นับว่าการสื่อสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อมวลชนมีศักยภาพที่จะสามารถสร้างผลประโยชน์ให้รัฐบาลในทางใดทางหนึ่ง จากในอดีตที่ผ่านมา ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ค.ศ.1930 นายโจเซฟ เกิบเบลล์ รัฐมนตรีกระทรวงโฆษณาชวนเชื่อของนาซี ได้ใช้ประโยชน์จากสื่อทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุในการโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อการสร้างภาพพจน์ของฮิตเลอร์ให้

มหาชนยอมรับและเทศะแนนนิยมให้กับฮิตเลอร์อย่างมาก นำไปสู่การสร้างความเป็นวีรบุรุษและการปฏิวัติวัฒนธรรมในเวลาต่อมา

ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้จัดตั้งกรมโฆษณาการ (กรมประชาสัมพันธ์ในปัจจุบัน) เพื่อควบคุมและใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน โดยในช่วงปี พ.ศ.2484 – 2486 รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงครามใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อจัดรายการปลุกใจ รายการสนทนาระหว่างนายมั่นกับนายคง เป็นรายการที่มีอิทธิพลที่ประชาชนทุกคนต้องฟังและเป็นกระบอกเสียงจากทำเนียบสามัคคีชัย (ทำเนียบรัฐบาลในปัจจุบัน) โดยออกอากาศเป็นประจำทุกวัน ใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมประเทศชาติและประชาชนให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐบาลได้วางเอาไว้ จากจุดนี้เองที่ทำให้สื่อวิทยุกระจายเสียงเข้ามามีบทบาทในการสื่อสารทางการเมืองเป็นอย่างมาก

ในประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกา ยังมีการใช้สื่อมวลชนเพื่อวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ทางการเมือง คือ ในปี ค.ศ.2000 มีการจัดรายการสด Radio Address ออกมาเพื่อพูดคุยกับประชาชนผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงโดย ประธานาธิบดีคนที่ 43 นาย George W. Bush และมีการนำเผยแพร่ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งมีรูปแบบในแต่ละสัปดาห์จะมีการเลือกนำเสนอ 1 ประเด็นที่รัฐบาลต้องการเน้นเป็นพิเศษ ออกอากาศทุกวันเสาร์ ภายใต้การผลิตโดย Office of the Press Secretary

รัฐบาลของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนที่ 23 ของไทย ได้จัด “รายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน” ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2544 - 2549 เพื่อเป็นสื่อกลางในการเชื่อมประสานให้เกิดการยอมรับและความเข้าใจตรงกันระหว่างรัฐบาลกับมหาชน โดยออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 08.00 – 09.00 น. ถ่ายทอดกระจายเสียงผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ มี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรเป็นผู้ดำเนินรายการด้วยตัวเอง จากนั้นก็เพิ่มช่องทางมากขึ้นทั้งสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เครือข่ายทัพบก กองทัพอากาศ และตำรวจ รวมทั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

ส่วน “รายการเปิดบ้านพิษณุโลก” เป็นรายการสื่อสารทางการเมือง พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ภายหลังจากการปฏิวัติรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 จากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. นำโดยพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ได้ยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินของพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และประกาศกฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ซึ่งเริ่มออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550 หลังจากที่ได้บริหารราชการมานานกว่า 6 เดือน

ในที่นี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารทางการเมืองสะท้อนให้เห็นรูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมผ่านสื่อมวลชน เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและขั้นตอนผลิต รวมไปถึงวิเคราะห์กระบวนการถ่ายทอดวาทกรรมผ่านสื่อมวลชนในเชิงวิพากษ์ ทำให้ภาษาเป็นสื่อที่มีค่าในตัวเอง ดังนั้นการวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกจะเป็นการศึกษาเนื้อหาของรายการ และความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาในการสื่อสารหรือตัวบท (Text) และบริบทต่างๆ ในสังคม (Context) และประวัติการเกิดรัฐประหารในประวัติศาสตร์การเมืองไทย ซึ่งคณะที่ทำการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 มีช่วงเวลาในการสร้างอำนาจทางการเมืองทั้งหมด 15 เดือน คือ เดือนกันยายน พ.ศ.2549 – เดือนธันวาคม พ.ศ.2550

จากประวัติศาสตร์ทางการเมืองของไทยนับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 พ.ศ.2475 การเมืองของไทยยังไม่ถูกสถาปนาให้เป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง แต่เป็นการปกครองจากกลุ่มข้าราชการ ทหารและพลเรือนชั้นสูงหรือที่เรียกว่า ระบอบอำมาตยาธิปไตย (Aristocratic Politics) จนได้เสื่อมอำนาจไปหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 ในสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ และกลับมามีอำนาจอีกครั้งในยุคของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ในปีพ.ศ.2534 ซึ่งมีการเดินขบวนประท้วงรัฐบาลของคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) และพรรคการเมืองแนวร่วม นำโดย พล.ต. จำลอง ศรีเมือง ซึ่งหลังจากที่รัฐบาลได้เข้ามาปราบปรามกลุ่มผู้ประท้วง จึงเกิดการโต้ตอบอย่างรุนแรง เช่น เผาสถานที่ราชการหลายแห่งในระหว่างวันที่ 17-21 พฤษภาคม พ.ศ.2535 และเหตุการณ์ได้ยุติลงด้วยบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และเหตุการณ์นี้ยังได้ถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์การเมืองไทยว่าเป็นเหตุการณ์วิปโยค เช่นเดียวกับเหตุการณ์วิปโยคในเดือนตุลาคม พ.ศ.2516 และ พ.ศ.2519 (จุฬพล นิมพานิช, 2548)

จากประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยจะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีการปฏิวัติรัฐประหารอยู่บ่อยครั้ง ล้วนแล้วแต่มีแกนนำเป็นข้าราชการฝ่ายทหาร จนมาถึงครั้งล่าสุดในเดือนกันยายน พ.ศ.2549 เพื่อล้มล้างอำนาจรัฐบาลของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ภายหลังจากการรัฐประหาร คปค. ได้จัดตั้งรัฐบาลชั่วคราว โดยมี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 24 ของไทย เพื่อดำเนินการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่และให้ประชาชนลงประชามติ รวมทั้งจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปใหม่อีกครั้ง ซึ่งในช่วงระหว่างการทำงานของรัฐบาลชุดนี้ จึงเกิดรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เพื่อเป็นสื่อให้ประชาชนสามารถติดตามข่าวสารและข้อเท็จจริงได้ โดยเริ่มออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม – วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550 รวม 25 ตอน

รูปแบบของรายการเปิดบ้านพิษณุโลกจะออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 08.00 - 09.00 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และทางสถานีวิทยุในเครือข่ายของกรมประชาสัมพันธ์ โดยมีผู้ดำเนินรายการสลับเปลี่ยนกันในแต่ละสัปดาห์ ทำหน้าที่ซักถามการทำงานในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมาจากนายกรัฐมนตรีน

ในการศึกษารูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เป็นการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการสื่อสารทางการเมืองในช่วงวิกฤติการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยหลังจากการเกิดปฏิวัติรัฐประหาร และวาทกรรมการเมืองจากการใช้ช่องทางสื่อมวลชนของรัฐ เพื่อสร้างอำนาจและตัวตนจากวาทกรรมชุดนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงระบบอำนาจในการผลิตสร้าง ปิดกั้น และการดำรงอยู่ของความหมายของสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการประกอบสร้างความหมายในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ซึ่งการศึกษาวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) จะทำการค้นหาระบบการ ขั้นตอนในการสร้างอัตลักษณ์และความหมายให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคม โดยจะศึกษาวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทั้ง 3 มิติของวาทกรรม (อรรถวรณ์ ปิรันธน์โอวาท, 2544) ได้แก่

มิติที่ 1 คือ มิติด้านตัวบท (Text) เป็นการวิเคราะห์ตัวบทในมิติทางภาษา เพื่อค้นหาความหมายของวาทกรรมที่ปรากฏในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ในที่นี้หมายถึงการใช้ภาษาของตัวบทและรูปแบบของภาษาที่มีความสัมพันธ์กันภายในตัวบทเดียวกัน จากบทสนทนาระหว่างผู้ดำเนินรายการและนายกรัฐมนตรีน

มิติที่ 2 คือ มิติด้านปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice) คือการศึกษาระบบการผลิตสร้างตัวบทหรือบทสนทนาในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เป็นการวิเคราะห์และตีความตัวนายกรัฐมนตรีนในฐานะเป็นผู้สร้างวาทกรรมและผู้ดำเนินรายการในฐานะผู้ถ่ายทอดและการนำเสนอตัวบทที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างและกลุ่มเป้าหมาย

มิติที่ 3 คือ มิติด้านปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) เป็นการศึกษาวิเคราะห์บริบททางสังคมและวัฒนธรรมหรือการวิเคราะห์วาทกรรมในมิติทางสังคม เป็นการแสดงให้เห็นว่าวาทกรรมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในรูปของการถ่ายทอดความคิดผ่านทางภาษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายและกระบวนการสร้างวาทกรรม ในที่นี้คือ วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการสร้างความหมายในทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมภายใต้บริบทต่างๆ ในช่วงเวลาของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่า วาทกรรมที่เกิดขึ้นรายการเปิดบ้านพิษณุโลก (1) มีชนิดใดบ้าง (2) วาทกรรมที่เกิดขึ้นนั้นมีกระบวนการการสื่อความหมายเพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมืองในการทำรัฐประหารและลดความน่าเชื่อถือวาทกรรมคู่ตรงข้ามอย่างไร และ (3) วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีส่วนในการกำหนดรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอ เพื่อ

บรรลุนิติภาวะของการสื่อสารทางการเมืองอย่างไร นอกจากนี้การเริ่มมีรายการเปิดบ้าน พิษณุโลกภายหลังจากการรัฐประหารและแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี นับเป็นเวลา 6 เดือนของการบริหารประเทศ ทั้งๆ ที่ด้วยอำนาจและสื่อมวลชนในมือของรัฐบาลสามารถสร้างรายการประเภท สื่อสารทางการเมืองได้ นับตั้งแต่เข้ารับตำแหน่ง แต่การเริ่มผลิตรายการเมื่อบริหารงานไปแล้ว 6 เดือนและอีกไม่นานก็จะมีทางเลือกตั้งใหม่ เป็นข้อสังเกตที่ว่า นายกรัฐมนตรีต้องการสร้างอำนาจ และตัวตนทางการเมืองอย่างไรในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก รวมทั้งยังมีความน่าสนใจที่จะศึกษา ว่าวาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น ยังสามารถดำรงอยู่ได้ในปัจจุบันหรือไม่

สำหรับการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Approach) และการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) ซึ่งส่งผลให้มีการกำหนด รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอของรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการสร้างความหมาย อำนาจ ตัวตน และความจริงทางสังคมการเมืองของนายกรัฐมนตรี ผ่าน การศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่ออกอากาศผ่านสื่อโทรทัศน์ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจใน การสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อในอำนาจของรัฐบาล

1.2 ปัญหาคำวิจัย

1. มีวาทกรรมอะไรบ้างในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
2. กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกเป็นอย่างไร
3. วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการสื่อความหมายอย่างไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อค้นหาประเด็นต่างๆ ของวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
2. เพื่อประเมินกระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
3. เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

1.4 ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น

1. รายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีนำเสนอวาทกรรม 5 ประเภท ได้แก่ วาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ, วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์, วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีต

นายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง และวาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ

2. กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบท ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม และภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม กล่าวคือ อัตลักษณ์ของนายกรัฐมนตรี การทำงานของรัฐบาล และบริบททางสังคมในช่วงรัฐประหารมีผลต่อการสร้างวาทกรรมและกำหนดรูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
3. วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีการสื่อความหมายจากวาทกรรมทั้ง 5 ประเภท ภายใต้วาทกรรมใหญ่ของรายการคือ การสื่อความหมายในการบริหารงานแบบกลุ่มคนชนชั้นทหารและข้าราชการชั้นสูงในระบบการบริหารงานแบบการปกครองด้วยระบบราชการ (Bureaucratic Politics) ที่มีความสามารถในการแก้ไขและยุติความขัดแย้งในสังคม รวมทั้งเป็นกลุ่มคนที่มีคุณธรรมในการปกครองและบริหารบ้านเมือง โดยมีการสื่อความหมายตรงและสื่อความหมายแฝงผ่านการสนทนา รายการเปิดบ้านพิษณุโลก

1.5 นิยามศัพท์

1. **รูปแบบ (Form)** หมายถึง รูปแบบของรายการเปิดบ้านพิษณุโลกที่เป็นรายการสนทนาเกี่ยวกับการเมืองและการบริหารประเทศของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์
2. **เนื้อหา (Content)** หมายถึง เนื้อหาที่ปรากฏในบทสนทนาในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกระหว่างนายกรัฐมนตรีกับผู้ดำเนินรายการที่ผลิตเปลี่ยนในแต่ละสัปดาห์
3. **วิธีการนำเสนอ (Presentation)** หมายถึง วิธีที่ผู้ผลิตรายการใช้วางแนวทาง รูปแบบเนื้อหา ขั้นตอนการผลิต และกำหนดตัวผู้ดำเนินรายการให้เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
4. **วาทกรรม (Discourse)** หมายถึง การแสดงออกทางความคิดและอุดมการณ์ ของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ที่สื่อสารผ่านภาษาพูดและการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ทั้งนี้วาทกรรมที่ปรากฏจะมีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของสังคมการเมืองไทยในช่วงเวลานั้น
5. **กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก** หมายถึง ขั้นตอนในการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกผ่านการออกอากาศทางโทรทัศน์ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม และภาคปฏิบัติ

- การทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งมีบริบททางสังคมเป็นตัวสร้างกรอบวาทกรรม ได้แก่ ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และกฎหมาย
6. **ตัวบท** หมายถึง เนื้อหา ประเด็น และสาระสำคัญในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกทั้ง 25 ตอน ที่มีการสะท้อนภาพของวาทกรรมสู่สังคมในช่วงรัฐประหารและสร้างอัตลักษณ์ของนายกรัฐมนตรี
 7. **ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม** หมายถึง ขั้นตอนการสร้างตัวบทที่มีองค์ประกอบ ได้แก่ นายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการในฐานะผู้นำเสนอตัวบท, การคัดเลือกประเด็นและสาระสำคัญในรายการ, รูปแบบการสื่อสารในรายการ และกลุ่มเป้าหมายของรายการ ส่วนขั้นตอนการบริโภคตัวบท มีองค์ประกอบ ได้แก่ การแพร่กระจายวาทกรรมของรายการและระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทในช่วงรัฐประหาร
 8. **ภาคปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม** หมายถึง วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกที่มีต่อระบบต่างๆ ในสังคมช่วงรัฐประหาร ได้แก่ สังคม, เศรษฐกิจและการเมือง, วัฒนธรรม และกฎหมาย
 9. **การสื่อความหมายวาทกรรม** หมายถึง ความหมายตรงและความหมายแฝงที่ถูกสื่อสารหรือนำเสนอออกมาผ่านการสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการเปิดบ้านพิษณุโลกที่ผลัดเปลี่ยนในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งมีความหมายที่เกี่ยวกับการเมืองและการบริหารประเทศของรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์

1.6 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะศึกษาจากเทปวิดีโอที่บันทึกออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และเอกสารถอดคำพูดที่ทางเว็บไซต์ thaigov.go.th จัดทำขึ้นมา เพื่อประกอบการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลจากรายการเปิดบ้านพิษณุโลกตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม – 27 ตุลาคม พ.ศ.2550 รวมทั้งหมด 25 ตอน ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการบริหารงานของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ก่อนมีการเลือกตั้งทั่วไป โดยที่ได้ปิดรายการลงแล้ว เพื่อให้รัฐบาลได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งในวันอาทิตย์ที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2550

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะใช้การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) จากรูปแบบเนื้อหา และวิธีการนำเสนอในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก โดยทำการสำเนาเทปวิดีโอและเอกสารถอดคำพูด และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากทีมผู้เกี่ยวข้องในการผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการ และจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

(Descriptive Analysis) เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นบทบาทวาทกรรมที่ปรากฏในรายการเปิดบ้าน พิษณุโลกที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายจากวาทกรรมและกระบวนการสร้างวาทกรรมการเมืองในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
2. เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนที่อยู่ในอำนาจรัฐต่อการแสดงออกทางการเมืองในปัจจุบัน ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการเมือง ซึ่งสามารถสร้างความหมาย ความจริง และอำนาจทางสังคมและการเมือง
3. เพื่อสร้างวิจาร์ณญาณของผู้รับสารต่อการสื่อสารทางการเมือง อันจะเกิดความเข้าใจ และรู้เท่าทันสื่อมวลชนของรัฐในบทบาทการเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้าน พิษณุโลก” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและรัฐประหารในประเทศไทย
- 2.1.2 แนวคิดเรื่องการสื่อสารทางเมืองและการชวนเชื่อ
- 2.1.3 แนวคิดเรื่องวาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรม
- 2.1.4 แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม
- 2.1.5 แนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและรัฐประหารในประเทศไทย (Political History and Coups in Thailand)

ประวัติศาสตร์การเมืองของไทยนั้น เริ่มจากการปฏิรูประเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน ในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2435 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยให้มีการจัดตั้งสถาบันราชการแบบตะวันตกขึ้นมาแทนสถาบันเดิม และรวมศูนย์อำนาจมาที่สถาบันพระมหากษัตริย์ ประกาศตั้งกระทรวง 10 กระทรวงและจัดระเบียบการปกครองหัวเมือง และจังหวัดต่างๆ ใช้ระบบเทศาภิบาล รวมทั้งการยกเลิกกฎหมายศักดินา ซึ่งแนวความคิดและวิถีทางการเมืองจากตะวันตกนี้เองเป็นผลทำให้เกิดการปฏิวัติในอีก 40 ปีต่อมา พ.ศ.2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นแนวคิดแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ

จากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในยุคนั้นมาพร้อมกับการก่อตัวของระบอบอำมาตยาธิปไตย (Aristocratic Politics) เป็นระบอบการเมืองที่ระบบราชการ ทั้งทหารและพลเรือนครอบงำและมีอำนาจทางการเมือง โดยที่กระบวนการตัดสินใจทั้งหมด มาจากผู้นำทางเมืองที่มาจากระบบราชการ อันเกิดมาจากกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เป็นชนชั้นสูงหรือขุนนางราชการที่ได้รับการศึกษาจากประเทศตะวันตกและได้อิทธิพลแนวคิดการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาด้วยเช่นกัน (จุมพล หนิมพานิช, 2548: 159)

ก่อนหน้าที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้มีกลุ่มทหารบกหนุ่มนำโดย ร.อ.ขุนทวยหารพิทักษ์ (เหล็ง ศรีจันทร์) กำลังทำการวางแผนและเตรียมการเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย แต่กลับถูกฝ่ายรัฐบาลจับกุมตัวได้ก่อน จึงเป็น “กบฏ”¹ ครั้งแรกในยุคก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หรือที่รู้จักกันในนาม “กบฏ ร.ศ.130”

ต่อมาเป็นการ “ปฏิวัติ 2475” โดยคณะราษฎร ซึ่งหมายถึงคณะตัวแทนของราษฎรที่ไม่เอา “คณะเจ้านาย” และระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งมีสาเหตุหลักๆ ของ “ปฏิวัติ”² เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 นั้นมาจากความต้องการที่จะพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัย (Modernization) และเป็นที่ทำให้กลุ่มคนที่ได้รับการศึกษาทางประเทศตะวันตกต้องการเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ได้มีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้การเปลี่ยนแปลงปกครองอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 โดยในรัชสมัยนี้เองที่การเคลื่อนไหวของกลุ่มคนรุ่นใหม่เหล่านี้ประสบความสำเร็จ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2519: 108)

กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ทำกรปฏิวัติสำเร็จ ได้แก่ หลวงประดิษฐมนูธรรม, จอมพล ป. พิบูลสงคราม, พ.ท.หลวงทัศนัยนิยมศึก, หลวงศิริราชไมตรี, ดร.ตัว พานุกรม, นายเนบ พหโยธิน และพล.ท.ประยูร ภมรมนตรี เป็นต้น ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ มีทั้งทหารและพลเรือน

หลังจากนั้นในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2476 พระยามโนปกรณนิติธาดา ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้เป็นผู้นำ “คณะรัฐประหาร” เข้ายึดอำนาจตัวเอง โดยใช้กฎหมายพระราชกฤษฎีกาไปบังคับให้หยุดใช้รัฐธรรมนูญ และได้สถาปนาตัวเองเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งและมีอำนาจในการออกกฎหมายพระราชบัญญัติได้ นับว่าเป็น “รัฐประหาร”³ ครั้งแรกและพระยามโนปกรณนิติธาดาก็ยังเป็น “เผด็จการ” คนแรกในระบอบประชาธิปไตย (ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์: 2550, 25)

อย่างไรก็ตาม จากเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ทางการเมือง ในช่วงรัฐบาลของพระยามโนปกรณนิติธาดา มีการบริหารประเทศประสบปัญหาหลายด้าน จำเป็นต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยการประกาศพระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎร โดยอ้างเหตุของความแตกแยกในคณะรัฐมนตรี

¹ กบฏ (Rebellion) คือ การทำรัฐประหารที่ไม่ประสบความสำเร็จ หรือกำลังอยู่ในขั้นเตรียมการทำรัฐประหาร แต่ยังไม่ได้ลงมือทำ และถูกฝ่ายรัฐบาลกวาดจับเสียก่อน หรือถูกฝ่ายรัฐบาลกวาดจับและเป็นคดีนำขึ้นศาล ทั้งศาลพิเศษและศาลทหาร โดยไม่มีบันทึกหลักฐานจากฝ่ายที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏว่ามีกรวางแผนจะทำการจริงหรือไม่ ไม่ว่าจะในรูปแบบใดต่างก็มีวัตถุประสงค์เพื่อล้มอำนาจรัฐบาล ในที่นี้จะหมายถึงกบฏทางการเมืองเท่านั้น

² ปฏิวัติ (Revolution) คือ การเปลี่ยนแปลงระบบหรือระบบการบริการบ้านเมือง

³ รัฐประหาร (Coup) คือ การเข้ายึดอำนาจรัฐโดยฉับพลันอย่างผิดกฎหมายในบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งของฝ่ายรัฐบาล

และการดำเนินการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ ขึ้นมารอผลการเลือกตั้ง ทำให้ต้องงดรัฐธรรมนูญในบางมาตรา โดยไม่มีสภา เพื่อให้สามารถบริหารประเทศได้ นอกจากนี้ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ยังมีปัญหาเรื่องความขัดแย้งในแต่ละกลุ่มทางการเมือง ระหว่างคณะราษฎร กลุ่มขุนนาง และกลุ่มอนุรักษนิยม (พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ, 2549: 56)

หลังจากนั้นไม่นาน ก็เกิดรัฐประหารครั้งที่ 2 ซึ่งทำการรัฐประหารโดยคณะราษฎร ภายใต้การนำโดยพ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา เข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลเผด็จการของพระยามโนปกรณนิติธาดา ในวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2476 เพื่อบังคับใช้รัฐธรรมนูญต่อไป ในปีเดียวกันนี้เอง รัฐบาลของพ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนาได้ทำสงครามกับทหารจากฝ่ายพล.อ. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบวรเดช เป็นหัวหน้า “คณะกู้บ้านกู้เมือง” ใช้แผนการล้อมกรุงเทพฯ เพื่อบังคับให้รัฐบาลคณะราษฎรยอมลาออกแต่โดยดี สุดท้ายก็พ่ายแพ้ให้ฝ่ายรัฐบาลไป จึงกลายเป็นกบฏครั้งแรกในยุคสมัยของประชาธิปไตยในนาม “กบฏบวรเดช” วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2476 โดยขณะนั้น ทำให้ พ.ท. หลวงพิบูลสงคราม เป็นผู้นำปราบกบฏจนสำเร็จและได้เลื่อนยศเป็นพันเอก (พ.อ.) ซึ่งเหตุการณ์กบฏบวรเดชมีคำพิพากษาต่อมาให้กลุ่มกบฏมีโทษ ตั้งแต่ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต ปลดออกจากราชการเป็นจำนวนมาก (พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ, 2549: 62)

กลุ่มทหารนายสิบในหน่วยของกองทัพบกได้ถูกจับฐานเตรียมการจะยึดอำนาจรัฐบาล ในวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ.2478 เพื่อจะอัญเชิญให้รัชกาลที่ 7 ซึ่งได้สละราชย์ไปแล้วเมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2477 ศาลได้ตัดสินให้มีการประหารชีวิตจริง ส.อ. สวัสดิ์ มะหะหมัด นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การกบฏ แล้วคณะก่อการกบฏก็ถูกจับจากฝ่ายรัฐบาล ซึ่งได้มีการตรากฎหมายพิเศษแก้ไขเพิ่มเติมจากปีพ.ศ.2476 ให้กบฏมีโทษจำคุกตั้งแต่ 16 ปี จนถึงประหารชีวิต (พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ, 2549: 64)

หลังจาก “กบฏนายสิบ 2478” ไม่นานนักก็เกิด “กบฏ 2482” เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2481 ซึ่งเป็นกลุ่มทหารของฝ่ายพระยาทรงสุรเดช กลุ่มนักการเมืองที่สัมพันธ์กับกบฏบวรเดช และนักการเมืองฝ่ายค้าน ซึ่งได้ถูกรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงครามทำการกวาดจับในข้อหาเตรียมการวางแผนจะเปลี่ยนองค์พระมหากษัตริย์กลับไปเป็นรัชกาลที่ 7 และจะเปลี่ยนตัวนายกรัฐมนตรี โดยหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษขึ้น เพื่อพิจารณาคดี ผู้ถูกจับกุมในข้อหากบฏ ซึ่งผลการพิจารณามีผู้ถูกตัดสินประหารชีวิต 18 คน และจำคุกตลอดชีวิต 25 คน กบฏครั้งนี้จึงมีอีกชื่อหนึ่งว่า “กบฏ 18 ศพ” (พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ, 2549: 65)

หลังจากนั้นไม่นาน หนึ่งในผู้นำคณะราษฎรคือ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ได้ขอยุติการผูกขาดอำนาจของเหล่าเสนาอำมาตย์หรือข้าราชการประจำในปี พ.ศ.2489 โดยประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 3 เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2489 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด

มีเจตนารมณ์ที่ชัดเจนที่ให้ประชาชนมีสิทธิที่จะใช้อำนาจการปกครอง แต่ก็กลับถูกเหล่าเสนาอำมาตย์และทหารเลกล้มไป โดยทำการรัฐประหารในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2490 ซึ่งเป็นรัฐประหารครั้งที่ 3 โดยคณะทหารได้แก่ พล.ท.ผืน ชุมพะวัณ และจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นผู้นำ โดยเข้ายึดอำนาจของรัฐบาล พล.ร.ต.ถวัลย์ อ่างนาวาสวัสดิ์ รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งกำจัดอิทธิพลและอำนาจทางการเมืองของดร.ปรีดี พนมยงค์ พลเรือินฝ่ายซ้ายของคณะราษฎรและขบวนการเสรีไทย รวมทั้งประกาศใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ.2490 (เกษียร เตชะพีระ, 2550: 10)

หลังจากรัฐประหารครั้งที่ 3 นายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งหลังจากการเลือกตั้งใหม่ นายควงก็ยังได้เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ดำรงตำแหน่งได้เพียง 1 เดือนกว่าเท่านั้น ก็ถูกคณะทหารส่งจดหมายขอให้ นายควงลาออกจากตำแหน่ง โดยอ้างเหตุผลว่า “ทหารไม่พอใจรัฐบาลนี้เป็นอย่างยิ่ง” ซึ่งนายควงก็ยอมลาออกแต่โดยดี นับเป็นการทำรัฐประหารครั้งที่ 4 “รัฐประหารทางจดหมาย” เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.2491 (อรรถศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2550: 28)

6 เดือนต่อมา รัฐบาลได้ทำการจับกุมกลุ่มทหารเสนานิการก่อนที่จะทำการรัฐประหารในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2491 นำโดย พล.ต.สมบุญ ศรีวานิชิต (หลวงศรีวานิชิต) รองเสนานิการกลาใหม่, พล.ต.เนตร เขมะโยธิน รองเสนานิการทหารบก, พล.ต.หลวงธรรมากรโกวิท (เพิ่ม ศิริวิสูตร) นายทหารประจำกรมเสนานิการทหารบก นับว่าเป็นกบฏครั้งที่ 4 “กบฏเสนานิการ” (อรรถศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2550: 29)

หลังจากนั้นดร.ปรีดี พนมยงค์ได้เดินทางกลับประเทศไทย หลังจากรัฐประหารครั้งที่ 3 โดยได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายทหารเรือและกำลังพลเสรีไทยสายนักศึกษาธรรมศาสตร์ เข้ายึดพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2492 เพื่อประกาศยึดอำนาจและเปลี่ยนรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2490 นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่สุดท้ายก็กลายเป็นกบฏ เพราะถูกฝ่ายรัฐบาลโจมตีด้วยอาวุธและรถถัง จึงเป็นกบฏครั้งที่ 5 “กบฏวังหลวง” อย่างไรก็ตามรัฐบาลได้เข้าจับกุมผู้สนับสนุนดร.ปรีดี พนมยงค์ ประกอบด้วย นายเตียง ศิริขันธ์, นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์, นายฟอง สิทธิธรรม และนายถวิล อุดล โดยกล่าวหากลุ่มบุคคลดังกล่าวฐานคิดทำรัฐประหาร (พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ, 2549: 120)

2 ปีต่อมา เกิดกบฏครั้งที่ 6 “กบฏแมนฮัตตัน” เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2494 โดยกลุ่มนายทหารเรือทำการยึดอำนาจของฝ่ายรัฐบาล โดยจับตัวจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีเป็นตัวประกัน ในวันพิธีรับมอบเรือ “แมนฮัตตัน” ของขวัญแห่งมิตรภาพไทย-สหรัฐอเมริกาในยุคสงครามเย็น แต่เนื่องจากกลุ่มนายทหารบกและทหารอากาศไม่ยอมรับการยึดอำนาจของกลุ่มนายทหารเรือ ซึ่งเป็นความขัดแย้งกันเองในหมู่ทหาร จึงทำการโจมตีโดยใช้เครื่องบินทิ้งระเบิดจม

เรือรบหลวงศรีอยุธยาที่กลุ่มนายทหารเรือจับตัวจอมพล ป. เภาไว้ และประกาศให้จอมพล ป. ยอม สละชีวิต แต่จอมพล ป. ก็รอดชีวิตมาได้และมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป (อ้างศักดิ์ เพชร เลิศอนันต์, 2550: 30)

ไม่นานนักจึงเกิดรัฐประหารครั้งที่ 5 “รัฐประหารทางวิทยุกระจายเสียง” เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ.2494 เกิดจากคณะรัฐประหารเข้ายึดอำนาจของจอมพล ป. พิบูลสงครามและ จอมพลผิน ชุณหะวัณ โดยใช้วิธีอ่านคำแถลงการณ์ผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อนำรัฐธรรมนูญฉบับวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2475 มาประกาศใช้ โดยมีรูปแบบสภาเดียว แต่มี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 ประเภท คือ มาจากการเลือกตั้งและการแต่งตั้ง โดยจะมีอำนาจเท่าเทียมกันและสามารถอยู่ในอำนาจตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ 10 ปี และให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับอนุรักษนิยมของนายควง อภัยวงศ์ พ.ศ. 2492 (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2550: 23-24)

หลังจากที่รัฐบาลไทยดำเนินนโยบายสนับสนุนสหรัฐอเมริกาเรื่องภัยคอมมิวนิสต์และเข้าร่วมสงครามเกาหลีในช่วงสงครามเย็น จึงมีกลุ่มผู้ที่คัดค้านนโยบายดังกล่าวซึ่งส่วนใหญ่เป็น ปัญญาชน นิสิต นักศึกษา และนักหนังสือพิมพ์ เนื่องจากต้องการให้รัฐบาลไทยเน้นนโยบาย สันติภาพของโลกและความเป็นกลางระหว่างประเทศ แต่สุดท้ายก็พ่ายแพ้ถูกรัฐบาลจับกุมและถูก ฟ้องศาลอาญาจำนวน 54 คน ในวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2495 นับเป็นกบฏครั้งที่ 7 “กบฏ สันติภาพ” (อ้างศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2550: 31)

อีก 5 ปีต่อมา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบก ได้เข้ายึดอำนาจรัฐบาลของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม หัวหน้าพรรคเสรีมนังคศิลา และพล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ นับว่าเป็น รัฐประหารครั้งที่ 6 “รัฐประหาร 2500” เพื่อล้มล้างกลุ่มทหารและตำรวจ เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2500 ซึ่งปัญหาต่อเนื่องมาจากการเลือกตั้งที่ไม่ชอบธรรม เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500 ที่ทำให้กลุ่มนิสิต นักศึกษาจากทั้งจุฬาลงกรณ์ และธรรมศาสตร์ลุกขึ้นเดินขบวนประท้วงและขับไล่ รัฐบาล (เกษียร เตชะพีระ, 2550: 10)

จะเห็นได้ว่า ภาพรวมหลังจากทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบ ประชาธิปไตยแล้ว แทนที่คณะราษฎรจะทำการสถาปนาระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่กลับเป็นการปกครองโดยข้าราชการและ ทหารด้วยกันเอง กล่าวคือ ประเทศไทยไม่มีพัฒนาเข้าสู่ประชาธิปไตยอันมีพระพรการเมืองและ รัฐสภาที่มาจาก การเลือกตั้งจากประชาชนที่มีอำนาจในการปกครอง ทำให้อำนาจทางการเมือง ของไทยตกไปอยู่ในมือของข้าราชการ ทั้งทหารและพลเรือนระดับสูงที่ทำการปกครองประเทศโดย ใช้ระบบราชการเป็นฐานอำนาจ

ลักษณะทางการเมืองระบอบอำมาตยาธิปไตย (Aristocratic Politics) ในประเทศไทย หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 มีจุดเด่นดังนี้ (จุมพล นิมพานิช, 2548: 168-176)

1. มีการใช้รัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือทางการเมืองของข้าราชการประจำฝ่ายทหาร มากกว่าประชาชน คือ ใช้รัฐธรรมนูญบริหารประเทศแทนพระมหากษัตริย์ และสร้างสถาบันทางการเมืองเพื่อรองรับการใช้อำนาจของตน รวมทั้งใช้อำนาจทางราชการและทหารกำจัดศัตรูทางการเมือง ดังเช่นที่คณะราษฎรมีอำนาจผูกขาดทางการเมืองมายาวมากกว่า 10 ปี โดยที่ไม่ฟังคำแนะนำหรือคำทัดท้วงจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. มีการปฏิวัติรัฐประหารมากกว่ามีการเลือกตั้ง โดยใช้การปฏิวัติรัฐประหารเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง คือในการปฏิวัติรัฐประหารในแต่ละครั้งที่มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญและสถาปนารัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือเลือกรัฐธรรมนูญย้อนหลังฉบับใดก็ได้มีสถาปนา เพื่อรองรับกับอำนาจของผู้ปฏิวัติ

ระบอบการเมืองแบบอำมาตยาธิปไตยนั้น รุ่งเรืองมากในสมัยของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งมีกลุ่มนายทหารได้แก่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์, พล.ท.ถนอม กิตติขจร, พ.ท.ประภาส จารุเสถียร และพ.ต.กฤษณ์ สีวะรา (ยศในขณะนั้น) ได้ทำการรัฐประหารยกเลิกรัฐธรรมนูญ ในวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2501 เป็นรัฐประหารครั้งที่ 7 โดยคณะปฏิวัติ ซึ่งจอมพลสฤษดิ์สามารถยึดอำนาจอย่างเด็ดขาดและจัดตั้งพรรคการเมืองของตนเองในนาม “ชาติสังคม” และให้พล.ท.ถนอม กิตติขจรเป็นนายกรัฐมนตรี เนื่องจากจอมพลสฤษดิ์ต้องไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นระยะเวลา 1 ปี และเมื่อพักรักษาตัวจนหายดีแล้วจึงกลับมาเพื่อยึดอำนาจอีกครั้ง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากพล.ท.ถนอม ที่ยอมลาออกจากตำแหน่ง นับเป็นการถอนรากถอนโคนการปกครองในระบอบรัฐธรรมนูญและรื้อฟื้นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์แบบเผด็จการกลับคืนมา (เกษียร เตชะพีระ, 2550: 10)

ในช่วงสิบกว่าปีหลังจากรัฐประหารครั้งที่ 7 พ.ศ.2501-2514 จอมพล สฤษดิ์สามารถสถาปนาให้ระบบราชการมีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจทางการเมืองอย่างไม่เคยมีมาก่อน มีรวมศูนย์อำนาจรัฐในระบบราชการ รวมทั้งขยายฐานอำนาจของระบบราชการเข้าไปมีอิทธิพลครอบคลุมพื้นที่และปริมาณพลของชีวิตประชาชนมากขึ้นและผูกขาดอำนาจทางการเมือง สะท้อนการบริหารงานมีลักษณะการรวมศูนย์อำนาจที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจประชาชน (พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ, 2549: 135)

ถึงแม้จะมีความขัดแย้งกันเองในกองทัพทหารและความหวาดระแวงในการขึ้นสู่อำนาจของจอมพลถนอม กิตติขจรและพล.อ.ประภาส จารุเสถียร ทำให้เกิดความไม่พอใจรัฐบาลจาก

กลุ่มนายทหารด้วยกันเอง จึงเกิดกบฏครั้งที่ 8 “คดีกบฏ 3 ธันวาคม 2507” นำโดยกลุ่มนายทหารอากาศได้แก่ พล.อ.อ.นักรบ บิณชรี, พล.อ.ต.ละเอิบ ปิ่นสุวรรณ และพล.อ.ต.เอกชัย มุสิกบุตร รวมทั้งมีผู้พัวพันในคดีนี้คือ น้องชายของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แต่ต้องพ่ายต่อรัฐบาลของจอมพลถนอมและพล.อ.ประภาสที่ใช้คดีกบฏนี้ปราบปรามกลุ่มอื่นๆ ที่มีความขัดแย้งและไม่พอใจต่อรัฐบาล รวมทั้งกลุ่มนักการเมืองต่างๆ ที่เราเฝ้าเรื่องรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง จึงให้เกิดรัฐประหารครั้งที่ 8 “รัฐประหารโดย คณะปฏิวัติ” วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2514 นับว่าเป็นการทำรัฐประหารที่ไร้เหตุผลที่สุด เพราะเพียงจะมีการเลือกตั้งทั่วไปได้เพียง 2 ปี หลังจากรอคอยการร่างรัฐธรรมนูญนานถึง 10 ปี แต่สุดท้ายรัฐบาลของจอมพลถนอมก็เข้ายึดอำนาจของตัวเองและรวบอำนาจอย่างเข้มงวด ส่งผลให้จอมพลถนอมเสื่อมความชอบธรรมทางการเมือง (ฉัตรศักดิ์เพชรเลิศอนันต์, 2550: 33)

ในที่สุดรัฐบาลของจอมพลถนอมก็ต้องถูกกดดันและต้องลาออกจากตำแหน่ง ด้วยการเดินขบวนโดยนิสิต นักศึกษา ประชาชนต่อต้านและโค่นลงจากอำนาจเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 นับเป็นการปฏิวัติจากพลังประชาชน และได้สถาปนารัฐธรรมนูญขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2517 แต่ก็ใช้ได้เพียง 2 ปี ก็ถูกคณะนายทหารที่เรียกตัวเองว่า “คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน” เข้ายึดอำนาจในวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 นับเป็นรัฐประหารครั้งที่ 9 โดยให้นายธานินทร์ กรัยวิเชียรเป็นนายกรัฐมนตรีได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพื่อใช้ในการปกครองประเทศด้วยระบอบเผด็จการ โดยอ้างว่า ประชาชนยังไม่พร้อมที่จะปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ก็ถูกคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินปฏิวัติอีกครั้งวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2520 ภายใต้การนำโดย พล.ร.อ.สังัด ชลช้อยและพล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นการทำการรัฐประหารครั้งที่ 10

แต่ก่อนหน้านั้นมีกบฏครั้งที่ 9 “กบฏคณะปฏิวัติ 2520” นำโดยพล.อ.ฉลาด หิรัญศิริ และ พ.ท.สนั่น ขจรประศาสน์ ได้นำกองพลทหารที่ 9 กาญจนบุรีและกองพลทหารราบเข้ายึดอำนาจเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2520 (พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ, 2549: 220)

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 13 ของไทยได้ถูกร่างและประกาศใช้เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2521 โดยกำหนดระยะเวลาให้ข้าราชการประจำทั้งทหารและพลเรือนดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เพียง 4 ปีเท่านั้น และมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกในวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2522 (พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ, 2549: 222)

ในช่วงนี้เป็นช่วงที่ประเทศไทยมีพัฒนาการทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยเต็มตัวในปี พ.ศ.2531 โดยมีนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่มาจากกาเลือกตั้งทั้งหมด แม้ว่าจะมีการเข้ายึดอำนาจแต่ไม่สำเร็จจากกบฏครั้งที่ 10 “กบฏเมษาฮาวาย 2524” วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2524 และกบฏครั้งที่ 11 “กบฏคณะปฏิวัติ 2528” วันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2528 ซึ่งเป็นเรื่องของความขัดแย้งกันภายในกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ (จุมพล นิมพานิช, 2548: 170)

แต่ในรัฐบาลของพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ถูกคณะนายทหารในนาม “คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ” (รสช.) นำโดยพล.อ. สุนทร คงสมพงษ์ ขับออกจากราชการเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2534 เนื่องจากรัฐบาลมีพฤติกรรมฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่กลับวางเฉยต่อการยึดอำนาจครั้งนี้ อาจเป็นเพราะเกรงกลัวอำนาจของคณะ รสช.และยอมรับเหตุผลในการเข้ายึดอำนาจของคณะ รสช. นับเป็นการทำรัฐประหารครั้งที่ 12 หลังจากเว้นมานานถึง 14 ปี (พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ, 2549: 260)

แต่อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มของประชาชนและพรรคการเมือง ได้แก่ คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.), พรรคประชาธิปัตย์, พรรคพลังธรรม, พรรคเอกภาพ, และพรรคความหวังใหม่ ได้แสดงความไม่พอใจต่อกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญที่คณะ รสช. กำลังดำเนินการโดยมีการชุมนุมใหญ่ที่ท้องสนามหลวง ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2534 ทำให้คณะ รสช.ต้องยอมแก้ไขรัฐธรรมนูญ และประกาศใช้ในวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2534 (พีระพงษ์ สิทธิอมร, 2549: 265)

เมื่อพล.อ.สุจินดา คราประยูรได้เข้ายึดอำนาจและดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่กลับดำเนินนโยบายที่มีความเด่นชัดไปในทางเผด็จการและการเสียवासิตยว่า ไม่ได้ต้องการอำนาจและผลประโยชน์ทางเมือง จึงทำให้เกิดการชุมนุมประท้วงจากพลังประชาชน ทั้งนิสิต นักศึกษา และประชาชน ใน “พฤษภาประชาธรรม” หรือ “พฤษภาทมิฬ” วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ.2535 เป็นภาคประชาสังคมที่มีสมาพันธ์ประชาธิปไตย แกนนำ 7 คน ได้แก่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง, น.พ.เวียง ไทจิรการ, น.พ.สันต์ หัตถิรัตน์, นางสาวจิตรวดี วรฉัตร, นางประทีป อึ้งทรงธรรม, นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล และนายสมศักดิ์ โกศัยสุข ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนี้ฝ่ายรัฐบาลต้องใช้กำลังทหารและตำรวจปราบปรามอย่างรุนแรง แต่สุดท้ายก็ต้องพ่ายแพ้และบทบาทของทหารในการเมืองจึงสิ้นสุดในเหตุการณ์นี้ (ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2550: 39)

3. กลุ่มชนชั้นกลางจะคัดค้านการแทรกแซงของกลุ่มข้าราชการและทหารได้เป็นครั้งคราวเท่านั้น เช่น เหตุการณ์วิปโยคเดือนตุลาคม พ.ศ.2516 และพ.ศ. 2519 รวมทั้งหลังจากเกิดเหตุการณ์ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2535 แล้ว ผู้นำในวงราชการทหารได้ประกาศนำทหารกลับเข้ากรมกอง และขอไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองโดยเด็ดขาด รวมทั้งพร้อมปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐบาลพลเรือน แต่กฎหมายยังให้อำนาจข้าราชการทหารสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า “ระบอบประชาธิปไตย” ของไทยจะไม่ถูกเล็ดล่อมและหยุดยั้งโดยการปฏิวัติรัฐประหารในอนาคต

รัฐประหารครั้งที่ 12 “รัฐประหารคณะ คปค. วันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 เป็นการกลับเข้ามายึดอำนาจของกลุ่มนายทหาร หลังจากที่ศูนย์เสียดังค์ศรีและเกียรติภูมิทางการเมืองมาเป็นเวลาเกือบ 15 ปี เนื่องจากปัญหาคอร์รัปชั่นเชิงนโยบายของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งดำรง

ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แม้ว่าจะเป็นรัฐบาลที่ได้รับคะแนนนิยมจากประชาชนมากที่สุด แต่ก็ถูกกลุ่มคนจำนวนมากชุมนุมเรือนแสนเพื่อขับไล่รัฐบาล โดยกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย อย่างยาวต่อเนื่องตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2548 ผู้นำทหารในนาม “คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” นำโดย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน เข้ายึดอำนาจในระหว่างที่พ.ต.ท.ทักษิณกำลังอยู่ที่สหรัฐอเมริกา เพื่อปราศรัยในที่ประชุมสหประชาชาติ นับเป็นการหยุดชะงักระบอบประชาธิปไตยรัฐสภาจากการเลือกตั้งไว้ เพื่อตัดตอนอำนาจทางการเมืองของกลุ่มธุรกิจใหญ่ของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และพยายามปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบอบประชาธิปไตยใหม่ เพื่อกันไม่ให้อำนาจดังกล่าวกลับมาอีกครั้ง (เกษียร เตชะพีระ, 2550: 10-11)

ในยุคสมัยของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยเป็นเวลาเกือบ 80 ปีนั้น มีความพยายามเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสิ้น 25 ครั้ง ดังนี้ (อรรถศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2550: 17)

1. รัฐประหาร 12 ครั้ง
2. กบฏ 11 ครั้ง
3. พลังประชาชน 2 ครั้ง

แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยการทำรัฐประหารหรือการเข้ายึดอำนาจเกิดขึ้นในประเทศไทยตลอดระยะเวลากว่า 75 ปีของการปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้ โดยเฉลี่ยจะมีการเข้ายึดอำนาจ 1 ครั้งในทุกๆ 3 ปี

ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องประวัติศาสตร์การเมืองและรัฐประหารในประเทศไทยประกอบการวิเคราะห์วาทกรรมการเมืองและกระบวนการสร้างในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ในเรื่องของประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย การปฏิวัติรัฐประหาร และการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของเหล่าข้าราชการทหารและพลเรือน ในการสร้างความชอบทางการเมืองในการปกครองประเทศ รวมทั้งอำนาจและตัวตนจากบทบาทวาทกรรมที่ถูกผลิตขึ้นมา

2.1.2 แนวคิดเรื่องการสื่อสารทางการเมืองและการชวนเชื่อ

(Political Communication and Propaganda)

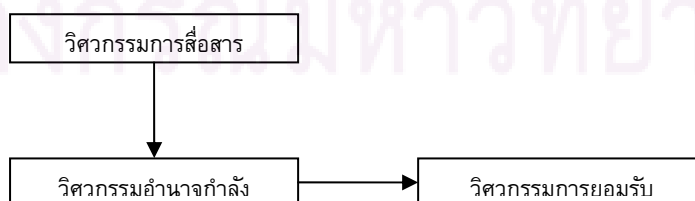
การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) หมายถึง กิจกรรมในการสื่อสารที่มนุษย์หรือสถาบันจัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการกระจายข้อมูลข่าวสารและทัศนคติเกี่ยวกับการปกครอง การเมือง การชั่งชิงอำนาจ และการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง เป็นเครื่องมือทางการสื่อสารในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกับประชาชน เพื่อธำรงรักษาระบบการเมืองการ

ปกครอง รวมไปถึงการสร้างเสถียรภาพของรัฐบาลและความเป็นอยู่ที่ดีให้กับประชาชน เป็นการมุ่งเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสื่อสารมากกว่าวิธีการ ดังนั้นการสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการทางการเมืองการปกครองในการชี้แนะและตรวจสอบพลังความพยายามของมนุษย์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมือง (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2545: 27-29)

การสื่อสารทางการเมืองเป็นการรวมพลังของมนุษย์ ที่จะทำให้อาณาจักรสื่อสารทางการเมืองไม่ใช่เป็นภาวะหยุดนิ่งแต่เป็นพลวัต เนื่องจากการรวมพลังความพยายามของมนุษย์ จำเป็นต้องอาศัยการไหลเวียนของสารสนเทศ เพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหว ในสังคม เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายทางการเมือง ดังนั้นการรวมพลังเพื่อภารกิจทางการเมืองต้องมีขั้นตอนในการสะสมพลังงาน มีหลักการคล้ายกับพลังงานในทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ดังนี้

1. วิศวกรรมการสื่อสาร (Communication Engineering) เป็นขั้นตอนของพลังงานศักย์ (Potential Energy) ในทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งก็คือ ขั้นตอนการสื่อสารทางการเมืองที่สะสมหรือแสวงหาพลังงานไว้ที่ผู้นำหรือระบบ การได้รับสารสนเทศในขั้นตอนนี้จะไม่มี การถ่ายเทพลังงาน จึงไม่มีการสูญเสียพลังงานในแง่ปริมาณ เพื่อไปเปลี่ยนแปลงคุณภาพไว้สำหรับการเดินทางไปสู่เป้าหมายทางการเมือง ตัวอย่างเช่น การสะสมอาชญากรรม การชุมนุม ภาวะขาดหัว หรือการสร้างช่องทางสื่อสาร เพื่อไปสู่เป้าหมาย
2. วิศวกรรมอำนาจกำลัง (Power Engineering) เป็นขั้นตอนของพลังงานจลน์ (Kinetic Energy) ในทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งก็คือ หลังจากได้มีการสะสมพลังงานศักย์ไว้ถึงระดับหนึ่งในขั้นตอนวิศวกรรมการสื่อสาร จึงมีการแปรสภาพและการถ่ายเทพลังงานให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ผลกระทบจากการใช้พลังงานการสื่อสารทางการเมือง ในขั้นตอนวิศวกรรมอำนาจกำลัง เช่น การสร้างพรรคนวัตกรรม การพัฒนาการเมือง การเดินขบวนประท้วง การยุบสภา การปฏิรูป หรือการปฏิวัติ

การจะบรรลุเป้าหมายทางการเมืองการสื่อสารทางการเมืองจำเป็นต้องอาศัยวิศวกรรมทั้งสองขั้นตอนประกอบกัน ไม่สามารถขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไปได้ กล่าวคือ การไปสู่เป้าหมายจำเป็นต้องสะสมพลังงานส่วนหนึ่งไว้ เพื่อสร้างช่องทางสื่อสารทางการเมืองและเพื่อผลักดันให้กิจกรรมไปสู่เป้าหมายทางการเมือง

รูปภาพที่ 2.1 แสดงระบบวิศวกรรมการสื่อสารทางการเมือง

โดยสรุปคือ พลังงานการสื่อสารทางการเมืองต้องมีสารสนเทศเป็นแหล่งกำเนิดหรือเป็นเชื้อเพลิงพลังงานทางการเมือง เนื่องจากสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญอันเป็นบ่อเกิดของความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ต่างๆ โดยสารสนเทศช่วยให้สามารถแจ่มแจ้งถึงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ได้ เป้าหมายที่ได้จากการสื่อสารทางการเมืองคือ วิศวกรรมการยอมรับ (Engineering of Consent) เป็นการยอมรับรัฐบาลนั่นเอง ดังรูปภาพที่ 2.1

อย่างไรก็ตามแนวคิดการสื่อสารทางการเมือง ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ในกรอบการสื่อสารทางการเมืองในยุคสังคมนิยมประชาธิปไตยและในช่วงรัฐประหาร โดยทำการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนของรัฐเพื่อสร้างอำนาจและการยอมรับจากประชาชน

ส่วนการชวนเชื่อเป็นหนึ่งในเครื่องมือของการสื่อสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาคู่กับอำนาจทางการเมืองและการศาสนา ทั้งนี้เพราะการเมืองและการศาสนาเป็นเรื่องของความเชื่อของบุคคลและกลุ่มบุคคลที่พยายามหาเหตุผลรองรับความชอบธรรมในความเชื่อ รวมทั้งการปลุกฝังศรัทธาให้ผู้อื่นเชื่อตาม ดังนั้นการชวนเชื่อจึงหมายถึง ความเคลื่อนไหวหรือกิจกรรมของรัฐบาลหรือพรรคการเมืองที่ต้องการผลักดัน (Reinforcement) ให้ประชาชนยอมรับแนวทางความเชื่อ (Doctrines) ตลอดจนตัวผู้ปกครอง (สุรพงษ์ ใสธนะเสถียร, 2541: 9-14)

ในแง่การสื่อสารทางการเมือง รัฐบาลอาจใช้การชวนเชื่อเป็นเครื่องมือในการส่งสารไปยังสาธารณชน เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่เดิมนั้นการชวนเชื่ออาจใช้วิธีการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจจะเป็นการปลุกฝังศรัทธา เพื่อให้ผู้รับสารเชื่อโดยไม่ต้องการใช้ความคิดหรือไตร่ตรอง หรืออาจจะใช้เทคนิคหลอกล่อให้หลงเชื่อในสิ่งที่ไม่เป็นความจริงหรือไม่ถูกต้อง ทำให้การชวนเชื่อถูกมองว่าเป็นการใช้เล่ห์เหลี่ยมทางวาทศิลป์ที่แสดงออกด้วยภาษาทางความรู้สึก (Expressive Language) ทำให้การชวนเชื่อถูกมองในแง่ลบแต่อย่างไรก็ตามเทคนิคการชวนเชื่อได้ถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมืองได้แก่

1. เทคนิคการชวนเชื่อไม่ได้ใช้เฉพาะในทางการเมืองและทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการสื่อความคิดในด้านการรณรงค์หรือการโฆษณาด้วย
2. ในทางปฏิบัติแล้ว การชวนเชื่อมักจะเสนอความจริงเพียงครึ่งเดียว (Half Truth) หรือนำเสนอความจริงที่เป็นประโยชน์เพียงด้านเดียวแต่ไม่นำเสนอด้านที่เป็นโทษ แต่ไม่ใช้การหลอกลวงแต่อย่างใด เพียงแค่นำเสนอความจริงไม่รอบด้าน ซึ่งประสิทธิผล (Effectiveness) ของการสื่อสาร คือการสร้างเอกภาพในความภักดี (Loyalty) ไม่ใช่การนำเสนอความจริง

3. แม้ว่าการชวนเชื่อจะอาศัยทฤษฎีเข็มฉีดยา (Magic Bullet Theory) ในการครอบงำความคิดของประชาชน แต่ในปัจจุบันการชวนเชื่อจะไม่ปกปิดแหล่งข่าวหรือการเสนอข่าวที่คลุมเครือ แต่กลับอ้างอิงแหล่งข่าวที่เปิดเผยและน่าเชื่อถือ
4. เทคนิคการชวนเชื่อที่มีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยความเข้าใจในหลักการวางเงื่อนไขของสิ่งเร้า (Stimulation) เปรียบให้การชวนเชื่อเป็นสิ่งเร้า การวางเงื่อนไขของการชวนเชื่อจะต้องคำนึงถึงจังหวะที่เหมาะสม ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับสถานการณ์
5. สัมฤทธิ์ผลของการชวนเชื่อไม่ได้อยู่ที่การชวนเชื่อของผู้ส่งสารเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความรู้จักตัวผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมายด้วย โดยเฉพาะภูมิหลังหรือประสบการณ์ร่วมของผู้รับสาร
6. ภาษาที่ใช้ในการชวนเชื่อ นั้น ภาษาที่เน้นแต่อารมณ์อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือในการชวนเชื่อมากกว่าจะเป็นเป้าหมาย ดังนั้นภาษาในการชวนเชื่อในปัจจุบันเป็นภาษาที่แสดงอำนาจ หน้าที่ กำลัง อิทธิพล หรือการโน้มน้าวใจผู้รับสาร โดยไม่ต้องใช้อารมณ์ในการกระตุ้นการชวนเชื่อ โดยอาศัยเทคนิคการขยายความคิดแบบอ่อนแทนที่แบบกระด้าง เพื่อให้ผู้รับสารยอมรับการชวนเชื่อไว้โดยไม่รู้ตัว

โดยสรุปแล้ว การชวนเชื่อเป็นการสื่อสารที่ถูกใช้ในการจูงใจผู้รับสารให้มีความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมที่ไม่ขัดแย้งกับรัฐบาลในฐานะที่เป็นผู้ส่งสาร เพื่อหวังผลการประชาสัมพันธ์ทางการเมืองในด้านการยอมรับรัฐบาลต่อความชอบธรรมในการปกครอง ซึ่งผู้วิจัยจะนำแนวคิดเรื่องการสื่อสารทางการเมืองและการชวนเชื่อมาเป็นหลักในการวิเคราะห์วาทกรรมที่เกิดขึ้นในการสื่อสารทางการเมืองของรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและกระบวนการสร้างวาทกรรมที่สะท้อนให้เห็นการสร้างความชอบธรรมในการบริหารงานของรัฐบาล

2.1.3 แนวคิดเรื่องวาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse and Discourse Analysis)

คำว่า “Discourse” ในภาษาอังกฤษ หรือ “วาทกรรม” “วจนะ” ปริจเฉท “สัมพันธสาร” ในภาษาไทย เป็นแนวคิดที่มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายมุมมอง และปัจจุบันยังเป็นแนวคิดสำคัญที่นำมาให้อธิบายและวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ความหมายของวาทกรรมในการวิเคราะห์ทางสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คือ เหตุการณ์ทางการสื่อสาร หรือการใช้ภาษาเพื่อการ

สื่อสารในการแสดงความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และอารมณ์ ซึ่งเหตุการณ์ทางการสื่อสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น ถือเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ทางสังคมที่สลับซับซ้อน

ไซริวาร์ตน์ เจริญสินโอฟาร์ (2549: 19-20) ได้อธิบายความหมายของวาทกรรมในทัศนะของ มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) นักคิดชาวฝรั่งเศสว่า วาทกรรมหมายถึงระบบและกระบวนการในการสร้าง/ผลิต (Constitute) เอกลักษณ์ (Identity) และความหมาย (Significance) ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจ หรือตัวตนของเราเอง ขณะเดียวกัน วาทกรรมก็ทำหน้าที่เก็บกด/ปิดกั้น มิให้เอกลักษณ์และความหมายบางสิ่งที่ดำรงอยู่แล้วในสังคมเลื่อนหายไปได้พร้อมๆ กันด้วย (Displace)

ฟูโกต์ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า วาทกรรมถูกสร้างขึ้นมาจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่สามารถพูดได้อย่างถูกต้องในช่วงเวลาหนึ่ง ภายใต้กฎเกณฑ์และตรรกะชุดหนึ่งกับสิ่งที่ถูกพูดอย่างแท้จริง สนามของวาทกรรมในขณะใดขณะหนึ่งก็คือกฎเกณฑ์ว่าด้วยความแตกต่างนี้ ฉะนั้น วาทกรรมจึงสร้างสรรพสิ่งต่างๆ ขึ้นมา ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนชุดหนึ่ง กฎเกณฑ์นี้จะเป็นตัวกำหนดการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลง หรือการเลื่อนหายไปของสรรพสิ่ง

ดังนั้นวาทกรรมจึงเป็นมากกว่าเรื่องของภาษาและคำพูด แต่มีภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม (Discursive Practices) ซึ่งรวมถึงจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ คุณค่า และสถาบันต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ด้วย ซึ่งมองได้อีกมุมหนึ่งว่า การใช้วาทกรรมเป็นเครื่องมือในการมองสังคม ในแง่ของการวิเคราะห์คุณลักษณะและบทบาท และเป็นเครื่องมือในการบอกเล่าเรื่องราวทางสังคม

การสร้างเอกลักษณ์และความหมายนั้นเป็นเรื่องของการใช้อำนาจ (Power) ซึ่งเป็นแหล่งในการสร้างกฎเกณฑ์ในสังคม แต่เป็นอำนาจที่ได้รับการขัดเกลาในรูปของ “ความรู้” (Knowledge) ฟูโกต์ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจกับความรู้ที่มีความโดดเด่นในแง่ของอำนาจในการสร้างและผลิตความรู้ เอกลักษณ์ และความจริง

การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) คือการพยายามศึกษาและสืบค้นถึงกระบวนการ ขั้นตอน ลำดับเหตุการณ์ และรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ในการสร้างเอกลักษณ์และความหมายให้กับสรรพสิ่งที่ห่อหุ้มเราอยู่ในสังคมในรูปของวาทกรรมและภาคปฏิบัติการของวาทกรรม หัวใจของการวิเคราะห์วาทกรรมอยู่ที่การพิจารณาค้นหาว่า ด้วยวิธีการหรือกระบวนการใดที่สิ่งต่างๆ ในสังคมถูกทำให้กลายเป็นวัตถุเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการพูดถึงของวาทกรรม ซึ่งก็คือการพิจารณาถึงภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรมนั่นเอง

วัตถุทางวาทกรรมนี้หมายถึง ชุดของความสัมพันธ์ที่มีความสลับซับซ้อนในสังคม ซึ่งเป็นตัวการในการพูดถึงสิ่งนั้นๆ ได้แก่ สถาบันต่างๆ ในสังคม จารีตปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม ซึ่งตัวการเหล่านี้ดำรงอยู่ภายนอกตัววัตถุธรรมของวาทกรรมและเป็นตัวกำหนดการดำรงอยู่ของวัตถุ

ธรรมนั้นๆ ในรูปของวาทกรรม ดังนั้น หากจะพูดถึงการก่อตัวของวัตรธรรมของวาทกรรมหรือสิ่งที่วาทกรรมพูดถึงก็คือการพิจารณาศึกษาชุดของความสัมพันธ์ที่เป็นตัวกำหนดภาคปฏิบัติการของวาทกรรมนั่นเอง

อรรถวรรณ ปิลันธน์โอวาท (2544: 146-152) ได้ประมวลแนวคิดของนักทฤษฎีทางวาทกรรม 3 ท่าน ได้แก่ มิเชล ฟูโกต์ ชาวฝรั่งเศส, นอร์แมน แฟร์คลาฟ (Norman Fairclough) นักภาษาศาสตร์ชาวอังกฤษ และเติน แวน ดิจค์ (Teun Van Dijk) นักสังคมศาสตร์ชาวเนเธอร์แลนด์ได้อภิปรายผลในงานวิจัยเรื่อง “กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับกรณีศึกษาไทย” ว่า การศึกษาวาทกรรมจากมุมมองของฟูโกต์ แฟร์คลาฟ และแวน ดิจค์ วาทกรรมไม่ใช่เรื่องของการสื่อสารธรรมดา แต่จะรวมองค์ประกอบอื่นๆ เข้ามาด้วย วาทกรรมจะกลายเป็นชุดของความรู้หรือความจริง ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย นั่นคืออำนาจที่ผู้สื่อสารมีในยุคหนึ่งๆ ที่จะกำหนดว่า สิ่งใดพูดได้หรือพูดไม่ได้ ซึ่งส่งผลให้สาระหรือเนื้อหาของ การสื่อสารถูกปิดบัง ซ่อนเร้น ทับซ้อน นอกจากนั้นอำนาจที่มีอยู่ในยุคหนึ่งๆ ยังกำหนดด้วยว่าสิ่งใดเป็นความรู้หรือความจริง ภายใต้บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม แต่การศึกษาของฟูโกต์จะเป็นพิจารณาหากรอบการวิเคราะห์วาทกรรมที่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Power) อุดมการณ์ (Ideologies) และความเป็นใหญ่ (Hegemony) ที่มีการกดทับ ปิดบัง ซ่อนเร้น ทำให้บางสิ่งกลายเป็นสิ่งที่พูดไม่ได้ ซึ่งแฟร์คลาฟได้เพิ่มเติมว่า วาทกรรมเป็นการถูกประกอบสร้างคือ การผลิตสถาปนาตัวตน อัตลักษณ์ ประธาน และถูกสังคมผลิตวาทกรรม ซึ่งแวน ดิจค์ได้ต่อยอดว่า วาทกรรมเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมทั้งตัวบทและบริบทล้วนมีความสัมพันธ์กัน

จากกรอบแนวคิดของทั้ง 3 นักทฤษฎีเป็นกรอบการวิเคราะห์วาทกรรม ซึ่งมีตัวแปร ได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, อุดมการณ์, ความเป็นใหญ่, บริบท, สหบท, ตัวบท, ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม, ภาคปฏิบัติการเชิงสังคม

อรรถวรรณ ปิลันธน์โอวาท (2544: 107-109) กล่าวถึงกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมกับการเมืองไว้ว่า วาทกรรมทางการเมืองมุ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับอำนาจ ความเป็นใหญ่ เจตนาของผู้สื่อสาร และปฏิบัติการของผู้รับสาร ซึ่งมองดูหน้าที่เชิงกลยุทธ์ (Strategic Functions) ที่มองได้ทั้งในเชิงตีความ (Interpretive) คือการวิเคราะห์ว่าผู้ฟังมีกลยุทธ์ (ที่ไม่ได้ตระหนัก) อย่างไรในการตีความ และในเชิงการผลิต (Productive) คือ การวิเคราะห์ว่าผู้พูดได้ใช้กลยุทธ์อะไรบ้างในการผลิตวาทกรรมที่ใช้ในสังคม

กรอบการวิเคราะห์วาทกรรมทางการเมืองจะมองดูหน้าที่เชิงกลยุทธ์ของวาทกรรม 4 อย่างดังต่อไปนี้

1. การข่มขู่ (Coercion)
2. การต่อต้าน (Resistance/ Opposition and Protest)

3. การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูล (Dissimulation)
4. การทำให้ชอบธรรมและการทำให้ไม่ชอบธรรม (Legitimization and Delegitimization)

ในการจะวิเคราะห์หน้าที่เชิงกลยุทธ ผู้วิเคราะห์จำเป็นต้องใช้กรอบการวิเคราะห์ของระดับของภาษา เพื่อสามารถโยงระดับของภาษาเหล่านี้ให้เข้ากับการวิเคราะห์เชิงกลยุทธทั้ง 4 อย่างดังต่อไปนี้

1. ภาษาใช้งาน (Pragmatics) คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง
2. ความหมาย (Semantics) คือ ความหมายและโครงสร้างของคำ
3. วากยสัมพันธ์ (Syntax) คือ การจัดเรียงเรียงภายในประโยค

ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมแนวทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis หรือ CDA) มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ความเป็นจริงรวมถึงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีภาษาบางส่วนถูกเรียบเรียงโดยวิธีเฉพาะ โดยเน้นคุณลักษณะของภาษาและโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสังคมกับความสัมพันธ์ระหว่างการวิเคราะห์และการจำแนกแยกแยะ เพื่อทำความเข้าใจ ตามแนวคิดของนอร์แมน แฟร์คลาฟ การวิเคราะห์วาทกรรมจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสาร (Analysis of Communication Events)

เป็นการศึกษาวิเคราะห์คุณสมบัติของวาทกรรมตามภาคตัดขวาง โดยพิจารณาแบบ Three Dimensions Model คือ

1.1 ตัวบท (Text)

ในที่นี้คือ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นการวิเคราะห์ความหมายทั้งที่เป็นวัจนภาษาและอวัจนภาษา และรูปแบบของวาทกรรมที่เรียงร้อยเข้าด้วยกัน โดยจะมีหลักการวิเคราะห์ 3 ประเด็น คือ

1.1.1 วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สภาพสังคม และเกิดผลอย่างไร

เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับความคิด ระบบความรู้ และความเชื่อให้กับสังคม ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของสังคมในขณะนั้นและการนำเสนอวาทกรรมก่อให้เกิดผลอย่างไรต่อสังคม และมีเหตุผลใดในการนำเสนอวาทกรรม

1.1.2 วาทกรรมสร้างลักษณะเฉพาะหรืออัตลักษณ์อะไรให้สังคม

เป็นการศึกษาว่าตัวบทหรือตัวภาษาสามารถสร้างลักษณะเฉพาะหรืออัตลักษณ์อะไรผ่านสื่อ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทและบริบททางสังคม

1.1.3 เนื้อหาวาทกรรมแสดงถึงความสัมพันธ์อะไร

เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างและผู้รับวาทกรรม และระหว่างสื่อและสถาบันทางสังคม ความสัมพันธ์ที่แฝงในตัวเนื้อหาจะสามารถบอกได้ว่า วาทกรรมนั้นมีอิทธิพลหรือบทบาทอย่างไร ถ้าเนื้อหาของวาทกรรมแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ย่อมมีโอกาสที่ผู้รับวาทกรรมจะเกิดปฏิสัมพันธ์กับตัวบท และมีผลมายังผู้รับสารได้ง่ายขึ้น

1.2 ปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice)

เป็นการวิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท (Text Production) ว่าผู้สร้างวาทกรรมทำให้วาทกรรมเกิดขึ้นได้อย่างไร มีการนำเอาบริบททางสังคมมาสร้างเป็นวาทกรรมได้อย่างไร และมีการถ่ายทอดอย่างไร รวมทั้งมีการวิเคราะห์การบริโภคตัวบท (Text Consumption) ว่าผู้รับวาทกรรมได้รับตัวบทอย่างไร มีการบริโภคและรับตัวบทอย่างไร และวิเคราะห์ช่องทางการสื่อสาร ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ 2 มุมมองคือ

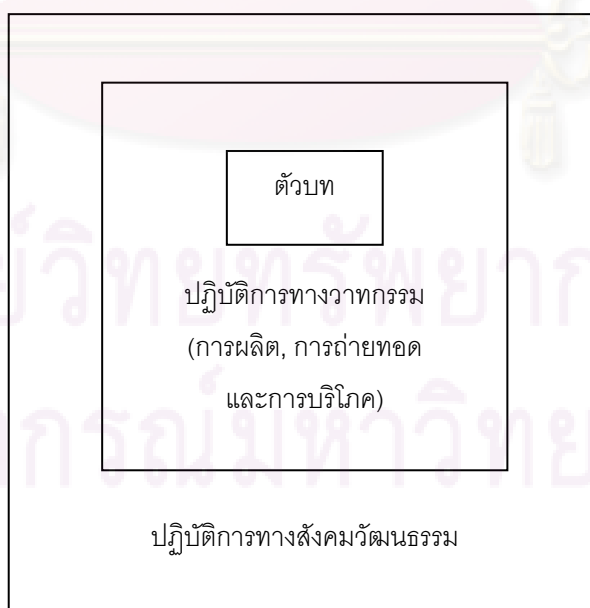
1.2.1 สถานการณ์ในการสื่อสารมีผลต่อแบบแผนการใช้ภาษาอย่างไร

1.2.2 ผลที่เกิดจากแบบแผนการใช้ภาษา ช่วยในการสร้างขอบเขตความสัมพันธ์ และโครงสร้างอย่างไร

1.3 ปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Socialcultural Practice)

เป็นการวิเคราะห์ถึงบริบทที่ส่งผลให้เกิดวาทกรรม โดยจะพิจารณาได้ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ

โดยสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์วาทกรรมแบบ Three Dimensions Model ได้ดังรูปภาพที่ 2.2

รูปภาพที่ 2.2 แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมแบบ Three Dimensions Model

ปฏิบัติการทางวาทกรรมเป็นสิ่งเชื่อมโยงระหว่างตัวบทและปฏิบัติการทางสังคม วัฒนธรรม โดยที่ตัวบทและปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมต่างมีความสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่า ตัวบท อาจจะถูกกำหนดโดยปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมผ่านปฏิบัติการทางวาทกรรม ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ในทางกลับกันตัวบทก็อาจจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมด้วย

2. วิเคราะห์แบบแผนการใช้ภาษา (Analysis the Pattern of Discourse)

เป็นการศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมตามภาคความยาว คือ การศึกษาคุณสมบัติของวาทกรรม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของวาทกรรมในการวิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสาร (Analysis of Communication Events) ซึ่งการวิเคราะห์แบบแผนการใช้ภาษานี้ เป็นการวิเคราะห์ลักษณะ และประเภทของวาทกรรม สามารถแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ

2.1 ความสัมพันธ์แบบตัวเลือก (Choice Relation)

เป็นการวิเคราะห์ส่วนของการผลิตตัวบทว่า เหตุใดสื่อถึงนำเสนอรูปแบบการใช้ภาษาในลักษณะนี้ เนื่องจากสื่อแต่ละประเภทมีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ลักษณะการใช้ภาษาในการนำเสนอไม่เหมือนกัน

2.2 ความสัมพันธ์แบบโยงใย (Chain Relation)

เป็นการวิเคราะห์ส่วนของการบริบทตัวบทว่า มีความเกี่ยวข้องกับสภาพการณ์ในการสื่อสารและสังคมอย่างไร มีผลกระทบอย่างไร หรือวาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นมีความต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกันในลักษณะใด

การวิเคราะห์วาทกรรมเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบระหว่างตัวบท กระบวนการสร้างตัวบท และบริบททางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งผู้สร้างวาทกรรมจำเป็นต้องมีประสบการณ์ร่วมหรือมีความรู้เกี่ยวกับบริบทในช่วงเวลานั้นๆ เป็นอย่างดี ทำให้วาทกรรมที่เกิดขึ้นเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นๆ

ผู้วิจัยจะนำแนวคิดเรื่องวาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์มาใช้ในการศึกษา วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เพื่อเป็นแนวทางในการตอบคำถามนำวิจัยว่า กระบวนการสร้างวาทกรรมมีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมวัฒนธรรมไทยอย่างไร และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการสื่อความหมายอย่างไร โดยนำเอาทฤษฎีนี้มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ผ่านตัวบท เพื่อทำความเข้าใจปฏิบัติการทางวาทกรรมและปฏิบัติการทางสังคม วัฒนธรรม ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีลักษณะการสร้างอำนาจ และตัวตนทางการเมืองและลดความน่าเชื่อถืออย่างไร นำมาซึ่งความเข้าใจในความหมายของวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายใต้บริบทของรัฐประหาร

2.1.4 แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Construction of Social Reality)

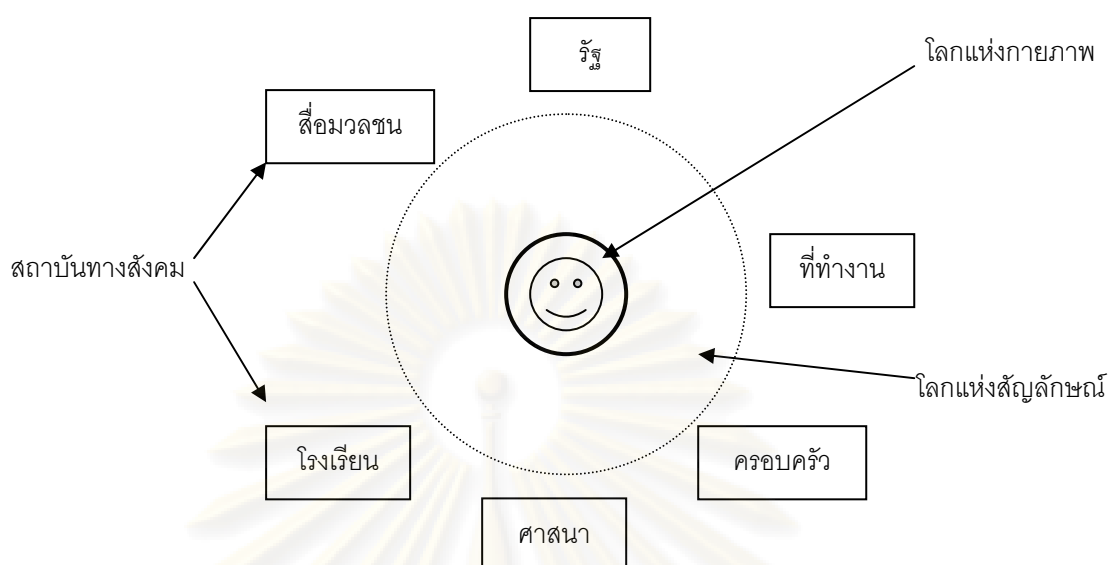
การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานว่า “ความเป็นจริง” (Reality) ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่ความเป็นจริงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น (Construct) คือ ความเป็นจริงทางสังคม (Social Reality) แนวคิดนี้เป็นแนวคิดสำคัญของสำนักปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ที่สนใจศึกษาวิธีการที่คนมีประสบการณ์กับโลก มีการรับรู้โลก และมีสำนึกกับโลก

กาญจนา แก้วเทพ (2549: 238) กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคมตามแนวคิดของสำนักปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ซึ่งเริ่มจากข้อเสนอที่ว่า โลกที่แวดล้อมตัวบุคคลนั้นมีอยู่ 2 โลก โลกแรกเป็นโลกทางกายภาพ (Physical World) อันได้แก่ วัตถุสิ่งของ บุคคล บรรยากาศด้านกายภาพทั้งหลายที่แวดล้อมบุคคล โลกนี้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ส่วนอีกโลกหนึ่งมีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น โลกทางสังคม (Social World) สิ่งแวดล้อมเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Environment) หรือความเป็นจริงทางสังคม (Social Reality) โลกนี้จึงเกิดจากการทำงานของสถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา ที่ทำงาน รัฐ และสื่อมวลชน

แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคมมีนักทฤษฎีรุ่นแรกคือ อัลเฟรด ชูทซ์ (Alfred Schutz) ชาวเยอรมัน ได้ตั้งคำถามหลักเกี่ยวกับเรื่องความเป็นจริง 3 ประการ คือ (กาญจนา แก้วเทพ, 2545: 262-263)

- คนเราสร้างความหมาย (make sense) กับโลกรอบตัวเราอย่างไร
- คนเราก่อสร้าง/ดัดแปลง สร้างใหม่ และรื้อซ่อม (construct/ reconstruct/ deconstruct) ชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างไร
- คนเราสามารถทำอะไรไปได้โดยปริยายโดยไม่ต้องหยุดคิดหรือหยุดตั้งคำถามได้อย่างไร หรือที่เรียกว่า taken for granted

สำนักปรากฏการณ์นิยมได้ตอบคำถามเหล่านี้ว่า ที่เราทำได้ทั้งหมดนั้นก็เพราะเราแต่ละคนมี “คลังแห่งความรู้ทางสังคม” (Stock of Social Knowledge) เอาไว้เป็นคู่มือ เมื่อเราเผชิญกับโลก เราจึงสามารถเปิดคลังแห่งความรู้ของเราออกมาใช้ภายในพริบตาจนดูคล้ายทำได้โดยอัตโนมัติ

รูปภาพที่ 2.3 แสดงกรอบแนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคม

จากรูปภาพที่ 2.3 สามารถอธิบายได้ว่า โลกทางกายภาพนั้นเป็นโลกที่ห่างไกลเกินกว่าที่มนุษย์จะเข้าถึงได้และเต็มไปด้วยความซับซ้อนมากมาย ซึ่งมนุษย์จะเรียนรู้หรือทำความเข้าใจโลกทางกายภาพโดยผ่านตัวกลาง ก็คือ สถาบันต่างๆ ทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา ที่ทำงาน รัฐ และสื่อมวลชน เป็นต้น ตัวกลางเหล่านี้ต่างทำหน้าที่ประกอบสร้าง (construct) ความหมาย (meaning) ให้แก่สิ่งต่างๆ แม้กระทั่งความฝัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็น “ความเป็นจริง” ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นเป็นโลกทางสังคมหรือโลกแห่งสัญลักษณ์ อันเป็นโลกที่มนุษย์สามารถที่จะอธิบายให้ความหมายหรือรับรู้ความหมายได้ ทำให้สมาชิกในสังคมสามารถรับรู้และเข้าใจสถานการณ์ความเป็นจริงของสถาบันทางสังคมอื่นๆ ได้ ทั้งๆ ที่อาจจะไม่ได้มีส่วนร่วมโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นสถาบันทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในทางตรงกันข้าม สถาบันทางสังคมเหล่านี้ ต่างก็อาศัยสถาบันสื่อมวลชนเป็นสะพานเชื่อมโยงไปสู่สมาชิกในสังคมด้วยเช่นกัน

เมื่อนำแนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคมนี้มาอธิบายกับสื่อมวลชนอย่างไร้ทศน์ จะหมายความว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏจ่อโทรทัศน์คือ โลกที่ถูกประกอบสร้างขึ้น ซึ่งก็คือโลกแห่งสัญลักษณ์ แนวคิดนี้จะช่วยเป็นกรอบในการวิเคราะห์ว่า ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ที่เป็นหนึ่งในกลไกที่ทำหน้าที่ประกอบสร้างความเป็นจริงในโทรทัศน์นั้น ได้ประกอบสร้าง ความหมายของความเป็นจริงในรายการโทรทัศน์ในแง่มุมมองและมีการประกอบสร้างในลักษณะเช่นใด

กาญจนา แก้วเทพ (2549: 239-241) ได้อธิบายอีกว่า กระบวนการสร้างความหมาย “ความเป็นจริงทางสังคม” ซึ่งถูกซึมผ่านเข้าไปสู่การรับรู้ของปัจเจกบุคคล ด้วยความหมายที่

แตกต่างกันนี้เป็นเหมือน “แผนที่ทางจิตใจ” (Mental Maps) ที่ทำหน้าที่เหมือนแผนที่ที่ชี้ทิศทางบุคคลในแง่มุมมองต่างๆ กัน ความคาดหวังต่างๆ เป็นอย่างไร (Level of Expectation) ซึ่งแผนที่นี้จะลากเส้นกันที่บอกว่า อะไรบ้างที่เป็นไปได้ (Possible) และอะไรบ้างที่ยอมรับได้ (Acceptable) รวมทั้งมีการชี้แนะว่ามีวิถีทางใดบ้างที่จะบรรลุเป้าหมายได้ และเมื่อแผนที่ทางจิตใจได้ติดตั้งลงในจิตใจของผู้คนแล้ว กระบวนการนี้ก็ไม่ได้หยุดทำงาน แต่ทว่าได้ดำเนินการต่อย่ออย่างต่อเนื่อง กระบวนการให้ค่านิยมของสังคมโดยเฉพาะค่านิยมหลักจะติดตั้งกลไกเพื่อป้องกันตนเอง ดังนั้นหากมีค่านิยมอื่นๆ ที่พยายามจะนำเสนอตัวเองเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าวก็จะต้องเผชิญกับแรงต่อต้านกับค่านิยมเดิม แต่ค่านิยมของสังคมก็ไม่ได้มีเพียงค่านิยมเดียว ขึ้นอยู่กับว่าในช่วงเวลานั้นค่านิยมได้เป็นค่านิยมหลัก

สตีเฟน ลิตเติลจอห์น (Stephen Littlejohn) (อ้างถึงในธิดารัตน์ อเนกะเวียง, 2548: 29) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม โดยเชื่อว่าความจริงถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ชุมชน และวัฒนธรรม ทั้งยังมองว่าการสื่อสารคือ กระบวนการที่ความจริงทั้งหมดถูกสร้างขึ้นมา ซึ่งเมื่อมองในมิติของการสื่อสาร คือ การตั้งคำถามว่ามีการสร้างความเป็นจริงขึ้นมาอย่างไรจากการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้คนมากมาย ดังนั้นสิ่งที่จะถูกวิเคราะห์ในกระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมมาจากการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม ได้แก่ ความคิด ค่านิยม เรื่องเล่า สัญลักษณ์ ความหมาย สถาบัน ฯลฯ ที่ใช้ในการสร้างความเป็นจริง สำหรับวิธีการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความเป็นจริงในสังคมจะวิเคราะห์สิ่งที่ทำหรือสิ่งที่แสดงออกมารวมทั้งพฤติกรรม การกระทำ และรูปแบบของการแสดงออก

แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคมจะสามารถนำมาวิเคราะห์กับรายการเปิดบ้านพิษณุโลกในฐานะที่เป็นผู้สร้างและนำเสนอความเป็นจริง โดยผ่านบทบาทของรายการในฐานะสื่อมวลชนในการสร้าง ความหมายหรือสร้างค่านิยมใหม่ ซึ่งเป็นบทบาทที่จะแทรกตรงกลางระหว่างปัจเจกบุคคลกับโลกทางกายภาพ เมื่อปัจเจกถูกหล่อหลอมโดยโลกทางกายภาพ ทำให้เกิดกระบวนการสร้างโลกแห่งสัญลักษณ์และวาทกรรมในสังคม

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อความหมาย

(Signification)

เฟอริดีนาล เดอ ซอสซูร์ (Ferdinand de Saussure) นักภาษาศาสตร์ชาวสวิสเซอร์แลนด์ เป็นผู้วางรากฐานวิชาสัญวิทยาให้ค่านิยมเกี่ยวกับสัญวิทยาว่า เป็นศาสตร์ที่ศึกษาวิถีชีวิตของสัญวิทยาภายในสังคมที่มีสัญยวะนั้นถือกำเนิดขึ้นมา รวมทั้งแสวงหากฎที่ควบคุมอยู่เบื้องหลังซึ่งความหมายของคำว่า “วิถีชีวิต” ในที่นี้ว่า หมายรวมถึง การศึกษา การกำเนิด การเจริญ การ

แปรเปลี่ยน และการสูญสลายของสัญลักษณ์ต่างๆ รวมทั้งวิเคราะห์กฎที่อยู่เบื้องหลังชีวิตดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า สัญลักษณ์วิทยาเป็นศาสตร์ที่ค้นคว้าในเรื่องที่เกี่ยวข้อง 3 เรื่องคือ (อ้างถึงใน กาญจนาน แก้วเทพ, 2543: 5-6)

1. ตัวสัญลักษณ์ (Sign) สัญลักษณ์วิทยาจะศึกษาสัญลักษณ์ประเภทต่างๆ ทั้งวจนภาษา และอวจนภาษา โดยจะสนใจวิธีการที่ตีบทอดความหมาย (Meaning) ของสัญลักษณ์ รวมทั้งวิธีการที่สัญลักษณ์เหล่านี้เข้ามาเกี่ยวพันหรือเชื่อมโยงกับผู้ใช้สัญลักษณ์ นอกจากนี้สัญลักษณ์ยังเป็นผลผลิตทางความคิดของมนุษย์ ซึ่งเป็นการประกอบสร้าง (Construct) ของมนุษย์
2. รหัส/ระบบ (Code/System) เป็นระบบที่ใช้ในการจัดการสัญลักษณ์ เนื่องจากการใช้สัญลักษณ์ไม่สามารถใช้อย่างลอยๆ ได้
3. วัฒนธรรม (Culture) สัญลักษณ์เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม เนื่องจากสัญลักษณ์เป็นผลผลิตของมนุษย์ ดังนั้นสัญลักษณ์และรหัสจึงถูกสร้างถูกใช้และทำงานอยู่ภายใต้บริบททางวัฒนธรรมหนึ่ง หากวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง สัญลักษณ์และรหัสก็จะมีการเปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ซอสซูร์ได้วิเคราะห์สัญลักษณ์ว่า ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบคือ ส่วนที่เป็นรูปแบบ (Form) เป็นลักษณะทางการกายภาพของสัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษร, ภาพ, ภาพถ่าย และส่วนที่เป็นความคิด (Idea or Concept) ที่เกิดขึ้นเป็นภาพในใจ ซึ่งจะเชื่อมโยงกับรูปแบบ โดยจะมีการสร้างความสัมพันธ์ของความหมายที่เกิดขึ้นจาก ตัวหมายหรือรูปสัญลักษณ์ (Signifier) คือ ส่วนที่เข้าใจจากการรับรู้สัญลักษณ์ผ่านประสาทสัมผัส เช่น รูปภาพ, เสียง, ตัวหนังสือ, ท่าทาง และอีกส่วนจะเป็นความคิดที่เกิดจากการรับรู้สัญลักษณ์ เรียกว่า ตัวหมายถึงหรือหมายสัญลักษณ์ (Signified) (อ้างถึงใน กาญจนาน แก้วเทพ, 2543: 23-24)

ส่วนโรแลนด์ บาร์ธส์ (Roland Barthes) นักโครงสร้างนิยมชาวฝรั่งเศสได้พัฒนาแนวคิดจากความหมายของตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) โดยให้นิยามของ Myth ว่า เป็นวิถีคิดของแต่ละสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นวิธีการสรุปแนวคิด (Conceptualization) หรือวิธีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งในแต่ละสังคมนั้น มี Myth ต่างๆ อยู่มากมาย ทั้งเรื่องความเป็นผู้หญิง ความเป็นผู้ชาย สถาบันทางสังคมต่างๆ หรือแม้กระทั่งวิทยาศาสตร์ก็มี Myth ซ่อนอยู่มากมาย ซึ่ง Myth นั้นจะเกิดขึ้นจากการสร้างความหมายผ่านตัวหมายถึง (Signified) เป็นความหมายจากความคิดหรือภาพในใจ (อ้างถึงใน กาญจนาน แก้วเทพ, 2543: 48-51)

ผู้วิจัยจะนำแนวคิดเรื่องสัญลักษณ์วิทยาและการสร้างความหมายมาเป็นกรอบการวิเคราะห์ตัวบทและการสร้างความหมายในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เนื่องจากวาทกรรมต้องใช้ภาษาใน

การสื่อสาร ดังนั้นภาษาที่ใช้จึงเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรมที่สามารถสื่อความหมายได้ ซึ่งผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์และความหมายของผู้สร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมในช่วงรัฐประหาร

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 คณิงนิจ วีระปูลลิต (2542) ศึกษาเรื่อง “กองทัพปกในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ศึกษาช่วงพ.ศ.2535-2540” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทของกองทัพปกในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ศึกษาช่วง พ.ศ.2535-2540 เป็นผลสืบเนื่องมาจากการทำรัฐประหารในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2534 ทำให้ตลอดช่วงปีพ.ศ.2535-2540 ระบอบการเมืองมีความเปราะบาง กลุ่มนายทหารถูกทำหายด้วยวิกฤตการณ์ทางการเมืองด้วยเงื่อนไขของการปฏิบัติ แต่ไม่ปรากฏการแทรกแซงทางการเมืองโดยใช้กำลังหรือเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมืองเสียเอง โดยใช้วิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์นักวิชาการ และทหารที่มีชั้นยศตั้งแต่พันเอกขึ้นไปจนถึงพลเอก ผลการศึกษาพบว่า กองทัพปกในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในเชิงสถาบันมีแนวโน้มเข้าใจระบอบการเมืองในยุคระบอบประชาธิปไตยและยอมรับอิทธิพลของยุค IT (Information Technology) แต่ปัจจัยที่อาจส่งผลให้เกิดการแทรกแซงทางการเมืองของกลุ่มนายทหารยังคงปรากฏอยู่ในสังคมไทย แต่ไม่ได้มีอิทธิพลเหนือความรู้สึกในหน้าที่ของการป้องกันประเทศชาติ และบทบาทของผู้นำทางทหารเป็นปัจจัยในการกำหนดทิศทางการแสดงบทบาททางการเมือง

2.2.2 ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์ (2547) ศึกษาเรื่อง “กระบวนการสร้างความหมาย และบทบาทวาทกรรม “รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความหมายของวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน และศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรมและวิเคราะห์บทบาทของปฏิบัติการทางวาทกรรมในรายการ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึกประกอบ ผลการศึกษาพบว่า ความหมายจากรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมี 5 ประเภท ได้แก่ การให้ข้อมูลอธิบายการสร้างความพัฒนาต่อประเทศ, การชี้แจงแก้ต่าง, การเล่าปัญหา, การอบรมแนะนำ, และการวิวาทะฝ่ายตรงข้าม อยู่ภายใต้การกำกับมาตรฐานความหมายของวาทกรรม 3 ชุด คือ วาทกรรมชุดธุรกิจการเมือง วาทกรรมชุดพ่อขุน และวาทกรรมชุดนักข้อมูล

ข่าวสาร ซึ่งเป็นการให้ความหมายที่ส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์เชิงบวกของนายกฯ ทักษิณ นอกจากนี้กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการแสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปฏิบัติการทางวาทกรรมและปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับวาทกรรมในกระแสและวาทกรรมของระบบสังคมไทย ส่วนปฏิบัติการทางวาทกรรมในรายการได้แสดงบทบาทหน้าที่เชิงวาทกรรม 3 ประการ ได้แก่ บทบาทในการสร้างอัตลักษณ์และภาพลักษณ์, บทบาทในการโน้มน้าวใจ และบทบาทในการสร้างอุดมการณ์

2.2.3 พจนนตรี พึ่งหลวง (2544) ศึกษาเรื่อง “ความขัดแย้งในแนวอุดมการณ์ทางการเมือง “เผด็จการรัฐนิยม” กับ “สังคมนิยมประชาธิปไตย” ในช่วงพ.ศ. 2475-2490” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาว่า ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475-2490 ปัจจัยทางด้านอุดมการณ์เป็นปัจจัยหนึ่งร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านอำนาจและผลประโยชน์ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างจอมพล ป. พิบูลสงครามกับดร.ปรีดี พนมยงค์ โดยใช้วิธีการศึกษาทางการค้นคว้าทางเอกสาร ผลศึกษาพบว่า ความขัดแย้งในสังคมการเมืองของไทยระหว่างบุคคล 2 กลุ่ม มีลักษณะความขัดแย้งทางอุดมการณ์ ซึ่งมีเงื่อนไขและความคิดที่แตกต่างในระบบความคิดทางการเมืองที่ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น แม้ว่าจะมีรูปแบบของความขัดแย้งไม่เด่นชัดเท่ากับความขัดแย้งทางอำนาจและผลประโยชน์ แต่แสดงให้เห็นว่า มีความขัดแย้งในทางอุดมการณ์อยู่จริงและการต่อสู้ทางระบบความคิดยังเป็นความขัดแย้งประการหนึ่งในสังคมไทย

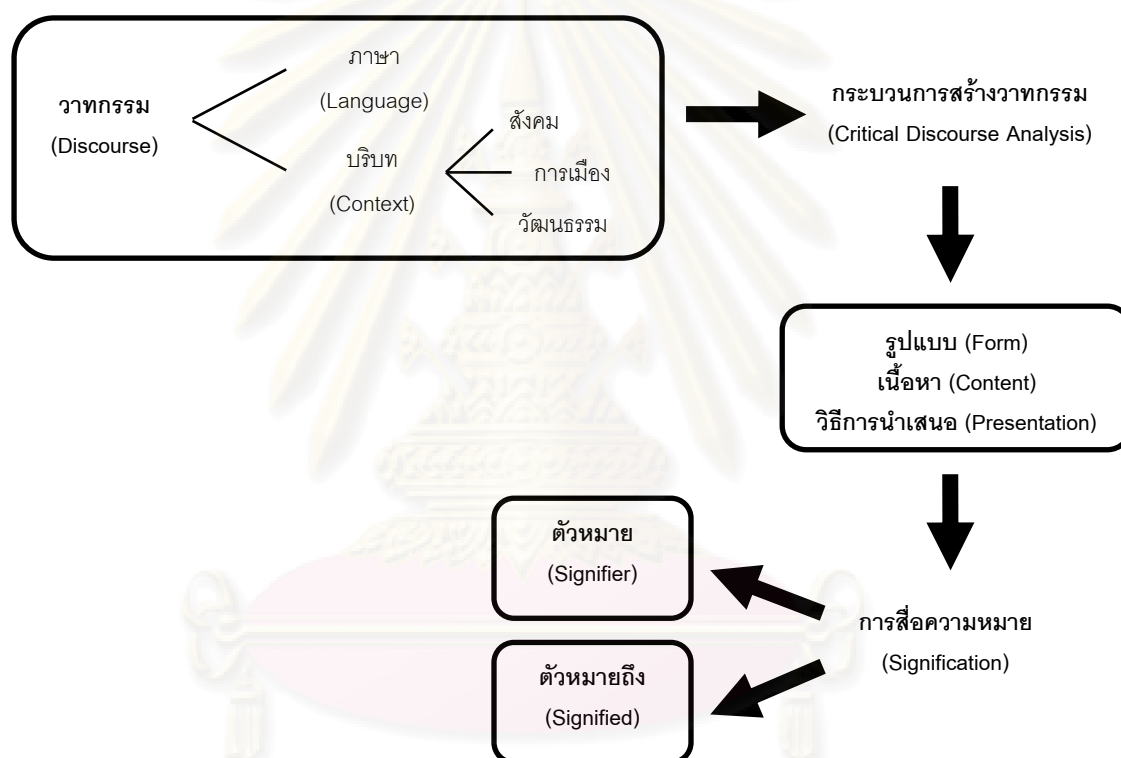
2.2.4 รัตนาวดี สำราญสุข (2545) ศึกษาเรื่อง “วาทกรรมวิเคราะห์รายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน และรายการชวอนออนไลน์” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทวิทยาและสื่อสารการศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยมุ่งจะศึกษาปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมของผู้นำทั้ง 2 ฝ่าย ความหมายที่ปรากฏในรายการในระยะเวลา 4 เดือน และศึกษาประเด็นในการโต้แย้ง พิสูจน์ แสดงหลักฐาน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ศึกษาวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เจาะลึกประกอบ ผลการศึกษาพบว่า วาทกรรมทั้ง 2 รายการมีเรื่องของสถานภาพ บทบาท สิทธิ อำนาจ อุดมการณ์ การครองความเป็นใหญ่ และการแย่งชิงพื้นที่ทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบวาทะที่ปรากฏในรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนจะเป็นวาทกรรมที่เกี่ยวกับนโยบายและวาทะเกี่ยวกับค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ขณะที่รายการชวอนออนไลน์จะมีรูปแบบเกี่ยวกับข้อเท็จจริงมากที่สุด และประเด็นที่พบในรายการในการโต้แย้งกันระหว่าง 2 รายการในระยะเวลาที่

ทำการศึกษามี 5 ประเด็น คือ 1. การปฏิรูปราชการ 2. การโยกย้ายนายทหารระดับสูง 3. กฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจ 11 ฉบับ 4. ปัญหาการก่อการร้ายภาคใต้ และ 5. กรณีทุจริตจัดซื้อปุ๋ย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น สามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 2.4

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้าน พิษณุโลก” ครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาวาทกรรมจากรูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหาของรายการ (Discourse Analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) มีรายละเอียดดังตาราง 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงวิธีวิจัย

คำถามนำวิจัย	แนวคิด	เครื่องมือ
1. มีวาทกรรมอะไรบ้างในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก	<ul style="list-style-type: none">• การสื่อสารทางการเมือง• วาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรม	Discourse Analysis เทปรายการ 25 ตอน และเอกสารถอดคำพูด
2. กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกเป็นอย่างไร	<ul style="list-style-type: none">• ประวัติศาสตร์การเมืองและรัฐประหาร• การสื่อสารทางการเมือง• วาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรม• การประกอบสร้างความจริงทางสังคม	Discourse Analysis เทปรายการ 25 ตอน และเอกสารถอดคำพูด In-depth Interview สัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ทีมงานผู้จัดรายการและผู้ดำเนินรายการ
3. วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการสื่อความหมายอย่างไรบ้าง	<ul style="list-style-type: none">• การสื่อสารทางการเมือง• วาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรม• การสื่อความหมาย	Discourse Analysis เทปรายการ 25 ตอน และเอกสารถอดคำพูด รวมทั้งเอกสารข่าว In-depth Interview สัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ทีมงานผู้จัดรายการและผู้ดำเนินรายการ

จากตารางแสดงวิธีวิจัยตามคำถามนำวิจัย แนวคิด และเครื่องมือวิจัยนั้นสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) เป็นการวิเคราะห์วาทกรรมจากรูปแบบและเนื้อหาที่ถูกลำเสนอในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกตามกรอบแนวคิดประวัติศาสตร์การเมืองและรัฐประหาร, แนวคิดเรื่องการสื่อสารทางเมืองและการชวนเชื่อ, แนวคิดเรื่องวาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรม, แนวคิดการประกอบสร้างความจริงทางสังคม และแนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกและใช้ในการตั้งคำถามสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการเปิดบ้านพิษณุโลก โดยการถามคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตรายการ เพื่อทราบแนวทางและกำหนดการวางรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการเปิดบ้านพิษณุโลก และกลุ่มผู้ดำเนินรายการ เพื่อทราบแนวทางการนำเสนอเนื้อหาบทสนทนาของผู้ดำเนินรายการของแต่ละคนในการใช้สัมภาษณ์นายกรัฐมนตรี โดยมีกรอบคำถามมาจากการวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาประกอบกับ แนวคิดเรื่องการสื่อสารทางเมืองและการชวนเชื่อ, แนวคิดเรื่องวาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรม, แนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความจริงทางสังคม และแนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย

3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลประเภทเทปวิดีโอทัศน์และเอกสาร และข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ข้อมูล

1. ข้อมูลประเภทเทปวิดีโอทัศน์และเอกสาร

- เทปวิดีโอทัศน์รายการเปิดบ้านพิษณุโลก เพื่อค้นหาวาทกรรมจากรูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหาของรายการ ผู้วิจัยจะศึกษารายการที่ออกอากาศทั้งหมด 25 ตอน ตั้งแต่วันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม – วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2550 โดยในตอนที่ 25 นายกรัฐมนตรีกล่าวปิดรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เพราะหลังจากประกาศวันเลือกตั้งเป็นวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2550 รัฐบาลจะทำหน้าที่รักษาการตามกฎหมาย ไม่มีอำนาจใน

การบริหารงานเชิงนโยบาย รวมทั้งให้รัฐบาลสามารถทำงานในช่วงของการเลือกตั้งและให้ช่วงเวลาของการออกอากาศรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เป็นช่วงของการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งและให้โอกาสพรรคการเมืองในการหาเสียงผ่านสื่อของรัฐ

- เอกสารถอดเทปบันทึกการรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เพื่อค้นหาวาทกรรมจากเนื้อหารายการ ผู้วิจัยจะศึกษาเอกสารถอดเทปทั้งหมด 25 ตอน ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม – วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550

2. ข้อมูลประเภทบุคคล

- ข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มผู้ผลิตรายการและกลุ่มผู้ดำเนินรายการ
 1. กลุ่มผู้ผลิตรายการ ได้แก่ โฆษกสำนักนายกรัฐมนตรีหรือโฆษกส่วนตัวของนายกรัฐมนตรี **ในฐานะมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบรายการ, กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ในฐานะเป็นผู้รวบรวมประเด็นข่าวให้นายกรัฐมนตรีและทำหน้าที่ถอดเทปรายการเปิดบ้านพิษณุโลก และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะผู้ผลิตรายการเปิดบ้านพิษณุโลก**
 2. กลุ่มผู้ดำเนินรายการ ได้แก่ กลุ่มผู้ดำเนินรายการที่สับเปลี่ยนในแต่ละสัปดาห์ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ประสบการณ์และอาชีพของผู้ดำเนินรายการในช่วงปี พ.ศ.2550 เพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงผู้ดำเนินรายการเปิดบ้านพิษณุโลกในแต่ละสัปดาห์

ลำดับ	ผู้ดำเนินรายการ	วันออกอากาศ	อาชีพ
1	นางฟองสนาน จามรจันทร์	วันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม และวันเสาร์ที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2550	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู • นักจัดรายการวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์

ลำดับ	ผู้ดำเนินรายการ	วันออกอากาศ	อาชีพ
2	นายสรยุทธ สุทัศนะจินดา	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางช่อง 3 ผู้ดำเนินรายการเรื่องเด่นเย็นนี้ ทางช่อง 3 ผู้ดำเนินรายการจับเข้าคุก ทางช่อง 3 คอลัมนิสต์ “คุณนอกสนาม” ใน นิตยสารแพรว
3	นายสัญญา คุณากร	วันเสาร์ที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการที่นี้หมอขีด ทางช่อง 7 ผู้ดำเนินรายการ 07 ไซว์ ทางช่อง 7 ผู้ดำเนินรายการตาสว่าง ทางช่องโมเดิร์นไนน์ทีวี
4	นายอดิศักดิ์ ศรีสม	วันเสาร์ที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการกรรองสถานการณ์ ทางช่อง 11 ผู้ดำเนินรายการท่องโลกเกษตร ทางช่อง UBC 7
5	นางผุสชา โทณะวณิก	วันเสาร์ที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการอิสระ ผู้บริหารบริษัท เจเอสแอล จำกัด
6	นายกฤษณะ ไชยรัตน์	วันเสาร์ที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการกฤษณะล้วงลูก ทางเนชั่นทีวี ผู้ดำเนินรายการคน-คนข่าว ทางเนชั่นทีวี ผู้ดำเนินรายการเก็บตกจากเนชั่น ทางเนชั่นทีวี ผู้ดำเนินรายการข่าววันใหม่ ทางช่อง 3

ลำดับ	ผู้ดำเนินรายการ	วันออกอากาศ	อาชีพ
			<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการก๊วนข่าวเช้า วันหยุด ทางช่อง 3
7	นายกิตติ สิงหาปัด	วันเสาร์ที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกาศข่าว ทางช่องโมเดิร์นไนน์ ผู้ดำเนินรายการวันนี้ที่รอคอย ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี
8	นายพิสิทธิ์ กิรติการกุล	วันเสาร์ที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการจุมกมด ทางช่อง 7 ผู้ดำเนินรายการคอข่าว ทางช่อง 7 ผู้ดำเนินรายการคดีเด็ด ทางช่อง 7 นักจัดรายการวิทยุ FM 101
9	นางศิริบูรณ์ ญัฐพันธ์	วันเสาร์ที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> พิธีกรรายการช่วยคิด ช่วยทำ ทางช่อง 3
10	นายสุวิษ สุทธิประภา	วันเสาร์ที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> บรรณาธิการข่าว สำนักข่าวไทย ผู้ดำเนินรายการคุยโขมงเช้านี้ ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี
11	นายจรัสพงษ์ สุรัสวดี	วันเสาร์ที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการอิสระ นักจัดรายการวิทยุคลื่นความคิด FM 96.5
12	นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์	วันเสาร์ที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> บรรณาธิการหนังสือพิมพ์คมชัดลึก
13	นายวิศาล ดิลกวณิชย์	วันเสาร์ที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการเพียงวันทันเหตุการณ์ ทางช่อง 3
14	นายอภิรักษ์ หาญพิชิตวณิชย์	วันเสาร์ที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกาศข่าว ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

ลำดับ	ผู้ดำเนินรายการ	วันออกอากาศ	อาชีพ
15	รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ยิ้มวิไล	วันเสาร์ 18 สิงหาคม และวันเสาร์ที่ 29 กันยายน พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญา ดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชา ประศาสนศาสตร์ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม นักจัดรายการวิทยุเครือข่าย วิทยุของกองทัพบก รายการได้ ร่วมธงไทย, รายการรู้รักสามัคคี และรายการกองทัพบกเพื่อ ประชาชน ผู้ดำเนินรายการรายการสอง วัยไขข่าวและสองวัยวีคเอน อัปเดต ทางช่อง TNN 24 เขียนคอลัมน์ในนสพ.ผู้จัดการ, มติชน และสยามธุรกิจ
16	นางสาวสายสวรรค์ ขยันยิ่ง	วันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการจุมจุมด ทาง ช่อง 7
17	นางสาวนารากร ตียายน	วันเสาร์ที่ 1 กันยายน พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการที่นันทนคร ทางช่อง 5 ผู้ดำเนินรายการเป็นข่าว 5 ทางช่อง 5 ผู้ดำเนินรายการขบวนการแก้ โกง ทางช่อง 5
18	นางสาวทวิรัตน์ คงคราญ	วันเสาร์ที่ 8 กันยายน พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> หัวหน้าแผนกประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5
19	รองศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร	วันเสาร์ที่ 15 กันยายน พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> อาจารย์ประจำภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ลำดับ	ผู้ดำเนินรายการ	วันออกอากาศ	อาชีพ
20	นางอรพรรณ กริมวิรัตน์กุล	วันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกาศข่าว ทางช่องโมเดิร์นไนน์ ประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บมจ. อสมท. นักจัดรายการวิทยุคลื่นความคิด เอฟเอ็ม 96.5
21	นายชัยวัฒน์ ถมยา	วันเสาร์ที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกาศข่าวและผู้ดำเนินรายการ ทางช่อง TPBS
22	นางสาวประวีณมัย บ่ายคล้อย	วันเสาร์ที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกาศข่าวและผู้ดำเนินรายการ ทางช่อง TPBS
23	นางสาวกรรณา บัวคำศรี	วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดำเนินรายการทันข่าวเช้านี้ ทาง ช่อง 11

3.1.2 แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลประเภทเทปวิดีโอทัศน์และเอกสาร

- เทปวิดีโอทัศน์รายการเปิดบ้านพิษณุโลก จากฝ่ายรายการและห้องสมุดวิดีโอทัศน์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์, สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล และโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor)
- เอกสารถอดเทปบันทึกการเปิดบ้านพิษณุโลก จากเว็บไซต์ thaigov.go.th ของสำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ทั้ง 25 ตอน

2. ข้อมูลประเภทบุคคล

- ข้อมูลประเภทบุคคล จากกลุ่มผู้ผลิตรายการและกลุ่มผู้ดำเนินรายการดังนี้
 - ก. กลุ่มผู้ผลิตรายการ ได้แก่ โฆษกสำนักนายกรัฐมนตรีหรือโฆษกส่วนตัวของนายกรัฐมนตรี, กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี และกลุ่มผู้ผลิตรายการจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

- ข. กลุ่มผู้ดำเนินรายการ ได้แก่ กลุ่มผู้ดำเนินรายการทั้ง 23 คนที่
สับเปลี่ยนในแต่ละสัปดาห์

3.2 ตัวอย่าง จำนวนตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง

ตัวอย่าง จำนวนตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แบ่งตามประเภทของข้อมูล ดังนี้

3.2.1 ข้อมูลประเภทเทปวีดิทัศน์และเอกสาร

1. เทปวีดิทัศน์รายการเปิดบ้านพิษณุโลก ผู้วิจัยจะเลือกตัวอย่างรายการเปิดบ้านพิษณุโลกตลอดช่วงเวลาที่รายการออกอากาศจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ ฝายรายการ จำนวน 8 ตอน และห้องสมุดวีดิทัศน์ จำนวน 1 ตอน จากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์, สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล จำนวน 12 ตอน และโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) จำนวน 4 ตอน รวมทั้งหมด 25 ตอน ที่ออกอากาศในวันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม – วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550 เพื่อศึกษาวาทกรรมจากรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ทั้งนี้ระหว่างการเก็บข้อมูล การจัดเก็บเทปวีดิทัศน์รายการของแต่ละแห่งมีไม่ครบถ้วน เกิดจากการนำเทปวีดิทัศน์ที่บันทึกกลับไปใช้ใหม่และบางแห่งทำเทปวีดิทัศน์สูญหาย รวมทั้งไม่ได้มีการบันทึกในระหว่างการออกอากาศไว้ จึงทำให้เทปวีดิทัศน์ทั้ง 25 ตอนมาจาก 3 แหล่งข้อมูลดังกล่าวในตาราง 3.3

ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงแหล่งข้อมูลเทปวีดิทัศน์รายการเปิดบ้านพิษณุโลก

ตอน	วันและเวลาออกอากาศ	แหล่งข้อมูล
1	วันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550	ฝายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
2	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2550	ฝายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
3	วันเสาร์ที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
4	วันเสาร์ที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2550	ฝายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11

ตอน	วันและเวลาออกอากาศ	แหล่งข้อมูล
		กรมประชาสัมพันธ์
5	วันเสาร์ที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2550	ฝ่ายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
6	วันเสาร์ที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
7	วันเสาร์ที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550	ฝ่ายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
8	วันเสาร์ที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550	ฝ่ายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
9	วันเสาร์ที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
10	วันเสาร์ที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2550	ฝ่ายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
11	วันเสาร์ที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2550	โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor)
12	วันเสาร์ที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2550	โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor)
13	วันเสาร์ที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
14	วันเสาร์ที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
15	วันเสาร์ 18 สิงหาคม พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
16	วันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2550	โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor)
17	วันเสาร์ที่ 1 กันยายน พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
18	วันเสาร์ที่ 8 กันยายน พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
19	วันเสาร์ที่ 15 กันยายน พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ตอน	วันและเวลาออกอากาศ	แหล่งข้อมูล
		ทำเนียบรัฐบาล
20	วันเสาร์ที่ 22 กันยายน พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
21	วันเสาร์ที่ 29 กันยายน พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
22	วันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2550	ฝ่ายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
23	วันเสาร์ที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2550	สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
24	วันเสาร์ที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2550	โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor)
25	วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550	ห้องสมุดวิทยุทัศน์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

ในตารางที่ 3.3 สรุปได้ว่า การออกอากาศรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น มีการออกอากาศอย่างต่อเนื่องทั้ง 25 ตอน โดยไม่ขาดไปในแต่ละสัปดาห์และเป็นเทปรายการที่บันทึกเทปล่วงหน้า 1-2 วันก่อนออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 08:00 – 09:00 น.

- เอกสารถอดเทปรายการเปิดบ้านพิษณุโลกที่จัดทำโดยจากกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี ผู้วิจัยจะเลือกตัวอย่างจากเว็บไซต์ thaigov.go.th ทั้งหมด 25 ตอนของรายการเปิดบ้านพิษณุโลกที่ออกอากาศในวันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม – วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550 ซึ่งจะใช้ประชากร (Population) ทั้งหมดของข้อมูล โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เพราะประชากรมีจำนวนไม่มาก

3.2.2 ข้อมูลประเภทบุคคล

ผู้วิจัยจะเลือกตัวอย่างจากข้อมูลประเภทบุคคล โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มผู้ผลิตรายการเปิดบ้านพิษณุโลก คือ โฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี หรือโฆษกส่วนตัวของนายกรัฐมนตรี, กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี และกลุ่มผู้ผลิตรายการจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ รวมทั้งกลุ่มผู้ดำเนินรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จำนวนทั้งหมด 10 คน ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิตรายการ จำนวน 3 คน

- โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีหรือโฆษกส่วนตัวของนายกรัฐมนตรี คือ พล.อ.นิพนธ์ ศิริพร โฆษกนายกรัฐมนตรี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 เวลา 14:00 – 15:00 น. บมจ. ลีอ็อกซ์เลย์ ชั้น 9 อาคาร ลีอ็อกซ์เลย์ 102 ถ.ฉะบอง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร (ปัจจุบันพล.อ.นิพนธ์ ศิริพร เกษียณอายุราชการและเป็น ที่ปรึกษาของ บมจ.ลีอ็อกซ์เลย์)
- ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ คือ นายสุริยงค์ หุณฑุสสาร สัมภาษณ์วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 13:00 – 15:00 น. สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ 236 ถ.วิภาวดี-รังสิต เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
- เจ้าหน้าที่ถอดเทป สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี คือ นางสาวจินตนา จ้อยจุมพจน์ ตำแหน่งนักประชาสัมพันธ์ 8 กลุ่ม ยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สัมภาษณ์วันที่ 30 มกราคม เวลา 09:30 – 10:30 น. สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ถ.พิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มผู้ดำเนินรายการ จำนวน 7 คน

เนื่องจากกลุ่มผู้ดำเนินรายการเป็นบุคคลที่ทำงานหรืออยู่ในแวดวงสื่อสารมวลชนและ นักวิชาการ ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะ ซึ่ง สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้ 2 กลุ่ม และแตกเป็นกลุ่มย่อยได้ดังนี้

1. สายวิชาชีพสื่อมวลชน

- หนังสือพิมพ์
- วิทยุและโทรทัศน์
 - ⇒ บรรณาธิการข่าว
 - ⇒ ผู้ประกาศข่าวและผู้ดำเนินรายการข่าว
 - ⇒ ผู้ดำเนินรายการปกิณกะ
- ประชาสัมพันธ์
- ผู้บริหารองค์กรสื่อมวลชน

2. สายวิชาการ

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเลือกตัวอย่างออกมา 1 คนในแต่ละกลุ่ม โดยมีเกณฑ์ของช่วงเวลาในการออกอากาศให้ครอบคลุมทั้ง 6 เดือนที่มีรายการเปิดบ้านพิษณุโลก คือ เดือนพฤษภาคม, มิถุนายน, กรกฎาคม, สิงหาคม, กันยายน และตุลาคม จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ทั้งหมด 7 คน ดังนี้

1. สายงานหนังสือพิมพ์ นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์ ออกอากาศเดือนกรกฎาคม สัมภาษณ์วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 12:00 – 12:45 น. องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย หรือ สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ชั้น 13 ตึกชินวัตร ทาวเวอร์ 3 1010 ถ.วิภาวดี-รังสิต แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
2. สายงานบรรณาธิการข่าว นายสุวิษ สุทธิประภา ออกอากาศเดือนกรกฎาคม สัมภาษณ์วันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2552 เวลา 10:30 – 11:30 น. ชั้น 2 อาคารปฏิบัติการ สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ บมจ. อ.ส.ม.ท. 63/1 ถ.พระราม 9 แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
3. สายงานผู้ประกาศข่าวและผู้ดำเนินรายการข่าว นายกฤษณะ ไชยรัตน์ ออกอากาศเดือนมิถุนายน สัมภาษณ์วันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2552 เวลา 10:00 – 11:15 น. บมจ. เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป ชั้น 12 เอ ตึกเนชั่น ทาวเวอร์ 1854 ถ.บางนา-ตราด เขตบางนา กรุงเทพมหานคร
4. สายงานผู้ดำเนินรายการปกิณกะ นายจรัสพงษ์ สุรัสวดี ออกอากาศเดือนกรกฎาคม สัมภาษณ์วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 ทางอีเมล Windows Live Hotmail และ Gmail
5. สายงานประชาสัมพันธ์ นางสาวทวิรัตน์ คงคราญ ออกอากาศเดือนกันยายน สัมภาษณ์วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 10:00 – 10:45 น. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 210 ถ.พหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
6. สายงานผู้บริหารองค์กรสื่อมวลชน นางพองสนาน จามรจันทร์ ออกอากาศเดือนพฤษภาคมและกันยายน สัมภาษณ์วันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2552 เวลา 11:00 – 12:00 น. ร้านบีกชีต ที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์ 67 ถ.เศรษฐศิริ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
7. สายงานวิชาการ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ยิ้มวิไล ออกอากาศเดือนสิงหาคมและกันยายน สัมภาษณ์วันที่ 27 มกราคม พ.ศ.2552 เวลา 17:00 – 17:45 น. บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตพญาไท มหาวิทยาลัยศรีปทุม อาคาร

เอส เอ็ม ทาวเวอร์ 979/32-36 ชั้น 17 ถ.พหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขต
พญาไท กรุงเทพมหานคร

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งตามประเภทของข้อมูล ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลประเภทเทปวีดิทัศน์และเอกสาร

1. เทปวีดิทัศน์รายการเปิดบ้านพิษณุโลก ผู้วิจัยจะทำการขอสำเนารายการจาก สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์, สำนักโฆษก ทำเนียบรัฐบาล และโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) ซึ่งเป็นข้อมูลจากหลายแหล่ง เพราะเทปวีดิทัศน์สูญหายและได้รับเทปวีดิทัศน์มาไม่ครบ รวมไปถึงบางแหล่งไม่ได้ทำการบันทึกเทปในช่วงออกอากาศไว้ ทำให้ผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง
2. เอกสารถอดเทปรายการเปิดบ้านพิษณุโลกที่จัดทำโดยจากกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี โดยผู้วิจัยจะเก็บเลือกตัวอย่างจากเว็บไซต์ thaigov.go.th โดยจะเป็นเอกสารการถอดคำพูดและบทสนทนาของนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ

3.3.2 ข้อมูลประเภทบุคคล

วิธีการเก็บข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยจะใช้แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการ โดยจะทำการเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและจดบันทึกประเด็นคำตอบที่สำคัญของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อทำการสรุปประเด็นและใช้ในการตั้งคำถามต่อ ซึ่งประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์มาจากข้อสันนิษฐานและแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล โดยจะใช้แนวคำถามเพื่อครอบคลุมเนื้อหาและประเด็นดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ผลิตรายการ ได้แก่ โฆษกสำนักนายกรัฐมนตรีหรือโฆษกส่วนตัวของนายกรัฐมนตรี, กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี และกลุ่มผู้ผลิตรายการจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ใช้แนวคำถามดังนี้
 - นโยบายในการนำเสนอรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
 - กำหนดรูปแบบและเนื้อหาของรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
 - กระบวนการเตรียมงานตั้งแต่ก่อนออกอากาศ, ออกอากาศ และหลังออกอากาศ

- ประเด็นที่ต้องการนำเสนอในแต่ละสัปดาห์
 - การคัดเลือกผู้ดำเนินรายการในแต่ละสัปดาห์
 - คุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการ
 - ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดทิศทางการนำเสนอในแต่ละสัปดาห์
2. กลุ่มผู้ดำเนินรายการ ใช้แนวคำถามดังนี้
- ประวัติส่วนตัวและประสบการณ์ของผู้ดำเนินรายการ
 - กลวิธีการนำเสนอของผู้ดำเนินรายการ
 - บทบาทและการวางตัวของผู้ดำเนินรายการ
 - การเตรียมตัวก่อนออกอากาศ
 - การทำงานในการคัดเลือกประเด็นที่จะนำเสนอ
 - การมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นที่ต้องการนำเสนอ
 - ลำดับประเด็นในการนำเสนอและการยืดหยุ่นบทสนทนา
 - ปัญหาและอุปสรรคก่อนออกอากาศ, ออกอากาศ และหลังออกอากาศ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลประเภทเอกสาร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำเนา เทปรายการเปิดบ้านพิษณุโลก และเอกสารถอดคำพูด ทั้งหมด 25 ตอน ที่ออกอากาศในวันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม – วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550 เพื่อวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) จากการสื่อความหมายในเนื้อหาที่นำเสนอประเด็นต่างๆ ซึ่งมีการถ่ายทอดวาทกรรมผ่านรูปแบบและวิธีการนำเสนอ ทั้งจาก ผู้ดำเนินรายการ และนายกรัฐมนตรีนะ
2. วิเคราะห์ข้อมูลประเภทบุคคล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งข้อมูลจากกลุ่มผู้ผลิตรายการจะวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกจากนโยบายและการวางแผนการผลิต วิธีการทำงาน ตลอดจนการคัดเลือกผู้ดำเนินรายการและการกำหนดประเด็นเนื้อหาในรายการ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้ดำเนินรายการ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นที่ถูกคัดขึ้นมาเสนอ

ในรายการ การลำดับประเด็นก่อน-หลัง วิธีการนำเสนอในฐานะที่เป็นตัวแทน
ของมหาชนในการซักถามข้อสงสัยจากนายกรัฐมนตรี

3.5 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาวเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยเขียน
บรรยายผลการศึกษาในรูปแบบของแผนภูมิ แผนภาพ ตาราง และรูปภาพประกอบการอธิบาย
รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและสำเนาวิดีโอที่ค้นรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
จำนวน 25 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อนำเสนอข้อมูลตาม
วัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. บทที่ 4 ผลการศึกษา เพื่อตอบคำถามนำวิจัยตามวัตถุประสงค์การศึกษาทั้ง
3 ข้อ คือ เพื่อค้นหาประเด็นต่างๆ วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก,
เพื่อประเมินกระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก และ
เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
2. บทที่ 5 อภิปรายและสรุปผลการศึกษาจะเป็นข้อค้นพบสำคัญที่ได้จากการ
ค้นหาวาทกรรมและวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมการเมืองในรายการ
เปิดบ้านพิษณุโลก รวมทั้งข้อเสนอแนะในการสร้างวาทกรรมที่ได้จาก
การศึกษารูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอในรายการสื่อสารทางเมืองของ
รัฐบาลที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการของประชาธิปไตยและเลือกตั้ง รวมทั้ง
ข้อเสนอแนะแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรายการสื่อสารทางการเมือง
ในหัวข้ออื่นๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้าน พิษณุโลก” ในบทนี้ ผู้วิจัยจะแยกวิเคราะห์ตามปัญหาวินิจฉัย 3 ข้อ โดยจะวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ Norman Fairclough ซึ่งเป็นการศึกษาจากมิติของสภาพการสื่อสารในสื่อมวลชน (Communication Events) ได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท (Text) การปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice) และการปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) และกรอบแนวคิดการสื่อความหมาย (Signification) ของ Ferdinand de Saussure ซึ่งจะเป็นการศึกษามิติการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ ในความสัมพันธ์ของตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified)

ปัญหาวินิจฉัยที่จะใช้วิเคราะห์มีดังนี้

1. มีวาทกรรมอะไรบ้างในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก
เป็นการจำแนกประเภทวาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกทั้งหมด 25 ตอน โดยจะใช้ประเด็นและสาระสำคัญเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทวาทกรรม
2. กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกเป็นอย่างไร
เป็นวิเคราะห์ตัวบท (Text) ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice) และภาคปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) โดยมีรายละเอียดดังนี้
 1. ตัวบท (Text) จะนำเสนอ 2 ประเด็น คือ
 1. วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สภาพสังคม เป็นการวิเคราะห์การสนทนาผ่านทางรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ซึ่งมีการนำเสนอความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ของนายกรัฐมนตรี ในฐานะเป็นผู้สร้างวาทกรรม ซึ่งจะเห็นได้จากประเด็นที่ถูกนำเสนอให้เห็นการประกอบสร้างความจริงทางสังคม (Social Construction of Reality) ขึ้นมาภายใต้วาทกรรมชุดหนึ่ง
 2. วาทกรรมสร้างอัตลักษณ์ และลักษณะของความสัมพันธ์อะไรต่อประชาชน เป็นการวิเคราะห์วาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการได้สร้างอัตลักษณ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีและประชาชน จากความชอบธรรมในการบริหารงานภายใต้การรัฐประหาร ซึ่งจะใช้ลักษณะทางภาษา ประเภทของประโยค และน้ำเสียงของนายกรัฐมนตรีมาประกอบการวิเคราะห์

2. ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice)

- วิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท ได้แก่
 1. ผู้นำเสนอตัวบท
 2. การคัดเลือกประเด็น
 3. รูปแบบการสื่อสาร
 4. กลุ่มเป้าหมาย
- วิเคราะห์กระบวนการบริโภควาทบท
 1. การแพร่กระจาย
 2. ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทของการสร้างวาทกรรม

3. ภาคปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Practice)

1. วาทกรรมในระบบสังคม
2. วาทกรรมในระบบเศรษฐกิจ การเมือง
3. วาทกรรมในระบบวัฒนธรรม
4. วาทกรรมในระบบกฎหมาย

3. วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการสื่อความหมายอย่างไรบ้าง

เป็นการวิเคราะห์การสื่อความหมาย (Signification) โดยเป็นการศึกษามิติการสื่อความหมายของสัญญาณต่างๆ ที่ถูกนำเสนอในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกจากวาทกรรมทั้ง 5 ประเภท โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) รวมทั้งมีการใช้รหัส (Code) เป็นตัวจัดการสัญญาณทั้งหมดในรายการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหานำวิจัย ข้อ 1 มีวาทกรรมอะไรบ้างในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะค้นหาวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จากประเด็นเนื้อหาที่ผู้นำเสนอในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกทั้ง 25 ตอน มีประเด็นและสาระสำคัญทั้งหมด 244 ประเด็น โดยผู้วิจัยแบ่งประเภทวาทกรรมได้ 5 ประเภท ดังนี้

1. **วาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ** เป็นประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเสียดสีและเข้ามาตำหนิตำแหน่งในฝ่ายบริหารชั่วคราวหลังจากการทำรัฐประหาร เพื่อมาวางรากฐานการเมืองให้ถูกต้อง ในส่วนนี้จะมีประเด็นเรื่องการร่างรัฐธรรมนูญและกฎหมายลูกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญ และการกำหนดวันเลือกตั้งตามเป้าหมายที่ให้ไว้กับประชาชน รวมทั้งการวางภาพคุณสมบัติของนักการเมือง

โดยมีรายละเอียดชุดวาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ ตลอดช่วงเวลาการออกอากาศตลอดทั้ง 25 ตอน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ แบ่งตามวันที่ออกอากาศ

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ
1	12 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำอย่างไรที่จะให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากที่สุด ● ขอให้ประชาชนร่วมมือกันปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญร่างแรก ● ใช้หลักการเจรจาเป็นทางออกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
2	19 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดวันเลือกตั้ง 16 หรือ 23 ธันวาคม 2550
3	26 พฤษภาคม 2550	- ไม่มี -
4	2 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชนต้องร่วมมือกันเพื่อให้บ้านเมืองก้าวไปข้างหน้า ● ทิศทางการเมืองไทยน่าจะดีขึ้น ● การเคารพกฎ กติกา จะทำให้งานการเมืองเดินไปด้วยดี ● ญี่ปุ่น-จีนเข้าใจสถานการณ์การเมืองของไทย
5	9 มิถุนายน 2550	- ไม่มี -
6	16 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● รัฐบาลเตรียมเสนอกฎหมายลงประชามติต่อสนช.
7	23 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การเลื่อนวันลงประชามติและวันเลือกตั้ง

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ
		<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจการทำงานของรัฐบาล ● รัฐบาลต้องการให้เกิดกระบวนการประชาธิปไตยโดยเร็ว
8	30 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● รัฐบาลจะให้มีการจัดการเลือกตั้งภายในสิ้นปีนี้
9	7 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● รัฐบาลจะจัดการเลือกตั้งให้ได้ภายในปีนี้ ● ทุกฝ่ายต้องช่วยกันทำความเข้าใจให้เกิดขึ้นในสังคม
10	14 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● เชิญชวนประชาชนออกไปใช้สิทธิลงประชามติ ● การคานอำนาจและถ่วงดุลในร่างรัฐธรรมนูญใหม่
11	21 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● รณรงค์การลงประชามติและสร้างความเข้าใจร่างรธน. ● ทำหน้าที่ให้ดีที่สุดเพื่อส่งมอบงานให้รัฐบาลใหม่ที่มาจากการเลือกตั้ง
12	28 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ทุกคนควรร่วมมือกันเพื่อให้บ้านเมืองไปสู่การเลือกตั้ง ● ขอให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิลงประชามติให้มาก
13	4 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● เร่งประชาสัมพันธ์เนื้อหาร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชนเข้าใจ ● พร้อมส่งมอบงานให้กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ● ประชาชนเริ่มมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของบ้านเมือง ● ผู้นำคนใหม่ควรมีทั้งความเก่งและความดี
14	11 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินสถานการณ์การทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญ
15	18 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● หวังว่าประชาชนจะไปใช้สิทธิลงประชามติ ● เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ● การทำงานทางการเมืองต้องมีพื้นฐานที่ดีพอ ● พยายามแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ● หาทางสร้างสรรค์ระบบการเมืองที่ยึดถือคุณธรรม จริยธรรม ● ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น ● ประชาชนไปใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งแสดงว่ามีส่วนร่วมทางการเมือง
16	25 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● เตรียมหารือประธาน กกต. เพื่อกำหนดวันเลือกตั้ง ● คาดว่าเดือนมกราคมน่าจะได้รัฐบาลใหม่

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ
17	1 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การกำหนดวันเลือกตั้งที่ชัดเจน ● การเข้ามาสังเกตการณ์การเลือกตั้งของไทยของกลุ่ม EU ● รักษาเสถียรภาพของประเทศในหลายด้าน ● คาดหวังพรรคการเมืองที่มีธรรมาภิบาล ● ต้องช่วยกันให้บ้านเมืองก้าวไปสู่การเลือกตั้ง ● ขอให้ประชาชนร่วมมือกันให้การเลือกตั้งบริสุทธิ์และยุติธรรม
18	8 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● หลังกฎหมายลูก 3 ฉบับผ่านจึงได้ขอยุติเรื่องวันเลือกตั้ง ● ไม่ปิดกั้นประเทศที่จะขอเข้ามาสังเกตการณ์เลือกตั้งของไทย
19	15 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำความเข้าใจกับ EU ที่จะขอเข้ามาสังเกตการณ์การเลือกตั้งของไทย ● 1 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลพยายามให้ประเทศกลับไปสู่ครรลองประชาธิปไตย ● การจับกลุ่มทางการเมืองเป็นพันธมิตรกันเป็นเรื่องธรรมดา
20	22 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● พร้อมรับฟังคำติเพื่อปรับปรุง ● ชี้แจงสถานการณ์การเมืองไทยต่อที่ประชุม UN ● การจับกลุ่มทางการเมืองเป็นพันธมิตรกันเป็นเรื่องธรรมดา
21	29 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ต่างประเทศเข้าใจสถานการณ์การเมืองไทยดี
22	6 ตุลาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ขจัดการซื้อสิทธิขายเสียงให้ลดน้อยที่สุด ● รัฐบาลพยายามนำพาประเทศไปสู่การเลือกตั้ง
23	13 ตุลาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● มหาดไทยจะช่วยดูแลการเลือกตั้งให้โปร่งใสเป็นธรรม ● อยากเห็นนักการเมืองรุ่นใหม่เข้ามาทำงานการเมือง ● ไม่ขอรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีก
24	20 ตุลาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ช่วยให้การเลือกตั้งโปร่งใสเป็นธรรม ● การสรรหานักการเมืองที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานการเมือง
25	27 ตุลาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ช่วยกันออกไปใช้สิทธิเพื่อป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง ● ยืนยันเลือกตั้ง 23 ธันวาคม แน่นนอน

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ
		<ul style="list-style-type: none"> ● เลือกนักการเมืองและพรรคการเมืองที่มีคุณภาพ ● กฎหมายเลือกตั้งใหม่มีโทษทั้งจำทั้งปรับ ● ให้ประชาชนช่วยเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแส ● การเมืองเข้มแข็งก็สามารถนำพาประเทศก้าวหน้าได้ ● เลือกตั้งครั้งนี้จะชื่อนาคตบ้านเมือง
	รวมประเด็น	65 ประเด็น

สรุปจากตารางได้ว่า ลักษณะการนำเสนอวาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จะถูกนำเสนอในทุกช่วงเวลาตลอด 6 เดือนที่มีการออกอากาศ และมีการนำเสนอถึง 23 ตอน และไม่ถูกนำเสนอ 2 ตอน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างประเด็น โดยเลือกบทสนทนาที่เกี่ยวข้องของนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้แสดงประเด็นและสาระสำคัญจากทุกช่วงเวลา 6 เดือนที่มีการออกอากาศ

ตัวอย่างประเด็น

“สิ่งที่ผมคิดว่าน่าจะเป็นจุดสำคัญอยู่ที่ความร่วมมือของพี่น้องประชาชน ถ้าหากว่าเรามุ่งที่จะเดินตามครรลองของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวช่วยกัน ในปัจจุบันถ้าเราช่วยกันปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกนี้ให้อยู่ในสภาวะที่เป็นที่น่าพอใจ แล้วเข้าไปดูในส่วนที่สอง จากนั้นเป็นเรื่องของการลงประชามติ เราช่วยกันในทิศทางอย่างนี้ ผมคิดว่าผู้ที่เขาจะมาลงทุน เขาจะเกิดความมั่นใจเป็นอย่างมาก เพราะเขาเห็นอนาคตว่าที่ได้เขียนไว้ถ้าจะพูดภาษาอังกฤษก็ roadmap”
(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

“ที่ได้มีการคาดการณ์กันเป็นเรื่องที่เราจะต้องรอ ปัจจัยแรกคือต้องถามว่าร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสมบูรณ์หรือยัง มีการรับรองจากสภาร่างรัฐธรรมนูญหรือยัง เมื่อผ่านขั้นตอนตรงนี้ ก็ไปสู่การที่จะนำร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการรับรองแล้วนั้น ให้ประชาชนได้รับทราบทำความเข้าใจ เพื่อไปสู่การลงประชามติ นั่นเป็นอีกขั้นหนึ่ง หลังจากการลงประชามติแล้ว ผมคิดว่าความชัดเจนจะเกิดขึ้นว่าเราจะสามารถกำหนดวันเลือกตั้งได้อย่างไร ขณะนี้เป็นเพียงการพูดกันในเรื่องของแนวความคิดว่า ถ้าเร็วที่สุดจะได้ประมาณไหน และถ้าช้าหน่อยภายในปีนี้ ได้ประมาณไหน ถ้าพูดถึงสิ่งที่เราได้สร้างความเชื่อมั่นไว้กับมิตรประเทศใน

ประเทศต่างๆ ซึ่งเขาก็มีความกังวล สิ่งที่เราจะสร้างความเชื่อมั่นให้เขาได้คือ เราทำตามที่เราพูด คือมีการเลือกตั้งภายในปีนี้”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550)

“คงไม่ได้ประเมินในลักษณะนั้นนะครับ สิ่งที่ผมมองและอยากจะเรียนให้พี่น้องประชาชนได้รับทราบก็คือว่า บ้านเมืองของเราบอบช้ำมาพอสมควร เรากำลังที่จะไปสู่ขั้นตอนของการลงประชามติ และไปสู่ขั้นตอนของการเลือกตั้ง ซึ่งจะมีรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือนข้างหน้า นั่นก็เป็นจุดที่พวกเราทุกคนควรจะร่วมมือกัน และเดินไปสู่จุดนั้น ถ้าหากว่าเรายังมัวมานอนอยู่ในสิ่งที่ถือว่าไม่ได้สร้างสรรค์เลย มันมีแต่จุดที่ความรู้สึก จุดที่เศรษฐกิจของเราลงไปมันไม่ได้เป็นสิ่งที่ดี ถ้าเราเป็นคนไทยคิดในภาพรวมว่าบ้านเมืองของเราควรจะเดินทางไปทางไหน เราน่าจะไปร่วมมือกันตรงนั้น”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

“ผมตั้งเป้าไว้สองเรื่องครับ ในการที่เข้ามารับหน้าที่นี้ วันแรกที่ผมเข้ามาเลยก็คือ เรื่องการที่จะมีการแก้ไขปัญหาทางการเมือง เรื่องที่สองคือเรื่องปัญหาภาคใต้ ซึ่งทั้งสองเรื่องในช่วงรัฐบาลผมๆ คิดว่ายังไม่ได้เป็นเรื่องที่จะสามารถบอกได้ว่าเป็นผลงาน มันเป็นเรื่องที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาการเมืองของบ้านเราเป็นเรื่องที่สำคัญ และต้องทำต่อเนื่อง ผมไม่ได้มองในระยะสั้นไม่ได้มองว่ารัฐบาลผมเข้ามาปีหนึ่งแล้วผมจะแก้ไขปัญหอะไรได้ รัฐบาลผมเข้ามาปีหนึ่ง เข้ามาเพื่อที่จะวางรากฐาน วางรากฐานว่าต่อไปข้างหน้าเราควรจะเดินทางไปทางไหน มีความสามารถที่จะวางกฎ กติกา สำหรับการทำงานกันต่อไปอย่างไรบ้าง นั่นเป็นส่วนที่สำคัญ”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2550)

“โดยหลักๆ ในเบื้องต้นคิดว่าความมุ่งหมายที่เราต้องการจะทำให้เกิดความเข้าใจ ก็ย้อนกลับมาในเรื่องของวิกฤตการณ์ทางการเมือง เราต้องการที่จะสร้างความเข้าใจว่า รัฐบาลชุดปัจจุบันเข้ามาเพื่อที่จะทำหน้าที่ชั่วคราว ในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านอย่างนี้ ซึ่งก็ต้องพบปะและพูดคุยกัน แสดงความจริงใจ การแสดงความจริงใจนั้น ในครั้งแรกผมคิดว่า เขาก็คงเฝ้าดู เขาคงไม่ได้เชื่อถือมากมาย แต่ว่าสิ่งที่เราได้ดำเนินการมาชั่วระยะเวลาหนึ่ง นี่ก็เหลือเวลา พูดง่ายๆ ว่าปีหนึ่งแล้วโดยประมาณ เราได้ทำทุกสิ่งทุกอย่างตามขั้นตอน ก็เป็นการพิสูจน์ให้เห็น ประธานาธิบดีบุชเองนั้นก็ได้พูดคุยกับผม เมื่อผมพูดว่า ผมได้รับคำเชิญในส่วนของผู้นำของอาเซียน ซึ่งจะมีอาเซียนซัมมิทกับทาง

สหรัฐ ซึ่งท่านเชิญบอกว่าไปประชุมกันที่รัฐเท็กซัส ผมก็พูดขึ้นมาเลย ผมบอกว่าทางไทย นั้นจะมีการเลือกตั้งในวันที่ 23 ธันวาคมนี้ และเราจะมีการจัดตั้งรัฐบาล หลังจากนั้นผม คิดว่าผมคงไม่มีโอกาสไปร่วมประชุม หลังจากเลิกการหารือแล้ว ท่านก็เดินมาหาผมเลย ท่านบอกว่าเข้าใจทันทีว่าผมหมายความว่าอย่างไร นั่นก็เป็นส่วนที่ดี นั่นเป็นส่วนที่ทำให้ เห็นว่า การทำงานของเราในช่วง 1 ปีกับช่วงสุดท้ายที่เรามุ่งมั่น ก็ทำให้ประเทศซึ่ง เขาเพิ่งเล็ง เข้าใจว่ารัฐบาลได้พยายามอย่างที่สุดที่จะกลับมาสู่ครรลองของ ประชาธิปไตย

ส่วนที่สอง คือในเรื่องของภาพรวมทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งผมคิดว่าในปัจจุบันนี้เราจำเป็นที่ จะต้องมีเวที ที่จะร่วมมือกันในการที่จะแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ ถ้าไม่ได้ในรูป ของพหุภาคี เราก็มาในเรื่องของทวิภาคี นั่นก็เป็นส่วนที่ทำให้เราได้มีการเจรจาในเรื่องของ ข้อตกลงความร่วมมือทางธุรกิจ ทางเศรษฐกิจกับหลายๆ ประเทศ ซึ่งก็เป็นส่วนที่ดีและ คิดว่าส่วนนี้เองจะเป็นการส่งต่อในเรื่องของรากฐาน ความร่วมมือระหว่างประเทศ การ วางรากฐานทางเศรษฐกิจให้กับบ้านเมืองของเรา ในส่วนของอาเซียนผมคิดว่าค่าถาม สุดท้ายที่อาจารย์ได้พูดถึง ดร.สุรินทร์ฯ ก็เป็นเกียรติ เป็นศักดิ์ศรีของประเทศไทยที่เราจะมี โอกาสได้มีคนไทยที่มีความรู้ มีความสามารถเป็นที่ยอมรับของสังคมโลก ไม่พูดถึง อาเซียนนะครับ ที่จะไปทำหน้าที่เป็นเลขานุการ และบทบาทของเลขานุการในอีก 5 ปี ข้างหน้า จะเป็นบทบาทที่เข้มข้น ก็จะต้องเตรียมเข้าไปสู่ประชาคมอาเซียน ตรงนี้เป็นส่วน สำคัญ”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2550)

“ก็เป็นส่วนหนึ่งครับ ผมคิดว่าการพัฒนาเป็นสิ่งที่ดีที่สุดคือค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไป อย่าไปทำ อะไรที่วูบวาบ เราค่อยๆ ไป ไปด้วยความมั่นคง แต่ว่าก้าวไปข้างหน้า อย่าหยุดอยู่กับที่ ก้าวไปวันละก้าวสองก้าวยังดีกว่ายืนหยุดอยู่กับที่ไม่ก้าวเลย นั่นคือสิ่งที่ผมคิดอยู่ในใจ ตลอดเวลา และคิดว่าความหวังของพวกเราอยู่ที่ความร่วมมือของพี่น้องประชาชน เอง ว่าถ้าพวกเรามีส่วนร่วมคือออกมาใช้สิทธิ ออกมาใช้เสียงให้มาก ทุกคนใช้ ความคิดของตัวเองว่าเราควรจะเลือกผู้ที่มีคุณภาพอย่างไร แล้วไปใช้สิทธิ นั่นจะ เป็นสิ่งที่ดีที่สุด เราจะไม่ยุ่งกับเรื่องของการซื้อสิทธิขายเสียง เราตัดสินใจเอง เลือก หย่อนบัตรเอง นั่นเป็นสิ่งที่ดีที่สุด”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550)

2. วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับความมุ่งหมายในการแก้ปัญหาความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้น เพื่อแสดงความเข้าใจในสถานการณ์และต้นตอปัญหาทั้งหมด เพื่อนำไปสู่ความสมานฉันท์ในประเทศ รวมทั้งมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่รัฐบาลชุดก่อนทำไม่ได้

โดยมีรายละเอียดชุดวาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดช่วงเวลาการออกอากาศตลอดทั้ง 25 ตอน ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งตามวันที่ออกอากาศ

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
1	12 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> การใช้แนวทางสมานฉันท์แก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2	19 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> เร่งแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ใช้ยุทธการและยุทธวิธีแก้ปัญหาในพื้นที่ภาคใต้
3	26 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> แนวคิดสมานฉันท์ของนายกรัฐมนตรี
4	2 มิถุนายน 2550	- ไม่มี -
5	9 มิถุนายน 2550	- ไม่มี -
6	16 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> กอ.รมน.-ศอ.บต.ทำงานคู่ขนานกันในการแก้ปัญหาภาคใต้
7	23 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> แนวทางการแก้ปัญหาภาคใต้ เหตุผลในการเสนอร่างพรบ.การรักษาความมั่นคงฯ
8	30 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> หลักการของศาสนาอิสลามคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การให้การศึกษาแก่เยาวชนเป็นการแก้ปัญหาระยะยาวในภาคใต้ มาเลเซียพร้อมร่วมมือแก้ปัญหาภาคใต้กับไทย เปิดให้แสดงความคิดเห็นในร่างพรบ.รักษาความมั่นคงฯ การเพิ่มงบประมาณของกองทัพ

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
9	7 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การแก้ปัญหาภาคใต้อยู่บนคำพูดสองคำ “ความเป็นธรรมและความเป็นไทย”
10	14 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนภาคใต้เน้นสามัญควบคู่ศาสนา ● สร้างความเป็นธรรม-ความเป็นไทยในพื้นที่ภาคใต้ ● ระดมความคิดเห็นร่างพรบ.รักษาความมั่นคงฯ
11	21 กรกฎาคม 2550	- ไม่มี -
12	28 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การแก้ปัญหาภาคใต้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรม ● เตรียมประเมินผลแก้ปัญหาภาคใต้ตุลาคมนี้ ● ความจำเป็นในการออกร่างพรบ.ความมั่นคงฯ
13	4 สิงหาคม 2550	- ไม่มี -
14	11 สิงหาคม 2550	- ไม่มี -
15	18 สิงหาคม 2550	- ไม่มี -
16	25 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● มาเลเซียพร้อมร่วมมือแก้ปัญหาภาคใต้ของไทย ● ต้องสร้างความสงบให้เกิดขึ้นในภาคใต้
17	1 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● บางพื้นที่ยังจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึก ● การแก้ไขปัญหาภาคใต้
18	8 กันยายน 2550	- ไม่มี -
19	15 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเทศเพื่อนบ้านมุสลิมให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาภาคใต้ ● ประชาชนเริ่มประณามผู้ก่อความไม่สงบ
20	22 กันยายน 2550	- ไม่มี -
21	29 กันยายน 2550	- ไม่มี -
22	6 ตุลาคม 2550	- ไม่มี -
23	13 ตุลาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชนให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ทางการมากขึ้น ● มอบพล.อ.สนธิคุณแก้ปัญหาภาคใต้
24	20 ตุลาคม 2550	- ไม่มี -

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
25	27 ตุลาคม 2550	- ไม่มี -
รวมประเด็น		27 ประเด็น

สรุปจากตารางได้ว่า ลักษณะการนำเสนอวาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จะถูกนำเสนอในทุกช่วงเวลาตลอด 6 เดือนที่มีการออกอากาศ แต่จะถูกนำเสนอบ่อยครั้งในช่วง 3 เดือนแรก ซึ่งมีการนำเสนอถึง 13 ตอน และไม่ถูกนำเสนอ 12 ตอน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างประเด็น โดยเลือกบทสนทนาที่เกี่ยวข้องของนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้แสดงประเด็นและสาระสำคัญจากทุกช่วงเวลา 6 เดือนที่มีการออกอากาศ

ตัวอย่างประเด็น

“ต้องอดทนครับ เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นมาไม่ได้เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่รัฐบาลนี้เข้ามา มันเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้นานพอสมควร ฉะนั้นการที่จะแก้ไขในเรื่องของความคิด ไม่ใช่เรื่องแค่มือไหวแล้วก็เชื่อกัน คงไม่ใช่อย่างนั้น แต่เป็นจุดเริ่มต้นที่จะแสดงให้เห็นว่าเรามาพูดกันดีกว่า

ในส่วนนี้มีเหตุอยู่นิดเดียว สิ่งที่เกิดขึ้นถ้าเราไปยืนอยู่ทางด้านโน้นบ้าง เราจะรับรู้ว่ามีสิ่งที่เขาได้ตอบได้ออกมา เพราะเป็นสิ่งที่ทางฝ่ายเราได้ไปดำเนินการต่อเขาเมื่อในอดีตเป็นส่วนใหญ่ นั่นเป็นจุดหนึ่งที่เราจำเป็นต้องมองทั้งสองด้านว่า ทำไมเขาถึงทำ เมื่อเกิดความคิดเกิดความเชื่อแล้วว่า ไม่มีทางออกทางอื่น นอกจากจะต้องอาวุธขึ้นมาสู้กัน เขาก็ทำ แต่การที่จะเปลี่ยนความคิดของเขาว่า อย่าสู้กันด้วยอาวุธเลย มาเจรจากันเถอะ เราก็ต้องสร้างความเชื่อถือ สร้างความมั่นใจให้เขา ไม่อย่างนั้นมันไม่เกิดหรอก เราไม่มีโอกาสมาคุยกันได้

ปราบอย่างไหนหมดละ และก็เป็นที่ของคนไทยด้วยกัน ถึงแม้จะต่างเชื้อชาติ แต่ถ้าเผื่อเรายอมรับว่าเขาเป็นคนไทย เราก็ต้องหาทางที่จะแก้ไขปัญหา”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

“คงไม่สามารถจะทำในลักษณะที่ลงไปในพื้นที่เองได้ เพราะว่ามีขั้นตอนหลายๆ ช่วงที่จำเป็นจะต้องมอบให้กับผู้ที่รับผิดชอบพื้นที่จริงๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้อย่างที่เห็นคงเป็นเรื่องที่รัฐบาลได้มอบหมายให้ กอ.รมน. ดำเนินการ กอ.รมน. จะมอบให้กับแม่ทัพภาคที่ 4 ซึ่งถือว่าเป็นผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 เป็นผู้รับผิดชอบ โดยจะทำงานคู่ขนานไปกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) รัฐบาลมี

หน้าที่ที่จะให้การสนับสนุน เช่น ต้องการงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับคน อุปกรณ์ต่างๆ ที่มีความจำเป็น เราจะจัดให้ นั่นเป็นเรื่องที่รัฐบาลทำ ในเรื่องของส่วนงานที่ถือได้ว่า รัฐบาลอาจจำเป็นจะต้องให้นโยบาย เช่น ในเรื่องของเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ รัฐบาลต้องลงไปดูร่วมกับคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง เรื่องของการศึกษา ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ทูลเกล้าฯ ไปดูว่า เราจะปรับในเรื่อง การศึกษาอย่างไรบ้าง กระทรวงสาธารณสุข ลงไปดูว่าจะเพิ่มขีดความสามารถ ของการดูแลพี่น้องประชาชนในพื้นที่ได้อย่างไร ทางกระทรวงแรงงานลงไปดูว่ามี การว่าจ้างแรงงานในลักษณะใดบ้าง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ลงไปดูว่า ผลผลิตทางการเกษตรที่ออกมาจะแก้ไขปัญหาอะไรอย่างไร แต่ทั้งหมดนี้จะไปรวม ศูนย์อยู่ที่ ศอ.บต. เพราะว่าส่วนของข้าราชการพลเรือนทั้งหมด จะไปรวมอยู่ตรงนั้น เพื่อให้มีการประสานงานกันในรายละเอียด ผอ.ศอ.บต. จะเป็นผู้ที่ทราบรายละเอียดการ ดำเนินงานในเรื่องต่างๆ เหล่านี้อย่างครบถ้วน เพื่อให้สามารถ ตัดสินใจได้ในเบื้องต้น ใน ท้องถิ่น ว่าจะทำอย่างไร”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2550)

“ในกรอบของการแก้ไขปัญหาทางภาคใต้คงจะเรียนได้ว่า เราแก้ไขปัญหาอยู่บนคำพูด สองคำคือคำว่าความเป็นธรรม และความเป็นไทย อันนี้ก็เป็นแนวคิดกว้างๆ เลย ว่าเราจะทำอะไร ทำอย่างไรที่จะทำให้เกิดความเป็นธรรมขึ้น และไม่ทิ้งความเป็น ไทย แก่กันในกรอบของคนไทยด้วยกัน ความร่วมมือจากมิตรประเทศซึ่งก็พูดกัน แล้วว่าปัญหาดังนี้ ถ้าเราช่วยกันแก้ไขก็จะเป็นประโยชน์ในภายภาคหน้า ที่จะทำ ให้แผนรวมของสมาชิกสมาคมอาเซียนก้าวไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว เราจะมีความร่วมมือ กันอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้นภายในระยะเวลาไม่เกิน 8 ปีจากนี้ไป 8 ปีไม่ใช่เวลานานแล้ว แต่ละ 4 ปีก็ผ่านไปอย่างรวดเร็ว นั่นก็เป็นส่วนหนึ่งที่เราจำเป็นจะต้องร่วมมือกันความ ร่วมมือระหว่างไทย ระหว่างมาเลเซีย ระหว่างอินโดนีเซีย ในเรื่องสามเหลี่ยมเศรษฐกิจซึ่ง ก็พูดกันมานาน ยังไม่เดินไปไหนก็เพราะว่า สะดุดอยู่ที่ปัญหาในเรื่องของความรุนแรงของ สถานการณ์”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

“การแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามีอย่างเดียวนั่นคือ ในเรื่องของการที่จะสร้างความสงบให้ เกิดขึ้น คือให้ความรุนแรงลดน้อยลง ก็มีทางเดียว อย่างที่เราทำอยู่ในขณะนี้ หมายถึงว่า เราได้รับความร่วมมือจากพี่น้องประชาชนมากขึ้น ให้ข่าวสาร เรา สามารถที่จะเข้าไปตรวจค้น จับกุม บุคคลซึ่งอาจจะมีข้อกล่าวหาอยู่แล้ว หรือว่าไม่มีข้อ กล่าวหา แต่มีหลักฐานชัดเจนในเรื่องของอาวุธปืนในเรื่องของวัตถุระเบิด สิ่งเหล่านี้จะเห็น

ว่าเป็นผลที่เริ่มปรากฏมากขึ้น เราจะคัดแยกผู้ที่ไปตรวจค้น จับกุม เหล่านี้มาจะคัดแยกใครไม่มีหลักฐานไม่สามารถดำเนินคดีได้ ไม่มีพยานหลักฐานทางด้านวัตถุ เราจะเข้าไปพูดคุยกับเขา ทำความเข้าใจและจะได้ให้กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ เข้ามาดูแล ที่จะเพิ่มทักษะทางด้านอาชีพให้กับเขา นั่นเป็นส่วนที่เราได้ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ผู้ที่มีคดี ผู้ที่มีพยานหลักฐานต่าง ๆ เราก็ดำเนินการไปตามกฎหมาย นั่นเป็นจุดที่ถือได้ว่า เราไม่ได้ทำอะไรที่จะละเมิดสิทธิมนุษยชน จะเป็นไปตามวิธีการในทุก ๆ อย่าง”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2550)

“ถ้ามองในภาพของสิ่งที่เราพูดกันบ่อย ๆ คำว่า "ยุทธศาสตร์" คงจะเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ค่อนข้างมาก เพราะว่าเมื่อมองในด้านของยุทธศาสตร์แล้ว เราคงจะต้องหามิตรที่เข้ามาช่วยเราในการแก้ไขปัญหาทางภาคใต้ เพราะว่าเงื่อนไขของสถานการณ์ทางภาคใต้นั้น อันหนึ่งก็เป็นเงื่อนไขในเรื่องของประวัติศาสตร์ เงื่อนไขในเรื่องของความเชื่อ ถ้าเราไม่มีคนซึ่งเข้าใจว่าแนวทางของเราเป็นอย่างไรและเขามองเราในแง่ที่ไม่ดี จะยังเป็นผลเสียต่อการแก้ไขปัญหาของเรา นั่นก็เป็นยุทธศาสตร์ ในเบื้องต้นที่รัฐบาลนี้ได้มองว่า เราจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนหามิตรเข้ามา แนวทางในการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลนี้ต่อปัญหาภาคใต้ ผมคิดว่าพี่น้องประชาชนคงทราบดีแล้วว่า เราเน้นแนวทางสันติวิธี คือ การทำความเข้าใจตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" นั่นคือหลัก เมื่อเราเริ่มตรงนี้ และผมได้มีโอกาสได้พบกับผู้นำของประเทศเพื่อนบ้านหลายๆ ประเทศ ผมก็อธิบายให้ฟังว่าเราจะทำอะไรในเบื้องต้น ปกติแล้วจะมีการพบกันว่า นายกฯ เมื่อเข้ามารับหน้าที่ใหม่จะไปเยือนประเทศเพื่อนบ้าน ตรงนี้ก็พูดกันชัดเจน ซึ่งผมมีโอกาสได้พูดกับท่านนายกฯ อับดุลลาห์ บาดาวี ของมาเลเซีย ในเบื้องต้น เราพูดกันเป็นการเฉพาะสองคน จนกระทั่งท่านเข้าใจ และท่านบอกว่ามีปัญหาอะไร ท่านก็ให้เบอร์โทรศัพท์ส่วนตัวของท่านกับผมมา นั่นเป็นสิ่งที่ผมคิดว่าเป็นการแสดงออกที่ชัดเจนของท่านนายกฯ บาดาวี ว่า ท่านพร้อมที่จะช่วย และจากจุดนั้นเองผมได้พูดคุยกับบรรดาผู้นำในประเทศอื่นๆ อีกหลายประเทศ รวมทั้งประเทศจากตะวันออกกลาง ผู้นำทางศาสนาที่มีโอกาสเข้ามาเยี่ยมเยียน ผมก็ได้แสดงถึงความพร้อม ความตั้งใจ ที่จะแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี นั่นเป็นที่มาของสิ่งที่ผมคิดว่า เราทำให้พื้นที่ที่เราจำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหา นั้นจำกัดวงอยู่เฉพาะภายในประเทศของเรา ไม่มีสิ่งที่ว่าเราจำเป็นจะต้องไปแก้ไขปัญหาที่นอกวงอันนี้อีก เมื่อวงของการแก้ไขปัญหาแคบลง เราก็มาพูดกันถึงเรื่องการปฏิบัติที่ถือว่เป็นเรื่องของการปฏิบัติทางยุทธการ ยุทธวิธี สิ่งเหล่านี้จะทำให้ปัญหาความ

รุนแรงเริ่มลดลง เมื่อได้รับความร่วมมือจากพี่น้องประชาชนมากขึ้น พื้นที่ที่เคลื่อนไหวของผู้ที่ก่อการไม่สงบก็จะลดลงแคบลง เราให้ความเป็นธรรม ถ้าเราควบคุมตัวมาแล้ว เห็นว่าไม่เหมาะสม เราไม่มีหลักฐาน เราก็จะให้กลับคืนสู่ภูมิภาคแล้ว ผมเพิ่งลงไปเมื่อไม่กี่วันนี้ไปที่สุราษฎร์ธานี ได้พบกับผู้ที่เข้ามาฝึกวิชาชีพอยู่ บางคนบอกผมว่า ช่วงเดือนถือศีลอดกลับบ้านได้ไหม ผมบอกผมรับเรื่อง และขอตรวจสอบถ้าไม่มีสิ่งที่ยึดว่ามีข้อหาห่วงกังวล เราก็จะอนุญาตให้เขากลับบ้าน จาก 300 คน เท่าที่ผมทราบ เราได้อนุญาตไปแล้วประมาณ 40 คน ซึ่งเป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าเราพยายามที่จะสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่ถึงแม้ว่าจะมีสี อาจจะมีมองดูว่าเป็นสีเทาๆ นิดๆ เบือนบ้าง นั่นเป็นสิ่งที่เราแสดงออกให้เห็นชัดเจน”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2550)

“ในส่วนของความจริงใจของรัฐบาล ผมคิดว่าคงไม่มีปัญหาแล้ว ไม่ว่าจะผู้นำหรือชาวบ้านก็เห็นจริง ๆ ว่ารัฐบาลโดยผมเองเป็นผู้ที่ลงไปพบปะ ลงไปพูดคุย ทุกคนรู้ดีว่ารัฐบาลพยายามที่จะทำให้เกิดความสงบขึ้นมาในพื้นที่ภาคใต้ รัฐบาลมีความตั้งใจที่จะทำให้พี่น้องประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เราไม่ได้เน้นในเรื่องหนึ่งเรื่องใดมากเกินไป ในเรื่องของความสงบปัญหาความรุนแรงเราก็ทำ ในเรื่องของความดูแลในด้านของสุขภาพเราก็ดำเนินการ เราจะมี การปรับปรุงบุคลากรทางด้านกระทรวงสาธารณสุขซึ่งก็รับพยาบาลเข้ามา 3,000 กว่าคน ประมาณ 3,000 คนที่รับมาอบรม 4 ปีเมื่อบุคคลเหล่านี้จบการศึกษาก็จะกลับไปทำงานในท้องถิ่นทั้งหมด นั่นเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นงานที่เราทำ สอง ในเรื่องการศึกษาที่มีการปรับปรุงว่าจะทำอย่างไรที่จะทำให้มาตรฐานทางการศึกษานั้นดีขึ้น เน้นในเรื่องคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ไม่ใช่เฉพาะโรงเรียนของรัฐ ก็เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามหรือว่าสถาบันปอเนาะเราก็ลงไปดำเนินการช่วยเหลือ กระทรวงศึกษาธิการเองได้ดำเนินการค่อนข้างมากในส่วนนี้ ใช้ทั้งโครงการศึกษานอกโรงเรียน ใช้ทั้งอาชีวะที่จะลงไปช่วยเหลือในเรื่องของสายอาชีวะ และสายสามัญ นั่นเป็นส่วนที่เราได้ดำเนินการ มีการประสานกับทางรัฐบาลมาเลเซียในการที่จะจัดพื้นที่ที่จะเป็นพื้นที่ความร่วมมือ ยกตัวอย่างว่าอาจจะพื้นที่ที่ทางฝ่ายมาเลเซียจัดเป็นเขตอุตสาหกรรมที่บริเวณชายแดน และคนไทยสามารถที่จะข้ามไปทำงานเข้าไปเย็นกลับได้ ก็จะเป็นเรื่องที่เราจะทำงานต่อไป กระทรวงศึกษาธิการได้นำทั้งครู และนักเรียนจากโรงเรียนสอนศาสนาไปดูว่าโรงเรียนของมาเลเซียเขามีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ให้เห็นว่าถ้าเราอยากที่จะมีความเจริญใกล้เคียงกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งก็เป็นคนมุสลิมเช่นกัน เราควรจะทำ

อย่างไร ก็ให้เขาค่อยๆ คิดเอง เขาก็จะมีความต้องการมาสู่เราว่าเขาอยากได้ออย่างนี้ เรา
จะมาพิจารณาดูว่าเราจะทำได้อย่างที่เขาขอมาไหม”
(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2550)

3. **วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์** เป็นประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเอา
แนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการดำเนินยุทธศาสตร์
และการบริหารประเทศ เช่น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะรวมเอาประเด็น
เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดงานเฉลิมฉลองปีมหามงคล 80 พรรษาไว้ด้วย

โดยมีรายละเอียดชุดวาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดช่วงเวลาการ
ออกอากาศตลอดทั้ง 25 ตอน ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ แบ่งตามวันที่ออกอากาศ

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
1	12 พฤษภาคม 2550	- ไม่มี -
2	19 พฤษภาคม 2550	- ไม่มี -
3	26 พฤษภาคม 2550	● ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ
4	2 มิถุนายน 2550	- ไม่มี -
5	9 มิถุนายน 2550	● ความคืบหน้าของการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ● ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในยุทธศาสตร์ พัฒนาชุมชนและอยู่ดีมีสุข
6	16 มิถุนายน 2550	- ไม่มี -
7	23 มิถุนายน 2550	- ไม่มี -
8	30 มิถุนายน 2550	- ไม่มี -
9	7 กรกฎาคม 2550	- ไม่มี -
10	14 กรกฎาคม 2550	● จัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ 80 พรรษา
11	21 กรกฎาคม 2550	- ไม่มี -
12	28 กรกฎาคม 2550	● นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้แก้ปัญหา เศรษฐกิจ

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
13	4 สิงหาคม 2550	- ไม่มี -
14	11 สิงหาคม 2550	● ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจากกระแสพระราชดำริ
15	18 สิงหาคม 2550	- ไม่มี -
16	25 สิงหาคม 2550	- ไม่มี -
17	1 กันยายน 2550	- ไม่มี -
18	8 กันยายน 2550	- ไม่มี -
19	15 กันยายน 2550	- ไม่มี -
20	22 กันยายน 2550	● ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ● เฝ้าชื่นชมพระบารมีในพิธีเสด็จออกมหาสมาคม
21	29 กันยายน 2550	● พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระพลานามัยแข็งแรง
22	6 ตุลาคม 2550	- ไม่มี -
23	13 ตุลาคม 2550	- ไม่มี -
24	20 ตุลาคม 2550	● การจัดงานเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา
25	27 ตุลาคม 2550	● พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระอาการดีขึ้น ● เชิญชวนร่วมพลังถวายพระพรชัยมงคล
รวมประเด็น		12 ประเด็น

สรุปจากตารางได้ว่า ลักษณะการนำเสนอวาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จะถูกนำเสนอในทุกช่วงเวลาตลอด 6 เดือนที่มีการออกอากาศ แต่จะมีการนำเสนอไม่บ่อยครั้ง ซึ่งมีการนำเสนอถึง 9 ตอน และไม่ถูกนำเสนอ 16 ตอน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างประเด็น โดยเลือกบทสนทนาที่เกี่ยวข้องของนายกรัฐมนตรีนคร ซึ่งได้แสดงประเด็นและสาระสำคัญจากทุกช่วงเวลา 6 เดือนที่มีการออกอากาศ

ตัวอย่างประเด็น

“ในส่วนของรัฐบาลพยายามที่จะให้เกิดส่วนที่มองทั้งสองด้านแล้ว เกิดความพอดี ถ้าจะพูดแล้วก็คือหลักการบริหารที่จะพูดว่าเป็นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณสัญญาฯ อย่างนี้ถือว่าเป็นเรื่องเศรษฐกิจ แต่เป็นเรื่องของการบริหารว่า คุณมองด้วยเหตุผลหรือไม่ คุณได้มีการวิเคราะห์หรืออย่างรอบคอบหรือไม่

คุณมองเห็นแนวทางที่เราจะมีภูมิคุ้มกันหรือไม่ คุณมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ซึ่งใช้ได้ตลอดเวลา เพราะคำว่าเศรษฐกิจไปโน้มน้าวเป็นเรื่องเศรษฐกิจส่วนใหญ่ จริงๆ แล้วเป็นเรื่องของปรัชญาของการบริหารจัดการในชีวิตของเรา ในชุมชนของเรา แล้วนำไปใช้ได้”
(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

“ใช่ครับ สิ่งหลักที่ได้พระราชทานมานี้คือในเรื่องของความซื่อสัตย์ ซื่อตรง คุณธรรมข้อนี้จะทำให้บริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดี ความซื่อสัตย์ซื่อตรงเป็นส่วนหลัก ก็เป็นเรื่องที่ได้พระราชทานมา และผมคิดว่าการที่จะนำไปใช้ เราก็กู้ใช้ในชีวิตส่วนตัวของเราได้ว่าแต่ละคน เบื้องต้นอย่างที่ว่าคือเราจะซื่อสัตย์ซื่อตรงได้ไหม ตั้งใจที่จะทำอย่างนั้นได้ไหม เริ่มเป็นเบื้องต้น ถ้าเรามีความซื่อสัตย์ซื่อตรง เราก็กู้เริ่มที่จะทำอะไร แล้วจะมีคนเขาเกิดความรู้สึกว่าพูดกับคนนี้แล้วเขาทำตามที่เขาพูดนะ เขาไม่พูดอย่างทำอย่าง ก็จะมีคนเชื่อถือต่อมา นั่นเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เราได้รับการยอมรับจากผู้คนที่เราเป็นคนพูดจริงทำจริงเป็นคนซื่อตรง ไม่คดโกง ยืมไปแล้วก็ใช้”
(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2550)

“ใช่ครับ รัฐบาลนี้ได้พิจารณาในเรื่องหลักๆ ส่วนมากเกี่ยวกับเกษตรกร เรื่องการดูแลสภาวะแวดล้อม เรื่องโครงการปลูกป่าที่กำลังจะทำในโอกาสข้างหน้าก็ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำเพื่อเฉลิมฉลองในปีมหามงคลนี้เช่นเดียวกัน ป่า น้ำ ที่จะทำต่อไป นั่นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง เรื่องของฝนหลวง ก็เป็นเรื่องที่จะได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และให้พี่น้องประชาชนได้รับทราบโดยทั่วไป เพราะกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ถือกำเนิดจากเรื่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำริ เนื่องในต่างกรรมต่างวาระกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว 60 ปีที่ทรงครองราชย์ ถือได้ว่าเรื่อง ต่างๆ ที่ผมได้ยกมากล่าวนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่ที่รัฐบาลคงจะพูดได้ว่าเป็นส่วนสำคัญ คือ ส่วนที่เราได้อัญเชิญหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทาง”
(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

“โอกาสเป็นไปได้สูง ในยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข อันนี้เป็นเรื่องที่รัฐบาลได้พยายามที่จะถอดจากหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ มาให้เป็นเรื่องที่เราเข้าใจได้ง่ายๆ คำว่า อยู่ดีมีสุขก็แยกออกเป็น 2 ส่วน อยู่ดี หมายถึง ในเรื่องที่เรามองเห็นจับต้องได้ ส่วนมีความสุข เป็นเรื่องที่ยากที่จะมาวัด มาดูกันว่าเป็นอย่างไร ฉะนั้น ในการที่จะทำให้พี่น้องประชาชนเข้าใจง่ายๆ ก็ถอดออกมาว่า อยู่ดีมีสุข ในหลักการคือการที่จะอัญเชิญ

กระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาให้ประชาชนได้นำมาปฏิบัติตนเอง ไม่ได้มีอะไรอื่นใดมากไปกว่านั้น เพราะฉะนั้น ในเรื่องของความอยู่ดี วัตถุประสงค์จะดีอย่างไรก็ตามได้กล่าวไปแล้ว แต่ในเรื่องของการมีความสุขคงเป็นเรื่องที่แต่ละครอบครัวจะต้องดู เพราะการมีความสุขนั้น ถ้าในมุมมองของผมเอง ก็เห็นว่าครอบครัวน่าจะอยู่ด้วยกัน พ่อแม่พี่น้อง ลูกหลาน ปู่ย่าตายาย ถ้ายังมีชีวิตอยู่ คงอยู่ใกล้ๆ กัน และเป็นวิถีชีวิตแบบไทยๆ ของเรา มีขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทยๆ ของเราซึ่งน่าจะสืบสานกันต่อไปในอนาคตข้างหน้า นั่นเป็นเรื่องที่ถือว่า เป็นวิถีชีวิตแบบไทยๆ นอกเหนือจากนั้น ในเรื่องของการมีความสุขในหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอง ก็คือคำว่า “พอเพียง” ที่จะต้องมาทำให้ชาวบ้านได้เข้าใจว่า พอเพียง ตรงนี้แค่ไหน เพราะแต่ละคนมีพื้นฐานที่ไม่เท่ากัน พื้นฐานที่ว่านี่คือเรื่องของฐานะ เรื่องของทรัพย์สินเงินทอง ที่มีอยู่ เมื่อบอกว่าพอเพียง เราต้องดูว่าถ้าไม่เกินความสามารถของเรา อยู่ในลักษณะที่เราสามารถที่จะรับได้ใช้ได้ ก็เป็นสิ่งที่ถือว่าพอเพียง”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2550)

“ผมคิดว่าสิ่งที่ประชาชนอาจจะมองไปนั้นคงจะมองในสิ่งที่สัมผัสอยู่ในปัจจุบัน และเรียนว่าปัญหาในเรื่องน้ำมันเราทำอะไรไม่ได้มาก เพราะว่าเป็นราคาน้ำมันของโลก ถ้าจะให้พูดถึงเรื่องพลังงาน เราก็ควรที่จะประหยัด หาพลังงานทดแทนอื่นมาใช้ นั่นก็คือแนวทางที่จะลดต้นทุนของเราลงไป ในเรื่องของราคาข้าวของที่แพง ถ้าเผื่อน้ำมันแพง เราคงจะปรับลำบากเช่นกัน เพราะฉะนั้นสิ่งที่รัฐบาลได้อัญเชิญมาคือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เราต้องรู้จักเหตุผล รู้ว่าอะไรที่จะมาหาเรา เราจะมีแนวทางที่เราเรียกว่าหลักที่จะทำให้เราไม่ต้องประสบกับการสูญเสียมากนัก มีหลักประกัน สิ่งเหล่านี้จะเป็นเรื่องที่จะทำให้เราได้ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ ถ้าเราคิดว่าสถานการณ์มันหยุดนิ่งคงไม่ใช่ คงเรียนว่านั่นคือการที่เราจะใช้แนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน ในการแก้ไขปัญหาเพราะฉะนั้นทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมช่วยกัน จะพูดว่ากระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์เองก็ได้ทำงาน การส่งออกที่เพิ่มขึ้นมา ข้าวที่ขายออกไปได้ไม่ต้องซื้ออึกไว้และก็เสียเงินไปอีก 50,000 – 60,000 ล้านบาท นี่ก็คือสิ่งที่เราทำ”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 22 กันยายน พ.ศ.2550)

“ผมขอต่ออีกนิดหนึ่ง ช่วงเย็นซึ่งโดยปกติแล้วจะมีการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับเอกชน มีการจุดเทียนชัยและถวายพระพรชัยมงคล หลังจากที่เสร็จพระราชพิธีในพระบรมมหาราชวังแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังกลับไปสู่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน”

รใหญ่ฐาน ในปีนี้เราจะจัดให้มีการจุดเทียนรายนทางตามเส้นทางที่จะส่งเสด็จ ซึ่งช่วงนั้นเป็น เวลาจะมีแดดแล้วประมาณหนึ่งทุ่ม หลังจากนั้นจะเป็นการจุดเทียนชัยถวายพระพรจะทำ พร้อมกันทั่วประเทศ ปีที่แล้วมีข้อบกพร่องตรงที่ว่าตอนที่มีการจุดเทียนชัยและถวายพระ พรนั้นไม่ได้ถ่ายทอด ทำให้การทำงานทั่วประเทศอาจชะงักงันนิดหนึ่ง ปีนี้เราจะดูให้ เรียบร้อยและจะทำพร้อมกัน จะเป็นเวลาที่อยากจะเรียนพี่น้องประชาชนทั่วประเทศ ว่าจะให้พวกเราได้รวมพลังใจรวมใจกันที่จะถวายพระพรชัยมงคลต่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอให้ได้ทรงมีพระชนมายุยืนนานและทรงพระ เกษมสำราญในวันนั้นด้วยกันทุกคน”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550)

4. วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง เป็น ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับความคืบหน้าและการดำเนินคดีทุจริตของนายกรัฐมนตรี รวมทั้งคดียุบพรรคไทยรักไทยจากความผิดเกี่ยวกับเลือกตั้งและตัดสิทธิ์ทางการเมือง กับกรรมการบริหารพรรค รวมทั้งจะมีประเด็นธรรมชาติที่รัฐบาลชุดที่แล้วไม่ได้ นำมาใช้ในการบริหารประเทศ และประเด็นการชุมนุมของกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล โดยมีรายละเอียดชุดวาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรค การเมือง ตลอดช่วงเวลากการออกอากาศตลอดทั้ง 25 ตอน ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรค การเมือง แบ่งตามวันที่ออกอากาศ

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรี และยุบพรรคการเมือง
1	12 พฤษภาคม 2550	- ไม่มี -
2	19 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● สถานการณ์ทางการเมืองเดือนพฤษภาคม ● การวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญคดียุบพรรคการเมือง ● การเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
3	26 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินสถานการณ์วันตัดสินคดียุบพรรค
4	2 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจคำวินิจฉัยของตุลาการศาล รัฐธรรมนูญ ● ควรนำคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมาเป็น

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรี และยุบพรรคการเมือง
		กรณีศึกษา <ul style="list-style-type: none"> ● รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี
5	9 มิถุนายน 2550	- ไม่มี -
6	16 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การประกาศภาวะฉุกเฉินต้องอยู่ในเงื่อนไข ● รัฐบาลพยายามใช้การเจรจาทำความเข้าใจแก้ปัญหาการชุมนุม ● ขอให้ประชาชนรับฟังข่าวจากสื่อของรัฐ ● การอายัดทรัพย์สินอดีตนายกรัฐมนตรีดำเนินการไปตามกระบวนการยุติธรรม ● รัฐบาลพร้อมพูดคุยกับทุกภาคส่วนที่มีปัญหา ● อดีตนายกรัฐมนตรีสามารถตั้งผู้แทนมาแก้ข้อกล่าวหาได้
7	23 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การซื้อสโมสรแมนเชสเตอร์ซิตีเป็นสิทธิของพ.ต.ท.ทักษิณ ● รัฐบาลพร้อมให้การดูแลความปลอดภัย พ.ต.ท.ทักษิณ
8	30 มิถุนายน 2550	- ไม่มี -
9	7 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● รัฐบาลพร้อมดูแลความปลอดภัยให้พ.ต.ท.ทักษิณ
10	14 กรกฎาคม 2550	- ไม่มี -
11	21 กรกฎาคม 2550	- ไม่มี -
12	28 กรกฎาคม 2550	- ไม่มี -
13	4 สิงหาคม 2550	- ไม่มี -
14	11 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● สร้างความสมานฉันท์ในประเทศต้องอาศัยเวลา
15	18 สิงหาคม 2550	- ไม่มี -
16	25 สิงหาคม 2550	- ไม่มี -
17	1 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การกลับมาของอดีตนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ
18	8 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้บริหารงานต้องยึดหลักธรรมาภิบาล ● สังคมประชาธิปไตยมีความคิดที่แตกต่างกันได้
19	15 กันยายน 2550	- ไม่มี -
20	22 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ทุกอย่างต้องดำเนินการไปตามกระบวนการยุติธรรม
21	29 กันยายน 2550	- ไม่มี -

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรี และยุบพรรคการเมือง
22	6 ตุลาคม 2550	- ไม่มี -
23	13 ตุลาคม 2550	- ไม่มี -
24	20 ตุลาคม 2550	- ไม่มี -
25	27 ตุลาคม 2550	● การใช้ธรรมภิบาลในการปกครอง
รวมประเด็น		22 ประเด็น

สรุปจากตารางได้ว่า ลักษณะการนำเสนอวาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรี และยุบพรรคการเมืองในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จะถูกนำเสนอในทุกช่วงเวลาตลอด 6 เดือนที่มีการออกอากาศ แต่จะมีการนำเสนอในช่วง 2 เดือนแรกของการออกอากาศ เนื่องจากเป็นช่วงของการตัดสินคดียุบพรรคของอดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีการนำเสนอถึง 11 ตอน และไม่ถูกนำเสนอ 14 ตอน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างประเด็น โดยเลือกบทสนทนาที่เกี่ยวข้องของนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้แสดงประเด็นและสาระสำคัญจากทุกช่วงเวลา 6 เดือนที่มีการออกอากาศ

ตัวอย่างประเด็น

“คงมีการแสดงออกกันบ้าง แต่ผมคิดว่าไม่น่าจะรุนแรง เพราะอย่างที่ผมเรียนแล้วไม่มีข้ออ้างอื่นใด ถ้าเผื่อศาลวินิจฉัยแล้วจะไปบอกว่าผมไม่ผิด ผมคิดว่ามันเป็นเรื่องที่น่าลำบาก ก็เป็นเรื่องที่จะต้องยอมรับกัน เพราะสิ่งเหล่านี้ยังไม่ได้เคยเกิดขึ้นในเมืองไทย ครั้งนี้จะเป็นครั้งแรก ซึ่งจะต้องดูเพราะจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะชี้ถึงคุณธรรม จริยธรรมของนักการเมืองต่อไปในโอกาสข้างหน้า ว่าข้างหน้าคุณจะไปทำอย่างที่เกิดขึ้นมาในอดีตไม่ได้แล้ว อันนี้เป็นบทเรียนที่สำคัญ ซึ่งนักการเมืองจะต้องจดจำ ถ้าไม่อย่างนั้นนักการเมืองก็ไม่มีบทเรียน เพราะคุณทำทุกอย่างได้หมด และหลบไปหลบมา ไม่ผิด ผมว่าไม่ได้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ส่วนใหญ่ผมคิดว่าไม่น่าจะเกิดขึ้น เพราะว่าส่วนใหญ่คงติดตามดู เท่าที่ผมได้ติดตามมา ตลอดระยะเวลา 6 เดือน คนส่วนใหญ่มักจะฟังแล้วก็เฉย จะคงมีคนเพียงกลุ่มน้อยๆ ซึ่งอาจจะฝังความคิด ถ้าพูดว่าฝังชิฟไว้ในสมอง ก็คงเป็นอย่างนั้น ผมยังไม่เห็นมีกลุ่มใหญ่ ออกมาเลย ตลอด 6 เดือนที่ผ่านมา”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

“เป็นเรื่องที่ผมคิดว่าอยู่ในกระบวนการยุติธรรม ถ้ามามามองตรงนี้ก็สู้กันได้ ตามกระบวนการยุติธรรม ผมคิดว่าไม่ได้เป็นหลังพิงกำแพง ต้องดูว่ากรรมที่ท่านได้

ดำเนินการมานั้น ส่งผลอย่างไร กระบวนการยุติธรรมที่ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบ และชี้ให้เห็นว่ามีความเป็นธรรมอย่างไร ในสังคมของเราต้องมีความเป็นธรรม ใครที่ทำความดีจะได้รับผลตอบแทนที่ดี ใครที่ทำไม่ดี ผลก็ต้องออกมา

ในส่วนของการดำเนินการนี้ นะครับผมคิดว่าไม่ได้เป็นการเปิดเกมรุกกลับอย่างไร อย่างที่ได้เรียนแล้วคือเราไม่ได้มีการตอบโต้ สิ่งที่ยากจะทำคือขอให้พี่น้องประชาชนได้เข้าใจว่ารัฐบาลมีหน้าที่ที่จะดูแลในเรื่องของความสงบ มีหน้าที่ที่จะบริหารงานของประเทศให้มีความคืบหน้าไป แล้วไปสู่ขั้นตอนของการเลือกตั้งในที่สุด ตรงนี้จะเป็นส่วนที่รัฐบาลมุ่งไปสู่จุดนั้น ขณะเดียวกันต้องดำเนินการตามหลักนิติธรรม เราจะไม่เข้าไปแทรกแซง เราจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง แต่จะให้กระบวนการยุติธรรมนั้นดำเนินไปตามความถูกต้อง เป็นไปตามครรลองจริงๆ”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2550)

“ผมคงจะตอบได้ว่าในเรื่องของปัญหาตัวบุคคล ในเรื่องของกระบวนการ ถ้าในภาพของรัฐบาลแล้ว รัฐบาลไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวเลย คงปล่อยให้กระบวนการที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวได้ดำเนินการไปตามขั้นตอน รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะดูแลในภาพรวมๆ เท่านั้นเอง ยกตัวอย่างในเรื่องของการที่จะให้ความปลอดภัย ถ้าหากว่าคุณทักษิณฯ ตัดสินใจที่จะกลับมาสู้อีก อย่างนี้เป็นต้น ในเรื่องของการดำเนินการต่างๆ นี้ ในส่วนรัฐบาลไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวเลย เพราะว่าตรงนี้พูดได้ว่าการเลือกสรรเป็นไปตามกระบวนการทุกอย่าง แม้แต่กระทั่งในส่วนของตุลาการรัฐธรรมนูญเองผมก็คิดว่าทั้ง 9 ท่านก็อยู่ในตำแหน่งสูงสุดทางด้านตุลาการทั้งสิ้น และผ่านการคัดกรองกันมาตามกระบวนการของตุลาการ เพราะฉะนั้นจะบอกว่าไม่เป็นธรรม ผมคิดว่าตรงนี้คงไม่ใช่

ผมคิดว่าคุณทักษิณฯ ควรที่จะกลับมาสู้อีก อันนี้ก็แล้วแต่ ผมเองผมไม่ได้กำหนดครับ ผมพูดมาตลอดเวลากว่า ถ้าเมื่อทางศาลพิจารณา แล้วเห็นว่ามีเหมาะสม เมื่อไร ทางรัฐบาลก็พร้อมที่จะให้การดูแลในด้านความปลอดภัย”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

“คงต้องใช้เวลา เพราะเป็นเรื่องความคิดของคน ซึ่งมีความแตกต่าง ในเรื่องของความแตกต่างทางความคิด ถ้าเป็นไปได้โดยที่ไม่ถึงขั้นการก่อความรุนแรงขึ้นมาเป็นสิ่งที่ดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะเราต้องยอมรับว่าคนย่อมคิดแตกต่างกันได้ ย่อมมีความเห็นแตกต่างกันได้ แต่ว่าสิ่งเหล่านั้นไม่ควรจะเป็นความแตกแยก ถ้าทำให้เกิดแตกแยกขึ้นมาเมื่อไร กรณีศึกษาในพื้นที่ของอีสานเห็นได้ชัดเจน ผมพูดกับบรรดาผู้ที่เคยทำงาน

ร่วมกันมาในพื้นที่นี้ว่า เราต้องไม่ให้ประวัติศาสตร์กลับมาซ้ำรอยในพื้นที่ของเราอีก เราไม่ต้องการจะเห็นคนไทยจับอาวุธขึ้นมาต่อสู้กันอีก นั่นคือคำมั่นสัญญาที่พวกเราทั้งสองด้าน และนั่นคือความจริงใจที่เราพูดกัน แมื่กับบรรดาผู้เฒ่าผู้แก่ที่ในขณะนี้ถือว่าอายุมากแล้ว 60 กว่า 70 กว่า ที่เคยเข้าป่า จับอาวุธขึ้นมาต่อสู้ ปัจจุบัน เรามาจับมือถือแขนกัน พูดจา กันเป็นพี่เป็นน้องกัน เชื่อใจกัน เข้าใจกันว่าเป็นแผ่นดินไทย นั่นคือสิ่งที่ถือว่าเป็นบทเรียน ที่ล้ำค่า และผมไม่อยากจะให้เกิดอะไรที่เกิเกิดขึ้นมาในลักษณะอย่างนั้นอีก”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2550)

“ก็คิดว่าคงจะมีตัวอย่างสำหรับบ้านเราบ้าง ผมคิดว่าการดำเนินการในส่วนของการ ตรวจสอบ การดำเนินคดีต่างๆ ที่คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) ทางหน่วยของรัฐที่ทำอยู่ในขณะนี้ ก็จะมีผลออกมาในระยะเวลา สั้นๆ ช่างหน้านี้

ใช่ครับ และคิดอย่างหนึ่งคือว่า ผมเคยพูดไว้หลายครั้งแล้วว่า ถ้าหัวไม่ส่าย หางไม่ กระดิก ทีนี้ถ้าหัวส่ายเมื่อไร ก็ไปกันทั้งขบวน นั่นเป็นส่วนหนึ่งที่ยากจะบอกว่า บ้านเราผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัว จะต้องมีความดี จะต้องเป็นผู้ที่บริหารงานโดยหลัก ของธรรมาภิบาล ถ้าเราไม่มีตรงนี้ ก็ต้องไปแน่ๆ นั่นเป็นส่วนที่ยากจะฝากไว้ด้วย ว่า เราคงจะต้องช่วยกัน หาผู้ที่มาบริหารบ้านเมืองของเรา ที่อาศัยหลักของธรรมาภิบาล

คิดว่าน่าจะไปสู่ขั้นของการพิจารณาของศาลยุติธรรมได้ในหลายเรื่องๆ ซึ่งผมคิดว่าในสิ่ง เหล่านี้จะเป็นตัวอย่างที่ดี”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2550)

“ครับ เป็นศัพท์ที่พูดกันในนักวิชาการ คำว่าธรรมาภิบาลคือการปกครองที่ใช้ธรรมะ ถ้า แปลตรงๆ การปกครองที่ใช้ธรรมะเป็นแนวทาง ธรรมะที่ว่านี้เป็นธรรมะที่กล่าวถึงได้ว่ามี ความโปร่งใส คือทำอะไรเปิดเผย ไม่มีอะไรซุกซ่อนอยู่ข้างหลัง ที่เขาบอกว่ามีอะไรซ่อนอยู่ ข้างหลังนี้ไม่มี หันหน้าหันหลังแล้วตรวจสอบได้ นั่นคือโปร่งใส สอง พร้อมทั้งจะรับการ ตรวจสอบ ถ้าคนอื่นเขาสงสัยเขาก็จะมาถามบอก นายกฯ มีอะไรอยู่ข้างหลังขอดูหน่อยสิ เราก็ต้องหันหลังให้เขาดู ไม่มีแปล นั่นคือสิ่งที่พูดง่าย ๆ ว่าเป็นอย่างนั้น ว่าเป็นระบบ ซึ่งมีการตรวจสอบได้ มีการกระทำที่โปร่งใส มองเห็น ไม่มีอะไรซุกซ่อนอยู่ ไม่มี หุ่นไปอยู่ต่างประเทศ ไม่มีทรัพย์สินสมบัติไปซุกซ่อนไว้ ไม่มี สิ่งเหล่านี้เมื่อมาเป็น นักการเมืองแล้วต้องพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550)

5. **วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ** เป็นประเด็นเนื้อหาที่การบริหารราชการของนายกรัฐมนตรี ทั้งการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม เช่น การปรับคณะรัฐมนตรี การทำงานร่วมกับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ความเป็นผู้นำของโครงการต่างๆ การแก้ไขปัญหาการค้าพืชทางการเกษตร วางเป้าตัวเลขการขยายตัวของเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างรัฐบาล คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฯลฯ

โดยมีรายละเอียดชุดวาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศตลอดช่วงเวลาการออกอากาศตลอดทั้ง 25 ตอน ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงเนื้อหาชุดวาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ
แบ่งตามวันที่ออกอากาศ

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ
1	12 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การปรับคณะรัฐมนตรี ● จัดอันดับ 5 รัฐมนตรี ● มาตรการบังคับใช้สิทธิโดยรัฐ CL
2	19 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● รัฐบาลให้ความสำคัญร่วมมือกับคตส.ในการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน ● ความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประธานคมช. ● ไม่มีเหตุผลในการทำปฏิวัติซ้อน
3	26 พฤษภาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การแถลงผลงานรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ● การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
4	2 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● เตรียมพิจารณายกเลิกประกาศคปค.ใน 1-2 สัปดาห์ ● ไทย-ญี่ปุ่นตั้งคณะทำงานร่วมกันดูแล JTEPA ● ไทย-จีนขยายความร่วมมือครอบคลุม 15 สาขา ● รัฐบาลประกาศวาระแห่งชาติเรื่อง “น้ำ”
5	9 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● สร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของแต่ละชุมชน ● ใช้โครงการปลูกต้นไม้ใช้หนี้ลดภาวะโลกร้อน ● นโยบายการประหยัดพลังงานและรักษาฝืนป่า
6	16 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● รัฐบาล-คมช.ทำงานประสานกันอย่างใกล้ชิด

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ
		<ul style="list-style-type: none"> ● รัฐบาลพยายามแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย ● รัฐบาลเสนอกฎหมายที่อำนวยความสะดวกแก่คนพิการ
7	23 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การแก้ปัญหาในพื้นที่ภาคเหนือ ● สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนต่างประเทศ ● เดินทางเยือนอินเดีย 25 มิถุนายนนี้ ● การพิจารณาแต่งตั้งผ.บ.ทบ.คนใหม่
8	30 มิถุนายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลสำเร็จการเดินทางเยือนอินเดีย ● ตั้งเป้าหมายการค้าไทย-อินเดียให้ถึง 4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ● ใช้ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขแก้ปัญหาปากจนอย่างยั่งยืน ● การขยายตัวเศรษฐกิจปีนี้ น่าจะอยู่ที่ 4-4.5%
9	7 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชนต้องได้รับความเป็นธรรมในการบริหารของตำรวจมากขึ้น ● ต้องสร้างความเป็นธรรมเพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ● การวิพากษ์วิจารณ์องคมนตรี ● การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
10	14 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● สถานการณ์ค่าเงินบาทที่แข็งขึ้นต่อเนื่อง ● นักลงทุนต่างประเทศยังเชื่อมั่นเข้ามาลงทุนในไทย ● ผู้ประกอบการในประเทศต้องปรับตัวอย่างมีเหตุมีผล
11	21 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● โครงการปลูกต้นไม้ใช้หนี้ ● ก.เกษตรฯ ต้องปรับเปลี่ยนมุมมองผลตอบแทนเป็นเม็ดเงิน
12	28 กรกฎาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ตั้งกองทุนช่วยเหลือ SME ที่ได้รับผลกระทบจากค่าเงินบาท ● ภาคธุรกิจต้องพร้อมที่จะปรับตัวเอง
13	4 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● แก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตร ● ช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการปิดกิจการของนายจ้าง ● วางแผนการบริหารจัดการน้ำ

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ
		<ul style="list-style-type: none"> ● พร้อมรับฟังความคิดเห็นของคณะรัฐมนตรี ● การแก้ปัญหาค่าเงินต้องมองในภาพรวม ● ผลักดันกฎหมายสำคัญๆ เข้าสู่สภาฯ ● การเจรจาทำความเข้าใจกันเป็นวิธีที่ดีที่สุด
14	11 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● เลือกผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นการพิจารณาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ● หวั่นการแก๊งกำไรจากมาตรการรักษาเสถียรภาพค่าเงินบาท ● เตรียมมาตรการเพื่อแก้ปัญหาอัตราค่าพืชผลทางการเกษตร ● ยึดความซื่อสัตย์และซื่อตรงในการทำงาน
15	18 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ปรับวิธีการทำงานร่วมกันระหว่างวิปกับรัฐบาล ● รัฐบาลพยายามรักษาเสถียรภาพค่าเงิน
16	25 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● สะพานมิตรภาพ 50 ปี ไทย-มาเลเซีย ● ความร่วมมือด้านการศึกษาไทย-มาเลเซีย ● เร่งแก้ปัญหาคลอง ลำไย มังคุดล้นตลาด ● การแต่งตั้งโยกย้ายอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรม
17	1 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการใช้ระบบคุณธรรม ● ร่วมพิธีฉลองเอกราชครบ 50 ปีของประเทศมาเลเซีย ● การแต่งตั้งโยกย้ายนายตำรวจระดับนายพล
18	8 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ภาพรวมเศรษฐกิจปีนี้อยู่ที่ 4-4.5 % ● ที่ประชุมเอเปคให้ความสำคัญกับสภาวะโลกร้อน ● ปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ● แก้ปัญหาการทุจริตซ้ำ ● เร่งแก้ปัญหาหลายเรื่องของบ้านเมือง
19	15 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ไทยจะหยิบยกประเด็นโลกร้อนกล่าวในเวทีสมัชชาสหประชาชาติ ● รัฐบาลชุดนี้ไม่มีการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ● ปีนี้อาเซียนคงมีข้อตกลงในกฎบัตรอาเซียนร่วมกัน ● แก้ปัญหาด้วยความจริงใจเปิดเผย

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ
		<ul style="list-style-type: none"> ● เตรียมนำรายชื่อแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารชั้นพลเอกเหล่าฯ สืบดาหน้า ● ภาพรวมเศรษฐกิจของไทยยังไปได้ดี
20	22 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาทของกองทัพกับการเมือง ● ยังไม่มีแนวคิดปรับคณะรัฐมนตรี ● รัฐบาลยังไม่ปล่อยลอยตัวน้ำมัน ● อุบัติเหตุเครื่องบินวันทูโกตก ● ต้องสร้างความเป็นธรรมในสังคม ● โครงการปลูกต้นไม้ใช้หนี้
21	29 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● การประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ● สร้างความเชื่อมั่นต่อคณะนักธุรกิจสหรัฐฯ ● อาเซียนพยายามให้พม่ากลับเข้าสู่กรอบลงประชาชาติปีโดย ● แลกเปลี่ยนแนวทางแก้ปัญหาสภาวะโลกร้อน ● ประชุมเอกอัครราชทูตไทยประจำยุโรป ● การปรับคณะรัฐมนตรี ● พัฒนาระบบการศึกษาเพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพ
22	6 ตุลาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● เหตุผลในการลาออกของรัฐมนตรี ● ควมรุมว.มหาดไทยเพื่อช่วยกต.ดูแลการเลือกตั้ง ● มอบหมายให้พล.อ.สนธิคุณดูแลด้านความมั่นคงฯ ● พร้อมชี้แจงหากสนช.ยื่นญัตติอภิปราย ● การโยกย้ายพล.ร.อ.บรรณวิทย์ ● การปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ ● การใช้จ่ายของภาคประชาชน
23	13 ตุลาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● แถลงการณ์ของอาเซียนต่อสถานการณ์ในพม่า ● ผู้แทนพิเศษสหประชาชาติเข้าพบวันจันทร์นี้ ● โครงการยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข
24	20 ตุลาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● แรงผลักดันการใช้งบประมาณ ● ร่างพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร

ลำดับ	วันออกอากาศ	ประเด็นการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ
		<ul style="list-style-type: none"> ● สัปดาห์หน้าจะลงพื้นที่ตรวจน้ำท่วมภาคกลาง ● การแก้ปัญหาเฟลตดินแดง ● ศึกษาพลังงานนิวเคลียร์แทนพลังงานน้ำมันในระยะยาว ● สร้างกระบวนการเรียนรู้การทำงานในระดับของชุมชน
25	27 ตุลาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> ● ชำราชการต้องวางตัวเป็นกลาง ● แก้ปัญหาข้าวราคาตกต่ำ ● ยุติรายการเปิดบ้านพิษณุโลกเปิดโอกาสให้เวทีเลือกตั้ง ● ห่วงเวลาในการบริหารงบประมาณมีจำกัด
รวมประเด็น		101 ประเด็น

สรุปจากตารางได้ว่า ลักษณะการนำเสนอวาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จะถูกนำเสนอในทุกช่วงเวลาตลอด 6 เดือนที่มีการออกอากาศ และมีการนำเสนอทั้ง 25 ตอน เพราะเป็นภารกิจการทำงานในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างประเด็น โดยเลือกบทสนทนาที่เกี่ยวข้องของนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้แสดงประเด็นและสาระสำคัญจากทุกช่วงเวลา 6 เดือนที่มีการออกอากาศ

ตัวอย่างประเด็น

“ผมคิดว่าคงจะต้องมองดู มองจากด้านนอกกับมองจากด้านใน ผมคิดว่าผมดูจากด้านใน แล้วฟังเสียงจากด้านนอก ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ถ้าพูดถึงการทำงานภายในระยะเวลา 1 ปี คงเรียนได้ว่า 3 เดือนแรก เราเอาของเก่าของรัฐบาลที่แล้วคืองบประมาณปี 2550 มาพิจารณาปรับใหม่ นำเข้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แล้วเริ่มใช้เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2550 3 เดือนหลังจากนั้น นำสิ่งที่เราได้ปรับปรุงแก้ไข นำออกไปให้เป็นการปฏิบัติ 6 เดือน ถามว่าช้าหรือไม่ นั่นเป็นเรื่องที่อยากจะบอกให้กับประชาชนว่า เราดูว่าสิ่งที่รัฐบาลที่ผ่านมาได้วางโครงการไว้ มีอะไรที่ควรจะทำต่อบ้าง ผมเป็นคนหนึ่งที่เคารพในสิ่งที่ถูกต้อง ในสิ่งที่ดีงาม ไม่ว่าใครก็ตามที่ทำในสิ่งที่ดีแล้วเราจะสานต่อ อะไรซึ่งอาจจะมีความบกพร่อง อะไรที่อาจจะดูแล้วภาพไม่โปร่งใส เราก็จะปรับและแก้ไข

คงไม่ได้เป็นเกียรติว่าง เกียรติถอยหลัง ผมได้ติดตามดูทุก ๆ กระทรวง อย่างที่เห็นพอตอนนี้นางเริ่มมากขึ้น แทนที่จะอยู่ในกระทรวงที่จะทำในเรื่องเกี่ยวกับโครงการ

ตัวหนังสือตัวเลข เราก็ต้องออกไปดูที่เราได้แบ่งมอบให้ในส่วนข้าราชการไปทำ
นั้น เขาไปทำอะไรบ้าง ตามที่เราว่าไหม”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

“ในมหภาคจริงๆ ผมคิดว่าอยู่ที่ความเชื่อ ความมั่นใจ อาจจะเรียกว่าความเชื่อมั่น
ของนักลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งเราจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นอันนั้น
รัฐบาลได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ในการที่จะสร้างความมั่นใจกับ
มิตรประเทศ ไม่เฉพาะในประเทศใกล้เคียง ในประเทศใกล้เคียงเองเราได้มีการ
ติดต่อกันอย่างใกล้ชิด มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพิ่มเติม อย่างในส่วนของญี่ปุ่น จีน
อินเดีย ซึ่งผมกำลังจะเดินทางไป ก็เป็นเรื่องซึ่งเรามองไปในอนาคต คงไม่ใช่ชั่วระยะเวลา
6 เดือน แต่เป็นระยะที่ยาวกว่านั้น ซึ่งเป็นการสานต่อสิ่งที่รัฐบาลในอดีตได้ดำเนินการกัน
มา และเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี

ในขณะนี้ทำอยู่แล้วในเรื่องของโครงการอยู่ดีมีสุข ซึ่งขณะนั้นงบประมาณเกือบ 5,000 ล้าน
บาทที่ลงไปถึงชาวบ้าน แต่ไม่ได้เป็นลักษณะที่ถือได้ว่าลงไปโดยที่ไม่มีโครงการรองรับ คือ
ระดับหมู่บ้านจะต้องมีโครงการรองรับและจะนำไปทำตามนั้น ไม่ได้เป็นเรื่องของบุคคล
เป็นเรื่องของชุมชน มีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการ เราเป็นคนคอยกำกับว่า
เป็นไปได้อย่างที่ถูกต้อง ความคิดริเริ่มโครงการเป็นเรื่องของเขา

มีอีกครับ ในช่วงระยะเวลา 2 เดือนข้างหน้า คงลงไปอีกประมาณ 2,000 ล้านบาท
โครงการนี้จะมีความต่อเนื่องไปในปี 2551 ซึ่งเราจะเพิ่มจากเงินประมาณเกือบ 10,000
ล้านบาท จะเพิ่มเป็นประมาณ 15,000 ล้านบาท ที่จะเป็นงบประมาณปี 2551”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550)

“ผมคิดว่ารัฐบาลพยายามอย่างยิ่งที่จะรักษาเสถียรภาพของทั้งสองส่วน ที่ผมพูดเรื่อง
เศรษฐกิจ เราก็พยายามที่จะรักษาเสถียรภาพที่จะให้มีการขยายตัว ให้มีความมั่นคงอย่าง
ยั่งยืน ในภาคเศรษฐกิจไปข้างหน้า เมื่อเราส่งงานให้กับรัฐบาลใหม่ที่มาจากการเลือกตั้ง
จะได้ไม่มีปัญหามากมาย ยืนอยู่บนพื้นฐานที่ค่อนข้างจะดีพอ ทางด้านการเมืองก็เช่นกัน
ผมคิดว่าเราก้าวมาไกลพอสมควร อีกไม่กี่วันข้างหน้าเราจะมี การลงประชามติ ถ้าผ่าน
ขั้นตอนนั้นเราจะยิ่งเห็นชัด ว่า ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองนั้นจะค่อยๆ
ก้าวไปสู่การเลือกตั้ง และจะมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ผมคิดว่าถ้าเราสามารถ
ดำเนินการได้ภายในปลายปีนี้ ตามเป้า ก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไรเลย นั่นคือสิ่งที่เรา
สามารถที่จะส่งการบริหารบ้านเมืองของเรา ซึ่งอยู่ในสถานะซึ่งมีการวางรากฐาน

ที่ดีพอ และสามารถที่จะไปต่อยอดให้มีความยั่งยืนต่อไปได้ ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านการเมือง”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

“คงไม่ถึงแตกหัก เป็นเรื่องที่อาจจะต้องมีการปรับวิธีการทำงานร่วมกันนิดหน่อย ผมก็ยอมรับในส่วนของรัฐบาลเองว่า บางครั้งเราขาดการประสานงานที่ใกล้ชิดกับทางสมาชิก หรืออาจจะเรียกว่า วิป ไปบ้าง ผมได้รับข้อมูลมาจากทางสมาชิก สนช. บางท่านที่มาคุยกันบอกว่า บางทีไม่รู้เรื่องว่าจะโหวตเรื่องอะไร และความสำคัญอยู่ตรงไหน นี่เป็นส่วนที่ผมคิดว่าเป็นส่วนสำคัญที่รัฐบาลจะต้องปรับการทำงาน ที่จะประสานให้กับสมาชิกได้รับทราบที่เราทำอะไร

น่าจะปรับให้มากยิ่งขึ้น ผมเองถือว่าถ้าผ่านวันพรุ่งนี้ไปแล้วจะใช้เวลากับทาง สนช. มากขึ้น เพราะมีกฎหมายสำคัญหลายๆ ฉบับ ที่ยังรอที่จะเข้า สนช. อยู่ คือผมคิดว่าไม่ได้เป็นเรื่องที่เป็นการแตกแยก”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ.2550)

“ได้ครับ ผมคิดว่าในช่วงเวลาที่รัฐบาลได้เข้ามาบริหารงาน เราได้ดำเนินการในเรื่องของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเต็มที่ ในเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็คงพูดได้ว่าเราได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ในอดีตให้ค่อยๆ คลี่คลายไป ถึงแม้ว่ามันจะยังไม่ถึงกับกระจ่างชัดในทุกๆ เรื่อง แต่ก็หุ่มเห และในรัฐบาลนี้ผมเรียนได้ว่าไม่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน และไม่มีการทุจริตในเรื่องใดๆ

ผมคิดว่าในเกณฑ์ที่น่าจะดี มองในภาพรวมในเรื่องการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยพื้นฐานแล้วน่าจะอยู่ในระดับ 4-4.5% การขยายตัวในด้านการส่งออกอยู่ประมาณ 12.5% ในเรื่องเงินเฟ้อก็ต่ำ การที่เราสามารถรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ได้ ค่าเงินบาทก็มีเสถียรภาพ ถือว่าเป็นปัจจัยหลักๆ ที่ดูแล้ว เราสามารถที่จะส่งมอบงานทางด้านเศรษฐกิจนี้ให้กับรัฐบาลใหม่ได้ ในสภาวะที่กำลังที่จะเริ่มยกขึ้นมา ถ้าเป็นกราฟที่กำลังไต่ขึ้นมาเป็นลำดับ”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2550)

“ก็เป็นหน้าที่ของทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติอยู่แล้วที่จะสอบถามได้ ซึ่งทางรัฐบาลก็พร้อมที่จะตอบว่าเรื่องราวความเป็นมากว้างๆ ของกรณีรัฐธรรมนูญนี้ได้ลาออกไปนี้เป็นอย่างไรบ้าง แต่สิ่งที่ผมคงจะต้องดูก็คือว่าญัตติที่มานั้นเป็นอย่างไร แล้ว

ผมจะต้องเตรียมการถ้าหากว่าจะถามรัฐมนตรีที่ยังอยู่ในตำแหน่ง เราจะได้ให้รัฐมนตรีเหล่านั้นได้มีโอกาสได้เตรียมการ ทางรัฐบาลพร้อมที่จะตอบข้อซักถาม

ผมคิดว่าผมพร้อม และอย่างที่ว่าเป็นว่า ผมก็ยืนอยู่บนข้อเท็จจริง เราไม่ได้มีเจตนาที่จะไปปกปิดอะไร ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านมาก็พยายามที่จะทำให้โปร่งใส แน่แน่นอนว่าทุกคนคงไม่ได้ชาวผ่องเป็นยองใย ผมก็มองดูตัวเองแล้วคิดว่าเรายังมีอีกมากที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ผมก็ทำอยู่ทุกวัน เป็นความคิดของผมมาตั้งแต่นานแล้วว่า เราต้องมาพิจารณาดูตัวเอง แล้วก็พยายามปรับให้ดีขึ้น

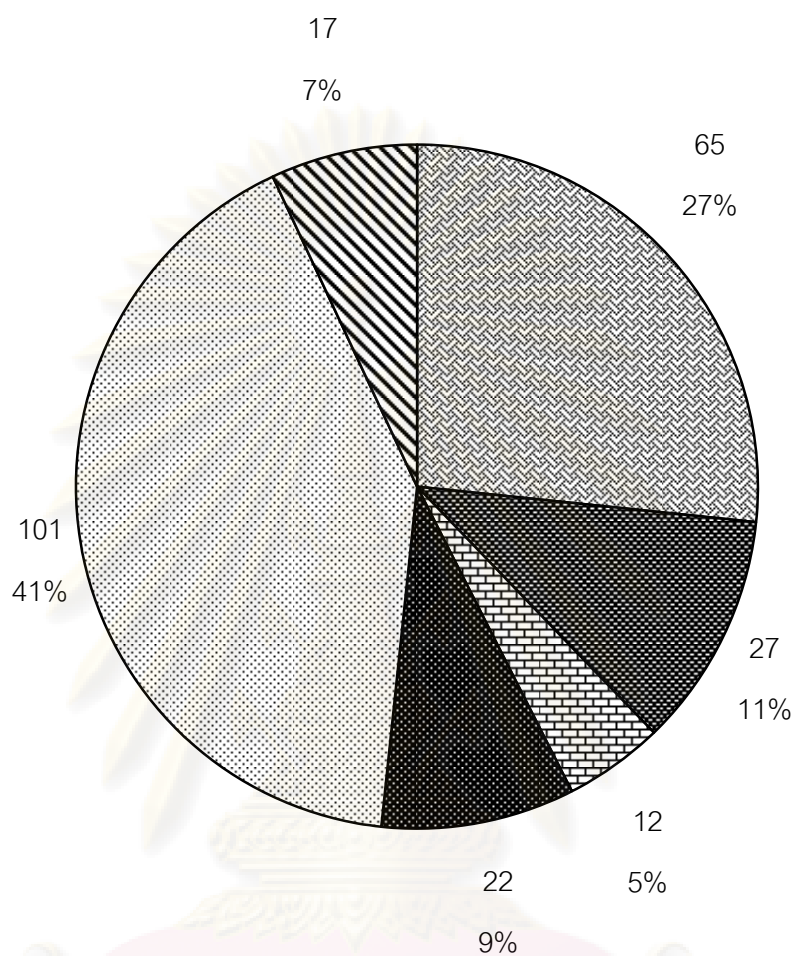
ผมเรียนได้ว่าผมไม่ได้เข้าไปดำเนินการใดๆ ไม่ได้มีการข่มขู่ ไม่ได้มีการไปลอบบี้อะไร ผมได้ยินว่าพลเอก สุรินทร์ (พลเอก สุรินทร์ พิภพทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ก็ให้สัมภาษณ์ไป ผมฟังไม่ถนัด ก็ฟังข่าวต่างๆ ไปเท่านั้นเอง ท่านบอกว่าท่านไม่ได้มีใครมาบังคับข่มขู่ ก็เป็นเสียงหนึ่ง แต่คนอื่นผมไม่ทราบว่าจะเกิดจากอะไร เพราะว่ารัฐบาลไม่ได้ไปดำเนินการใดๆ ทั้งสิ้น แต่แน่นอนว่าในส่วนของการผู้ที่เกี่ยวข้องก็มองกันได้หลายแง่ เป็นเรื่องธรรมดา ไม่มี อะไรที่ลึกลับซับซ้อน ถ้าเมื่อเราดูกันด้วยความเป็นจริงก็คงเป็นเรื่องธรรมดา”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2550)

นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่นๆ ที่ไม่สามารถจัดประเภทได้อีก 17 ประเด็น จาก 244 ประเด็น เนื่องจากเป็นประเด็นเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนายกรัฐมนตรีและทัศนคติของนายกรัฐมนตรี ซึ่งในการวิเคราะห์วาทกรรม ผู้วิจัยจะวิเคราะห์วาทกรรมจาก 5 ประเภทที่ได้มีการแบ่งเอาไว้ในข้างต้น โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. วาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ จำนวนทั้งหมด 65 ประเด็น
2. วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งหมด 27 ประเด็น
3. วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวนทั้งหมด 12 ประเด็น
4. วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง จำนวนทั้งหมด 22 ประเด็น

5. วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ จำนวนทั้งหมด 101 ประเด็น จากภาพรวมของวาทกรรมทั้งหมดในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกทั้ง 5 ประเภท มีวาทกรรมที่ผู้วิจัยจะเอามาวิเคราะห์ทั้งหมด 227 ประเด็นจาก 244 ประเด็น โดยสามารถนำมาแสดงในรูปแบบของแผนภูมิวงกลม เพื่อแสดงสัดส่วนของวาทกรรม ซึ่งได้รวมกับประเด็นอื่นๆ ที่ไม่ได้จัดประเภทไว้ อีก 17 ประเด็น แสดงให้เห็นจากรูปภาพที่ 4.1

วาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ	65 ประเด็น (27%)
วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	27 ประเด็น (11%)
วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์	12 ประเด็น (5%)
วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง	22 ประเด็น (9%)
วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ	101 ประเด็น (41%)
อื่นๆ	17 ประเด็น (7%)

รูปภาพที่ 4.1 แผนภูมิวงกลมแสดงสัดส่วนของประเภทวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

ปัญหานำวิจัย ข้อ 2 กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกเป็นอย่างไร

การวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จะเป็นการวิเคราะห์ใน 3 ส่วน ได้แก่ ตัวบท (Text) ภาคนิปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) และ ภาคนิปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ก. ตัวบท (Text)

1. วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สังคม โดยการสะท้อนผ่านตัวบท

จากการแบ่งประเภทวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกได้ 5 ประเภทในการตอบปัญหานำวิจัย ข้อ 1 นั้น มีประเด็นที่สะท้อนผ่านตัวบทดังนี้

1. วาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ

1.1 การเข้ารับตำแหน่งบริหารประเทศ เพื่อวางรากฐานทางการเมืองให้ถูกต้อง นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอภาพความสำเร็จในอนาคตถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากการปฏิวัติรัฐประหาร โดยอ้างถึงการเสียสละเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ และวางรากฐานการเมืองไทยให้ถูกต้อง ทั้งนี้ได้อธิบายถึงกรอบการทำงานที่ชัดเจน เพื่อให้ความหวังว่า จะมีการเลือกตั้งรัฐบาลที่มาจากระบบประชาธิปไตยอีกครั้ง

ตัวอย่างวาทกรรม

“ทำให้สำเร็จคือการที่จะไปสู่การเลือกตั้ง ที่โปร่งใส เป็นธรรม ก็เป็นเพียงส่วนประกอบอีกอันหนึ่ง อันนี้เป็นสิ่งที่ผมอยากจะเรียนว่า เป็นการแสดงให้กับสังคมโลก ให้กับบรรดานักลงทุนได้เข้าใจว่า เราพยายามที่จะกลับไปสู่กระบวนการประชาธิปไตย กลับไปสู่รัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน ให้เขามั่นใจว่าเราไม่ได้คิดจะอยู่ในอำนาจ นี่เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะว่าตรงนี้ประชาคมโลกเริ่มเข้าใจ และเห็นว่าเรามีความมุ่งมั่น เรามีความพยายามที่จะไปสู่จุดนั้น”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550)

“ในภาพรวมแล้วผมคิดว่าเราได้ผ่านขั้นตอนต่างๆ ที่จำเป็นมาพอสมควร ยกตัวอย่างง่ายๆ คือในเรื่องของร่างรัฐธรรมนูญเมื่อเข้านี้ (6 ก.ค.) มีการลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญ ไปเรียบร้อยแล้ว ก็ทำให้ผมยิ้มได้

ในเรื่องของห้วงเวลานี้นะครับ พูดถึงห้วงเวลาก่อน คืออย่างที่ได้อธิบายไว้ว่าวันที่ 25 พฤศจิกายน จะเป็นวันที่สามารถกระทำได้เร็วที่สุด ส่วนช้านั้นก็อยู่ที่ว่าจะมีปัจจัยอะไรที่จะมาทำให้ช้า ช่วงที่เหมาะสมก็ได้เสนอตั้งแต่เบื้องต้นแล้วว่า 16 หรือ 23 ธันวาคม 2550

นั่นเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม เพราะว่าหลังจากได้มีการเฉลิมฉลองในพิธีมหามงคล 80 พรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วเราก็สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ ปัจจัยที่จะทำให้การเลือกตั้งข้างลงคงมีอยู่สองส่วน คือในเรื่องของการรับร่างรัฐธรรมนูญ

ใช้ครับ ยอมรับหรือไม่ นั่นก็เป็นปัจจัยหนึ่ง เมื่อมีการลงประชามติแล้ว ขั้นตอนของการดำเนินการ ซึ่งผมคิดว่าตรงช่วงนี้สามารถที่จะช่วยกันเร่งได้ ยกตัวอย่างในเรื่องของกฎหมายลูกที่มีความจำเป็น ผมเองสมัยที่เป็นวุฒิสมาชิกก็เป็นคณะกรรมการยกร่างกฎหมายลูกในเรื่องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งก็สามารถทำได้ในห้วงระยะเวลา”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

1.2 รัฐธรรมนูญปี 50 เป็นกฏกติกา เพื่อเดินหน้าสู่ระบอบประชาธิปไตย

นายกรัฐมนตรีได้ให้ความหมายของรัฐธรรมนูญ ปี 50 ที่ร่างขึ้นมาใหม่แทนรัฐธรรมนูญปี 40 ว่า เป็นการปรับปรุงแก้ไขในบางมาตราให้ดีขึ้น ในเรื่องของการเลือกตั้ง พรรคการเมือง และระบบรัฐสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญปี 40 ยังมีจุดอ่อน โดยอ้างถึงการเดินหน้าไปสู่ระบอบประชาธิปไตย ที่มีกฏกติกาที่ชัดเจนมากกว่าเดิม เพราะรัฐธรรมนูญปี 40 มีกฏกติกาที่ยังหละหลวม ส่งผลให้มีการทุจริตได้ รวมทั้งในการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญปี 50 ได้ให้ภาพอนาคตกับประชาชนว่า หากผลประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญจะทำให้มีการเลือกตั้งได้เร็วขึ้น ภายในสิ้นปี 2550

ตัวอย่างวาทกรรม

"ผมได้มีโอกาสพบกับพี่น้องประชาชนเยอะ ทั้งในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ คิดว่าส่วนใหญ่ถึงแม้ว่ายังไม่ได้แสดงออกในขณะนี้ แต่ส่วนใหญ่ก็อยากจะมีการเลือกตั้ง และวิธีการที่จะให้มีการเลือกตั้งที่ดีที่สุด คือ ต้องมีรัฐธรรมนูญก่อน และถึงจะไปเลือกตั้งได้ ตรงนี้เป็นความเชื่อมโยง ถ้าเพื่อสมารถที่จะทำได้ ผมได้ชี้แจงไปว่า ถ้าประชามติแล้ว ผ่าน จะได้มีการประชุมกันเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายวันที่จะมีการเลือกตั้ง เป็นพระราชกฤษฎีกา เมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว เราจะได้ประกาศ และหลังจากนั้นเป็นการเตรียมการ พรรคการเมืองจะได้มีโอกาสที่จะเข้ามาเตรียมการในการเลือกตั้งของเขา

ผมไม่ค่อยแน่ใจว่า เขามองอย่างไร แต่สิ่งหนึ่งที่ผมคิดว่าเราคงพูดกันได้คือ มีบางช่วงที่ออกมาพูดว่า เอรรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 เอามาใช้เลย เลือกตั้งเลย ให้เร็วที่สุดในขณะนี้เราเอารัฐธรรมนูญ ปี 2540 มาปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอร่างเพื่อให้ลงประชามติ แล้วจะได้นำไปเลือกตั้ง ซึ่งผมคิดว่าเป็นแนวทางซึ่งหลายๆ ส่วนได้พูดกันมา เบื้องต้นว่า รัฐธรรมนูญ ปี 2540 มีจุดอ่อนอยู่บ้างจากตรงนี้เอง ถ้าหากว่าเราได้ทำกันให้

เป็นเรื่องเป็นราว คืออย่าเปลี่ยนบ่อยนัก พอตอนต้นบอกว่าเอารัฐธรรมนูญ ปี 2540 แล้ว ก็เลือกตั้ง พอเอารัฐธรรมนูญ ปี 2540 มาแก้ไขปรับปรุง พอไม่เอาอีกแล้ว" (รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

“ประชาคมโลกเข้าใจ เพราะเราเขียนกฎ กติกาไว้แล้ว ว่าถ้าหากว่าขั้นนี้ไปไม่ได้ ก็จะมีช่องทางอื่น เราทำตามนั้น ทำตามกฎ กติกา โดยที่ไม่ได้ไปฝ่าฝืน ตรงนี้ผมคิดว่าประชาคมโลกเขาเข้าใจ ถึงแม้ว่าจะมาจากอะไรก็ตามแล้วแต่ อย่างที่ผมได้เคยบอกไว้แล้วว่ารัฐธรรมนูญของทุกประเทศมาจากการปฏิบัติทั้งนั้น ก็เป็นเรื่องที่ถือได้ว่าเรามีเจตนาดีเพียงอย่างเดียวคือนำชาติบ้านเมืองไปสู่การเลือกตั้ง ให้มีรัฐบาลที่จะมาจากการเลือกตั้ง” (รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

1.3 ประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอภาพการเมืองในระบบประชาธิปไตยว่า มาจากการมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ ลงประชามติ และเลือกตั้ง ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของรัฐบาลชุดนี้ ทั้งนี้ได้อ้างถึงภาพของนักการเมืองที่ควรจะต้องเลือกให้มาบริหารประเทศที่ต้องมีหลักธรรมาภิบาล เป็นคนดีและเก่งควบคู่ไปด้วย รวมทั้งผลักดันให้มีการเลือกตั้งที่โปร่งใส

ตัวอย่างวาทกรรม

“หมายถึงว่า ถ้าเราอยากที่จะให้บ้านเมืองของเรามีความก้าวหน้า เราคงจะต้องดูกันว่าประเทศอื่นๆ เขาทำอย่างไรกันบ้าง ในวิธีการที่จะทำให้บ้านเมืองก้าวหน้าไป ประเด็นสำคัญคือ เราจะต้องดูในเรื่องของเป้าหมายใหญ่คือเรื่องของชาติบ้านเมือง เรื่องส่วนตัวน่าจะเอาไว้เป็นรอง และเมื่อเห็นว่าเป้าหมายใหญ่เป็นเรื่องของบ้านเมือง หมายถึงว่าในขณะนี้บ้านเมืองอยู่ในสภาวะวิกฤติ ทำอย่างไรที่เราจะช่วยกันก้าวไปสู่การเลือกตั้ง ประคับประคองให้ก้าวไปสู่ขั้นนั้น มีการเตรียมการในเรื่องของกฎหมาย ในเรื่องของอะไรต่างๆ ที่จำเป็นของบ้านเมือง เพื่อที่จะก้าวไปให้ลุล่วง เหมือนอย่างที่เราพูดกัน หมายถึงว่า เราไม่ได้มองข้างนอกมากนัก เรามองแต่ภายในกันเอง และเปรียบเทียบกับว่า เหมือนกับไก่ตุงจีนที่อยู่ในสุ่มเดียวกัน ก็จิกตีกันตลอดเวลา ทั้งๆ ที่รู้ว่าทุกๆ ตัวจะต้องถูกเขานำไปเชือดในเวลาอีกไม่นานนัก

ครับ สิ่งที่ผมอยากจะเรียนกับพี่น้องประชาชน คืออยากให้ทุกๆ ท่านได้ร่วมมือกันในการที่จะเตรียมการเพื่อที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิ่งที่รัฐบาลมีความประสงค์ มีความปรารถนาคือการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม ทำอย่างไรที่

เราจะมีรัฐบาลที่จะสามารถบอกได้กับสังคมโลกว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ทำได้อย่างบริสุทธิ์ และยุติธรรมจริงๆ”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2550)

“ในส่วนของ การซื้อสิทธิขายเสียง ผมมองในอีกด้านหนึ่งคือมองว่าถ้าหากเรามีการรณรงค์ให้พี่น้องประชาชนออกมาใช้สิทธิให้มาก การซื้อสิทธิขายเสียงจะไม่ค่อยมีผล เพราะว่าคงไม่มีเงินมากพอที่จะมาซื้อสิทธิซื้อเสียงจากพี่น้องประชาชน ซึ่งออกมาเป็นจำนวนมากๆ ทางกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งเป้าไว้ว่าอยากให้พี่น้องประชาชนออกมาใช้สิทธิใช้เสียงอย่างน้อยประมาณ 70% ครั้งที่แล้วที่เราลงประชามติได้ 60% ปีนี้ขอเพิ่มอีก 10% เพราะว่าเป็นการเลือกตั้งที่มีความสำคัญที่เราจะเลือกผู้ที่จะเข้ามาบริหารประเทศ และผู้ที่จะเข้ามามีส่วนในการออกกฎหมายให้กับบ้านเมืองของเรา นั่นเป็นส่วนที่จะต้องดำเนินการ พุดง่ายๆ ว่าเป็นการรณรงค์ เป็นการทำความเข้าใจกับชาวบ้าน เพราะว่าครั้งนี้อย่างที่เรียนแล้วว่า แม้กระทั่งเขตเลือกตั้งก็มีการปรับเปลี่ยนวิธีการที่จะให้พรรคการเมืองได้เสนอแนวนโยบาย ป้ายโฆษณา ก็เปลี่ยน เดี่ยวชาวบ้านก็บอกไม่รู้จะเลือกใคร เพราะมองไม่เห็นไม่มีป้ายใหญ่ๆ นั่นเป็นเรื่องหนึ่งที่เราจะต้องทำความเข้าใจ”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550)

2. วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 แก้ปัญหาด้วยความเข้าใจต้นตอของปัญหา

นายกรัฐมนตรีได้ให้ภาพลักษณ์ของตัวเองที่ใส่ใจและต้องการไปแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภายใต้ได้อย่างจริงจัง ด้วยความเข้าใจและเข้าถึงในต้นตอของปัญหา ซึ่งเป็นการนำเสนอภาพความจริงจังในการแก้ปัญหา ด้วยการลงพื้นที่และเข้าถึงประชาชน

ตัวอย่างวาทกรรม

"ตรงนี้คงต้องแยกแยะคือพูดถึงแนวคิดหรือนโยบายในส่วนของรัฐบาล อย่างศัพท์ที่ชอบพูดกันในขณะนี้คือ **แนวคิดในระดับยุทธศาสตร์** คือเป็นนโยบายในระดับชาติ ถ้าเราจะถามว่าเราจะสร้างความรัก ความสามัคคี ขึ้นในชาติของเราจะดีไหม หรือว่าเราจะใช้วิธีปราบปรามคนในชาติของเรา ซึ่งเขาอาจจะต่างความเชื่อ ต่างวัฒนธรรม ประเพณี ต่างภาษา และปราบปรามด้วยวิธีการรุนแรง เราจะใช้วิธีไหนถึงจะทำให้ชาติบ้านเมืองของเรา เกิดความเป็นปึกแผ่นขึ้น นี่คือเรื่องของยุทธศาสตร์ ส่วนในเรื่องของทางยุทธวิธี ก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องดูแลความสงบให้ได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ เขาพยายามที่จะทำอยู่ในขณะนี้ คำว่า "พยายาม"

หมายถึงว่า เราต้องดูว่ากำลังเจ้าหน้าที่ไม่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร เรามีความพร้อมที่จะทำหน้าที่ที่เราต้องการในระดับพื้นที่หรือยัง ที่ผมลงพื้นที่มาในช่วง 3-4 เดือน ก็เห็นความไม่พร้อมของเรา ไม่ว่าจะในส่วนของการปกครอง ไม่ว่าจะในส่วนของการด้านสาธารณสุข ไม่ว่าจะในเรื่องของการศึกษา จนกระทั่งตำรวจเอง ก็ขาดจำนวนคนพอสมควร นายตำรวจชั้นประทวนประมาณ 3,000 คน ชั้นนายร้อยประมาณ 400 คน ทางผู้บัญชาการทหารบกก็บอกว่าคงจำเป็นที่จะต้องเพิ่ม เพื่อให้ดูแลความสงบให้มากขึ้น ถ้ามว่าทำไมนะครับ เราคงจะต้องตอบว่าอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเขาก็พยายามพยายามที่จะต่อต้าน พยายามที่จะทำให้สิ่งที่เราเสนอไปนั้นไม่เป็นผล เพราะความมุ่งหมายของเขาๆ มุ่งหมายอีกด้านหนึ่ง คือเขามุ่งหมายที่จะทำให้เกิดความแตกแยก ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม จะด้วยวัฒนธรรม ประเพณี ด้วยความเชื่ออะไรที่เขาพยายามจะทำให้เกิดความแตกแยกได้ เขาจะพยายามอย่างยิ่ง ฉะนั้นเราต้องดูว่าวิธีการที่เราจะดำเนินการต่อไป เราสามารถที่จะยึดถือแนวทางตรงส่วนนี้ไว้ได้ และได้รับความร่วมมือจากพี่น้องประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นคนส่วนใหญ่ที่ยังไม่ได้มีความเชื่อในลักษณะที่เป็นฝ่ายตรงข้ามนั้น จะให้ความร่วมมือกับเราหรือไม่อย่างไร ตรงนี้ก็ในช่วงที่สำคัญปัจจัยอีกอันหนึ่งที่ผมอยากยกขึ้นมาคือ ในเรื่องของเวลา

ปัญหาความขัดแย้งความแตกแยกในชาติของเรานี้ ไม่ได้เกิดขึ้นมาในช่วงระยะเวลาเมื่อ 6 เดือนที่แล้ว เกิดขึ้นมานานแล้ว เท่าที่ผมจำได้ คิดว่าผมเป็นเด็กนักเรียนหรือยังไม่ได้เข้าโรงเรียนด้วยซ้ำไป ตั้งแต่สมัยอยุธยาหลง ก็เป็นเรื่องที่มีขึ้นและก็มีลง อย่างที่ผมได้เรียนมาโดยตลอด แต่ในปัจจุบันถ้าเผื่อเรามองดูว่า เราจะหาทางแก้ไขอย่างไร ผมคิดว่าในเรื่องของนโยบาย ในเรื่องทางยุทธศาสตร์ คงเป็นเรื่องที่เราจะต้องสร้างความสามัคคีขึ้นมาในชาติบ้านเมือง"

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

"ในส่วนของการร่วมมือระหว่างเรากับมาเลเซีย คงเป็นความร่วมมือในกรอบทวิภาคี เรามองในภาพรวมของกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยเช่นเดียวกัน คำพูดที่ว่านั่น หมายถึงว่าถ้าเราแก้ปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของเรา ปัญหาความรุนแรง ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สงบขึ้นมา ถ้าแก้ไม่ได้มาเลเซียเองก็ลำบากใจ เพราะในกรอบที่กว้างกว่านั้นในเรื่องของการร่วมมือระหว่างไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย จะเป็นไปได้ลำบาก ฉะนั้นถ้าจะพูดกันแล้วในกรอบของอาเซียนเอง จะมีการแก้ไขปัญหาในเรื่องของความรุนแรงทางพื้นที่ ตอนใต้ของฟิลิปปินส์ พื้นที่เกาะสุมาตราในส่วนของ อาเจห์ และในเรื่องของเรา ถ้าหากว่าทั้ง 3 ส่วนนี้ ซึ่ง 2 ส่วนนั้น เขามีผลในทางบวกค่อนข้างมาก เหลือพื้นที่ของเราที่ยังจะมีปัญหาอยู่ค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้นการแก้ไขปัญหาตรงนี้ก็จะเป็นภาพรวมของอาเซียนที่จะต้องช่วยกัน มี

ความเชื่อมโยงก็เป็นเรื่องของความผูกพันทางเชื้อชาติ ส่วนหนึ่งของเราถือว่าเป็นคนเชื้อชาติมาเลเซีย ความผูกพันนี้ก็ขึ้นอยู่กับรัฐบาลมาเลเซียบอกว่าความผูกพันนี้เป็นอยู่ แต่ไม่สนับสนุนให้มีการแบ่งแยกดินแดน ไม่สนับสนุนให้มีการแยกตัวออกมา ทำอย่างไรที่จะอยู่ด้วยกันได้ นี่คือจุดยืนของมาเลเซีย”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550)

2.2 ปัญหายังคงอยู่เพราะรัฐบาลชุดก่อนไม่ลงไปแก้อย่างจริงจัง

นายกรัฐมนตรีได้ให้ภาพของปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีอยู่และไม่ได้รับการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง เพราะรัฐบาลชุดก่อนมองว่า ไม่ได้เป็นพื้นที่ฐานเสียงของพรรค รัฐบาล ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมและทำให้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ที่มีมานานแล้วรุนแรงมากขึ้น

ตัวอย่างวาทกรรม

“ในเรื่องของความเป็นธรรม เราต้องมองว่าในส่วนที่เราจะให้ความเป็นธรรม คือความรู้สึกของคนในพื้นที่ โดยเฉพาะคนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยเชื้อชาติ ด้วยศาสนา ด้วยความเชื่อที่ได้กล่าวไปแล้ว ในอดีตที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่เขามีความรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับความเป็นธรรม

ดีขึ้นครับ ดูจากสถิติของการก่อการร้าย เหตุการณ์รุนแรงลดลงมาเป็นลำดับ แน่แน่นอนว่ามี การลอบยิง มีคนเสียชีวิต แต่ในลักษณะที่เป็นการวางระเบิด การทำอะไรใหญ่ๆ ก็ลดลงไป เพราะว่าการที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงได้เข้าไปและมีการตรวจสอบ ตรวจค้น ควบคุมตัวบุคคลซึ่งต้องสงสัยเข้ามา และมีผู้ที่รับสารภาพหลายคนว่าเคยได้ทำงานมาหลายครั้งแล้ว นั่นเป็นส่วนที่เราจะต้องขยายผล สิ่งที่ยากจะเรียนคือ จำนวนผู้คนที่ได้ ดำเนินการไป บางส่วนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ก็เป็นผู้บริสุทธิ์ นั่นคือการที่จะให้ความเป็นธรรม เราก็ให้ญาติพี่น้องได้มีโอกาสมาดูในระหว่างการสอบสวนว่าไม่ได้มีการใช้การบีบบังคับ ไม่ได้มีการใช้การซ้อม ไม่มี และบุคคลที่ถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ เราจะถามความสมัครใจว่า อยากจะฝึกฝนอาชีพอะไรเพิ่มเติมไหม ผมได้พูดกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานแล้วว่า อยากจะให้กระทรวงแรงงานรับไปฝึกวิชาชีพที่เขามีความต้องการเพิ่มเติมต่อไป”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

2.3 ปัญหายังคงอยู่เพราะประชาชนขาดการศึกษาและไม่มียานทำ

นายกรัฐมนตรีให้ภาพของปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดจากประชาชนในพื้นที่ยังขาดการศึกษาและไม่มียานทำ ส่งผลให้เกิดปัญหาความรุนแรงในปัจจุบัน รวมทั้งความไม่สมานฉันท์กันระหว่างคนไทยพุทธกับคนไทยมุสลิม

ตัวอย่างวาทกรรม

“ความร่วมมือที่ดำเนินการต่อมาก็คือ เรามองเห็นเหมือนกันว่าระยะยาวการแก้ไขปัญหา คือการสร้างโอกาสให้มีการศึกษา ให้มีงานทำให้มีอาชีพ ซึ่งคนไทยก็ไปทำงานอยู่ในมาเลเซียปีหนึ่งอย่างน้อยๆ 200,000 คนจาก 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำอย่างไรที่เราจะทำให้คนเหล่านี้มีโอกาสที่จะทำมาหากินที่ดีขึ้นกว่าเดิม แทนที่จะไปรับจ้างในร้านอาหาร นี่คือนโยบายที่ได้คิดร่วมกัน และเราจะเดินทางไปในด้านของการแก้ไขปัญหาในระยะยาว อย่างที่บอกแล้ว ส่วนระยะสั้นคือการที่จะหาทางเจรจาเพื่อให้เกิดความสงบขึ้นมาให้ได้ก่อน นั่นเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จำเป็นจะต้องทำ ขณะนี้ทางมาเลเซียได้มีความก้าวหน้าในเรื่องของการที่จะหาทางเปิดการพูดคุย ซึ่งเราได้กำหนดแนวทางกันไว้ว่า ในส่วนของเราที่ได้ทำไป ในส่วนของมาเลเซียที่ได้ทำไป เราคงจะมาได้ข้อสรุปในการหารือในช่วงเดือนสิงหาคมว่า จะมาบูรณาการกันอย่างไร ตรงนี้จะเป็นส่วนที่ได้ข้อยุติ”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550)

“สิ่งที่ชัดเจนคือว่าชาวบ้านให้ความร่วมมือมากขึ้น สิ่งที่เราได้ข้อมูลก็มาจากชาวบ้าน และการเข้าไปปิดล้อมจับกุม ก็ได้ตัวบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ต้องสงสัย และบุคคลซึ่งอาจจะเป็นส่วนร่วม คือไม่มีข้อกล่าวหาใดๆ อยู่ นั่นเป็นส่วนหนึ่งที่ได้ดำเนินการไป ผมคำนึงถึงตรงจุดนี้ว่า ส่วนที่เราพยายามที่จะทำหมายถึงว่าเราต้องลดความรุนแรงลง เป็นเป้าหมายในเบื้องต้น เมื่อลดความรุนแรงลงแล้ว เราจะสร้างความเข้าใจกับพี่น้องประชาชนอย่างไรว่า เราดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม เราไม่มีการละเมิดสิทธิ เมื่อควบคุมตัวแล้ว เปิดโอกาสให้ญาติพี่น้องเยี่ยมได้ ไม่มีการซ้อม สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่เราได้ดำเนินการมาโดยตลอด และขอเรียนยืนยันว่า เรายึดในเรื่องของความเป็นธรรมเป็นอย่างมากในการดำเนินการ ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ก็ถามความสมัครใจว่า เขาจะไปฝึกอาชีพเพิ่มเติมไหม ทางกระทรวงแรงงานจะเปิดศูนย์ฝึกอาชีพให้กับบุคคลเหล่านี้ ซึ่งญาติพี่น้องจะไปเยี่ยมได้ไปดูแลได้ว่า เขาอยู่ที่ไหน สมมติว่าไปฝึกที่จังหวัดนครศรีธรรมราชญาติพี่น้องก็ไปเยี่ยมได้ ไปฝึกที่จังหวัดระนอง ก็จะไปเยี่ยมได้ นี่คือนโยบายที่เราอยากให้เห็น นั่นเป็นส่วนที่ถือว่าเป็นเรื่องระยะสั้น เรื่องระยะยาว ระยะปานกลางที่จะต้องทำกันในขณะนี้คือ เรื่องการปรับปรุงการศึกษา ซึ่งเรามีปัญหากันมาโดยตลอดว่า ทำอย่างไรถึงจะปรับปรุงในเรื่องเหล่านี้ได้ ขณะนี้โรงเรียนของรัฐบาลก็ปรับที่จะให้มีการสอนศาสนาอิสลามเข้ามาในห้วงเวลาเรียน ซึ่งจะสอดคล้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเหมือนกัน ว่าชั้นประถมจะมีก็ชั่วโมงที่เรียนอิสลามศึกษา ชั้นมัธยมจะมีก็ชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่เรียนอิสลามศึกษา นี่เป็นเรื่องที่

เรากำลังจะดำเนินการต่อไป อย่างที่ทุกคนเข้าใจคือว่า การศึกษาจะต้องมีทั้งสองด้าน คือ ด้านของการที่จะมีความรู้ที่จะไปประกอบอาชีพได้ และมีคุณธรรม"
(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

3. วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

3.1 แนวพระราชดำริของในหลวงเป็นสิ่งที่ควรนำมาใช้

นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอภาพว่า รัฐบาลชุดนี้เป็นตัวอย่างในความพร้อมที่จะน้อมนำแนวพระราชดำริของในหลวง ซึ่งเป็นเรื่องหลักคือ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนคนไทยทุกคนควรนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต เพราะเป็นผลดี มีประโยชน์ และใช้ได้จริง

ตัวอย่างวาทกรรม

“จากที่ได้มีการเผยแพร่แล้ว ผมคิดว่าพี่น้องประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจ ผมได้มีโอกาสลงไปทำงานกับพี่น้องประชาชนในเรื่องของยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข ซึ่งเป็นการนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงไปให้ชาวบ้านได้ฝึกบริหารกัน และมีงบประมาณลงไปให้ชาวบ้าน คิดโครงการขึ้นมาว่าเขามีความจำเป็นที่จะต้องทำอะไรบ้าง และมีเงินที่จะไปบริหารเอง จากสิ่งนี้เองเห็นได้ชัดว่าชาวบ้านเริ่มเข้าใจ ไม่ใช่เป็นการนำเงินลงไปให้เฉยๆ เราจะให้ต่อเมื่อเขามีโครงการว่าจะไปแก้ปัญหาอะไร เมื่อเห็นชอบกันว่าวงเงินพอเรื่องอะไรที่มากกว่านั้น เกินวงเงินก็อย่าเพิ่งไปทำ นี่คือวิธีการที่เราเริ่มรู้ว่า มีปัจจัยที่เป็นตัวจำกัดอะไรบ้าง ปัญหามีมาก แต่จะทำอะไรก่อนอะไรหลัง จัดลำดับความเร่งด่วน ให้มีความพอดีกับทรัพยากรที่เรามี ตรงนี้ชาวบ้านได้เริ่มทำแล้วและเข้าใจ”
(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

3.2 สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสิ่งที่ควรเทิดทูน

นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอบทบาทของรัฐบาลในการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ 80 พรรษา ซึ่งเป็นงานใหญ่ที่รัฐบาลจัดขึ้น เพื่อแสดงความจงรักภักดี โดยได้มีการวางแผนมาตลอด 6 เดือน เพื่อให้งานที่จัดขึ้นมาสมฐานะพระเกียรติที่สุด และได้รับการเห็นชอบจากประชาชน

ตัวอย่างวาทกรรม

“มีโครงการอย่างที่ทางรัฐบาลได้เปิดโครงการไปแล้ว เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมาว่าเป็นโครงการทำดีเพื่อพ่อ จริงๆ ก็คือการทำความดีเพื่อถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สิ่งเหล่านั้นถือว่าเป็นจุดเริ่มต้น การทำความดีอยู่ที่ทุกคนจะพิจารณาว่ามีความสามารถแค่ไหน ทำได้แค่ไหนก็เริ่มทำได้ แล้วขณะนี้เราก็นับวัน ห่วงเวลาที่จะมาถึง ซึ่งถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญ เป็นงานพระราชพิธีที่โปรดเกล้าฯ ลงมาแล้วคืองานพระราชพิธีทอด

ฝ่าพระกฐินทางชลมารค อันนั้นเป็นส่วนที่ถือว่ามีความสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนิน และอีกพระราชพิธีหนึ่งคือพิธีเสด็จออกมหาสมาคม ซึ่งโปรดเกล้าฯ ที่จะเสด็จออกที่พระที่นั่งจักรีฯ ในพระบรมมหาราชวัง”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 22 กันยายน พ.ศ.2550)

“แน่นอนครับในส่วนนี้ถือว่าทุกคนยังมีความห่วงใย ผมเองได้ชี้แจงให้กับพี่น้องคนไทยที่นิวยอร์ก ผมได้บอกว่ามีข่าวดีที่จะมาบอกกับพี่น้องคนไทยว่า พระพลานามัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นดีขึ้นเป็นอย่างมาก เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเสาชิงช้า ซึ่งได้มีการซ่อมแซมใหม่ เป็นที่ประทับใจของผู้คน และผมได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ ได้เห็นว่าทรงเสด็จพระราชดำเนินเป็นระยะทางไกลได้ นั่นเป็นส่วนที่ผมเล่าให้ฟังบอกว่า ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา จะเสด็จออกมหาสมาคมและจะเสด็จทอดผ้าพระกฐินทางชลมารค นั่นเป็นส่วนที่ถือว่าคนไทยจะได้รับทราบ ได้รับชม ผมได้บอกพี่น้องประชาชนไปว่า นี่เป็นโอกาสดี ถ้ามีใครที่จะกลับไปเมืองไทยคงจะได้มีโอกาสได้ไปเฝ้าฯ ถ้าใครไม่มีโอกาสอยู่ทางนี้ คงจะมีโอกาสที่จะดูการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ของเราเอง ในปัจจุบันถือว่าเป็นไปตามเวลาได้อยู่แล้ว”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2550)

4. วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง

4.1 อดีตนายกรัฐมนตรีและพรรคการเมืองควรยอมรับผลการตัดสินของศาล

นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอภาพการไม่เข้าไปแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมในการตัดสินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีกรณีทุจริตที่ดินรัชดาและคดียึดทรัพย์ 7.6 หมื่นล้าน (ปัจจุบันได้มีคำพิพากษายึดทรัพย์ 4.6 หมื่นล้าน เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553) รวมทั้งผลการตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ.2550 พร้อมทั้งย้ำชัดเจนว่า อดีตนายกรัฐมนตรี กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย และประชาชน ควรยอมรับผลการตัดสินของศาล เพราะเป็นการตัดสินผ่านกระบวนการยุติธรรมแล้ว

ตัวอย่างวาทกรรม

“คงจะดูเป็นเรื่องๆ ไป อย่างกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยเรื่องของพรรคการเมือง 5 พรรค ก็เป็นส่วนหนึ่ง ผมอยากจะเรียนว่าทางด้านการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญเป็นการดำเนินการตามครรลองของกฎหมาย ถ้าหากว่าเราไม่ได้รับในสิ่งที่ถือว่าเป็นการวินิจฉัยของศาลที่สูงสุดแล้ว ประเทศนี้คงไม่มีกฎหมายไม่มีระเบียบอะไร ผมคิดว่าตรงนี้คนไทยส่วนใหญ่จะต้องตระหนักว่า ถ้าเราอยู่กันโดยที่ไม่มีกฎหมายไม่มีระเบียบ คงไม่สามารถที่จะเป็นประเทศได้ เช่นเดียวกันในเรื่องของคดีที่ คตส.

กำลังจะเสนอเข้าสู่ศาลฎีกาฝ่ายการเมือง คงเป็นเรื่องที่ทำให้เป็นการดำเนินการตามขั้นตอน เพราะยังมีปัญหาในเรื่องของการที่จะเข้าไปก้าวกว้าง ก็ยังจะเป็นปัญหาต่อผู้ที่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหา นั่นจะเป็นปัญหามากขึ้น ผมคิดว่าในส่วนเหล่านี้ ถ้าหากว่าในฐานะที่ท่านเป็นประชาชน คงจะตามดูความคืบหน้า และวิเคราะห์วิจารณ์ได้ แต่ว่าความเคลื่อนไหวต่างๆ นั้น ไม่น่าที่จะออกมาเป็นลักษณะที่ทำให้เกิดปัญหากับบ้านเมือง คือไม่ใช่ออกมาเดินขบวน ไม่ใช่ออกมาคัดค้าน คนหนึ่งสนับสนุน อีก คนหนึ่งคัดค้าน อะไรอย่างนี้ ผมคิดว่าไม่ควรจะเป็นอย่างนั้น”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

“เป็นเรื่องที่ผมคิดว่าเป็นเหตุการณ์ซึ่งสอดคล้องกัน ขอเรียนตรงนี้ว่าเราไม่ได้มีข้อมูลว่าทางคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) จะได้ออกมาชี้แจง ในส่วนของผมเองคิดว่าถึงเวลาที่จะต้องทำความเข้าใจกับพี่น้องประชาชนว่า เราควรจะไปทางไหนกัน บ้านเมืองเรามีปัญหาอย่างนี้ เราควรจะไปทางไหนกัน ผมไม่ได้มีข้อมูลว่า คตส. จะออกมาอย่างไร อย่างที่ทุกคนได้ทราบกันแล้ว ไม่มีการนัดแนะ ไม่มีการไปล้วงลูกว่า คตส. จะออกมา”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2550)

4.2 รัฐบาลไม่มีคำสั่งทำร้ายอดีตนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอภาพลักษณ์รัฐบาลว่า ยินดีให้ความปลอดภัยแก่อดีตนายกรัฐมนตรี หากต้องการเดินทางกลับประเทศ เพื่อมาต่อสู้อคติ ไม่มีคำสั่งใดๆ ในการทำร้ายหรือจับกุม เป็นภาพลักษณ์ของความเข้าใจและพร้อมช่วยเหลืออดีตนายกรัฐมนตรีทุกอย่าง

ตัวอย่างวาทกรรม

“ก็อยู่ที่คุณทักษิณฯ ว่าอยากจะทำหรือเรื่องอะไร ส่วนใหญ่แล้วสิ่งที่ผมมีความคิดเห็นอยู่ในใจคือในเรื่องความสงบของบ้านเมือง ความเคลื่อนไหวทางการเมือง เพราะคุณทักษิณฯ ยังมีพลังอยู่กับผู้ที่ได้ทำงานร่วมกันมา สิ่งเหล่านี้คุณทักษิณฯ ช่วยได้

ผมก็บอกว่าผมไม่ได้กั๊กแก้งอะไร เพราะเรื่องที่เป็นอยู่ในขณะนี้อย่างที่ผมได้พูดว่าเป็นผลจากการกระทำ เป็นกรรมที่คุณทักษิณฯ และพรรคพวกได้ทำมา เมื่อเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมก็คงต้องเป็นไปตามนั้น ส่วนการต่อสู้คงเป็นการต่อสู้ในกระบวนการยุติธรรม เป็นการต่อสู้ในชั้นศาล ซึ่งผมคิดว่าจะเป็นการต่อสู้ที่ดีที่สุดสำหรับคุณทักษิณฯ ด้วยเข้าไปที่จะพิสูจน์ตัวเอง ที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่า ไม่ได้ เป็นไปตามคำที่มีการกล่าวหา

ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร อย่างที่พูดแล้ว คือว่าเวลาที่ดีที่สุดคือเวลาในศาลสถิตยุติธรรมที่จะไปชี้แจงเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าข้อกล่าวหา นั้น ไม่ได้เป็นอย่างนั้นจะได้ต่อสู้ในกระบวนการในชั้นศาล ซึ่งผมว่าเป็นเวลาที่จะให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายได้มากที่สุด ดีกว่าที่จะใช้พลังมวลชน ใช้การปลุกกระดม ใช้การพูดกันโดยไม่มีหลักฐาน ไม่มีอะไรมาเป็นเครื่องพิสูจน์ เพราะในชั้นศาล เราถือว่าเป็นวิธีการที่จะให้ความเป็นธรรมให้มากที่สุดอยู่แล้ว"

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550)

5. วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ

5.1 รัฐบาลบริหารงานภายใต้ความสัมพันธ์จากหลายฝ่ายที่ดี

นายกรัฐมนตรีได้ให้ภาพลักษณ์การทำงานร่วมกับคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และคณะรัฐมนตรีว่า เป็นไปด้วยความราบรื่น มีข้อขัดแย้งบ้าง แต่ก็สามารถเจรจาได้ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประธานคมช. และระหว่างนายกรัฐมนตรีและรองผู้อำนวยการ กองอำนาจการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งในที่นี้คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับพล.อ.สนธิ บุญยรัตนกลิน

ตัวอย่างวาทกรรม

"ส่วนใหญ่คิดว่าท่านเข้าใจ เหมือนอย่างที่คุณสัญญาว่า ห่วงเวลา 6 เดือน จะให้เกิดผลงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เป็นเรื่องที่น่าพอใจ แม้แต่รัฐบาลซึ่งมีการเตรียมการอย่างดีแล้ว หมายถึงว่าเป็นพรรคการเมือง เตรียมที่จะเข้ามาบริหารใน 1 ปีก็ยังลำบาก ที่เข้ามาคือว่าเข้ามาแบบฉุกฉิน มาจาก 50 พ่อ 50 แม่ แล้วมารวมอยู่ด้วยกัน แล้วทำงานด้วยกัน แต่อาศัยตรงที่ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ทุกๆ คน ได้มีส่วนทำงานอยู่แล้ว เกือบจะเรียกว่าไม่ต้องมานับหนึ่งใหม่ เราอาจจะมานับสิบ ทำให้ห้วงเวลาที่เรากำลังทำงานนั้น ลดลงไปได้"

ตรงครับ ตรงในเรื่องที่ว่าเราต้องเร่งรัดในเรื่องของการที่จะลงไปพบปะกับพี่น้องประชาชนให้มากยิ่งขึ้น รับฟังปัญหาเพื่อที่จะนำมาปรับแก้ เพราะว่าในช่วงขณะนี้ ถ้าจะพูดถึงในหลักการแล้ว ก็คือ ได้วางแนวทางในการทำงาน จัดระบบงบประมาณที่จะลงไปสู่ระดับท้องถิ่นแล้ว ขณะนี้เราก็ควรจะลงไปดูว่า สิ่งที่เราได้วางลงไปนั้น เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ หมายถึงว่าลงไปถึงหรือไม่ ผู้คนมีความเข้าใจหรือไม่ว่าจะช่วยกันทำงานอย่างไร ไม่ใช่เงินไปกองแล้วทุกคนมาหยิบไป ไม่ใช่อย่างนั้น ช่วยกันดู บริหารทำให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร ชุมชนมีการจัดการในลักษณะที่เราเรียกว่า เป็นกรรมการหมู่บ้านหรือไม่ ถ้าเมื่อลักษณะอย่างนี้แล้ว จะส่งผลสะท้อนในหลายเรื่อง จากที่

เราพูดถึงเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเราจะแนะนำลงไปอย่างไร ที่จะให้ชุมชนเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมแน่นอนว่าเป็นผลประโยชน์ของเขา เป็นสิ่งที่เขาจะต้องเผชิญอยู่ เป็นปัญหาของเขา เขาต้องหาทางแก้ แต่สิ่งนี้เองจะเป็นจุดเริ่มต้นที่เขาจะดูว่าคนในหมู่บ้านของเขา ใครที่มีคุณภาพ ใครที่มีศักยภาพ ที่จะมาช่วยกันบริหารได้ จะเป็นผู้นำชุมชนที่เกิดขึ้นจากการที่เราเน้นนโยบายและงบประมาณลงไป ไม่ได้หมายความว่าให้มีแนวทางอย่างเดียวแล้วสำเร็จ ไม่ได้ จะต้องมีงบประมาณให้เขาเริ่มทำ เริ่มคิด แล้วก็จะส่งผลมาเอง ไปสู่ระบบ การเมืองที่เริ่มมีความเข้มแข็งที่ชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การคิดเอง ทำเอง เพื่อแก้ไขปัญหาของเขาเอง”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

“ผมเรียนตรงๆ ว่าผมไม่ได้เข้าไปติดตาม เพราะว่าไม่ได้เป็นเรื่องที่ฝ่ายบริหารจะเข้าไปดำเนินการ เป็นเรื่องของฝ่ายความมั่นคงที่จะต้องเข้าไปติดตาม ซึ่งเป็นหน้าที่ในส่วนของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ที่ไปดำเนินการ เราแบ่งงานกันค่อนข้างชัดเจนในส่วนนี้

ได้มีการรายงานและหาแนวทาง หาวิธีการที่จะแก้ไขกัน ก็เป็นภาพกว้างๆ ไม่ได้เป็นภาพรายละเอียด ยกตัวอย่างง่ายๆ ถ้าผมประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน แล้ว รายละเอียดก็เป็นเรื่องที่ คมช. หรือกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) จะไปดำเนินการ ทางฝ่ายบริหารคือดำเนินการแค่นั้น มอบอำนาจให้ผู้ปฏิบัติลงไปทำ

ก็เป็นข่าวลือ จริงๆ ไม่ได้มีอะไร ผมก็ยังอยู่เหมือนเดิม **ความสัมพันธ์ก็ยังคงเหมือนเดิม ไม่ได้มีอะไรที่กระชับแนบแน่นมากขึ้นกว่าเดิม”**

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2550)

5.2 รัฐบาลมียุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจรากหญ้าให้เข้มแข็ง

นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้ชุมชน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำหรับชุมชนรากหญ้า ภายใต้ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข เป็นความพยายามในการเข้าถึงเกษตรกร ประชาชนในชนบท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นฐานเสียงของอดีตนายกรัฐมนตรี

ตัวอย่างวาทกรรม

“แน่นอน เป็นปัญหาของคนส่วนใหญ่ แต่เราดูในลักษณะที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลคือยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข ซึ่งเราจะแก้ปัญหาในเรื่องของการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ชุมชนที่ว่านี้คือชุมชนระดับหมู่บ้าน สูงขึ้นมาอีกชนิดหนึ่งคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเขามีนงบประมาณในส่วนของเขา

เขา ขณะนี้รัฐบาลได้นำยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขลงไปช่วยชุมชน ช่วงปี 2550 ขณะนี้ใช้งบประมาณไปแล้วเกือบ 5,000 ล้านบาท ที่จะให้ชุมชนได้เข้ามาดูแลโครงการของตัวเอง และเอาเงินไปบริหาร โดยที่ทางฝ่ายรัฐเป็นพี่เลี้ยง เมื่อสักครู่นี้ผมประชุมและได้อนุมัติเงินเพิ่มลงไปอีกประมาณ 2,000 ล้านบาท เพื่อที่จะช่วยในระยะเวลา 2-3 เดือนที่เหลืออยู่ที่นี่ที่จะลงไปสู่หมู่บ้าน โครงการคืบหน้าไปได้ด้วยดี ผมคิดว่าในปีหน้า 2551 เราได้ตั้งงบประมาณเพื่อจะให้โครงการมีความต่อเนื่องต่อไปอีก นี่เป็นอีกจุดหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการสร้างความเข้มแข็งในระดับหมู่บ้าน โดยที่เขามีชุมชนซึ่งมีผู้นำโดยธรรมชาติอยู่แล้วมาเป็นส่วนที่จะทำให้หมู่บ้านของเขามีความก้าวหน้า เราไม่ได้เอาเงินไปแจก แต่ที่เราเองงบประมาณลงไป เพื่อให้แก้ปัญหาในหมู่บ้านจริงๆ หมู่บ้านที่เขามีความเดือดร้อน ไม่เข้าช้อนกับงบประมาณของ อบต. ไม่เข้าช้อนกับงบของส่วนราชการที่จะลงไป นั่นคือสิ่งที่เราอยากจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้น ความเข้มแข็งตรงนี้คงไม่ใช่เฉพาะในเรื่องของความยากจนอย่างเดียว แต่เขาจะเริ่มคิดเอง ทำเองบริหารเอง มีความเชื่อมั่นว่าเขาดูแลหมู่บ้านของเขาได้"

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550)

5.3 รัฐบาลมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตร

นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตรอย่างจริงจัง โดยจะเน้นการเข้าไปปรับซื้อโดยตรงจากเกษตรกรหรือวางระบบการวางขายแบบตลาดกลางให้มีการซื้อขายโดยตรง นอกจากนี้ยังเพิ่มการส่งออกผลไม้ไปยังต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ราคาที่เหมาะสมและลดปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งหนทางในการเข้าถึงประชาชนระดับรากหญ้า รวมทั้งการอ้างอิงตัวเลขการขยายตัวของเศรษฐกิจและภาพรวมของเศรษฐกิจที่ปัญหาการเมืองยังไม่ส่งผลกระทบ เพราะมั่นใจว่า ปัจจัยพื้นฐานของเศรษฐกิจไทยยังดี และต่างชาติยังคงมีความเชื่อมั่นในการเข้ามาลงทุน

ตัวอย่างวาทกรรม

"ในเรื่องของลองกองก่อนครับ ได้มีการวางแผน ประมาณสักเกือบ 2 เดือนมาแล้ว เรื่องการตลาด และในเรื่องการที่จะวางจุดรับซื้อออกมาจากสวน ปัญหาของลองกองใน 2 - 3 ปีที่ผ่านมาคือปัญหาเรื่องราคาที่ผู้เข้าไปรับซื้อในสวน ก็ไม่ยอมเข้าไป เพราะว่ามีปัญหาเรื่องความไม่ปลอดภัย ในปีนี้ได้จัดวางระบบกันใหม่ว่าขอให้เกษตรกรหรือว่าพ่อค้าในท้องถิ่นไปรับซื้อมาจากสวน แล้วนำมาไว้ที่ตลาดผลไม้ เราอาจจะเรียกว่าตลาดกลางผลไม้ของแต่ละจังหวัดก็ได้ จะมีในส่วนของยะลา นราธิวาส ปัตตานี แล้วก็จะจากจุดนั้นจะมีการจัดวางระบบการตลาดที่จะส่งออกมา ทั้งตลาด

ภายในประเทศไทย และตลาดทางต่างประเทศ โดยที่ตั้งเป้าไว้ว่าต่างประเทศจะส่งออกประมาณ 5,000 ตัน นั่นก็เป็นแผนที่วางไว้”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2550)

"ในส่วนของสภาพโดยทั่วไปผมคิดว่าเรื่องของเศรษฐกิจเป็นเรื่องของความรู้สึก เป็นเรื่องของสิ่งที่เราคงจะต้องดูหลายตัวชี้วัด ในเรื่องของการส่งออก ตลอดช่วงระยะเวลา 10 เดือนที่ผ่านมา การส่งออกของเราขยายตัวไป 10%กว่า ทั้งหมดนะครับ เราประมาณการว่าจะอยู่ประมาณ 12.5% ทั้งปี นั่นก็หมายถึงในเรื่องของการส่งออก แต่ว่าในช่วงเดือนที่ผ่านมาคือเดือนกรกฎาคมซึ่งก็มี ปัญหาเล็กน้อยในเรื่องของการส่งออกว่าสะดุดลงมา เรื่องนั้นก็มันเป็นเพียงเรื่องซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งอาจจะเกิดจากปัญหาของการผันผวนของค่าเงิน ซึ่งทำให้มีการชะลอตัวกันทั้งการส่งออกและการนำเข้า นั่นก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในระยะสั้น แต่ว่าในระยะยาวที่เรามองภาพก็คงไม่ใช่รัฐบาลอย่างเดียวนะครับ มีธนาคารแห่งประเทศไทย มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งก็เพิ่งออกมาได้ชี้แจงนะครับ ก็จะเห็นว่าทุกๆ ส่วนจะพูดถึงว่าการส่งออกของเราซึ่งเป็นตัวผลักดันมากที่สุด จะเป็นตัวขับเคลื่อนในขณะนี้ จะไม่ทำให้สภาวะการขยายตัวทางการส่งออกของเรานั้นลดลงเกินกว่า 12.5% ของทั้งปี เมื่อพูดถึงการส่งออก ก็มาพูดถึงการขยายตัวในภาพรวมของทางเศรษฐกิจ การขยายตัวในภาพรวมนั้น แต่เดิมมองว่าจะประมาณ 4% แต่เมื่อมาดูในส่วนต่างๆ ทั้งหมดแล้วนี้ การใช้จ่ายในส่วนของภาครัฐ ซึ่งการใช้จ่ายในส่วนของภาครัฐเองจะมีทั้งทางด้านรัฐวิสาหกิจ ทั้งส่วนงานต่างๆ เท่าที่ผมได้ติดตามอย่างใกล้ชิด นี้ก็เกือบจะสิ้นเดือนกันยายนแล้ว ก็ตอบได้ว่าการใช้จ่ายเงินงบประมาณของภาครัฐเราจะได้นำเป้าที่ได้กำหนดไว้คือประมาณ 93% ซึ่งจะเป็นตัวผลักดันอีกตัวหนึ่งในช่วงไตรมาสปลายๆ นี้ ซึ่งจะทำให้เห็นว่าทั้งการส่งออก ทั้งการใช้จ่ายเงินของภาครัฐ และที่เราจะดำเนินการต่อไปก็คือในเรื่องของโครงการที่จะมีการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีแดง สายสีน้ำเงิน ที่ผมทราบก็คือสายสีแดงจะเริ่มดำเนินการได้ภายในเดือนกันยายน ตุลาคมนี้เองนะครับ หมายถึงว่ามีการเปิดประมูล มีการลงนามอะไรต่างๆ ดำเนินการกันไปตามขั้นตอน นั่นก็จะเป็นตัวที่จะทำให้ธุรกิจอีกส่วนหนึ่งของทางด้านอสังหาริมทรัพย์จะมีการขยายตัว เพราะฉะนั้น ในภาพรวมทั้งหมดคงเรียนได้ว่า 1. การส่งออก 2. การใช้จ่ายเงินของภาครัฐ 3. โครงการขนาดใหญ่ที่จะมีการลงทุนเพิ่ม ก็จะเป็นตัวผลักดันที่จะทำให้ทางด้านของอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวตามไปด้วย เพราะฉะนั้น ในภาพรวมเศรษฐกิจที่เราดูกันในปีนี้ก็อยู่ในช่วงของ 4-4.5%ของมวลรวมทางเศรษฐกิจทั้งหมดของบ้านเมืองเรา

ก็ลดลงนิดเดียวนะครับ ถ้าดูแล้วก็ก็เป็นเงินแค่ 200 กว่าล้านบาทเอง ซึ่งถ้าดูในภาพรวมทั้งหมด เราก็คิดว่าในการประมาณการของเรา เราก็มองในลักษณะที่ว่าไม่ได้มองอย่างเล็งผลเลิศเกินไป ว่ารายรับของรัฐในปีที่ตั้งไว้ ประมาณ 1.4 ล้านล้านบาทโดยประมาณ อาจจะต่ำกว่าที่เราตั้งเป้าไว้ แต่ก็ต่ำกว่าไม่มาก ประมาณ 1.5% ที่จะต่ำกว่า ซึ่งก็ถือว่าไม่มีผลกระทบอะไร"

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2550)

“เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ยาวนาน 20 กว่าปีแล้ว เรื่องก็คือเกิดจากการใช้มาตรการระยะสั้น แต่ไปทำเป็นระยะยาว คือการเข้าไปแทรกแซงราคาข้าว ไม่ว่าจะรับประกัน รับจำหน่าย และทำกันต่อเนื่อง ส่วนนี้จะเป็นส่วนที่จะทำให้ตลาดถูกแทรกแซง แต่การแทรกแซงนั่นเองจะทำให้มีช่องทาง ไม่ว่าจะในเรื่องของการตั้งราคา เรื่องการซื้อขาย ทุกอย่างเปิดโอกาสได้หมด นั่นเป็นเรื่องที่เป็นมานานแล้ว และเป็นต่อเนื่องมาบ้างน้อยบ้าง เพราะฉะนั้น สิ่งที่รัฐบาลผมที่ทำอยู่ในขณะนี้คือ เราไปแทรกแซงน้อยมาก ในปีนี้พูดได้ว่าเราตั้งเป้าไว้ว่า เราจะเข้าไปแทรกแซงประมาณ 10,000 ล้านบาท จริงๆ เราเข้าไปแทรกแซงได้ประมาณ 5,000 ล้านบาท อีก 5,000 ล้านบาท เราได้กั้นเงินไว้ เพื่อที่จะนำไปพัฒนาในเรื่องต่างๆ ในเรื่องของพันธู์พืช ในเรื่องของการที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น ผมเองขณะนี้ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการนโยบายข้าว ซึ่งก็วนเวียนอยู่ตรงนี้ และพูดกับเกษตรกรหลายๆ คนบอกว่า **ผมตั้งใจที่มีโอกาสได้มาช่วยในเรื่องนี้ เพราะผมอยากที่จะทำจริงๆ อยากที่จะทำในเรื่องที่จะทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี”**

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2550)

จากการวิเคราะห์หว่านกรรมทั้ง 5 ประเภทในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกที่สะท้อนผ่านตัวบทนั้น จะเห็นได้ว่า นายกรัฐมนตรีได้ใช้คำพูด เพื่อสร้างอำนาจและความชอบธรรมในการบริหารประเทศในช่วงของการทำการรัฐประหาร โดยเน้นว่า เป็นรัฐบาลที่มีห้วงเวลาในการวางรากฐานประชาธิปไตยให้มั่นคง เพื่อให้บ้านเมืองเดินหน้าต่อไปได้ ซึ่งเป็นการลดความน่าเชื่อถือของอดีตนายกรัฐมนตรีที่มีปัญหาการทุจริตมาตั้งแต่การเลือกตั้ง ซึ่งมาจากพื้นฐานความเข้าใจของประชาชนต่อระบอบประชาธิปไตยที่ยังน้อย ส่วนรัฐธรรมนูญปี 50 ได้ให้วาทกรรมว่า มีความเป็นประชาธิปไตยมากกว่ารัฐธรรมนูญปี 40 เพราะมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง เพื่อป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง

วาทกรรมของนายกรัฐมนตรีเป็นการลดความน่าเชื่อถือในตัวอดีตนายกรัฐมนตรีและการบริหารงานในอดีตนั้น อย่างไรก็ตามก็ยังไม่มีการโจมตีหรือแสดงภาพลบของรัฐบาลชุดก่อนอย่าง

รุนแรง เน้นการใช้วาจาแสดงเหตุและผลตามหลักความเป็นจริง รวมทั้งบุคลิกที่สุภาพ ใจเย็น เป็น การสะท้อนให้เห็นว่า รัฐบาลชุดนี้เป็นรักษาการ มีห้วงเวลาในการบริหารงานชัดเจน และไม่มี ประสิทธิภาพทางการเมือง ทำให้ไม่มีการพูดถึงฝ่ายตรงข้ามในแง่ลบ นอกจากนี้ยังขอให้ประชาชน และนักการเมืองที่เกี่ยวข้องยอมรับการตัดสินใจของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และขอให้ทุกคนยอมรับ ปฏิบัติตามกฎหมาย

นอกจากนี้ยังพยายามเน้นให้เห็นว่า รัฐบาลของอดีตนายกรัฐมนตรีขาดความชอบธรรมใน การแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากไม่จริงจังในการแก้ปัญหาและ ไม่ให้ความสำคัญต่อคนในพื้นที่ เพราะไม่ใช่พื้นที่ฐานเสียงของรัฐบาล

ด้านวาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น นายกรัฐมนตรีได้พยายามปลุกฝังให้ เกิดทศานุสถาบันพระมหากษัตริย์ผ่านการน้อมนำแนวพระราชดำริมาปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน รวมทั้งแสดงความพร้อมในการบริหารบ้านเมือง เพื่อสนองตามแนวทางของพระมหากษัตริย์ ส่วน วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาประเทศนั้น เป็นสร้างวาทกรรมในเรื่องความสัมพันธ์อันดี ของรัฐบาลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ที่ทำหน้าที่แทนระบบ รัฐสภาทั้งหมดในช่วงรัฐประหาร และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) รวมทั้งความ พยายามจะเสริมสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม โดยเน้นการ ช่วยเหลือไปที่กลุ่มคนรากหญ้าเป็นหลัก ภายใต้การใช้ “ยุทธศาสตร์อยู่ดี มีสุข” โดยนำเงิน งบประมาณเข้าไปให้ประชาชนในชุมชนบริหารจัดการกันเอง ภายใต้การควบคุมดูแลจากรัฐบาล

นอกจากนี้ภายใต้การเข้ามาเป็นรัฐบาลรักษาการในระหว่างที่มีการร่างรัฐธรรมนูญปี 50 และผลักดันให้มีการเลือกตั้ง วาทกรรมของนายกรัฐมนตรียังย้ำให้ประชาชนทราบว่า ถึงแม้สภาพ ทางการเมืองไทยยังไม่แน่นอน แต่ด้วยปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทยที่ยังคงดี ทั้งในเรื่องการ ส่งออก ตลาดหุ้นที่ยังมีปัจจัยบวกให้นักลงทุนสนใจเข้ามาลงทุน แม้ว่าเป็นช่วงเริ่มต้นของการแข็ง ค่าของเงินบาท แต่เศรษฐกิจไทยยังสามารถขยายตัวเป็นบวกได้

2. วาทกรรมสร้างอัตลักษณ์ และลักษณะของความสัมพันธ์อะไรต่อประชาชน

ตามแนวคิดวาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ Fairclough ที่ได้บอกไว้ว่า ในเนื้อหาหรือข้อความ นั้นจะประกอบด้วยกระบวนการ 2 อย่างที่จะมาควบคู่กันเสมอ คือ การสร้างอัตลักษณ์ (The Construction of Identities) และการสร้างความสัมพันธ์ (The Construction of Relations) โดย ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้สร้างวาทกรรม และ ความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชน ซึ่งสะท้อนมาจากวาทกรรมทั้ง 5 ประเภทใน รายงานเปิดบ้านพิษณุโลก โดยผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 สรุปอัตลักษณ์และความสัมพันธ์จากวาทกรรม 5 ประเภท
ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

ประเภทวาทกรรม	อัตลักษณ์ของ นายกรัฐมนตรี	ความสัมพันธ์ระหว่าง นายกรัฐมนตรีกับประชาชน
1. วาทกรรมการทำหน้าที่ รัฐบาลรักษาการ	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เสียสละมาทำงานเพื่อประเทศ ● ผู้มีความเข้าใจในระบบประชาธิปไตย ● ผู้ที่ทำงานตามกรอบเวลาที่ได้วางไว้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เป็นผู้ต้องการอำนาจจากประชาชนเพื่อวางรากฐานการเมืองไทย ● เป็นผู้ต้องการสังคมประชาธิปไตยเหมือนประชาชนคนอื่น
2. วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้มีความเข้าใจในปัญหาความไม่สงบ ● ผู้ที่ให้ความเป็นธรรมกับประชาชนทุกกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ● นายกรัฐมนตรีและประชาชนใน 3 ชายแดนภาคใต้มีความเข้าใจอันดีต่อกัน
3. วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ ● ผู้ทำงานสนองแนวพระราชดำริ 	<ul style="list-style-type: none"> ● นายกรัฐมนตรีและประชาชนมีความรักในสถาบันพระมหากษัตริย์เหมือนกัน
4. วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้มีความเป็นกลางและยอมรับการตัดสินของศาล 	<ul style="list-style-type: none"> ● นายกรัฐมนตรีและประชาชนเชื่อในกระบวนการยุติธรรมและความศักดิ์สิทธิ์ของผลการพิพากษา
5. วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้มีความสามารถในการบริหารประเทศ ● ผู้เข้าใจปัญหาประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> ● นายกรัฐมนตรีบริหารงานโดยยึดประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

ลักษณะอัตลักษณ์ของนายกรัฐมนตรี

อัตลักษณ์ในที่นี้หมายถึง ภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีผ่านการนำเสนอจากในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่ถูกนำเสนอต่อประชาชน โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. นายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสียสละต่อประเทศ

เป็นอัตลักษณ์ที่สร้างมาคาดิของความเป็นผู้นำว่า นายกรัฐมนตรีมีความเสียสละในการทำงานแก่ประเทศชาติ ที่ต้องยอมเข้ามารับหน้าที่ทางการเมือง โดยที่ไม่ได้เป็นนักการเมืองมาก่อน ลักษณะของวาทกรรมนี้จะนำเสนอเรื่องของการเข้ามาเป็นรัฐบาลหลังจากการทำรัฐประหาร อ่างกรอบเวลาในการทำงาน ต้องการมาทำงานเพื่อวางรากฐานทางการเมืองไทยในช่วงวิกฤติการเมือง นอกจากนี้ยังสร้างอัตลักษณ์ของคนชนชั้นสูงหรือข้าราชการระดับสูงที่มีความเสียสละต่อบ้านเมือง เพื่อให้ประเทศเดินหน้าต่อไปได้

2. นายกรัฐมนตรีต้องการระบอบประชาธิปไตย

เป็นการกำหนดอัตลักษณ์สร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่า การรัฐประหารนี้ไม่ได้ทำเพื่อระบอบเผด็จการ ที่เข้ามาบริหารบ้านเมืองในขณะนี้ เพราะเกิดภาวะวิกฤติ แยกแยกเป็นหลายฝ่าย การเข้ามาปฏิวัติรัฐประหารนั้น เพื่อนำไปการสู่การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ถือเป็น การสร้างมาคาดิให้ประชาชนเห็นว่า เราจะนำไปสู่ระบอบประชาธิปไตยในอนาคต และตัว นายกรัฐมนตรีเองก็ต้องการให้การเมืองไทยกลับไปสู่ระบอบประชาธิปไตย

3. นายกรัฐมนตรีมีความเข้าใจต่อปัญหา

เป็นการสร้างอัตลักษณ์ผ่านวาทกรรมหลายประเภท ทั้งวาทกรรมการเป็นรัฐบาล รักษาการ, วาทกรรมการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง และวาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศไทย ถือเป็น การให้คุณค่าแก่ผู้นำถึงความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งต่อปัญหาต่างๆ ในบ้านเมือง และจะสามารถหาแนวทางแก้ปัญหาได้

4. นายกรัฐมนตรีเทิดทูนสถาบันกษัตริย์

เป็นการกำหนดอัตลักษณ์เพื่อให้คุณค่าแก่ผู้นำ ในลักษณะของการเป็นคนที่เกิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พร้อมจะทำงานสนองเบื้องพระยุคลบาทและน้อมนำแนวพระราชดำริมาปรับใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ดังนั้นอัตลักษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อสื่อไปยังประชาชนว่า คนไทยทุกคนจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และเป็นตัวอย่างในการน้อมนำแนวพระราชดำริให้คนไทย

5. นายกรัฐมนตรีเป็นคนมีธรรมาภิบาลในการบริหารงาน

เป็นการสร้างอัตลักษณ์ของนายกรัฐมนตรี ในลักษณะของการบริหารราชการที่มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ มีธรรมาภิบาล มีการแสดงจุดยืนในการทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน นำมาซึ่งการยอมรับและความชอบธรรมในการบริหารราชการในช่วงวิกฤติการเมือง และเปิดให้ฝ่ายสภานิติบัญญัติเข้าตรวจสอบได้

จากอัตลักษณ์ทั้งหมดนั้นสะท้อนมาจากวาทกรรมของนายกรัฐมนตรีที่ถูกนำเสนอผ่านรายการเปิดบ้านพิษณุโลก อย่างไรก็ตามในด้านการผลิตรายการยังมีมิติของการสื่อสารเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีได้อีกทางหนึ่ง จากลักษณะการแต่งตัวของนายกรัฐมนตรี ที่เน้นการแต่งตัวไม่เป็นทางการ และฉากบ้านพิษณุโลก ที่มาจากชื่อรายการและใช้คำว่า “เปิดบ้าน” ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นการเข้าถึงตัวนายกรัฐมนตรี ที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและลดความเป็นทางการ เพื่อลดระยะห่างจากความแตกต่างทางสถานภาพกับประชาชน

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชน

เป็นมิติจากความสัมพันธ์จากอัตลักษณ์ที่เกิดจากวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก โดยนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชน โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. นายกรัฐมนตรีเข้าใจประชาชน

วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกให้นัยยะความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชนว่า นายกรัฐมนตรีมีความเข้าใจประชาชนทุกฝ่าย และทำงานหวังให้ประโยชน์สูงสุดอยู่ที่ประชาชน ดังนั้นจึงมีความชอบธรรมในการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและผลักดันให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยใช้การสื่อสารบอกเล่าให้ความกระจ่างและเข้าใจ แต่ไม่ได้ใช้น้ำเสียงในการผูกสัมพันธ์กับประชาชนให้รู้สึกว่า นายกรัฐมนตรีมีความเข้าใจประชาชน

2. นายกรัฐมนตรีและประชาชนต่างต้องการระบอบประชาธิปไตย

วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการให้นัยยะของระบอบประชาธิปไตยคือ การสร้างจุดร่วมระหว่างนายกรัฐมนตรีและประชาชนที่ต่างมีความต้องการในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งนายกรัฐมนตรีก็ใช้ความเป็นประชาธิปไตยในการสร้างความชอบธรรมในอำนาจการผลักดันให้มีการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งให้เกิดขึ้นภายใต้รัฐบาลชุดนี้ เป็นการสร้างภาพอนาคตให้ประชาชนได้เห็นถึงความตั้งใจจริงให้ระบอบประชาธิปไตยกลับมา โดยใช้สื่อสารแบบบอกเล่าเพื่อให้เข้าใจถึงเป้าหมายดังกล่าว

3. นายกรัฐมนตรีและประชาชนมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่พึ่งพา

วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกได้ยกสถาบันพระมหากษัตริย์มาใช้เป็นจุดสร้างความรู้สึกร่วมกันระหว่างนายกรัฐมนตรีและประชาชน ในเรื่องของความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า คนไทยมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่พึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจ และคนไทยต่างรักในหลวง โดยนายกรัฐมนตรีพยายามจะใช้วาทกรรมนี้ให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในฐานะประชาชนชาวไทย แต่การใช้ภาษาในการสื่อสารวาทกรรมเป็นประโยคบอกเล่า ไม่มีการใช้ลักษณะภาษาที่เป็นการโน้มน้ำหนักให้คล้อยตาม

4. นายกรัฐมนตรีต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจัง

วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกได้พยายามสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่างๆ โดยการบอกเล่าของนายกรัฐมนตรีในเรื่องการมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญผ่านการแสดงความคิดเห็นในมาตราต่างๆ การลงประชามติ ที่ต้องการให้ประชาชนมาร่วมลงประชามติเกินกึ่งหนึ่ง รวมทั้งการเลือกตั้งที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การทุจริตการเลือกตั้ง โดยได้ให้ความสำคัญต่อความมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อตั้งให้มีจุดร่วมในระบอบประชาธิปไตยเหมือนกัน

ในส่วนต่อไปจะเป็นการวิเคราะห์ในมิติภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อ 2 กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกเป็นอย่างไร โดยจะเป็นการวิเคราะห์ใน 2 ส่วนคือ กระบวนการสร้างตัวบทและกระบวนการบริบทตัวบท

ข. ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice)

1. วิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท

ในการวิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบทนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาผู้นำเสนอตัวบทและกระบวนการในการนำเสนอตัวบท กลุ่มเป้าหมาย และรูปแบบการสื่อสาร ซึ่งเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบริบทต่างๆ ในสังคมและตัวบท ส่วนข้อมูลที่จะมาช่วยในการวิเคราะห์นั้นจะมาจากเทปวีดิทัศน์รายการเปิดบ้านพิษณุโลก 25 ตอน และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการเปิดบ้านพิษณุโลก โดยจะแยกวิเคราะห์จากองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. ผู้นำเสนอตัวบท

สำหรับรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น มีผู้นำเสนอตัวบท 2 คน คือ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้นำเสนอตัวบทหลัก และผู้ดำเนินรายการ ในฐานะผู้นำเสนอตัวบทรองรับ กล่าวคือ ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกในแต่ละตอน จะมีผู้ดำเนินรายการเป็นผู้คัดเลือกประเด็นที่จะสัมภาษณ์นายกรัฐมนตรี ซึ่งการลำดับประเด็นนั้น จะขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินรายการเป็นหลัก ส่วนนายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้สร้างวาทกรรม เพราะเป็นรายการที่ให้ผู้นำประเทศมีโอกาสในการสื่อสารกับประชาชนโดยตรง ในเรื่องของการชี้แจง การบริหารราชการ และการแก้ปัญหาต่างๆ

ตัวอย่างบทสนทนา

ผู้ดำเนินรายการ ตกลงท่านเห็นว่าอนาคตการเมืองของเราจะมั่นคงขึ้นแน่นอน ถ้าเกิดรัฐธรรมนูญผ่าน ท่านบอกว่าจะช่วยกันลงมติให้ผ่านหรือเปล่า

นายกรัฐมนตรี มิได้ หมายความว่าเราต้องร่วมมือกัน ที่จะปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

กับบ้านเมืองของเรา

ผู้ดำเนินรายการ **แล้วสิ่งที่จะเกิดขึ้นคือเลือกตั้งใหม่ที่จะทำให้ความมั่นใจกลับมา** ที่ท่านประกาศวันเลือกตั้งไปแล้ว

นายกรัฐมนตรี **ใช้ครับ**

ผู้ดำเนินรายการ ท่านว่าถ้าเลือกตั้งไปแล้ว ประชาชนยังสงสัยอีกว่าอนาคตทางการเมืองเป็นอย่างไร เพราะว่าแต่ละกลุ่มแต่ละฝ่ายที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง กลุ่มทางการเมือง ดูเหมือนจะไม่ยอมกัน อีก roadmap ในจิตใจของท่าน อยากจะให้หลังยุคพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ การเมืองของเราเป็นอย่างไร

นายกรัฐมนตรี **อยู่ที่หลายๆ ส่วนที่เราพยายามที่จะร่างอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้** **ความมีส่วนร่วมการถ่วงดุลให้เกิดความสมดุลระหว่างอำนาจต่างๆ องค์กฤษฎีจะขอเข้ามาช่วยดูแล การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน** ซึ่งน่าจะมีโอกาสเข้ามาช่วยมากกว่า 4 ปี และมีการเลือกตั้งครั้งหนึ่ง ตรงนี้น่าจะเป็นทางออก ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการในส่วนนี้ เรากำลังที่จะแก้ไข ขอเรียนได้ว่าได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาการเมือง มี อ.สุจิต บุญบงการ เป็นประธานกรรมการในการยกร่าง ขณะนี้ยกร่างเสร็จแล้ว จะนำเสนอเข้าสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาชน

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

ผู้ดำเนินรายการ ท่านนายกฯ คิดว่าจากประสบการณ์ที่ท่านนายกฯ มานั่งอยู่ในตำแหน่งตรงนี้ หลังจากเป็นผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นองคมนตรี วันดีคืนดีจะต้องมารับหน้าที่ตรงนี้ ขออนุญาตกราบเรียนถามที่จะเสียมารยาทว่า **ถือว่าเป็นการเมืองใหม่ครับที่ท่านมาทำ 8-9 เดือนที่ผ่านมา**

นายกรัฐมนตรี **ผมมาทำงานการเมืองนะครับ ผมรู้ดีว่าเป็นเรื่องที่จะต้องยอมรับในเรื่องของการทำหน้าที่ตรงนี้** แต่ก็คิดว่าถ้าหากไม่รับมันก็มีปัญหา ปัญหาที่ว่านั้นก็หมายถึงว่า ทางฝ่ายผู้ที่ทำรัฐประหารเองก็คือทางคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ก็ไม่ไว้ใจว่าจะมีบุคคลซึ่งเขามีความไว้วางใจพอที่จะมาทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือไม่ ตรงนี้ก็เป็นส่วนที่สำคัญ **อย่างที่เรารู้กันในปัจจุบันว่าเมื่อยึดอำนาจมาแล้วนี้ทำไมถึงไม่บริหารเอง**

ผู้ดำเนินรายการ **เพราะในอดีตมักจะเป็นเช่นนั้น**
 นายกรัฐมนตรี **มักจะเป็นเช่นนั้น**
 (รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ.2550)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนการนำเสนอวาทกรรมระหว่างผู้นำเสนอด้วยบททั้ง 2 คน คือ นายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ ซึ่งสามารถวิเคราะห์การนำเสนอด้วยบทได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้สร้างวาทกรรม

ด้วยตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารประเทศ จึงทำให้มีความน่าสนใจในเรื่องราวต่างๆ ของนายกรัฐมนตรี ทั้งจากประชาชนและสื่อมวลชน ซึ่งในสถานภาพการเป็นผู้นำประเทศนี้เอง ทำให้มีการใช้อำนาจในการสื่อสารทางการเมือง เพื่อโน้มน้าวและสร้างอิทธิพลทางความคิดต่อผู้รับวาทกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจทางการเมืองและการรับรู้ของผู้รับวาทกรรม

ส่วนผู้ดำเนินรายการ เป็นผู้สร้างวาทกรรมรองรับ โดยจะเป็นคนนำให้ผู้สร้างวาทกรรมหลักเข้าสู่ประเด็นจากการตั้งคำถาม และสนับสนุนวาทกรรมจากการตอบคำถามของนายกรัฐมนตรี แต่ในสถานภาพของผู้สร้างวาทกรรมรองรับนั้น สร้างความสัมพันธ์กับประชาชน แต่อาจกล่าวได้ว่า น้ำหนักไม่เท่ากับวาทกรรมของนายกรัฐมนตรี เพราะตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเท่านั้นที่ประชาชนหรือสื่อมวลชนจะสนใจ

“โดยนโยบายสถานีจะมีการกันเวลาสำหรับผู้นำประเทศ เพื่อให้มีช่องทางในการสื่อสารกับประชาชนตั้งแต่สมัยนายกฯ ทักษิณ โดยมีจุดเริ่มต้นที่ว่าผู้นำประเทศควรสื่อสารกับประชาชน จึงได้พาทีมงานไปพบกับทีมงานท่านนายกฯ สุรยุทธ์ พร้อมทั้งชี้แจงถึงสิ่งที่ควรจะเป็นให้ท่านนายกฯ ทราบ ซึ่งทีมของนายกฯ ก็มีมุมมองอย่างหนึ่ง ทีมของทางรายการก็คิดอีกอย่างหนึ่ง จึงต้องมีการปรับทัศนคติ และความเข้าใจให้ตรงกัน ซึ่งทีมของนายกฯ ก็เป็นทหารซึ่งทางเราก็ต้องชี้แจงให้เข้าใจว่าการพูดผ่านรายการอย่างนี้จะเป็นผลดี เมื่อมีการรอบความคิดที่ชัดแล้วก็ได้ขอให้ท่านนายกฯ พูดทุกสัปดาห์ ในความคิดส่วนตัวคิดว่ารัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหารจะทำอย่างไรให้ประชาชนเข้าใจมากที่สุด มีภาพลักษณ์ในสายตาของประชาชนที่ดีขึ้น ต่างประเทศมีความเข้าใจประเทศมากขึ้น จึงได้เกิดรายการที่นายกฯ เป็นผู้พูดเองสู่สาธารณชนโดยไม่ผ่านสื่อกลางใดๆ ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นจนเป็นรายการในรูปแบบของนายกฯ คุยกับประชาชนจึงเป็นความสำเร็จร่วมกันระหว่างทางรายการและทีมของท่านนายกฯ”

(นายสุริยงค์ หนูณฑสาร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

“ขณะนั้นตัวของท่านสุรยุทธ์และทีมโฆษกเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองเป็นเรื่องสำคัญ ตัวท่านนายกฯ เองก็ไม่ใช้คนมีอิโก้และได้มอบให้คุณณรงค์ชัยไปดำเนินการ รายการแรกคือ สายตรงทำเนียบ ดำเนินการไปได้ระยะหนึ่งแล้วไม่เวิร์ค จึงได้มาคุยกับผมความเห็นผม คือยังไงๆ พระเอกต้องเป็นท่านนายกฯ และได้เชิญทีมงานช่อง 11 มาร่วมด้วย ซึ่งความเห็นตรงกันซึ่งจะทำลักษณะคล้ายๆ กับที่คุณทักษิณทำ แต่คุณทักษิณทำสื่อวิทยุ ก็เลยคิดว่าท่านนายกฯ ควรจะออกโทรทัศน์เพื่อความแตกต่างจากคุณทักษิณ” (พล.อ.นิพนธ์ ศิริพร, สัมภาษณ์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552)

จะเห็นได้ว่า ตัวนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้นำเสนอตัวบ่งชี้ความสำคัญต่อการสร้างวาทกรรม ส่วนผู้ดำเนินรายการนั้น เป็นคนสนับสนุนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ซึ่งบทบาทในการกำหนดประเด็นในรายการนั้นจะกล่าวเพิ่มเติมในส่วนของการคัดเลือกประเด็น

2. ความสามารถในการสื่อสาร

ความสามารถในการสื่อสารนั้น เป็นสิ่งที่นายกรัฐมนตรีไม่สามารถทำการสื่อสารคนเดียวได้ จึงจำเป็นต้องมีผู้ดำเนินรายการมาเป็นคนช่วยให้มีการสื่อสารเกิดขึ้น ซึ่งนายสุริยงค์ หุณฑสาร และพล.อ.นิพนธ์ ศิริพรได้มีความเห็นสอดคล้องกันว่า นายกรัฐมนตรีมีบุคลิกที่ไม่สามารถสื่อสารไปยังประชาชนได้โดยตรง เพราะเป็นคนพูดน้อย จึงต้องให้คนอื่นมาเป็นคนตั้งประเด็นในการสื่อสาร ถึงจะสร้างวาทกรรมขึ้นมาได้ นอกจากนี้บุคลิกของนายกรัฐมนตรีไม่ใช่ นักการเมือง ไม่ใช่ คนที่ต้องปราศรัยในที่สาธารณะ แต่ด้วยความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ จำเป็นต้องมีผู้สร้างวาทกรรมเพิ่มด้วยอีกคน เพื่อความราบรื่นในการสื่อสารไปยังประชาชน

“ตรงนี่คือสิ่งที่เราเสนอโดยเราวิเคราะห์จากพฤติกรรม จุดเด่น ว่าทำอะไรให้ท่านนายกฯ มีภาพลักษณ์ที่ดี โดยท่านนายกฯ คนภายนอกมองว่าท่านพูดน้อย จึงต้องมีการเสริมพิธีกรเข้ามาเพื่อพูดคุยกับท่านนายกฯ สุรยุทธ์ เพราะหากให้ท่านพูดคนเดียวจะไม่มี ความแตกต่างกับรูปแบบรายการของท่านทักษิณ ซึ่งพิธีกรจะมีการเปลี่ยนไปเรื่อยๆ เนื่องจากแต่ละคนจะมีมุมมองของพิธีกรแต่ละคนไม่เหมือนกัน” (นายสุริยงค์ หุณฑสาร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

“นายกฯ ก็ควรจะออกโทรทัศน์ ใช้โทรทัศน์เป็นสื่อหลักในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ แต่บุคลิกของท่านนายกฯ แล้วจะไม่ค่อยพูด เพราะฉะนั้นก็เลยคิดว่าต้องมีพิธีกร เพื่อจะมาตั้งประเด็นคำถาม ก็มากำหนดว่าต้องใช้พิธีกรเป็นตัวดึงดูดเรียกความสนใจจากผู้ชม ก็เลยตกลงกันว่า เราจะเปลี่ยนพิธีกรในแต่ละสัปดาห์”

(พล.อ.นิพนธ์ ศิริพร, สัมภาษณ์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552)

จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการสื่อสารของนายกรัฐมนตรีนั้น จำเป็นต้องใช้รูปแบบการสนทนา เพื่อให้เกิดการสื่อสารไปยังประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. อำนาจในการควบคุมสาร

ด้วยลักษณะรายการเป็นการสนทนาและให้ผู้ดำเนินรายการเป็นคนนำเข้าประเด็นคำถามและสาระสำคัญต่างๆ ทำให้อำนาจในการควบคุมสารเป็นอำนาจของผู้ดำเนินรายการไปโดยปริยาย เนื่องจากจะเป็นคนเปลี่ยนเข้าประเด็นอื่นๆ เอง ทำให้ประเทวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกในแต่ละตอน จะถูกกำหนดโดยผู้ดำเนินรายการ รวมทั้งการลำดับประเด็นและเนื้อหาสาระ

“พิธีกรจะเป็นผู้กำหนด คำถามเขาจะขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ เจื่อนไซ สถานการณ์ทางการเมืองจะเป็นตัวกำหนด หลักการทางการเมืองจะถูกถามเรื่อยๆ งานทางต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน เหตุการณ์ทางความมั่นคงเหล่านี้จะถูกถามเรื่อยๆ”

(พล.อ.นิพนธ์ ศิริพร, สัมภาษณ์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552)

จะเห็นได้ว่า อำนาจในการควบคุมสารจะอยู่ที่ผู้สร้างวาทกรรมรองรับ นั่นก็คือ ผู้ดำเนินรายการ แต่ในส่วนของลำดับประเด็นคำถามและสาระสำคัญต่างๆ ที่มีผลต่อการสร้างวาทกรรมของนายกรัฐมนตรีนั้น ผู้วิจัยจะกล่าวเพิ่มเติมในส่วนต่อไป

2. การคัดเลือกประเด็น

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มผู้ผลิตรายการ พบว่า ลักษณะการคัดเลือกประเด็นมาพูดคุยในรายการจะมีการเตรียมจากผู้ดำเนินรายการและฝ่ายข่าว สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี โดยเป็นการรวบรวมข้อมูล สรุปการทำงานของนายกรัฐมนตรีในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา เช่น ผลงานรัฐบาลที่เกิดขึ้นใหม่ ผลการประชุมคณะรัฐมนตรี และการลงพื้นที่ตรวจงานของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เป็นต้น ซึ่งจะส่งให้นายกรัฐมนตรีได้อ่านก่อนเข้ารายการเท่านั้น แต่ประเด็นคำถามจะขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินรายการที่จะเตรียมมา

สำหรับผู้ดำเนินรายการแต่ละคนต่างเป็นสื่อมวลชนและนักวิชาการ การคัดเลือกประเด็นคำถามในรายการจะมาจากข่าวสารความเคลื่อนไหวของนายกรัฐมนตรีในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา โดยเน้นประเด็นข่าวที่มีสื่อมวลชนให้ความสนใจเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการลงประชามติ การเลือกตั้ง ความไม่สงบในภาคใต้ สถานการณ์ทางการเมือง และการบริหารประเทศในด้านต่างๆ เป็นต้น

“เป็นการตกผลึกจากการเป็นนักข่าว จะรู้ว่าสถานการณ์อะไรที่ควรจะถาม จะรู้ประเด็นที่ควรจะถาม มีความกดดันบ้าง ด้วยความเป็นคนแรก มันยากตอนที่เปิด มีโอกาสดีที่สูง สัมภาษณ์นายกรัฐมนตรีเป็นเรื่องใหญ่ มีการคุยกันกับเพื่อนสายข่าว เป็นการเก็บข้อมูลไปในตัว อย่างคำถามเรื่องภาคใต้จะหลุดไปหรือไม่ เป็นเรื่องที่คนสนใจ กำหนดประเด็นเอง จากเพื่อนร่วมงาน อยากจะรู้อะไร อยากถามอะไร มีการตามข้อมูลจากตัวท่านนายกฯ ประวัติส่วนตัว

ไม่มีการเตรียมบทหรือประเด็นสัมภาษณ์ ตอนแรกจะมีใบสั่งมาให้ถาม แต่มีประเด็นในใจ ทำหน้าที่ไล่ต้อน นายกฯ สุรยุทธ์ อนุญาตให้ถามได้ทุกเรื่อง”

(นางฟองสนาน จามรจันทร์, สัมภาษณ์ วันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2552)

“ท่านนายกรัฐมนตรีและทีมงาน ถามว่าจะถามอะไรบ้างและขอดู แต่ก็ไม่มีคอมเมนต์อะไร ก่อนเข้ารายการก็มีนั่งคุย นายกฯ ก็อนุญาตให้ถามได้ แต่อยากทราบว่า แนวคำถามกรอบเป็นอะไร เพื่อต้องการไปหาข้อมูลเพิ่มเติม ค่อนข้างเป็นประชาธิปไตย รวมทั้งให้เวลาประมาณยี่สิบนาทีก่อนเข้ารายการให้นั่งคุยกัน”

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ยิมวิไล, สัมภาษณ์ วันที่ 27 มกราคม พ.ศ.2552)

“ทำข่าวทุกวันอยู่แล้วจึงเอาเนื้อหาสาระที่รับรู้ทุกวันมาตั้งประเด็น ไม่ได้เตรียมอะไรมากนัก เราเอาข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาต่อยอด ซึ่งเขาให้ฟรีสไตล์ เพื่อไม่ให้เกิดรูปแบบอย่างเป็นทางการ เพื่อไม่ให้เกิดกรอบ จะได้มีความเป็นตัวของตัวเองในพิธีกรแต่ละคน ส่วนเสื้อผ้าก็ไม่ได้กำหนดแต่ขอให้เรียบร้อยก็พอ

ไม่เลย ดูแค่เรื่องเสื้อผ้าหน้าผม NBT ก็คัดเลือกมุม สถานที่ในการถ่ายทำ เช็กแสงสีเสียง แค่นั้น พอใกล้เวลาทางทีมโฆษกของท่านนายกฯ ก็มา แต่ไม่ได้มีการมาขอให้พูดอย่างนั้นอย่างนี้ เพียงแต่ท่านนายกฯ มาอัปเดตข้อมูลเพิ่มเติมเท่านั้น เพื่อจะได้ออกคำถามให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย โดยท่านเข้ามาอีกทีก็ให้สัมภาษณ์ได้เลยแล้วแต่พิธีกร”

(นายสุวิษ สุทธิประภา, สัมภาษณ์ วันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2552)

“ไม่เคยกำหนดประเด็น แต่เคยขอทราบประเด็นคร่าวๆ ที่เป็นประเด็นใหญ่ๆ ล่วงหน้า ซึ่งผมก็ได้บอกไปซึ่งถือว่าไม่แปลกหรือเป็นการบอกข้อสอบอะไร เพราะแค่บอกไป 3-4 ประเด็น เช่น คำถามในเรื่องของรัฐธรรมนูญ ปัญหาภาคใต้ เป็นต้น แค่อะไรๆ ซึ่งในเวลาที่มีการสัมภาษณ์จริงๆ คำถามจะลงลึกกว่านั้น”

(นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์, สัมภาษณ์ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

“โชคดีที่ทางโฆษกรัฐบาลไม่มีกรอบอะไรเลย ซึ่งที่ผ่านมามีความเป็นราชการมักจะมีรูปแบบขอให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ซึ่งทีมงานของท่านนายกฯ นี้ไม่มีเลยถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ให้อิสระ ตนต้องไปหาบรรณาธิการข่าวเพื่อระดมความคิดว่าคนอยากรู้เรื่องอะไรมาประกอบกับความคิดของตนเองโดยตนได้เขียนสคริปเอง ซึ่งทางที่ม.นายกฯ ไม่ขอตรวจสอบเลยซึ่งตนได้ทำสำเนาส่งให้ดูก่อน แต่ท่านนายกฯ ไม่ได้ให้ความสำคัญนัก เพราะท่านคิดว่าท่านตอบได้ทุกเรื่อง”

(นางสาวทวิรัตน์ คงคราญ, สัมภาษณ์ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดประเด็นจะอยู่ที่ผู้ดำเนินรายการในแต่ละสัปดาห์ ทั้งนี้ในช่วงต้นของการผลิตรายการได้มีการมีเตรียมประเด็นจากทางสำนักโฆษกที่ให้กับทางนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ แต่เมื่อสามารถจับทางในการผลิตรายการได้แล้วว่า นายกรัฐมนตรีสามารถตอบคำถามได้ทุกเรื่องและประเด็นคำถามที่ผู้ดำเนินรายการอยากจะถาม นายกรัฐมนตรีก็ไม่เหมือนกับที่ทางสำนักโฆษกเตรียมให้ จึงเป็นอำนาจของผู้ดำเนินรายการในการตั้งประเด็นคำถามเองในแต่ละสัปดาห์

“เมื่อเริ่มดูจากพิธีกรหลายๆ คน เราก็พบว่า ท่านนายกฯ ไม่ธรรมดา เพราะมันจะมีประเด็นที่หลากหลาย และตัวท่านนายกฯ ไม่เคยขอดูคำถามก่อน ทำให้เราเห็นพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ ว่าท่านนายกฯ นิ่งมาก พูดกับพิธีกรได้ทุกคน ตอบได้ทุกคำถาม”

(นายสุริยงค์ นุฒทสาร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

“ต้องให้เครดิตกับท่านนายกฯ เพราะหมอยงยุทธก็ได้เตรียมประเด็นส่งให้ท่าน แต่ที่เตรียมไปกับที่พิธีกรเตรียมมานั้น ไม่ค่อยเหมือนกัน ผมคิดว่า รัฐบาลจะสื่ออะไรกับประชาชน และพิธีกรมาในลักษณะอยากรู้อะไร เพราะเราก็มีการเตรียมประเด็นหัวข้อบ้าง แต่ปรากฏว่า มันไม่ค่อยตรงกัน พอผ่านไป 2-3 ครั้งก็พบว่า นายกฯ ตอบได้ทุกเรื่อง ก็เอาความจริงมาตอบ ไม่มีความเคลือบแคลงทางการเมือง”

(พล.อ.นิพนธ์ ศิริพร, สัมภาษณ์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

ตัวอย่างบทสนทนา

ผู้ดำเนินรายการ คุณผู้ชมยังอยู่ในรายการ “เปิดบ้านพิษณุโลก” วันนี้ ดิฉัน นารากร ตียายน มีนัดกับท่านนายกรัฐมนตรี ก่อนจะอัดรายการ ดิฉันถามท่านว่า เรื่องไหนถามได้ เรื่องไหนถามไม่ได้ ท่านบอกดิฉันว่าถามได้ทุกเรื่อง และเป็นอย่างนั้นจริงๆ ท่านนายกรัฐมนตรียอม

ให้ถามทุกเรื่อง และท่านตอบทุกเรื่องเหมือนกัน ท่าน นายกรัฐมนตรีคะ เรามาคุยกันต่อ เมื่อกลางสัปดาห์ในการประชุม คณะรัฐมนตรี ท่านพูดถึงว่า ใก่อยู่ในแล้วจิตดีกันเอง คนก็เลย ดีความไป จริงๆ แล้วท่านหมายความว่าอย่างไร

นายกรัฐมนตรี

หมายถึงว่า ถ้าเราอยากที่จะให้บ้านเมืองของเรามีความก้าวหน้า เรา คงจะต้องดูกันว่าประเทศอื่นๆ เขาทำอย่างไรกันบ้าง ในวิธีการที่จะ ทำให้บ้านเมืองก้าวหน้าไป ประเด็นสำคัญคือ เราจะต้องดูในเรื่อง ของเป้าหมายใหญ่คือเรื่องของชาติบ้านเมือง เรื่องส่วนตัวน่าจะเอาไว้ เป็นรอง และเมื่อเห็นว่าเป้าหมายใหญ่เป็นเรื่องของบ้านเมือง หมายถึงว่าในขณะที่บ้านเมืองอยู่ในสภาวะวิกฤติ ทำอย่างไรที่เราจะ ช่วยกันก้าวไปสู่การเลือกตั้ง ประคับประคองให้ก้าวไปสู่ขั้นนั้น มีการ เติบโตการในเรื่องของกฎหมาย ในเรื่องของอะไรต่างๆ ที่จำเป็นของ บ้านเมือง เพื่อที่จะก้าวไปให้ลุล่วง เหมือนอย่างที่เราพูดกัน หมายถึง ว่า เราไม่ได้มองข้างนอกมากนัก เรามองแต่ภายในกันเอง และ เปรียบเทียบกันว่า เหมือนกับไก่อูรุษจีนที่อยู่ในสุ่มเดียวกัน ก็จิตดีกัน ตลอดเวลา ทั้งๆ ที่รู้ว่าทุกๆ ตัวจะต้องถูกเขานำไปเชือดในเวลาอีกไม่ นานนัก

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2550)

สามารถสรุปได้ว่า หลังจากที่เราเห็นนายกรัฐมนตรีสามารถตอบได้ทุกคำถามของผู้ดำเนิน รายการ ทีมโฆษกรัฐบาลจึงต้องการให้อิสระในการตั้งคำถาม ทั้งนี้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของ นายกรัฐมนตรีที่เป็นผู้รู้จริงในทุกๆ เรื่อง มีความโปร่งใสในการทำงาน ซึ่งแสดงถึงความเกี่ยวพันใน เรื่องสถานการณ์ของนายกรัฐมนตรีและอำนาจในฐานะผู้นำของประเทศ กับการตอบคำถามของผู้ ดำเนินรายการ โดยแสดงถึงความเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงาน สามารถให้ความกระจ่าง ได้ทุกปัญหา และไม่มี การปิดกั้นคำถามจากผู้ดำเนินรายการ ถึงแม้จะยอมให้ผู้ดำเนินรายการถาม ได้ทุกเรื่อง แต่การตอบคำถามในเชิงลบ เช่น ความไม่ลงรอยหรือขัดแย้งในการทำงานกับคณะ มंत्रीความมั่นคงแห่งชาติและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายกรัฐมนตรีก็พยายามใช้การปฏิเสธ และให้ความกระจ่างว่า ทุกฝ่ายยังทำงานร่วมกันด้วยความราบรื่น ไม่มีปัญหาอะไร

ตัวอย่างบทสนทนา

ผู้ดำเนินรายการ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล กับ คมช. ตอนนี้อย่างแนบแน่นกันดีใช่ ไหมครับ หลังๆ ดูเหมือนจะปรับให้กระชับใกล้ชิดกันมากขึ้น

- นายกรัฐมนตรี ก็เป็นข่าวลือ จริงๆ ไม่ได้มีอะไร ผมก็ยังอยู่เหมือนเดิม ความสัมพันธ์ก็เหมือนเดิม ไม่ได้มีอะไรที่กระชับแน่นแน่มากขึ้นกว่าเดิม
- ผู้ดำเนินรายการ อย่างตอนนี้เช่นมีปัญหาเรื่องมีอบ เรื่องเคอร์ฟิวส์ ต้องโทรศัพท์ติดต่อประสานงานกันใกล้ชิดมากขึ้นใช่ไหมครับ
- นายกรัฐมนตรี มีเรื่องมากขึ้น ก็ต้องติดต่อกันเป็นธรรมดา
- ผู้ดำเนินรายการ ส่วนใหญ่เจอกันแบบไหน นัดพบกันประชุมกันเป็นเรื่องเป็นราว หรือ พี่ๆ น้องๆ โทรศัพท์คุยกัน
- นายกรัฐมนตรี ส่วนใหญ่โทรศัพท์คุยกัน ถ้ามีเรื่องที่จะต้องคุยกันหลายฝ่ายจะนัดมาเจอกัน อันนี้เป็นเรื่องที่ปฏิบัติตามปกติ ไม่ได้มีอะไรเป็นพิเศษ ขอเรียนได้ว่า ไม่ได้มีอะไรที่กระชับแน่น ไม่ได้มีอะไรที่หลวมคลอน ไม่มีก็เป็นอย่างเดิม
- ผู้ดำเนินรายการ มีการถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ บางทีคนเราเจอปัญหาเยอะๆ อย่างท่านอยู่ในตำแหน่งนี้ก็มีปัญหาสารพัดกटकดันรุมเร้า จะมีการให้กำลังใจกันบ้างไหมครับ พี่ๆ น้องๆ กับ คมช.
- นายกรัฐมนตรี ก็มีเป็นเรื่องธรรมดา ผมบอกกับประธาน คมช. ว่าผมไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องเหล่านี้ เพราะว่าพวกท่านทั้งหลายก็รับไปมาก ผมค่อนข้างที่จะดูอยู่ในลักษณะที่ห่างๆ หน่อย และกำหนดนโยบาย กำหนดแนวทาง เท่านั้นเอง

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2550)

จะเห็นได้ว่า การคัดเลือกประเด็นจะอยู่ในการควบคุมของผู้ดำเนินรายการ ทั้งนี้ ด้วยความเป็นสื่อมวลชน ทำให้ต้องการมีอิสระในการสัมภาษณ์และตั้งคำถาม รวมทั้งด้านที่ทีมงานของสำนักโฆษก ก็ต้องการให้ภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รู้จริง ตอบคำถามได้ทุกเรื่อง ทำให้ภาพรวมของรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ผู้ดำเนินรายการถือเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดวาทกรรม แม้ว่าผู้สร้างวาทกรรมหลักยังคงเป็นนายกรัฐมนตรี

3. รูปแบบการสื่อสาร

การวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีลักษณะการสื่อสารที่สะท้อนต่อการนำเสนอวาทกรรมที่ปรากฏในรายการ มีทั้งการสื่อสารจากนายกรัฐมนตรี ผู้ดำเนินรายการ และการเลือกใช้สื่อมวลชนในการสื่อสาร โดยจำแนกได้ดังนี้

1. รูปแบบรายการบันทึกเทป

รูปแบบรายการเปิดบ้านพิษณุโลก คือ การรายการประเภทสนทนา ระยะเวลารวมโฆษณา ประมาณ 45-50 นาที แต่เป็นลักษณะของการบันทึกเทปก่อนล่วงหน้า 1-2 วัน แต่ไม่ใช้การตัดต่อ ยกเว้นการตัดเข้าโฆษณาเท่านั้น เพื่อให้ประชาชนรู้สึกเหมือนการชมรายการสด แต่การบันทึกเทปก่อนหน้านั้น มีจุดอ่อนในเรื่องของความสดใหม่ในประเด็นและสาระสำคัญ เพราะถึงแม้ว่าจะไม่มีการอนุญาตให้เข้าสู่มวลชนหรือผู้สื่อข่าวที่เป็นทีมตามนายกรัฐมนตรีย้ายไปชมระหว่างการถ่ายทำ แต่ก็ทำให้ประเด็นที่เกิดขึ้นในรายการขาดความสดใหม่ เมื่อออกอากาศในเช้าวันเสาร์ เพราะอาจเป็นประเด็นที่ตัวนายกรัฐมนตรียังสัมภาษณ์กับสื่อมวลชนหลังจากถ่ายทำรายการเสร็จสิ้นแล้ว จึงทำให้ประเด็นที่ออกอากาศกลายเป็นข่าวเก่าไป

“รายการสนทนาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดต้องเจาะเข้าไปในใจของคนดูได้มากที่สุด ไม่เน้นในสิ่งที่อยากจะพูดมากเกินไป เพราะบางเรื่องเราอยากพูดแต่ไม่ใช่สิ่งที่คนอยากรู้ ในรายการอย่างนี้ต้องมีการเปิดประเด็นใหม่ๆ เพราะอย่าลืมนายกฯ พบนักข่าวทุกวัน บางประเด็นอาจจะเก่าไปแล้ว”

(นายสุริยงค์ หุณฑสาร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

นอกจากนี้รูปแบบการใช้สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อหลักในการผลิตรายการ ถึงแม้มีการออกอากาศทางวิทยุในเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบลักษณะของสื่อมวลชนระหว่างสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ จะเห็นได้ว่า ในด้านการผลิตสื่อวิทยุมีขั้นตอนที่ง่ายและใช้ต้นทุนในการผลิตน้อย แต่สื่อโทรทัศน์มีขั้นตอนในการผลิตซับซ้อนและใช้ต้นทุนในการผลิตสูง ซึ่งเป็นสื่อที่ทางสำนักโฆษกและสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ เลือกใช้เป็นสื่อหลัก

“ตั้งแต่ NBT ออกอากาศรายการของนายกฯ มา 4 สมัย รูปแบบรายการสื่อสารทางการเมือง ถ้าให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ตัวนายกฯ ต้องเจาะใจคนฟังให้ได้ ไม่เน้นอยากพูดในสิ่งที่อยากพูดมากเกินไป ต้องมีการผสมผสานกับสิ่งที่คนอื่น ๆ อยากรู้ รูปแบบรายการต้องมีการเปลี่ยน ช้าชากก็ไม่ได้ สำหรับรายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีเสน่ห์ในการเปลี่ยนพิธีกรเกือบทุกตอน การใช้บ้านพิษณุโลก มีมุมถ่ายทำที่หลากหลายและใช้มุมกล้องหลายมุม ทำให้รายการมีเสน่ห์และคลาสสิก”

(นายสุริยงค์ หุณฑสาร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

จะเห็นได้ว่า การเลือกใช้สื่อโทรทัศน์ในการสื่อสารทางการเมืองของรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น สะท้อนมุมมองของผู้ผลิตรายการว่า ต้องการให้เห็นเสน่ห์ของรายการสื่อสารทางการเมือง

เมืองอีกด้านหนึ่ง ที่ไม่เหมือนกับของอดีตนายกรัฐมนตรี และมีความสมบูรณ์แบบ ทั้งในเรื่องของผู้ดำเนินรายการและการผลิต เมื่อวิเคราะห์จากการเลือกใช้สื่อโทรทัศน์และภาพรวมการผลิตนั้น สะท้อนความเป็นขั้นตอนในการบริหารของรัฐบาล ผ่านการเลือกใช้สื่อและขั้นตอนการผลิต ซึ่งเป็นภาพรวมของการปกครองด้วยระบบราชการ (Bureaucratic Politics) ที่มีการรวมศูนย์การทำงานไว้ที่บุคคลเดียว ใช้การสั่งการไปยังหน่วยอื่นๆ รวมทั้งลักษณะการทำงานแบบราชการ มีการทำงานเป็นขั้นเป็นตอน และมีลักษณะการทำงานที่เป็นทางการ

2. รูปแบบการสื่อสารทางเดียว แต่มีการสื่อสารสองทางแฝง

รูปแบบรายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีลักษณะจากภาพรวม คือ การสื่อสารสองทางระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ โดยที่ต่างคนต่างทำหน้าที่สร้างวาทกรรมและควบคุมตัวเอง โดยพื้นที่สื่อในการสร้างวาทกรรมยังเป็นของนายกรัฐมนตรี ที่ให้ออกมาชี้แจง พูดคุย นำเสนอเรื่องราวการทำงานต่างๆ ผ่านรายการ แต่การควบคุมตัวเองของผู้ดำเนินรายการ คือ การคุมประเด็นและลำดับประเด็นในการสนทนาเป็นสำคัญ

นอกจากนี้การใช้การสื่อสารกันระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ ถือเป็น การสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ให้หมายความถึง ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากตัวผู้ดำเนินรายการเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้และน่าเชื่อถือ ซึ่งมีผู้ดำเนินรายการที่เป็นสื่อมวลชนถึง 21 คนและส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ทำงานสายข่าวมาโดยตลอด ซึ่งส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์สายข่าวการเมือง และแต่ละคนมีประสบการณ์ในการทำงานในองค์กรสื่อสารมวลชนที่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ด้านผู้ดำเนินรายการที่เป็นนักวิชาการ 2 คน เป็นบุคคลที่อยู่แวดวงวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ซึ่งต้องมีความเชี่ยวชาญทางการเมืองการปกครองของไทย ทำให้ประเด็นและสาระสำคัญที่ถูกนำเสนอในรายการบ้านพิษณุโลกสามารถสื่อสารความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมจากผู้ดำเนินรายการ

โดย “ความน่าเชื่อถือ” จะมาจากอาชีพและประสบการณ์ในสายวิชาชีพของผู้ดำเนินรายการ นำไปสู่การกำหนดประเด็นและสาระสำคัญที่ถูกสัมภาษณ์และนำเสนอในรายการ ส่วน “ความชอบธรรม” เป็นประเด็นและสาระสำคัญที่นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ในรายการ นำไปสู่การสร้างความชอบธรรมในเรื่องการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การบริหารประเทศในภาวะวิกฤติ การร่างรัฐธรรมนูญและกฎหมายลูก และการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการสื่อสารในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกยังเป็นการสื่อสารทางเดียวที่มีการสื่อสารสองทางแฝงอยู่ กล่าวคือ การสื่อสารสองทางเป็นเพียงการสื่อสารระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการในฐานะผู้สร้างวาทกรรมร่วมกัน แต่จุดประสงค์หลักของ

รายการคือ การสื่อสารไปยังประชาชน ซึ่งก็คือการสื่อสารทางเดียว โดยเป็นการนำเสนอวาทกรรมจากนายกรัฐมนตรีนั่นเอง

4. กลุ่มเป้าหมาย

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น เบื้องต้นเป็นแค่การกำหนดกลุ่มเป้าหมายกว้างๆ คือ ประชาชนทั่วไป โดยเน้นการใช้สื่อเพื่อการเข้าถึงประชาชน จากการออกอากาศผ่านโทรทัศน์และวิทยุ มองว่าด้วยสถานภาพการเป็นผู้นำประเทศ การสื่อสารเพื่อพูดคุย ชี้แจง นำเสนอเรื่องราวต่างๆ ประชาชนทุกคนในฐานะคนไทยก็เป็นกลุ่มเป้าหมายของรายการได้ แต่ในลักษณะการพูดคุยในรายการทั้งจากนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ การสนทนาจะมีลักษณะของการใช้ภาษาที่เป็นทางการ ไม่ได้เน้นการเข้าถึงคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มคนรากหญ้า ทำให้การสื่อสารจากนายกรัฐมนตรีไปถึงประชาชน จึงได้เพียงสื่อสารกับคนชนชั้นกลางและสูงเท่านั้น

“สิ่งที่ผมได้คือ ตัวท่านนายกฯ มีการสื่อสารที่คนชั้นกลางและคนชั้นสูงรับได้ แต่คนในระดับรากหญ้า เมื่อเปรียบเทียบกับคุณทักษิณแล้ว ท่านสู้ไม่ได้จริงๆ คนไทยส่วนใหญ่คือระดับรากหญ้า เมื่อสื่อสารออกไปไม่เข้าถึง ผมเองจบโรงเรียนนายร้อยก็ไม่ได้สอนเรื่องการประชาสัมพันธ์ ในทางการเมืองการต้องมีลูกเล่นพูดแต่ความจริงมันไม่มีลูกล่อลูกชน เพื่อให้ประชาชนคล้อยตามเห็นด้วยกับที่เราสื่อ ต้องยอมรับว่าพิธีกรที่เลือกมาแต่ละคนไม่ธรรมดา แต่สิ่งที่ค้นพบคือพิธีกรเหล่านี้ในคนระดับสูงและกลางเขาส่งถึง แต่ถ้าระดับชาวบ้านไม่ถึง แต่ถ้าเปรียบเทียบกับคุณทักษิณเขาพูดเอง และทีมประชาสัมพันธ์ของคุณทักษิณเก่งมากที่ตั้งประเด็นมาในแต่ละอาทิตย์ ทำให้ลงไปถึงประชาชนโดยเฉพาะรากหญ้า นี่คือศิลปะ ผู้ส่งสารนี้แหละสำคัญ แต่คุณสุรยุทธ์เป็นคนหนึ่งๆ สุภาพ การไปก้าวร้าวต่างๆ ไม่มี อยู่บนหลักการเสมอ แต่ไม่ถึงคนระดับรากหญ้าที่มีพื้นฐานการศึกษาไม่เพียงพอ ในส่วนของผู้รับสาร 40-60% เป็นระดับรากหญ้าความเชื่อจะเป็นอีกแบบ ซึ่งจะทำให้เขาประทับใจกับผู้ส่งสารหรือไม่ขึ้นอยู่กับความเชื่อความชอบเหล่านั้น”

(พล.อ.นิพนธ์ ศิริพร, สัมภาษณ์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552)

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า รายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีการนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งก็คือประชาชน แต่ในลักษณะการใช้ภาษาและการสนทนา ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับผู้ดำเนินรายการ เป็นการใช้ภาษาที่มีความเป็นทางการ หรือเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างนายกรัฐมนตรีกับสื่อมวลชน ที่แต่ละคนจะมีภูมิหลังและข้อมูลในเชิงลึก

ทำให้ภาพรวมการสนทนาจะเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างนายกรัฐมนตรีกับผู้ดำเนินรายการมากกว่า จึงส่งผลให้การสื่อสารไม่ไปถึงประชาชนคนรากหญ้า

นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของนายกรัฐมนตรีอีกกลุ่มหนึ่ง คือ ผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานราชการต่างๆ เพราะในฐานะการดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศ การพูดคุย ชี้แจง และถ่ายทอดนโยบายต่างๆ แสดงให้เห็นว่า มีการเชื่อมโยงอำนาจในการสื่อสารจากนายกรัฐมนตรีถึงประชาชนและข้าราชการ ซึ่งในส่วนของสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายนั้น จะมีกล่าวเพิ่มเติมในส่วนของช่องทางการสื่อสารวาทกรรม เพื่อแสดงการต่อยาวาทกรรมผ่านการทำซ้ำ ทั้งสื่อสารในรูปแบบของข่าวต้นชั่วโมงและนำรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมาออกอากาศซ้ำ (Re-run) ซึ่งจะกล่าวในส่วนถัดไป

2. วิเคราะห์กระบวนการบริโภคตัวบท

จะเป็นการวิเคราะห์ใน 2 มิติ คือ การแพร่กระจายและระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทของการสร้างวาทกรรม ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. การแพร่กระจาย

การแพร่กระจายวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จะวิเคราะห์จากช่องทางในการแพร่กระจายวาทกรรม ซึ่งก็คือ ออกอากาศทางสื่อสารมวลชน และลักษณะการนำเสนอวาทกรรม โดยจะแยกวิเคราะห์ดังนี้

1. ช่องทางการสื่อสารวาทกรรม

การเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารวาทกรรมของรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น มีการเลือกช่องทางการออกอากาศ คือ สื่อโทรทัศน์ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และถ่ายทอดเสียงพร้อมกันทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ทางคลื่นเอฟเอ็ม 92.5 เมกกะเฮิรตซ์ เอเอ็ม 891 และเอเอ็ม 819 เมกกะเฮิรตซ์ แสดงให้เห็นว่า ในการแพร่กระจายวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก นอกจากจะเน้นการออกอากาศผ่านสื่อโทรทัศน์แล้ว ยังต้องการแพร่กระจายไปยังสื่อวิทยุ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนมากขึ้น โดยใช้ช่องทางดังกล่าวเป็นหลักไปตลอดจนจบรายการ

จะเห็นได้ว่า การเลือกสื่อสารช่องทางหลักคือ โทรทัศน์ ส่งผลให้การแพร่กระจายวาทกรรมไปตกอยู่กับชนชั้นกลางและสูงเป็นหลัก เนื่องจากคนกลุ่มนี้มีโอกาสจะได้เปิดรับสื่อโทรทัศน์เป็นกิจวัตรมากกว่าฟังวิทยุ รวมทั้งยังออกอากาศในวันหยุดสุดสัปดาห์ การเข้าถึงกลุ่มคนดังกล่าวเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น แต่ในกลุ่มคนรากหญ้า ซึ่งส่วนใหญ่ที่มีวิถีชีวิตต้องออกทำงานแต่เช้า ก็เพิ่มสื่อวิทยุมาใช้ในการสื่อสาร ซึ่งจากทั้ง 2 ช่องทางการสื่อสารนั้น มีความต้องการจะให้เข้าถึงประชาชนทั่วไป แต่การใช้ช่องทางวิทยุในการแพร่กระจายวาทกรรม เพื่อต้องการให้คนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่ม

คนรากหญ้าและเป็นฐานเสียงของรัฐบาลชุดก่อนให้สามารถเข้าถึงรายการได้ด้วย ถึงแม้ว่า จุดยืนของผู้ผลิตรายการไม่ได้คาดหวังกับกลุ่มคนรากหญ้ามักนัก

“เราจะให้มีการทำซ้ำทุกต้นชั่วโมง นำมารีรัน เพราะคนกรุงเทพฯ นอนดึก ตื่นสาย และกลุ่มเป้าหมายกลุ่มอื่นๆ ก็มีพฤติกรรมบริโภคที่แตกต่างกัน เราเน้นการทำซ้ำโดยใส่ในรายการสั้น ทำการโปรโมท **ทำให้คนรับรู้มากที่สุด สร้างความคาดหวังว่า ดูรายการจะได้อะไร ย้ำการเผยแพร่ ทั้งข่าวใหญ่ ข่าวค่า เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด**”
(นายสุริยงค์ นุชนทสาร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

“สิ่งที่อยากให้นำเสนอ คือ ผลงานรัฐบาล เพราะท่านเข้ามาเป็นนายกฯ แบบที่มีกรอบเวลาในการทำงาน จึงต้องการสื่อว่าทำอะไรไปบ้าง ไม่ค่อยเน้นในเรื่องของการเมือง **เนื่องจากท่านไม่ได้ต้องการสร้างความนิยมชมชอบกับชาวบ้าน เพราะท่านไม่ได้ต้องการเป็นนักการเมือง อีกทั้งเน้นในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนเรื่องใดที่ คุณทักษิณทำไว้ดีท่านก็สานต่อ**”
(พล.อ.นิพนธ์ ศิริพร, สัมภาษณ์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552)

ส่วนการวางแผนการในแพร่กระจายวาทกรรมในส่วนของทางเลือกช่องทางการสื่อสารนั้น โดยการเลือกสื่อโทรทัศน์นั้น หน้าที่ผู้วิจัยกล่าวในส่วนรูปแบบการสื่อสารข้างต้นไว้แล้ว เป็นความต้องการแสดงภาพความเป็นทางการและการมีขั้นตอนในการนำเสนอวาทกรรมและภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีสู่สายตาประชาชน ซึ่งบ่งบอกลักษณะการทำงานของกลุ่มชนชั้นสูงหรือข้าราชการชั้นสูงได้เป็นอย่างดี จึงทำให้การสื่อสารในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกสามารถเข้าถึงกลุ่มคนดูได้เพียงคนชั้นกลางและสูงเท่านั้น

2. ลักษณะการนำเสนอวาทกรรม

การวิเคราะห์การนำเสนอวาทกรรมนั้นจะศึกษาจากรูปแบบในการสื่อสารไปยังประชาชน ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จากรูปแบบการสื่อสารและกลุ่มเป้าหมายที่ได้กล่าวในส่วนการวิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบทได้ดังนี้

● วิธีการสื่อสารแบบเป็นทางการ

ตั้งแต่การวางรูปแบบรายการที่ให้เป็นการสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีกับผู้ดำเนินรายการ การเลือกใช้สื่อโทรทัศน์ที่แสดงถึงขั้นตอนการผลิตที่ซับซ้อนและละเอียดกว่าการใช้สื่อวิทยุ บ่งบอกความเป็นทางการ ถึงแม้ว่า จะใช้การแต่งกายที่ดูสบายๆ เป็นกันเองจาก

นายกรัฐมนตรี แต่ตัวผู้ดำเนินรายการบางคนยังคงแต่งตัวเป็นทางการอยู่ เนื่องจากมารยาทการให้เกียรติบุคคลที่จะสัมภาษณ์ ที่มีตำแหน่งเป็นผู้นำประเทศ

นอกจากนี้ฉากที่เลือกใช้บ้านพิษณุโลกจากชื่อของรายการ ที่มีนัยยะสำคัญของเพื่อสื่อสารว่าเป็นสถานที่ที่สำคัญรัฐบาล “บ้านพิษณุโลก” เป็นบ้านพักประจำตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทำให้เป็นการย้ำภาพลักษณ์ของ “บ้านพิษณุโลก” ให้ประชาชนรู้ว่า เป็นบ้านของนายกรัฐมนตรี ซึ่งปัจจุบันเป็นที่รู้กันว่า บ้านพิษณุโลกไม่มีนายกท่านใดไปอยู่ แต่ทั้งตัวรายการและการตอกย้ำความเป็นบ้านพิษณุโลก เพื่อสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นบ้านพักประจำตำแหน่งของนายกรัฐมนตรี โดยการเพิ่มคำว่า “เปิดบ้าน” มาเป็นชื่อรายการ สะท้อนการเข้าถึงยากของบ้านพิษณุโลกกับคนทั่วไปในปัจจุบัน เมื่อเป็นชื่อรายการ “เปิดบ้านพิษณุโลก” เป็นการสื่อสารให้ประชาชนรู้ว่า บ้านพิษณุโลกเข้าถึงไม่ยากอย่างที่คิดกัน

“ความหมายของเปิดบ้านพิษณุโลก เป็นความหมายเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งไม่ได้หมายถึงความจำเป็นที่ต้องใช้บ้านพิษณุโลกเสมอไป แต่บังเอิญว่า บ้านนี้เป็นบ้านของนายกรัฐมนตรีในตำแหน่ง จึงใช้ตัวนี้เป็นสัญลักษณ์”

(นายสุริยงค์ หุณฑุสาร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552)

จะสร้างเอกลักษณ์ยังไง ก็เลยคิดว่า บ้านท่านนายกฯ ไง มันเป็นสัญลักษณ์อันหนึ่งที่สร้างจุดสนใจได้ มันเลยเป็นที่มาของรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ซึ่งต้องยอมรับว่าทีมงานช่อง 11 มีความพร้อมในการตอบสนองได้ทุกรูปแบบ”

(พล.อ.นิพนธ์ ศิริพร, สัมภาษณ์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552)

รูปภาพที่ 4.2 ฉากและการจัดวางตำแหน่งการสนทนาในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

นอกจากนี้ยังได้มีการย้ายภาพลักษณ์ของบ้านพิษณุโลกเป็นบ้านพักประจำตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีผ่านการสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการด้วย

ตัวอย่างบทสนทนา

ผู้ดำเนินรายการ ท่านกำลังอยู่กับรายการ“เปิดบ้านพิษณุโลก” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ แห่งประเทศไทย ช่อง 11 และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ก่อนจะถามท่านนายกฯ เรื่องการลง ประชามติ คุยเรื่องบ้านพิษณุโลกสักนิดหนึ่ง ท่านผู้ชมคงไม่มีโอกาส เข้ามาสัมผัสความสวยงามร่มรื่นในนี้ ผมเพิ่งทราบว่าท่านนายกฯ เคยอยู่ที่นี้ด้วย ตอนที่ไม่ได้เป็นนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี ครับ ตอนนั้นผมทำหน้าที่เป็น นายทหารคนสนิท (ทส.) ของ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษซึ่งตอน นั้นท่านเป็นนายกรัฐมนตรี

ผู้ดำเนินรายการ อยู่ที่นี้หมายถึงว่าอยู่ในบ้านซึ่งติดกัน

นายกรัฐมนตรี มีบ้านหลังเล็กเป็นบ้านไม้ภายในส่วนหนึ่งของบ้านพิษณุโลก

ผู้ดำเนินรายการ บ้านหลังเล็กของพล.อ. เปรม คือบ้านของท่านนายกฯ สุรยุทธ์ จะ เข้าใจอย่างไรก็ดีแล้วแต่ ครอบครัวยุคท่านมาอยู่ด้วยหมด

นายกรัฐมนตรี ครับ

ผู้ดำเนินรายการ ไม่ได้มีปัญหาอย่างที่คุณพูดกันไปว่าน่ากลัว

นายกรัฐมนตรี ไม่มีครับ ช่วงที่ผมมาอยู่ก็ไม่เห็นมีอะไรที่ถือว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัว มาก็วิ่งไม่ได้

ผู้ดำเนินรายการ หมายถึงรูปปั้นม้าที่ปั้นไว้ มีคนบอกว่าวันดีคืนดีม้าจะควบ ผมเห็นที่ วิ่งได้คือ

นายกรัฐมนตรี ผีตรงข้าม ราชตฤณมัยสมาคม

ผู้ดำเนินรายการ มีตัวเงินตัวทองเยอะด้วย รัฐบาลเกาทัณฑ์ไว้หรือเปล่า

นายกรัฐมนตรี ในบริเวณนี้คงถือเป็นเรื่องธรรมดา เพราะเมื่อมีน้ำและก็เงียบไม่ค่อย มีผู้ที่เรียกว่าหน่วยล่าสังหาร พวกที่จับไปขายจับไปกิน

ผู้ดำเนินรายการ ในนี้เลี้ยงไก่ เลี้ยงนกยูง แล้วก็ทยอยหายไปเรื่อยๆ บางทีไก่อก็หายไป บ้าง นกยูงหายไปบ้าง แล้วตัวเงินตัวทองก็อ้วนขึ้นเรื่อยๆ นี่เป็นระบบ นิเวศที่ลงตัวดูแลกันและกัน

นายกรัฐมนตรี เขาเรียกว่าห่วงโซ่อาหาร

ผู้ดำเนินรายการ ผมแอบขึ้นไปดูห้องนอนของท่านนายกฯ มา ผมเริ่มจะเข้าใจว่าบางที ลักษณะไม่เหมือนบ้านครับ

- นายกรัฐมนตรี ข้างบนเพดานสูงไปหน่อย และเป็นรูปลักษณะโดม ถ้าลืมนตาขึ้นมา มองอาจจะเห็นอะไรบนโดม ก็เป็นไปได้
- ผู้ดำเนินรายการ เห็นไปต่างๆ นานา แล้วแต่ว่าใครทำอะไรไว้แค่ไหนในตำแหน่งหน้าที่ ก็จะเจอไปต่างๆ นานา **แต่คงไม่ใช่เหตุผลนี้ที่นายกฯ หลายท่าน ไม่มาสังสถิตยอยู่ที่นี่ หมายถึงว่าเป็นบ้านนายกรัฐมนตรีที่ไว้รับรองแขกเสียด่วนใหญ่**
- นายกรัฐมนตรี **ส่วนมากจะใช้ประโยชน์ในหลายๆ อย่าง มีการประชุมย่อยบ้าง ไม่เป็นทางการ ผมก็ใช้ประชุมกับคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทานอาหารกัน คุยกัน ก็ใช้ที่นี่**
- (รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

จะเห็นได้ว่า วิธีการสื่อสารในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีลักษณะเป็นทางการจากรูปแบบรายการ การใช้สื่อสารมวลชน และชื่อรายการ ที่มีการใช้บ้านพิษณุโลกมาเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งสะท้อนภาพลักษณ์ความเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี นำไปสู่ภาพของการบริหารประเทศแบบการปกครองด้วยระบบราชการ (Bureaucratic Politics) ถึงแม้ว่าทั้งนายกรัฐมนตรีและผู้ผลิตรายการต่างได้พยายามลดช่องว่างและความเป็นทางการแล้วก็ตาม

- วิธีการสื่อสารโดยใช้ประโยคบอกเล่า

ลักษณะประโยคที่ใช้ในการสื่อสารวาทกรรมจากนายกรัฐมนตรี ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่า ซึ่งบุคลิกของนายกรัฐมนตรีจะไม่นักปราศรัย ทำให้การพูดจา มีลักษณะเรียบๆ เหมือนเล่าเรื่องให้ประชาชนฟัง ซึ่งมีจุดอ่อนคือ อาจจะมีโอกาสทำให้ประชาชนผู้ฟังเกิดความรู้สึกเบื่อ จึงจำเป็นต้องมีผู้ดำเนินรายการมาช่วยในการสร้างประเด็นและถามคำถามกับนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างวาทกรรมหลายๆ ตัวอย่างข้างต้น และภาพรวมของบทสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ

- วิธีการสื่อสารที่มีหลายประเด็นใน 1 ตอน

จากการศึกษารายการเปิดบ้านพิษณุโลกทั้ง 25 ตอน มีการนำเสนอประเด็นวาทกรรมหลายประเด็นใน 1 ตอน เฉลี่ยประมาณตอนละ 10 ประเด็น จะเห็นได้จากประเด็นที่ถูกแยกประเภทวาทกรรมข้างต้นและประเด็นในแต่ละตอนได้ในภาคผนวก ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ โดยที่บางประเด็นมีความต่อเนื่องจากตอนที่แล้ว และไม่มีความสดใหม่ เนื่องจากบันทึกเทปรายการล่วงหน้า 1-2 วัน รวมทั้งการสร้างประเด็นเพื่อสัมภาษณ์นายกรัฐมนตรีหลายๆ ประเด็น แสดงให้เห็นว่าตัวนายกรัฐมนตรีสามารถตอบได้ทุกคำถาม แต่ยังเป็นลักษณะที่ไม่สามารถลงลึกในคำถามได้ โดยเฉพาะประเด็นเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีการพูดถึงอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นประเด็นสำคัญต่อ

การบริหารประเทศในฐานะนายกรัฐมนตรี ซึ่งในรายการยังเป็นเพียงประเด็นและสาระสำคัญเบื้องต้นเท่านั้น ไม่มีการลงลึกในรายละเอียดหรือมาตรการต่างๆ ที่ได้วางไว้

ตัวอย่างบทสนทนา

ผู้ดำเนินรายการ มาตรการ 6 ข้อที่ธนาคารแห่งประเทศไทยออกมา บางคนก็วิพากษ์วิจารณ์ว่าจะใช้การได้ จะช่วย เป็นยาที่แรงพอกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือเปล่า **ท่านมั่นใจมาตรการ 6 ข้อนี้ขนาดไหนครับ**

นายกรัฐมนตรี 6 ข้อนี้เป็นเพียงมาตรการระยะปานกลาง และจะช่วยผ่อนคลายปริมาณของเงินดอลลาร์ที่เข้ามาในตลาดในประเทศให้ไหลออกไปพอสมควร ซึ่งในเรื่องของการลงทุนต่างประเทศนี้เองก็มีหลายส่วนที่ได้เริ่มดำเนินการแล้ว ซึ่งนั่นก็จะทำให้ภาวะค่าของเงินบาทที่แข็งตัวเนื่องจากดอลลาร์เข้ามาอยู่ในประเทศมากเกินไป ก็จะลดลง นั่นเป็นมาตรการระยะปานกลาง สิ่งที่เราจะดู ก็คิดกันว่าสถานการณ์ความผันผวนของเรื่องของค่าเงินซึ่งเป็นกระแสโลกในขณะนี้ เราจะหาทางแก้อย่างไร ในระยะปานกลางที่ได้ว่าไปแล้ว **เราก็คิดว่ากองทุนเอสเอ็มอี ที่เราได้จัดตั้งนี้จะค่อยๆ เริ่มทำงานขณะนี้ท่านผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยบอกว่าได้เริ่มมีผู้มาขอใช้เงินในกองทุนนั้นแล้ว เราก็จะดูว่าในส่วนของเอสเอ็มอีเอง จะมีมาตรการอื่นอะไรที่ควรจะมาดำเนินการอีกบ้าง** ซึ่งท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ท่านได้เสนอให้มีการรวมศูนย์ในเรื่องของการที่จะมองภาพของเอสเอ็มอีในภาพรวม ซึ่งจะเป็นมาตรการระยะยาว เรากำลังจะดำเนินการ **ผมก็เห็นด้วย** แล้วก็เร่งรัดบอกว่า ถ้าอย่างนั้นท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังช่วยไปรีบดำเนินการที่จะให้ทุกภาคส่วนขณะนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดูอยู่ แต่ว่ายังไม่อยู่ในลักษณะที่เป็นการรวมกันมากนัก

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

จะเห็นได้ว่า จากตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ยกมาข้างต้น นายกรัฐมนตรีสามารถให้ความกระจ่างในมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านบริหารงาน แต่ขาดการลงลึกในประเด็นที่ต้องการนำเสนอ ทั้งนี้เป็นเพราะไม่ได้เป็นผู้กำหนดนโยบายเอง เป็นเพียงการมอบหมายให้รัฐมนตรีหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าไปดูแลการแก้ไขปัญหาหรือออกมาตรการ สะท้อนภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีที่รับรู้ปัญหา

ต่างๆ ของประเทศ จากความสามารถในการตอบทุกคำถามของผู้ดำเนินรายการ รวมทั้งประเด็น และสาระสำคัญในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกที่ถูกนำเสนอหลากหลายประเด็นใน 1 ตอน ยังมีผล ต่อการเข้าถึงวาทกรรมของประชาชนอีกด้วย เนื่องจากอาจจะมีผลทำให้วาทกรรมที่เกิดขึ้น ยัง ไม่ให้ความกระจ่างกับประชาชน เป็นเพียงการพูดถึงของนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ เท่านั้น

2. ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทของการสร้างวาทกรรม

ในที่นี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกส่งผลกระทบต่อระบบความคิด ของผู้รับสารในบริบทของการสร้างวาทกรรมใน 2 มิติ จากกลุ่มเป้าหมายในสถานการณ์วิเคราะห์ กระบวนการสร้างตัวบทได้อย่างกว้างๆ คือ

● ผู้ที่คล้อยตามวาทกรรม

สำหรับผู้ที่คล้อยตามวาทกรรมนั้น จะมีหลากหลายกลุ่มคือ กลุ่มที่เห็นด้วยกับการ รัฐประหาร, กลุ่มที่ต้องการให้เกิดการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยโดยเร็ว และกลุ่มที่เทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งคนกลุ่มนี้มีผลสะท้อนกลับต่อวาทกรรมในเรื่องของการร่วมลง ประชามติให้เกินกึ่งหนึ่งและการลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อนำไปสู่การเลือกตั้ง

● ผู้ที่ไม่คล้อยตามวาทกรรม

ผู้ที่ไม่คล้อยตามวาทกรรมนั้น ซึ่งก็คือ กลุ่มคนที่ขึ้นชออบอดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นฐาน เสี่ยงส่วนใหญ่ในการเลือกตั้ง รวมทั้งกลุ่มคนที่ต่อต้านการทำรัฐประหาร ซึ่งจุดยืนทางการเมือง ของคนกลุ่มนี้คือ การชุมนุมตามที่ต่างๆ ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการหรือกลุ่ม คนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ รวมทั้งการไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ปี 50

ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์จากเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงรัฐประหารเป็นตัวแบ่งระบบ ความคิดของกลุ่มผู้รับสาร โดยเป็นการมองว่า ในการทำรัฐประหารครั้งล่าสุด ท่ามกลางสังคมการ เมืองไทยที่เป็นสังคมประชาธิปไตยนั้น ยังได้รับการยอมรับจากคนกลุ่มหนึ่ง แต่ก็ไม่ได้รับการ ยอมรับจากคนอีกกลุ่มหนึ่งด้วยเช่นกัน โดยจากเหตุการณ์ในช่วงนั้นที่มีการชุมนุมของกลุ่มแนว ร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ หรือ นปค. ที่แสดงออกอย่างชัดเจนถึงการไม่ยอมรับรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ในฐานะที่เป็นแกนนำในการ ทำรัฐประหารครั้งล่าสุด

อย่างไรก็ตามจากการลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญปี 50 ในช่วงนั้นก็สะท้อนถึงคนอีก กลุ่มหนึ่งที่ยอมรับการเข้ายึดอำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ และยอมรับพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี นั่นหมายถึง วาทกรรมที่ถูกนำเสนอผ่านรายการเปิดบ้านพิษณุโลกยัง ส่งผลต่อผู้รับวาทกรรมในการยอมรับอำนาจของนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้บทสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการในประเด็นทางการเมือง ที่เกี่ยวข้องกับการประชุมทางการเมืองและการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญปี 50 ที่สะท้อนจากกลุ่มผู้รับสารที่มีทั้งคล้ายตามและไม่คล้ายตามวาทกรรม เพื่อแสดงถึงความแตกต่างในการตอบสนองต่อวาทกรรม ที่สามารถเห็นได้จากการแสดงออกทางการเมือง

ตัวอย่างบทสนทนา

ผู้ดำเนินรายการ ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นห่วงการประชุมของกลุ่มชุมนุมที่ห้องสนามหลวง 24 มิถุนายนนี้ขนาดไหนครับ

นายกรัฐมนตรี ผมไม่เป็นห่วง ที่ใช้คำว่าไม่เป็นห่วงเพราะว่าเท่าที่ได้ติดตาม ผมคิดว่าประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่าเรากำลังทำอะไรกันอยู่ เรากำลังจะก้าวไปข้างหน้า ส่วนในเรื่องของการคัดค้านนั้น เป็นเรื่องที่ผมมองเห็นได้ค่อนข้างชัดเจนว่าไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่มากนัก นี่เป็นปัจจัยที่ผมคิดว่า เป็นเรื่องชี้วัดที่เห็นชัดว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการอย่างนั้น

ผู้ดำเนินรายการ เท่าที่ดูประชาชนอาจจะไม่ได้ว่ารัฐบาล คือเข้าใจว่ากลุ่มคัดค้านพยายามแยกรัฐบาลออกจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) คือไม่ได้โจมตีรัฐบาลมากมาย แต่กลับไปมีปัญหา คือโจมตี คมช. ซึ่งท่านคิดว่าจะมีปัญหาระหว่างรัฐบาลกับ คมช. หรือไม่ครับ

นายกรัฐมนตรี ไม่มีครับ ผมเองก็ถูกโจมตี ผมก็รู้ดี แต่ก็ไม่ได้คิดว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอะไร เป็นเรื่องธรรมดา เมื่อมาอยู่ตรงนี้แล้วต้องเบือนกันบ้างเป็นธรรมดา

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550)

ผู้ดำเนินรายการ มาถึงเรื่องของการลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 เข้าใจว่าหลังจากที่รัฐธรรมนูญผ่านการลงประชามติแล้ว ท่านนายกฯ ยังไม่ได้ให้ความเห็นแบบเต็มจากใจ วันนี้ท่านอยากจะทำอะไรบ้าง ท่านได้ทำอะไรจากการลงประชามติครั้งนี้ ประเมินแล้วหรือยังไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสัดส่วนรายภาค รายจังหวัด หรือแม้แต่กระทั่งตัวเลขที่คนออกมาใช้สิทธิ เราอาจจะอยากให้ออกมามากกว่านี้ ท่านมองภาพรวมๆ เหล่านี้อย่างไร

นายกรัฐมนตรี มองภาพรวม ผมถือว่าพอใจที่พี่น้องประชาชนได้ออกมาใช้สิทธิในการลงประชามติ ผมมองภาพว่า 50% ของผู้มีสิทธิ ซึ่งหมายถึงว่าประมาณสัก 22-23 ล้านคน ถือว่าเป็นที่น่าพอใจเป็นอย่าง

มาก เพราะหลักเกณฑ์ในการลงประชามตินั้น ต้องมีผู้มาใช้สิทธิไม่น้อยกว่า 50% ของผู้ที่มีสิทธิที่จะมาลงประชามติทั้งหมด ถึงจะเรียกว่าเป็นการลงประชามติจริงๆ ถ้าน้อยกว่าจะเกิดความไม่มั่นใจ นั่นเป็นจุดที่สำคัญ ผลที่ออกมาอย่างที่ผมได้เรียนในตอนต้นก่อนหน้าคือ ผมไม่ได้คิดอะไรมาก รับหรือไม่รับ ก็เป็นเรื่องของการตัดสินใจของพี่น้องประชาชน แต่ครั้งนี้เมื่อรับก็หมายถึงว่าอาจจะมีผลแตกต่างประมาณ 15% ของผู้ที่ไม่รับกับผู้ที่รับ ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา ผมเห็นที่ประเทศแคนาดา มีการลงประชามติของการแยกเมืองควิเบกออกไป ผลแตกต่างแยกกับไม่แยก แค่ 2% สรุปคือยังไม่แยก นั่นเป็นเรื่องที่เขาทำมา 2 หนแล้ว และอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง

ผู้ดำเนินรายการ ท่านเคยรู้สึกว่ารับได้กับตัวเลขนี้

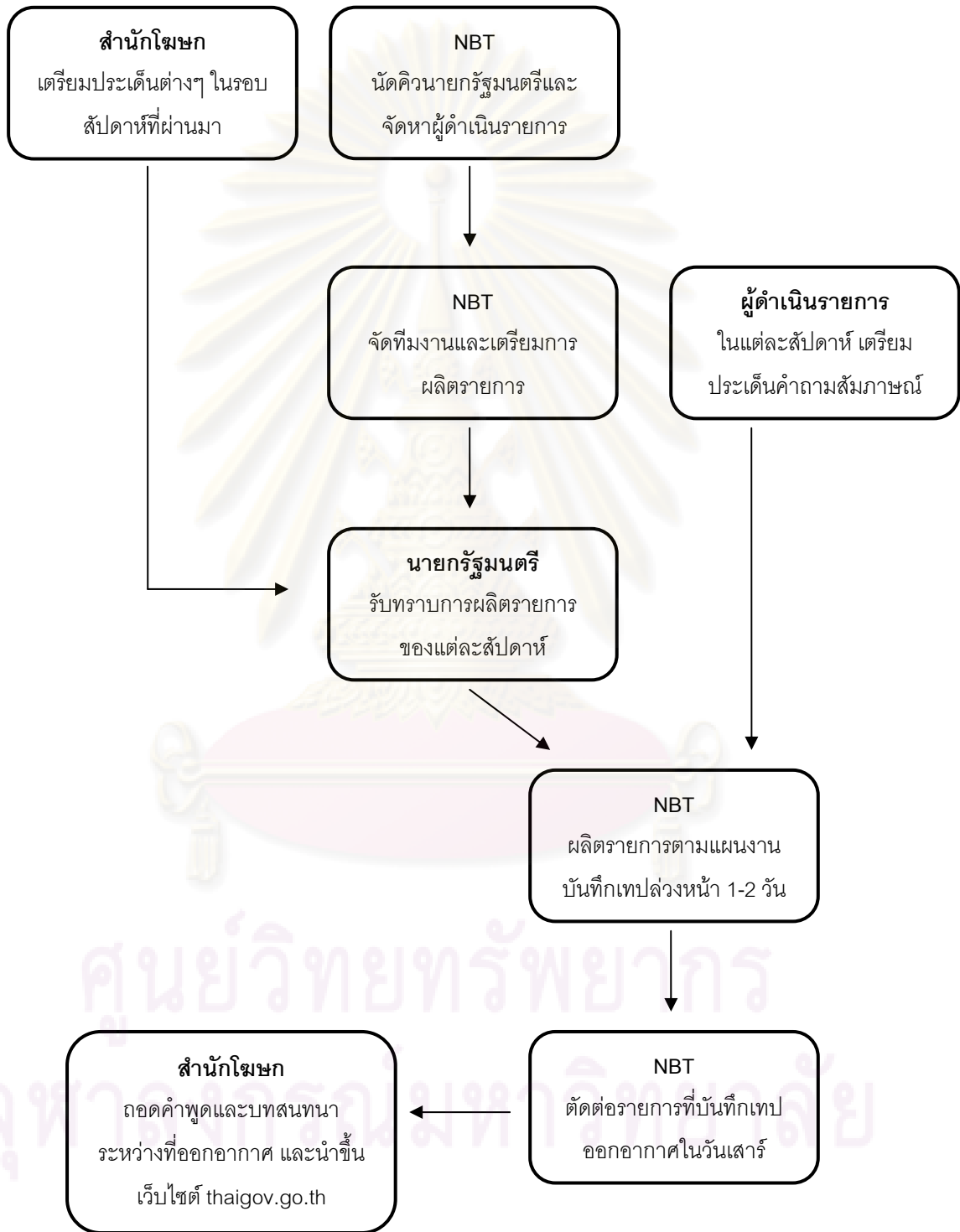
นายกรัฐมนตรี รับได้แน่ เพราะจำนวนผู้มาใช้สิทธิถือว่ามีส่วนที่กว้างพอสมควร เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และจากฐานอันนี้เมื่อประชาชนได้ตัดสินใจว่า รับมากกว่าไม่รับ ก็รับได้

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2550)

จะเห็นได้ว่า จากบทสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีกับผู้ดำเนินรายการที่มีต่อเหตุการณ์ทางการเมืองในลักษณะที่สะท้อนต่อระบบความคิดของผู้รับสาร ที่มีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งจากการชุมนุมของกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหาร โดยนายกรัฐมนตรีมีความเห็นว่า เป็นเรื่องธรรมดาของการเมืองที่จะมีความเห็นที่แตกต่าง แต่ได้พยายามสร้างความชอบธรรมในการบริหารประเทศจากการอ้างประชาชนส่วนใหญ่ที่เข้าใจการทำงานของรัฐบาลและไม่ได้เห็นด้วยกับการชุมนุมที่เกิดขึ้น แต่การชุมนุมเป็นเรื่องที่สามารถทำได้

นอกจากนี้จากบทสนทนาของนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับผลการลงประชามติที่ร่างรัฐธรรมนูญ ปี 50 ที่มีผลการรับร่างรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับรัฐบาลมากขึ้นว่า มีกลุ่มคนที่เห็นด้วยกับอำนาจและการบริหารของรัฐบาลชุดนี้ โดยภาพรวมสะท้อนให้เห็นว่า ในเนื้อหาและสาระสำคัญของรายการเปิดบ้านพิษณุโลกสามารถแบ่งกลุ่มผู้รับสารได้ 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่คล้อยตามวาทกรรมและไม่คล้อยตามวาทกรรม เพราะนายกรัฐมนตรีได้พูดถึงกลุ่มคนทั้ง 2 กลุ่มอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามจากขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยไม่ได้วิเคราะห์ในส่วนของผู้รับสารโดยตรง ในกรอบการวิเคราะห์นี้ จึงเป็นเพียงการวิเคราะห์จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นและประเด็นทางการเมืองที่ถูกยกมานำเสนอในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

จากการวิเคราะห์ในมิติกระบวนการสร้างตัวบทและการบริโภควัตถุ รวมทั้งจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการ สะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมขั้นตอนการผลิตรายการเปิดบ้านพิษณุโลกได้ ดังรูปภาพที่ 4.3

รูปภาพที่ 4.3 แสดงแผนขั้นตอนการผลิตรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

ในส่วนสุดท้ายของการวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จะเป็นมิติที่ 3 คือภาคปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ในสภาพการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และระบบกฎหมาย ภายใต้บริบทในช่วงรัฐประหารและการบริหารงานของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์

ค. ภาคปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Practice)

1. วาทกรรมในสภาพการณ์ทางสังคมที่เป็นอยู่

ช่วงเวลาที่สถานการณ์ทางสังคมของช่วงเวลาของรัฐบาลนายกรัฐมนตรีนายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ที่ได้ให้ภาพของสังคมไทยยังมีปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข โดยได้สร้างวาทกรรมในระบบสังคมเรื่องปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังเป็นปัญหาใหญ่ที่ยังไม่ได้รับการสะสาง ทำให้นายกรัฐมนตรีต้องไปสะสางด้วยตัวเอง ด้วยความเข้าใจและให้ความธรรมในพื้นที่ภาคใต้ รวมทั้งได้สร้างความเข้าใจกับประชาชน ในกรณีคดียุบพรรคการเมือง ที่ผลการพิพากษาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ชี้ให้ยุบพรรคไทยรักไทยของอดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้พยายามพูดให้ประชาชนยอมรับผลการตัดสิน เพราะถือว่าเป็นที่สิ้นสุดแล้ว และไม่ควรมีการวิพากษ์วิจารณ์ผลการตัดสิน

กล่าวโดยสรุป คือ การนำเสนอวาทกรรมในระบบสังคม เป็นการสร้างวาทกรรมเพื่อให้ประชาชนเกิดมุมมองที่ตระหนักต่อสถานการณ์บ้านเมืองและสภาพสังคมที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนจากรัฐบาลนายกรัฐมนตรีนายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์

2. วาทกรรมในสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เป็นอยู่

เป็นการสร้างวาทกรรมในภาพเศรษฐกิจไทยที่ยังมีปัจจัยพื้นฐานดี ยังไม่น่าเป็นห่วงท่ามกลางสถานการณ์การเมืองในช่วงรัฐประหาร ซึ่งหลายฝ่ายมองว่า อาจจะกระทบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ พร้อมทั้งยืนยันตัวเลขการขยายตัวเศรษฐกิจในปี 2550 ว่า จะขยายตัวในกรอบ 4-4.5% โดยยืนยันตัวเลขทางเศรษฐกิจจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สภาพัฒน์) ที่มีการคาดการณ์ตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป

นอกจากนี้ยังมองว่า ท่ามกลางเหตุการณ์ค่าเงินบาทแข็งค่า ที่ส่งผลให้โรงงานหลายๆ โรงงานต้องปิดตัวไป เป็นเรื่องที่สามารถดูแลได้จากการสั่งการให้กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยจับตาดูสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้สั่งการให้ออกมาตรการรักษาเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งไม่น่าจะกระทบต่อการขยายตัวของภาคการส่งออก ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

จากตัวอย่างที่ผู้วิจัยยกมาในวาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ นายกรัฐมนตรีก็ยอมรับว่า ปัญหาราคาสินค้าเกษตรยังต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน แต่เป็นการใช้นโยบายเดิมจากรัฐบาลชุดก่อน ในเรื่องการเข้าไปรับซื้อสินค้าเกษตร เพื่อพยุงราคาตลาด ทำให้พืชผลบางชนิด ทางรัฐบาลต้องรีบนำมาขายและส่งออกต่างประเทศ แต่ก็ยังไม่มีแนวทางที่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงได้ให้วาทกรรมเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการต่อยอดให้เกษตรกรและประชาชนน้อมนำแนวพระราชดำริไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพราะเป็นประโยชน์และสามารถใช้ได้จริง สะท้อนลักษณะการทำงานของผู้นำประเทศที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งและไม่ได้เป็นนักการเมือง

ส่วนวาทกรรมในระบบการเมืองก็เป็นเรื่องของการสร้างวาทกรรมเพื่อให้ประชาชนเห็นว่า ภายใต้สถานการณ์ทางการเมืองที่มีการแบ่งแยกความเห็นทางการเมืองหลายๆ ฝ่าย การเข้ามาบริหารงานของนายกรัฐมนตรีภายหลังการทำรัฐประหาร เป็นเพียงเพื่อต้องการในการวางรากฐานทางการเมืองไทย ผลักดันไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เพราะเป็นปัญหาทางการเมืองที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ในที่นี้เป็นการชี้ว่า การเมืองไทยที่ผ่านมาไม่มั่นคง เนื่องจากรัฐบาลชุดก่อนไม่จริงจังในการแก้ไขปัญหาความแตกแยกที่เกิดขึ้น รวมทั้งการทุจริตของรัฐบาลชุดก่อน โดยเฉพาะอดีตนายกรัฐมนตรี ก็สร้างปัญหาให้กับประเทศเป็นอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป คือ นายกรัฐมนตรีได้สร้างวาทกรรมในการเป็นผู้เข้าใจและแก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจและการเมือง แต่ในลักษณะการพูดถึงแนวทางในการแก้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา จะไม่สามารถลงลึกในรายละเอียดของปัญหาได้ เป็นเพียงการมอบหมายให้กระทรวงที่รับผิดชอบไปดำเนินการ จะเห็นได้จากตัวอย่างวาทกรรมข้างต้นและลักษณะการนำเสนอวาทกรรมที่หลากหลายในแต่ละตอน เพราะนายกรัฐมนตรีสามารถตอบคำถามของผู้ดำเนินรายการได้เพียงประเด็นสำคัญของปัญหาเท่านั้น

3. วาทกรรมในสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นอยู่

วาทกรรมในสภาพการณ์วัฒนธรรมจากรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เป็นการสร้างวัฒนธรรมการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะเป็นสถาบันที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย วาทกรรมที่เกิดขึ้นจึงเน้นไปที่การจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ 80 พรรษา โดยถือเป็นภารกิจหลักของรัฐบาล รวมทั้งยังกำหนดนโยบายการบริหารประเทศโดยการน้อมนำเอาแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ในยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน โดยมองว่าแนวพระราชดำริของในหลวงเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์และใช้ได้จริงกับประเทศไทย

กล่าวโดยสรุปคือ วาทกรรมในระบบวัฒนธรรมจากรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น สื่อให้เห็นถึงการเป็นคณาจารย์ของพระราชดำริของในหลวง ในการนำแนวทางไปพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นลักษณะของกลุ่มคนชั้นสูงในสังคมที่ยึดถือสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งยังสะท้อนระบบความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมของคนไทยทุกชนชั้น ที่ยังเชื่อมั่นและยึดถือสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งฝังรากลึกในสังคมไทยมานาน

4. วาทกรรมในสภาพการณ์ทางกฎหมายที่เป็นอยู่

วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกที่เกี่ยวกับระบบกฎหมาย จะนำเสนอเรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี 50 ที่รัฐบาลได้พยายามผลักดันผ่านสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) โดยสื่อว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่จะนำไปสู่การเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยได้ นอกจากนี้ยังให้ความหมายในสังคมว่า ทุกอย่างต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์และกติกา ไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมที่เป็นให้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ แต่ก็ต้องอยู่ในความสงบภายใต้เงื่อนไขทางกฎหมาย หรือการตัดสินใจยุติพรรคที่ให้ทุกฝ่ายยอมรับผลการตัดสินของศาล รวมไปถึงคดีทุจริตที่ดินรัชดาฯ และคดียึดทรัพย์ ซึ่งเป็นปัญหาอดีตนายกรัฐมนตรีที่ต้องกลับมาสู้คดีตามกฎหมาย

กล่าวโดยสรุปคือ วาทกรรมในระบบกฎหมายในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น ได้ให้น้ำหนักของรัฐธรรมนูญปี 50 โดยจะเน้นไปการมีส่วนร่วมร่างรัฐธรรมนูญ การร่วมลงประชามติ และการเลือกตั้งให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญใหม่ รวมทั้งได้เน้นย้ำให้สังคมโดยรวมเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแสดงออกทางการเมืองให้เป็นไปตามสิทธิทางกฎหมาย และการยอมรับผลของคำพิพากษาของศาล

ปัญหานำวิจัย ข้อ 3 วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการสื่อความหมายอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์การสื่อความหมาย (Signification) ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก จะเป็นการศึกษาในมิติการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ (Sign) ที่ปรากฏอยู่ในวาทกรรมของรายการ ซึ่งเป็นมิติของความสัมพันธ์ของตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) ใน 2 ระดับ คือ ความหมายนัยตรง (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) นำไปสู่การสร้างภาพมายาคติ (Myth) ซึ่งผู้วิจัยจะนำตัวอย่างประเด็นต่างๆ ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ที่ได้แบ่งประเภทไว้แล้วในปัญหานำวิจัย ข้อ 1 มีวาทกรรมอะไรบ้างในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกทั้ง 5 ประเภท มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์และค้นหาสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในรายการโดยจำแนกได้ดังนี้

1. วาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ มีสัญญาณที่ปรากฏในตัวบทดังนี้

- **รัฐธรรมนูญ** มีการสื่อความหมายว่า เป็นกฎหมายสูงสุดในระบอบประชาธิปไตย โดยเป็นความหมายนัยตรง แต่จากวาทกรรมที่เกิดขึ้นนั้น รัฐธรรมนูญมีการสื่อความหมายจากตัวหมายถึง คือ **ตัวร่างกฎหมายที่จะนำไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง** ซึ่งเป็นความหมายโดยนัย

ตัวอย่างสัญญาณ

“ถ้าหากว่าเรามุ่งที่จะเดินตามครรลองของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวช่วยกัน ในปัจจุบันถ้าเราช่วยกันปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกนี้ให้อยู่ในสถานะที่เป็นที่น่าพอใจ แล้วเข้าไปดูในส่วนที่สอง จากนั้นเป็นเรื่องของการลงประชามติ เราช่วยกันในทิศทางอย่างนี้”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

- **การลงประชามติ** มีการสื่อความหมายว่า เป็นการร่วมลงความเห็นในร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยเป็นความหมายนัยตรง แต่จากวาทกรรมที่เกิดขึ้น การลงประชามติ มีการสื่อความหมายจากตัวหมายถึง คือ **การลงประชามติ “รับ” ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อนำไปสู่การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย** โดยมีการสร้างภาพมายาคติว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้มีความเป็นประชาธิปไตย และมีพัฒนาการมาจากรัฐธรรมนูญปี 40 ซึ่งเป็นความหมายโดยนัย

ตัวอย่างสัญญาณ

“ปัจจัยแรกคือต้องถามว่าร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสมบูรณ์หรือยัง มีการรับรองจากสภาร่างรัฐธรรมนูญหรือยัง เมื่อผ่านขั้นตอนตรงนี้ ก็ไปสู่การที่จะนำร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการรับรองแล้วนั้น ให้ประชาชนได้รับทราบทำความเข้าใจ เพื่อไปสู่การลงประชามติ นั่นเป็นอีกขั้นหนึ่ง หลังจากการลงประชามติแล้ว **ผมคิดว่าความชัดเจนจะเกิดขึ้นว่าเราจะสามารถกำหนดวันเลือกตั้งได้อย่างไร**”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550)

- **การเลือกตั้ง** มีการสื่อความหมายว่า เป็นการเลือกสภาผู้แทนราษฎร โดยเป็นความหมายนัยตรง แต่จากวาทกรรมที่เกิดขึ้นนั้น การเลือกตั้ง มีการสื่อความหมายจากตัวหมายถึง คือ **การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรมจากกฎหมายรัฐธรรมนูญปี 50** โดยมีการสร้างภาพมายาคติของกฎหมาย

รัฐธรรมนูญปี 50 สามารถทำให้เกิดการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม ซึ่งเป็น
ความหมายโดยนัย

ตัวอย่างสัญญา

“ความหวังของพวกเราอยู่ที่ความร่วมมือของพี่น้องประชาชนเอง ถ้าพวกเรามีส่วนร่วมคือออกมาใช้สิทธิ ออกมาใช้เสียงให้มาก ทุกคนใช้ความคิดของตัวเองว่าเราควร
จะเลือกผู้ที่มีคุณภาพอย่างไร แล้วไปใช้สิทธิ นั่นจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เราจะไม่ยุ่งกับ
เรื่องของการซื้อสิทธิขายเสียง เราตัดสินใจเอง เลือก หย่อนบัตรเอง นั่นเป็นสิ่งที่
ดีที่สุด”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550)

2. วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสัญญาที่ปรากฏ
ในตัวบทดังนี้

- ยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มีการสื่อความหมายว่า เป็นการให้
ยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาในการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ โดยเป็นความหมายนัยตรง แต่จากวาทกรรมที่เกิดขึ้นนั้น
ยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มีการสื่อความหมายจากตัวหมายถึง คือ
การใช้ยุทธศาสตร์ที่แสดงถึงความเข้าใจของนายกรัฐมนตรีในการ
แก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งเป็นความหมาย
โดยนัย

ตัวอย่างสัญญา

“แนวคิดในเรื่องของการแก้ไขปัญหาของชาติเรา เริ่มต้นมานานแล้ว ผมคิดว่าคำว่า
“สมานฉันท์” ไม่ได้เป็นคำพูดที่ผมจะใช้ ผมจะใช้คำว่า “การแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี” แต่ว่า
แนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยวิธีการสมานฉันท์ เป็นสิ่งที่ท่านอดีตนายกรัฐมนตรีคือ
นายอานันท์ ปันยารชุน ได้มีคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง แล้วได้ศึกษาแนวทางที่จะแก้ไข
ปัญหาทางภาคใต้เสนอต่อรัฐบาลของคุณทักษิณ ชินวัตร แต่ว่าไม่ได้มีการดำเนินการ ใน
ความคิดของผมเอง **สิ่งที่ได้มีการศึกษา ได้มีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เป็นประโยชน์
อย่างยิ่ง หลายๆ สิ่ง หลายๆ อย่างที่ รัฐบาลปัจจุบันได้นำมาใช้ เป็นผลงานของ
คณะกรรมการสมานฉันท์ที่คุณอานันท์ฯ เป็นประธาน เราได้รับสิ่งนี้มาสานต่อ ทำ
ให้เป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ แนวคิดในเรื่องของการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีนั้น ไม่ได้มีอะไรที่
ลึกซึ้งหรือว่าแยบยลใดๆ ทั้งสิ้น **คงเป็นแนวทางพระราชทานที่ว่า “เข้าใจ เข้าถึง และ
พัฒนา”** เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างนั้น แต่ว่าทำอย่างไรที่เราจะสร้างความเข้าใจให้ได้ สิ่งนี้เป็น**

ส่วนที่สำคัญ ในบางโอกาสการที่จะทำความเข้าใจนั้น อยู่ที่สภาพบรรยากาศโดยส่วนรวมด้วย ว่าเหตุการณ์นั้นจะเข้าใจกันได้ง่ายหรือไม่ ถ้ามีเงื่อนไขซึ่งเกิดขึ้นมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งทำให้เขาเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรม เขาเป็นพลเมืองชั้นสอง เขาถูกกดขี่ เราไม่ได้ให้ความเป็นธรรมแก่เขา **สิ่งเหล่านี้ถ้าเราค่อยๆ แก่ ค่อยๆ สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น ความเข้าใจก็จะเริ่มมา”**

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

3. วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ มีสัญญาณที่ปรากฏในตัวบทดังนี้

- **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** มีการสื่อความหมายว่า เป็นการน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ โดยเป็นความหมายนัยตรง แต่จากวาทกรรมที่เกิดขึ้นนั้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการสื่อความหมายจากตัวหมายถึงคือ **การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ในฐานะที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย และในหลวงเป็นนักคิดเพื่อคนไทย** ซึ่งเป็นความหมายโดยนัย

ตัวอย่างสัญญาณ

“สิ่งหลักที่ได้พระราชทานมานี้คือในเรื่องของ**ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง** คุณธรรมข้อนี้จะทำให้บริหารตามหลัก**ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**ได้เป็นอย่างดี **ความซื่อสัตย์ซื่อตรง**เป็นส่วนหลัก ก็เป็นเรื่องที่ได้พระราชทานมา และผมคิดว่าการที่จะนำไปใช้ **เราก็ใช้ในชีวิตส่วนตัวของเราได้”**

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2550)

4. วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง มีสัญญาณที่ปรากฏในตัวบทดังนี้

- **พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร** มีการสื่อความหมายว่า เป็นอดีตนายกรัฐมนตรีที่ถูกยึดอำนาจจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. โดยเป็นความหมายนัยตรง แต่จากวาทกรรมที่เกิดขึ้นนั้น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีการสื่อความหมายจากตัวหมายถึงคือ **ปัญหาจากการทุจริตเชิงนโยบายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง** โดยสร้างภาพมายาคติว่า **อดีตนายกรัฐมนตรีเป็นคนที่ไม่มี ความโปร่งใส เชื่อถือไม่ได้** ซึ่งเป็นความหมายโดยนัย

ตัวอย่างสัญญาะ

“ผมคงจะตอบได้ว่าในเรื่องของปัญหาตัวบุคคล ในเรื่องของกระบวนการ ถ้าในภาพของรัฐบาลแล้ว รัฐบาลไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวเลย คงปล่อยให้กระบวนการที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวได้ดำเนินการไปตามขั้นตอน รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะดูแลในภาพรวมๆ เท่านั้นเอง ยกตัวอย่างในเรื่องของการที่จะให้ความปลอดภัย ถ้าหากว่าคุณทักษิณฯ ตัดสินใจที่จะกลับมาสู่อุตสาหกรรม”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

“ผมก็บอกว่าผมไม่ได้ถนัดแก๊งอะไร เพราะเรื่องที่เป็นอยู่ในขณะนี้ยังไม่สามารถพูดว่าเป็นผลจากการกระทำ เป็นกรรมที่คุณทักษิณฯ และพรรคพวกได้ทำมา เมื่อเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมก็จะต้องเป็นไปตามนั้น ส่วนการต่อสู้คงเป็นการต่อสู้ในกระบวนการยุติธรรม เป็นการต่อสู้ในชั้นศาล ซึ่งผมคิดว่าจะเป็นโอกาสที่ดีสำหรับคุณทักษิณฯ ด้วยเข้าไปที่จะพิสูจน์ตัวเอง ที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่า ไม่ได้ เป็นไปตามคำที่มีการกล่าวหา”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550)

- **ธรรมาภิบาล** มีการสื่อความหมายว่า เป็นหลักในการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยเป็นความหมายนัยตรง แต่จากวาทกรรมที่เกิดขึ้นนั้น ธรรมาภิบาล มีการสื่อความหมายจากตัวหมายถึงคือ การบริหารงานของอดีตนายกรัฐมนตรีขาดธรรมาภิบาล ไม่มีความโปร่งใส ซึ่งเป็นความหมายโดยนัย

ตัวอย่างสัญญาะ

“ถ้าหัวไม่ส่าย หางไม่กระดิก ทีนี้ถ้าหัวส่ายเมื่อไร ก็ไปกันทั้งขบวน นั่นเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่อยากจะบอกว่า บ้านเราผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัว จะต้องมีความคุณธรรม จะต้องเป็นผู้ที่บริหารงานโดยหลักของธรรมาภิบาล ถ้าเราไม่มีตรงนี้ ก็ต้องไปแน่ๆ นั่นเป็นส่วนที่อยู่อยากจะฝากไว้ด้วยว่า เราคงจะต้องช่วยกัน หาผู้ที่มาบริหารบ้านเมืองของเรา ที่อาศัยหลักของธรรมาภิบาล”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2550)

“คำว่าธรรมาภิบาลคือการปกครองที่ใช้ธรรมะ ถ้าแปลตรงๆ การปกครองที่ใช้ธรรมะเป็นแนวทาง ธรรมะที่ว่านี้เป็นธรรมะที่กล่าวถึงได้ว่ามีความโปร่งใส คือทำอะไรเปิดเผย

ไม่มีอะไรชุกซ่อนอยู่ข้างหลัง ที่เขาบอกว่ามีอะไรซ่อนอยู่ข้างหลังนี้ไม่มี หันหน้าหันหลัง แล้วตรวจสอบได้ นั่นคือโปร่งใส **สอง** **พร้อมที่จะรับการตรวจสอบ**"
(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550)

5. **วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ** มีสัญญาณที่ปรากฏในตัวบทดังนี้

- **ยุทธศาสตร์อยู่ดี มีสุข** มีการสื่อความหมายว่า เป็นยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยเป็นความหมายนัยตรง แต่จากวาทกรรมที่เกิดขึ้น ยุทธศาสตร์อยู่ดี มีสุข มีการสื่อความหมายจากตัวหมายถึงคือ **ความต้องการช่วยเหลือคนรากหญ้า ให้การความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** โดยให้ภาพมายาคติว่า นโยบายที่รัฐบาลช่วยเหลือคนยากจน เช่น กองทุนหมู่บ้าน ก่อให้เกิดการทุจริตมากมายและสร้างความฟุ้งเฟ้อให้กับชาวบ้าน ไม่ได้ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นความหมายโดยนัย

ตัวอย่างสัญญาณ

"ในขณะที่ทำอยู่แล้วในเรื่องของโครงการอยู่ดีมีสุข ซึ่งขณะนั้นงบประมาณเกือบ 5,000 ล้านบาทที่ลงไปถึงชาวบ้าน แต่ไม่ได้เป็นลักษณะที่ถือได้ว่าลงไปโดยที่ไม่มีโครงการรองรับ คือระดับหมู่บ้านจะต้องมีโครงการรองรับและจะนำไปทำตามนั้น ไม่ได้เป็นเรื่องของบุคคล เป็นเรื่องของชุมชน มีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการ เราเป็นคนคอยกำกับว่า เป็นไปได้อย่างที่ถูกต้อง ความคิดริเริ่มโครงการเป็นเรื่องของเขา"

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550)

"แต่เราดูในลักษณะที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลคือยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข ซึ่งเราจะแก้ปัญหาในเรื่องของการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ชุมชนที่ว่านี้คือชุมชนระดับหมู่บ้าน สูงขึ้นมาอีกชนิดหนึ่งคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเขามีงบประมาณในส่วนของเขา ขณะนี้รัฐบาลได้นำยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขลงไปช่วยชุมชน ช่วงปี 2550 ขณะนี้ใช้งบประมาณไปแล้วเกือบ 5,000 ล้านบาท ที่จะให้ชุมชนได้เข้ามาดูแลโครงการของตัวเอง และเอาเงินไปบริหาร โดยที่ทางฝ่ายรัฐเป็นพี่เลี้ยง
นี่เป็นอีกจุดหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการสร้างความเข้มแข็งในระดับหมู่บ้าน โดยที่เขามีชุมชนซึ่งมีผู้นำโดยธรรมชาติอยู่แล้วมาเป็นส่วนที่จะทำให้หมู่บ้านของเขามีความก้าวหน้า เราไม่ได้เอาเงินไปแจก แต่ว่าเราเองงบประมาณลงไป เพื่อให้

แก้ปัญหาในหมู่บ้านจริง ๆ หมู่บ้านที่เขามีความเดือดร้อน ไม่ซ้ำซ้อนกับงบประมาณของ อบต. ไม่ซ้ำซ้อนกับงบของส่วนราชการที่จะลงไป นั่นคือสิ่งที่เราอยากจะสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้น ความเข้มแข็งตรงนี้คงไม่ใช่เฉพาะในเรื่องของความยากจนอย่างเดียว แต่เขาจะเริ่มคิดเอง ทำเองบริหารเอง มีความเชื่อมั่นว่าเขาดูแลหมู่บ้านของเขาได้”

(รายการเปิดบ้านพิษณุโลก, วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550)

โดยสัญญาจากวาทกรรมทั้ง 5 วาทกรรมถูกจัดสรรภายใต้รหัส (Code) เดียวกันคือ บริบทของสังคมไทยในช่วงรัฐประหาร ที่มีสร้างวาทกรรมเพื่อลดความน่าเชื่อถือของวาทกรรมและการบริหารงานของรัฐบาลชุดก่อน นอกจากนี้ยังมีการใช้ “บ้านพิษณุโลก” มาเป็นชื่อรายการ ซึ่งเป็นการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ เพื่อการตอกย้ำความเป็นบ้านพักประจำตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และทีมงานส่วนตัวของนายกรัฐมนตรี ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในส่วนของบริบทได้บอกว่าการใช้บ้านพิษณุโลกเป็นชื่อรายการนั้น เป็นการหาเอกลักษณ์ให้รายการ โดยบ้านพิษณุโลกเป็นบ้านพักประจำตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีและเป็นจุดในการสร้างความสนใจกับประชาชนได้

นอกจากนี้เป็นการตอกย้ำว่าเป็นพิษณุโลกเป็นสถานที่สำคัญทางการเมือง ส่งผลภาพลักษณ์ของ “บ้านพิษณุโลก” เป็นสถานที่สะท้อนการบริหารประเทศของพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ที่มีการปกครองด้วยระบบราชการ (Bureaucratic Politics)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก” ครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก, เพื่อประเมินกระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก และเพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

โดยการศึกษารายการเปิดบ้านพิษณุโลก ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบการวิเคราะห์วาทกรรม มีกลุ่มตัวอย่างเป็นเทปรายการและเอกสารถอดคำพูดรายการเปิดบ้านพิษณุโลกทั้ง 25 ตอน ที่ออกอากาศระหว่างวันที่ 12 พฤษภาคม – 27 ตุลาคม พ.ศ.2550 และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการทั้ง 10 คน ในบทที่ 5 นี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยโดยสรุปและอภิปรายผล ตามปัญหาคำวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามปัญหาคำวิจัย

ปัญหาคำวิจัย ข้อ 1 มีวาทกรรมอะไรบ้างในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

ในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีประเด็นที่ถูกนำเสนอทั้งหมด 244 ประเด็น โดยสามารถแบ่งวาทกรรมได้ 5 ประเภท ดังนี้

1. วาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ มี 65 ประเด็น คิดเป็น 27%
2. วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 27 ประเด็น คิดเป็น 11%
3. วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ มี 12 ประเด็น คิดเป็น 5%
4. วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง มี 22 ประเด็น คิดเป็น 9%
5. วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ มี 101 ประเด็น คิดเป็น 41%

นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่นๆ ที่อยู่นอกเกณฑ์วาทกรรมทั้ง 5 ประเภท อีก 17 ประเด็น คิดเป็น 7%

ปัญหานำวิจัย ข้อ 2 กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกเป็นอย่างไร

ในส่วนนี้จะสรุปผลการวิจัยเพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมทั้ง 3 มิติ โดยใช้แนวคิดวาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ Norman Fairclough ได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท (Text) การปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice) และการปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ก. ตัวบท (Text)

1. วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สังคม

จากการแบ่งประเภทวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกทั้ง 5 ประเภทในการตอบปัญหานำวิจัย ข้อ 1 นั้น มีประเด็นที่สะท้อนผ่านตัวบทดังนี้

1. วาทกรรมการทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ

นายกรัฐมนตรีให้วาทกรรมในการเป็นรัฐบาลรักษาการ โดยแสดงความเสียสละในการเข้ารับตำแหน่งบริหารประเทศ เพื่อวางรากฐานทางการเมืองให้ถูกต้อง ซึ่งมีห้วงเวลาที่ได้กำหนดไว้ และมีรัฐธรรมนูญปี 50 เป็นกฎกติกา เพื่อดำเนินหน้าสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยคาดหวังผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม ปราศจากการทุจริต การเลือกตั้ง และคาดหวังนักการเมืองที่มีธรรมาภิบาล มีความโปร่งใสในการทำงาน ไม่ให้เหมือนกับรัฐบาลของอดีตนายกรัฐมนตรี

2. วาทกรรมการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

นายกรัฐมนตรีให้วาทกรรมในการดูแลความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ภาพลักษณ์ของตนเองในการแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจต้นตอของปัญหา เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานและยังคงอยู่เพราะรัฐบาลชุดก่อนไม่ลงไปแก้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังมองว่าปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง เพราะประชาชนขาดการศึกษาและไม่มีงานทำ

3. วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

นายกรัฐมนตรีให้วาทกรรมในการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ ผ่านการน้อมนำแนวพระราชดำริของในหลวงมาปรับใช้ในการบริหารราชการ และได้ปลูกฝังความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมในการเทิดทูนและยึดถือสถาบันพระมหากษัตริย์

4. วาทกรรมการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง

นายกรัฐมนตรีให้วาทกรรมเกี่ยวกับการดำเนินคดีของอดีตนายกรัฐมนตรีและยุบพรรคการเมือง โดยให้ทุกฝ่าย ทั้งอดีตนายกรัฐมนตรี พรรคการเมือง และประชาชนควรยอมรับผลการตัดสินของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้รัฐบาลพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกแก่อดีตนายกรัฐมนตรี หากต้องการกลับมาต่อสู้คดี รวมทั้งไม่มีคำสั่งทำร้ายอดีตนายกรัฐมนตรี

5. วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ

นายกรัฐมนตรีให้วาทกรรมเกี่ยวกับการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ ผ่านการทำงานโดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งจะบริหารงานภายใต้ความสัมพันธ์จากหลายฝ่ายที่ดี ทั้งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) นอกจากนี้รัฐบาลยังมียุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจรากหญ้าให้เข้มแข็ง และมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตร เพื่อประชาชนโดยเฉพาะชนชั้นล่าง เกษตรกร คนชนบทที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ผ่านนโยบายเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

2. วาทกรรมสร้างอัตลักษณ์ และลักษณะของความสัมพันธ์อะไรต่อประชาชน ลักษณะอัตลักษณ์ของนายกรัฐมนตรี

อัตลักษณ์ในที่นี้หมายถึง ภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีที่สะท้อนจากวาทกรรมผ่านการนำเสนอในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่ถูกสื่อสารไปยังประชาชนให้รับรู้ โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. นายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสียสละต่อประเทศ
2. นายกรัฐมนตรีต้องการระบอบประชาธิปไตย
3. นายกรัฐมนตรีมีความเข้าใจต่อปัญหา
4. นายกรัฐมนตรีเทิดทูนสถาบันกษัตริย์
5. นายกรัฐมนตรีเป็นคนมีธรรมาภิบาลในการบริหารงาน

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชน

เป็นมิติจากความสัมพันธ์จากอัตลักษณ์ที่สร้างขึ้นจากวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก โดยนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชน ทั้งเชิงอำนาจทางการเมืองและการบริหารประเทศ โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. นายกรัฐมนตรีเข้าใจประชาชน
2. นายกรัฐมนตรีและประชาชนต่างต้องการระบอบประชาธิปไตย
3. นายกรัฐมนตรีและประชาชนมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่เป็นที่พึ่งพา
4. นายกรัฐมนตรีต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจัง

ในส่วนต่อไปจะเป็นการสรุปผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ในมิติที่ 2 คือ ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม ซึ่งมีการวิเคราะห์ใน 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบทและกระบวนการบริโภคนิตตัวบท ซึ่งจะให้เห็นวาทกรรมของนายกรัฐมนตรีผ่านขั้นตอนการผลิตรายการเปิดบ้านพิษณุโลก และการสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ

ข. ภาคปฏิบัติกรทางวาทกรรม (Discourse Practice)

1. วิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท

ในการวิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท ผู้วิจัยจะสรุปผลการวิจัยจากการแยกวิเคราะห์จากองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. ผู้นำเสนอตัวบท

มีผู้นำเสนอตัวบท 2 คน คือ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้นำเสนอตัวบทหลัก และผู้ดำเนินรายการ ในฐานะผู้นำเสนอตัวบทรองรับ โดยจะมีหน้าที่แตกต่างกันคือ จะมีผู้ดำเนินรายการเป็นผู้คัดเลือกประเด็นที่จะถามนายกรัฐมนตรีในรายการ ส่วนนายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้สร้างวาทกรรมจากการตอบคำถามของผู้ดำเนินรายการ ซึ่งผู้นำเสนอตัวบททั้ง 2 คนจึงเป็นคนทำให้เกิดวาทกรรมขึ้นมา ทั้งนี้ยังสามารถแบ่งปัจจัยของผู้นำเสนอตัวบทได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้สร้างวาทกรรม โดยตำแหน่งนายกรัฐมนตรี สามารถใช้อำนาจทางการเมืองในการสื่อสารวาทกรรม
2. ความสามารถในการสื่อสาร จำเป็นต้องมีผู้ดำเนินรายการเป็นคนช่วยในการสื่อสาร ด้วยบุคลิกของนายกรัฐมนตรีไม่ใช่คนพูดคนเดียวได้
3. อำนาจในการควบคุมสาร ผู้ดำเนินรายการเป็นคนควบคุมสารในสร้างวาทกรรมของนายกรัฐมนตรี ด้วยหน้าที่การกำหนดและลำดับประเด็น

2. การคัดเลือกประเด็น

มีการเตรียมประเด็นจากทั้งผู้ดำเนินรายการและกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี โดยเป็นการรวบรวมข้อมูล สรุปการทำงานของนายกรัฐมนตรีในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา แต่อำนาจการคัดเลือกประเด็นสำหรับการนำเสนอวาทกรรมจะอยู่ที่ผู้ดำเนินรายการเป็นหลัก

3. รูปแบบการสื่อสาร

ในการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารนั้น รายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีลักษณะที่ปรากฏในรายการดังนี้

1. รูปแบบรายการบันทึกเทป

ทำให้ขาดความสดใหม่ของประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอ เพราะเป็นการบันทึกเทปก่อนวันออกอากาศ 1-2 วัน ส่งผลให้ประเด็นไม่มีความน่าสนใจ

2. รูปแบบการสื่อสารทางเดียว แต่มีการสื่อสารสองทางแฝง

มีการสื่อสารไปยังประชาชนโดยผ่านวาทกรรมของนายกรัฐมนตรี โดยเป็นการสื่อสารทางเดียว แต่แฝงในรูปแบบของการสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทาง

4. กลุ่มเป้าหมาย

มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายกว้างๆ คือ ประชาชนทั่วไป โดยเน้นการใช้สื่อเพื่อการเข้าถึงประชาชน จากการออกอากาศผ่านโทรทัศน์และวิทยุ แต่ไม่สามารถสื่อสารไปยังคนรากหญ้าได้ เพราะรูปแบบรายการ ตัวผู้นำเสนอวาทกรรมหลัก คือ นายกรัฐมนตรี และภาษาที่ใช้ในการสนทนามีความเป็นทางการ

2. วิเคราะห์กระบวนการบริโภคตัวบท

ในการวิเคราะห์กระบวนการบริโภคตัวบท ผู้วิจัยจะสรุปผลการวิจัยจากการแยกวิเคราะห์จากองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

1. การแพร่กระจาย

ในส่วนการแพร่กระจายวาทกรรมและลักษณะการนำเสนอวาทกรรม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ช่องทางการสื่อสารวาทกรรม

เลือกใช้ช่องทางสื่อมวลชนของรัฐ สะท้อนอำนาจในการเลือกช่วงเวลาการออกอากาศ โดยใช้สื่อโทรทัศน์เป็นหลักในการนำเสนอ เพื่อแสดงภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีและการทำงานของรัฐบาลที่มีความเป็นทางการและมีขั้นตอนผ่านการนำเสนอวาทกรรม ซึ่งสะท้อนลักษณะของผู้ที่มาจากกลุ่มชนชั้นสูงหรือข้าราชการชั้นสูง แต่ไม่ได้เป็นนักการเมืองได้อย่างชัดเจน

2. ลักษณะการนำเสนอวาทกรรม

- วิธีการสื่อสารที่มีการใช้สำนวนภาษาแบบเป็นทางการ รวมทั้งรูปแบบรายการสะท้อนลักษณะการบริหารงานและการปกครองด้วยระบบราชการ (Bureaucratic Politics) ในที่นี้หมายถึงการใช้ภาษาของกลุ่มคนชนชั้นสูงหรือข้าราชการชั้นสูง เน้นข้อเท็จจริงและความเป็นเหตุผล
- วิธีการสื่อสารโดยใช้ประโยคบอกเล่า ทั้งนี้มาจากบุคลิกภาพนายกรัฐมนตรีที่ไม่ใช่นักการเมืองที่สามารถปราศรัยในที่สาธารณะหรือโน้มหน้าใจประชาชนด้วยการพูดคนเดียวได้
- วิธีการสื่อสารที่มีหลายประเด็นใน 1 ตอน ทำให้ผู้รับสารขาดโอกาสในการเข้าถึงวาทกรรมที่ถูกนำเสนอ เนื่องจากมีหลายวาทกรรมใน 1 ตอน ส่งผลให้ช่วงเวลาของการสร้างวาทกรรมแต่ละวาทกรรมมีน้อย ขาดความโดดเด่นของวาทกรรมออกมาในแต่ละตอน รวมทั้งนายกรัฐมนตรีสามารถตอบคำถามผู้ดำเนินรายการได้ แต่ทำได้เพียงการให้ข้อมูลเบื้องต้นจากการรับรู้ปัญหาเท่านั้น

2. ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทของการสร้างวาทกรรม

ในระบบความคิดของประชาชนในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ได้สร้างระบบความคิดของคน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่คล้อยตามวาทกรรม ในเรื่องของการยอมรับรัฐประหาร ต้องการให้กลับไปสู่ระบอบประชาธิปไตย และไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลของอดีตนายกรัฐมนตรี และกลุ่มที่ไม่คล้อยตามวาทกรรม เป็นกลุ่มคนที่สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรี ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหาร และไม่ต้องการรัฐธรรมนูญปี 50 ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบการวิเคราะห์จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นและประเด็นทางการเมืองจากการสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ

ในส่วนต่อไปจะเป็นมิติที่ 3 ภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยจะสรุปผลการวิจัยจากการวิเคราะห์บริบททางสังคมในช่วงรัฐประหารในหลายด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และระบบกฎหมาย เป็นการสะท้อนภาพรวมทั้งหมดของวาทกรรมจากตัวบท ขั้นตอนการผลิตรายการ รูปแบบรายการ และประเด็นจากการสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรีและผู้ดำเนินรายการ

ค. ภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice)

1. วาทกรรมในระบบสังคมที่เป็นอยู่ เป็นการสร้างวาทกรรมเพื่อให้ประชาชนเกิดมุมมองที่ตระหนักต่อสถานการณ์บ้านเมืองและสภาพสังคมที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนจากรัฐบาลนายกรัฐมนตรีพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์
2. วาทกรรมในระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่เป็นอยู่ เป็นการสร้างวาทกรรมในภาพเศรษฐกิจไทยที่ยังมีปัจจัยพื้นฐานดี ยังไม่น่าเป็นห่วง ท่ามกลางสถานการณ์การเมืองในช่วงรัฐประหาร และภายใต้สถานการณ์ทางการเมืองที่มีการแบ่งแยกหลายๆ ฝ่าย การเข้ามาบริหารงานของนายกรัฐมนตรีภายหลังการทำรัฐประหาร เพียงเพื่อต้องการในการวางรากฐานทางการเมืองไทย ผลักดันไปสู่ระบอบประชาธิปไตยให้วิถีทางที่ถูกต้อง ซึ่งได้ให้ภาพอนาคตของการแก้ไขความแตกแยกและผลักดันรัฐธรรมนูญปี 50 ให้เป็นกฎหมายสำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไป ซึ่งเป็นการสร้างภาพลักษณ์นายกรัฐมนตรีเป็นผู้เข้าใจและแก้ปัญหาได้ทุกอย่าง แต่ไม่สามารถพูดถึงแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน เพราะทำงานแบบรวมศูนย์อำนาจในลักษณะสั่งการ
3. วาทกรรมในระบบวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ เป็นการปลุกฝังค่านิยมการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อสื่อให้เห็นถึงการเป็นคนทำงานสนองพระราชดำริของในหลวง ในการนำแนวทางพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานของกลุ่มคนชั้นสูงหรือข้าราชการชั้นสูงในสังคมไทย

4. วาทกรรมในระบบกฎหมายที่เป็นอยู่ - ได้นำเสนอกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นประเด็นหลัก โดยจะเน้นไปการมีส่วนร่วมร่างรัฐธรรมนูญ การร่วมลงประชามติ และการเลือกตั้งให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญใหม่ รวมทั้งได้เน้นย้ำให้สังคมโดยรวมเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง เพื่อสังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ปัญหานำวิจัย ข้อ 3 วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการสื่อความหมายอย่างไรบ้าง

จากวาทกรรมทั้ง 5 ประเภทที่พบในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น มีสัญญาณแทรกตัวอยู่ในแต่ละประเภทวาทกรรมที่ทำหน้าที่ในการสื่อความหมายของวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก รวมทั้งมีบริบททางสังคมในช่วงรัฐประหารเป็นตัวจัดการสัญญาณในรายการด้วย ซึ่งสามารถแจกแจงได้ดังตาราง 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงความสัมพันธ์ของสัญญาณในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

ประเภทวาทกรรม	สัญญาณ	ตัวหมาย	ตัวหมายถึง
1. วาทกรรมการทำหน้าที่ รัฐบาลรักษาการ	รัฐธรรมนูญ	กฎหมายสูงสุดใน ระบอบประชาธิปไตย	กฎหมายที่จะนำไปสู่ ระบอบประชาธิปไตยที่ ถูกต้อง
	การลงประชามติ	การร่วมลงความเห็นใน ร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญ	การลงประชามติ “รับ” ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อ นำไปสู่การเลือกตั้งใน ระบอบประชาธิปไตย
	การเลือกตั้ง	การเลือกสภา ผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรมจากกฎหมาย รัฐธรรมนูญปี 50
2. วาทกรรมการดูแลความ ไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้	ยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา	การใช้ยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาในการ แก้ปัญหา	แสดงความเข้าใจใน ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
3. วาทกรรมการเชิดชู สถาบันพระมหากษัตริย์	ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	การน้อมนำเอาปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมา	การเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์ ใน

ประเภทวาทกรรม	สัญญาะ	ตัวหมาย	ตัวหมายถึง
		ปรับใช้ในการบริหาร ประเทศ	ฐานะที่เป็นศูนย์รวม จิตใจของคนไทย และ ในหลวงเป็นนักคิดเพื่อ คนไทยทุกคน
4. วาทกรรมการดำเนินคดี ของอดีตนายกรัฐมนตรีและ ยุบพรรคการเมือง	พ.ต.ท.ทักษิณ ชิน วัตร	อดีตนายกรัฐมนตรีที่ถูก ยึดอำนาจจากคณะ ปฏิรูปการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข หรือ คปค.	ปัญหาจากการทุจริตเชิง นโยบายเพื่อเอื้อ ประโยชน์แก่พวกพ้อง
	ธรรมาภิบาล	หลักในการบริหารงานที่ โปร่งใส ตรวจสอบได้	การบริหารงานของอดีตนายกรัฐมนตรีขาดธรรมาภิบาล ไม่มีความโปร่งใส
5. วาทกรรมการบริหารงาน และแก้ไขปัญหาของประเทศ	ยุทธศาสตร์อยู่ดี มีสุข	ยุทธศาสตร์เพื่อสร้าง ความเข้มแข็งให้ชุมชน	ความต้องการช่วยเหลือ คนรากหญ้า ให้การ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จาก ปรับยุทธศาสตร์ พอเพียง

โดยสัญญาะจากวาทกรรมทั้ง 5 วาทกรรมถูกจัดสรรภายใต้รหัส (Code) เดียวกันคือ บริบทของสังคมไทยในช่วงการรัฐประหาร ที่มีสร้างวาทกรรมเพื่อลดความน่าเชื่อถือของวาทกรรมของรัฐบาลชุดก่อน นอกจากนี้ยังมีการใช้ “บ้านพิษณุโลก” เป็นสัญญาะ เพื่อแสดงภาพลักษณ์ของอดีตนายกรัฐมนตรีและรัฐบาล ที่มีการบริหารประเทศและการปกครองด้วยระบบราชการ (Bureaucratic Politics) ซึ่งมีลักษณะในการทำงานแบบรวมศูนย์การทำงานไว้ที่คนเดียวและมีอำนาจในการสั่งการงานทุกอย่าง นอกจากนี้ยังมีลักษณะของการทำงานที่มีความเป็นระบบระเบียบและมีขั้นตอนซับซ้อน ซึ่งเป็นรูปแบบการทำงานของกลุ่มชนชั้นสูงหรือข้าราชการชั้นสูงในสังคมไทย

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง “รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก” ผู้วิจัยได้มีการใช้แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ Norman Fairclough มาใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ซึ่งจะตอบปัญหานำวิจัยข้อ 1, 2 และ 3 ได้ รวมทั้งจะนำแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Construction of Social Reality) มาช่วยในการวิเคราะห์การประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมไทยในช่วงรัฐประหารผ่านวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก โดยจะเป็นการตอบปัญหานำวิจัยข้อ 2

นอกจากนี้ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีแนวคิดการสื่อความหมาย (Signification) ของ Ferdinand de Saussure ในการตอบปัญหานำวิจัย ข้อ 3 เพื่อหาสัญลักษณ์และรหัสที่ใช้ในการสื่อความหมายจากวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและรัฐประหารในประเทศไทย และแนวคิดเรื่องการสื่อสารทางการเมืองและการชวนเชื่อ ผู้วิจัยจะใช้นำมาประกอบกรวิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองและบริบททางการเมืองไทย นำมาซึ่งการสร้างอำนาจทางการเมืองและความชอบธรรมจากการรัฐประหารและการบริหารประเทศของนายกรัฐมนตรี

จากภาพรวมของการศึกษาทั้งหมด สามารถสรุปผลการวิจัยจากปัญหานำวิจัยทั้ง 3 ข้อได้ว่า วาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก เป็นวาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้บริบทในช่วงการทำรัฐประหาร โดยคณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีการนำเสนอมวาทกรรมที่เกี่ยวกับความต้องการการปฏิรูประบอบประชาธิปไตยในวิถีทางที่ถูกต้อง ผ่านการบริหารงานโดยรัฐบาลที่ถูกจัดตั้งขึ้นมา ส่งผลให้วาทกรรมที่นำเสนอมีความตั้งใจในการผลักดันรัฐธรรมนูญปี 50 และทำการลงประชามติ เพื่อนำไปสู่การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

ทั้งนี้วาทกรรมที่ถูกถ่ายทอดผ่านรายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีการแทรกความคิดเชิงอุดมคติของรัฐบาล ที่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้จริง เช่น การวางรากฐานประชาธิปไตยให้มั่นคง, การเลือกตั้งที่มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม, รัฐธรรมนูญที่ผ่านการลงประชามติ ทำให้รัฐบาลมั่นใจว่าได้รับการยอมรับในอำนาจการบริหารราชการในช่วงรัฐประหาร, นักการเมืองที่ดีต้องมีธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งมาจากการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมในช่วงเวลานั้น โดยการสร้างภาพมายาคติให้ประชาชนยอมรับในแนวทางและการทำงานของรัฐบาล ที่มุ่งสร้างสิ่งที่ดีให้กับสังคมและการเมืองการปกครองไทย

อย่างไรก็ตาม วาทกรรมที่ถูกนำเสนอในรายการเปิดบ้านพิษณุโลกยังขาดพลังอำนาจในการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับสังคมในช่วงรัฐประหาร กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะได้รับการยอมรับจากประชาชน โดยอ้างอิงจากผลการลงประชามติ แต่ยังคงมีเหตุการณ์การชุมนุมของกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหารอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการแสดงความเห็นในหลายๆ ประเด็นจากอดีต นายกรัฐมนตรี ที่ยังคงโจมตีนายกรัฐมนตรีและรัฐบาลตลอดการบริหารราชการ รวมไปถึงประธาน คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.)

นอกจากนี้การนำเสนอรายการเปิดบ้านพิษณุโลก มีเป้าหมายให้เกิดการยอมรับการทำรัฐประหารและสร้างความชอบธรรมในการบริหารประเทศ โดยนำเสนอผ่านวาทกรรมเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคมเป็นวาทกรรมที่บ่งบอกว่า นายกรัฐมนตรีรับรู้ปัญหาทุกอย่าง แต่วาทกรรมที่นำเสนอมานั้น ยังขาดแนวทางที่ชัดเจนและรายละเอียดในเชิงลึก เนื่องจากนายกรัฐมนตรีใช้การสั่งการให้รัฐมนตรีประจำกระทรวงหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ดูแลเรื่องปัญหาราคาสินค้าเกษตร หรือ มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยไปดูแลและออกมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาค่าเงินบาทแข็งตัวและรักษาเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน สะท้อนภาพการทำงานรวมศูนย์และสั่งการเหมือนกับการบริหารงานระบบราชการ แสดงให้เห็นความไม่เข้าใจในปัญหาอย่างแท้จริงและยังไม่มีแนวทางแก้ไขในแก้ปัญหาที่ชัดเจนจากนายกรัฐมนตรีเอง

ภาพรวมของรายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีการแสดงให้เห็นถึงอำนาจในการปกครองด้วยระบบราชการ โดยการสื่อให้เห็นจากบุคลิกของนายกรัฐมนตรีที่เป็นคนใจเย็น สงบเยือกเย็น และไม่ตอบโต้ด้วยวาจาที่รุนแรง และไม่เน้นการโจมตีอดีตนายกรัฐมนตรี รวมทั้งวาทกรรมของนายกรัฐมนตรีที่สร้างความชอบธรรมในการบริหารงานและมีความเข้าใจในปัญหาต่างๆ ของประเทศ จากความสามารถในการตอบคำถามของผู้ดำเนินรายการได้ทุกอย่าง

นอกจากนี้ยังมีรูปแบบรายการที่เลือกใช้สื่อโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อวิทยุที่อดีตนายกรัฐมนตรีเคยใช้ แสดงให้เห็นการเพิ่มขึ้นตอนการผลิตให้มีมากขึ้น เพราะการผลิตรายการวิทยุง่ายกว่าผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีขั้นตอนการผลิตซับซ้อนกว่า สะท้อนลักษณะความเป็นทางการของรัฐบาล อันมาจากการบริหารงานแบบราชการที่มีความเป็นทางการและขั้นตอนในการทำงานที่เป็นระบบระเบียบ ทั้งนี้ยังบ่งบอกถึงความพยายามในการใช้สื่อมวลชนอำนาจของรัฐบาล เพื่อผูกขาดในการสร้างอำนาจและรับรู้ผ่านสื่อของตัวเอง

เมื่อเปรียบเทียบกับวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับรายการสื่อสารทางการเมืองของไทยนั้น ซึ่งผู้วิจัยจะเปรียบเทียบกับรายการของอดีตนายกรัฐมนตรี “นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน” ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของรายการสื่อสารทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีไทยในปัจจุบัน ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง “กระบวนการสร้างความหมาย และบทบาทวาทกรรม รายการนายกฯ ทักษิณคุยกับ

ประชาชน” นั้น มีการผลการวิจัยที่เหมือนกันในเรื่องของการใช้อำนาจของรัฐในการใช้สื่อมวลชนของรัฐบาล เพื่อสร้างอำนาจในการสื่อสารและการรับรู้ของประชาชน รวมทั้งวาทกรรมที่เกิดขึ้นใน “รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน” และ “รายการเปิดบ้านพิษณุโลก” มีการสร้างอัตลักษณ์และภาพลักษณ์ เพื่อนำมาซึ่งการยอมรับและความไว้วางใจจากประชาชน แต่แตกต่างกันที่ตัวผู้สร้างวาทกรรมที่มีจากการเลือกตั้งและการแต่งตั้ง จะใช้ภาษาในการสื่อสารและการพูดที่แสดงความสามารถในการเข้าถึงประชาชน เนื่องจากอดีตนายกรัฐมนตรีเป็นนักการเมืองและได้รับการตอบรับจากการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ.2544 อย่างล้นหลาม ทำให้การพูดกับประชาชน จะเป็นการแสดงออกถึงความเข้าใจและอยู่เคียงข้างประชาชน รวมทั้งการสื่อสารผ่านรายการที่ใช้การพูดคนเดียว ทำให้มีการกำกับและควบคุมสารได้เป็นอย่างดีและเกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด รวมทั้งยังใช้ความเป็นนักการเมืองในการโจมตีฝ่ายตรงข้ามได้

สำหรับพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ซึ่งไม่ใช่ นักการเมือง แต่ต้องมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การสื่อสารในรายการจะไม่ได้แสดงถึงความเป็นคนของประชาชน รวมทั้งบุคลิกยังเป็นคนไม่ค่อยพูด สุภาพ เงียบ ใจเย็น จึงจำเป็นต้องมีผู้ดำเนินรายการมาช่วยสร้างสารและวาทกรรมของนายกรัฐมนตรี ดังนั้นการควบคุมสารจะอยู่ที่ผู้ดำเนินรายการเป็นหลัก ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารวาทกรรมไปยังประชาชนโดยตรง รวมทั้งตัวนายกรัฐมนตรีไม่ใช่ นักการเมือง ทำให้ไม่มีพูดจากการโจมตีอดีตนายกรัฐมนตรีอย่างรุนแรง แต่ใช้ความสุภาพและการยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายมาโนมนำไว้วางใจประชาชนผ่านการใช้ประโยคบอกเล่า ซึ่งปรากฏตลอดทั้ง 25 ตอน

นอกจากนี้ความแตกต่างในการใช้สื่อมวลชนของทั้ง 2 รายการนั้น ส่งผลทำให้การแพร่กระจายของวาทกรรมมีความแตกต่างกันด้วย โดยการเลือกใช้สื่อวิทยุของอดีตนายกรัฐมนตรีนั้น เพื่อต้องการให้มีการเข้าถึงคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะคนต่างจังหวัด ซึ่งมีแนวโน้มในการใช้สื่อวิทยุมากกว่าสื่อโทรทัศน์ จากปัจจัยเรื่องของเวลาและวิถีชีวิต ทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากประชาชน แต่การเลือกใช้สื่อโทรทัศน์กับรายการเปิดบ้านพิษณุโลกนั้น ทำให้การสื่อสารไปถึงกลุ่มคนชั้นกลางและสูงมากกว่า จากพฤติกรรมการใช้สื่อโทรทัศน์มากกว่าวิทยุ

ส่วนวิทยานิพนธ์ เรื่อง “วาทกรรมวิเคราะห์ รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน และรายการชวนออนไลน์” ซึ่งผู้วิจัยเลือกผลการวิจัยของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนอย่างเดียว เนื่องจากเป็นรายการประเภทเดียวกันและผู้นำเสนอวาทกรรมมีสถานภาพแบบเดียวกัน ซึ่งมีผลการวิจัยที่แสดงสถานภาพของผู้สร้างวาทกรรมในฐานะที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่และสิทธิอันชอบธรรมในการบริหารประเทศ รวมไปถึงการสื่อสารผ่านการใช้อำนาจในสื่อของรัฐ ทำให้อดีตนายกรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีสามารถสร้างอำนาจและการยอมรับต่อการบริหารงานในด้านต่างๆ

ทั้งนี้ประเด็นที่สื่อสารส่วนใหญ่ยังมีลักษณะที่เน้นการบริหารงานและนโยบายในการทำงาน มีปัจจัยมาจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่จำเป็นต้องมีการสื่อสารการทำงานและแผนงานของตน เพื่อให้ประชาชนรับรู้ ถึงแม้ว่าสถานการณ์ทางการเมืองจะเหมือนกันระหว่างอดีตนายกรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรี แต่ด้วยบุคลิกภาพและการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ทำให้รูปแบบรายการทั้ง 2 รายการแตกต่างกัน

โดยจากการศึกษา เรื่อง “รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก” นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการศึกษารายการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบัน ที่สะท้อนให้เห็นอำนาจของรัฐที่สามารถใช้สื่อที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ สะท้อนจากอำนาจผูกขาดในการเลือกใช้สื่อและช่วงเวลา รวมทั้งแสดงให้เห็นบทบาทของสื่อมวลชนของรัฐในการสื่อสารทางการเมืองจากฝ่ายรัฐบาลที่นับวันจะมีอิทธิพลมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน ที่มาจากความพยายามในการเลือกใช้สื่อเพื่อการสื่อสารไปสู่ประชาชนในวงกว้าง ซึ่งมีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่หมดวาระของนายกรัฐมนตรี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์

ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษารายการลักษณะเดียวกันของรัฐบาลชุดอื่นๆ เพื่อดูพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงในการสื่อสารเพื่อสร้างอำนาจและประเภทวาทกรรมในช่วงเวลาที่ต่างกัน
2. ควรมีการศึกษาผู้รับวาทกรรมจากกลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่ม เพื่อศึกษาทัศนคติต่อวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก นำมาสู่การตอบใจของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงของรายการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษณะ ไชยรัตน์. สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2552.

กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมมานนท์. มองสังคมผ่านวาทกรรม. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

ก่อเขต จันทเลิศลักษณ์. สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2552.

กาญจนา แก้วเทพ. การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์: แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2541.

กาญจนา แก้วเทพ, กิตติ ก้านภัย และปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล. มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่.

กรุงเทพฯ: เอดิชั่น เพรส โปรดักส์, 2543.

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:

ออล อเบอร์ท พรินท์, 2545.

กาญจนา แก้วเทพ. ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

เอดิชั่น เพรส โปรดักส์, 2549.

กานดา สุขเกษม. วาทกรรมเชิงวิพากษ์ในรายการ “รัฐบาลหุ่น” ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการแสดง
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

กาหลิบ. ยุทธการต่อแหล่แห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์โลกวันนี้รายวัน,
2550.

เกรียงศักดิ์ เชษฐพัฒน์พานิช. ความคิดประชาธิปไตยแบบไทย จากยุคชอยุธยาครู่ถึงยุค

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์, 2550.

เกษียร เตชะพีระ. จากระบอบทักษิณสู่รัฐประหาร 19 กันยายน 2549: วิฤตประชาธิปไตยไทย.

ปาฐกถา 14 ตุลา ประจำปี 2550. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ 14 ตุลา, 2550.

เกษียร เตชะพีระ. รัฐประหารกับประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำรา

สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2550.

คณินิจ วีระปูลลี, ร้อยตำรวจโทหญิง. กองทัพบกในฐานะผลประโยชน์ทางการเมือง ศึกษาช่วง

พ.ศ.2535-2540. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

จรัสพงษ์ สุรัสวดี. สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2552.

- จิณณ์นภัส แสงมา. การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในการตอบปัญหาทางเพศของสื่อมวลชนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- จินตนา จ้อยจุมพจน์. นักประชาสัมพันธ์ 8 สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล. สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2552.
- จุมพล หนีพพานิช. พัฒนาการทางการเมืองไทย: อำมาตยาธิปไตย ธนาธิปไตย หรือประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การเปลี่ยนแปลงการเมืองในสมัยอยุธยา-รัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และกนก วงษ์ตระหง่าน. ภาษากับการเมือง. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. ทหารกับการเมืองในอุษาคเนย์: ศึกษาเปรียบเทียบในกรณีของไทย พม่า อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2550.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. เมืองไทย: หลังชิงแก่ 1. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2550.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. เมืองไทย: หลังทักษิณ? 5 แลไปข้างหน้า: ปฏิวัติ รัฐประหาร “ปฏิรูป” การเมืองและรัฐธรรมนูญไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2550.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกสิทธิ์ และความเป็นอื่น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิชา, 2549.
- ไชยา ยี่มวิไล. สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2552.
- ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์. กระบวนการสร้างความหมาย และบทบาทวาทกรรม “รายการนายกทักษิณฯ คุยกับประชาชน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ทวินนท์ คงคราญ. หัวหน้าแผนกประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5. สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2552.
- ธนาพล อิวสกุล. รัฐประหาร 19 กันยา. กรุงเทพฯ: ฟ้าเดียวกัน, 2550.
- ธำรงค์ดี เพชรเลิศอนันต์. “ข้ออ้าง” การปฏิวัติ-รัฐประหาร กบฏในการเมืองไทยปัจจุบัน: บทวิเคราะห์และเอกสาร. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2550.

ธิดารัตน์ อเนกะเวียง. วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

นิพนธ์ ศิริพร. สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2552.

ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันต์กุล. เผยแพร่-พรางกาย: ทดลองมองร่างกายในศาสนา ปรัชญา
การเมืองประวัติศาสตร์ ศิลปะ และมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ,
2541.

ปรีดี พนมยงค์. คณะราษฎรกับการอภิวัฒน์ประเทศไทย 24 มิถุนายน. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการ
ดำเนินงานโครงการฉลอง 100 ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส, 2543.

พจนตร พึ่งหลวง. ความขัดแย้งในแนวอุดมการณ์ทางการเมือง “เผด็จการรัฐนิยม” กับ
“สังคมนิยมประชาธิปไตย” ในช่วงพ.ศ.2475-2490. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะ. ประวัติศาสตร์การเมืองไทย ปฏิรูป ปฏิวัติ รัฐประหาร ของผู้นำทาง
การเมือง พลเรือน ตำรวจ ทหาร. กรุงเทพฯ: ซีเอนด์เอ็น, 2549.

พงษ์สนาน จามรจันทร์. สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2552.

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. เมืองไทย: หลังชิงแก่ 2. กรุงเทพฯ:
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2550.

โรด็องด์ บาร์ตส์. วรรณพิมพ์ อังคศิริสรรพ แปล. มายาคติ. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ,
2544.

วดี รัชตเรื่องนำกุล. การรับรู้บทบาทของสื่อมวลชนผ่านมุมมองของนายทักซิณ ชินวัตร:
กรณีศึกษารายการ “นายทักซิณฯคุยกับประชาชน”. รายงานโครงการเฉพาะบุคคล
ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาครัฐและเอกชน คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

วาสนา นาน่วม. ลับ ลวง พราง ปฏิวัติปราสาททราย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชน, 2551.

วาสนา นาน่วม. เส้นทางเหล็ก พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรีคนที่ 24. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ: มติชน, 2549.

วาสนา นาน่วม. อมตะแห่งป่าเปรม จากปฏิวัติ 19 กันยายน ถึงจุดจบ “ทักษิณ”. กรุงเทพฯ:
โพสต์บุ๊กส์, 2551.

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. วาทกรรมอัตลักษณ์. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2547.

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. การสื่อสารกับการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

สุริยงค์ หุณฑุทธสาร. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์.
สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2552.

สุวิษ สุทธิประภา. สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2552.

เสถียร เชนประทับ. การสื่อสารการเมืองเน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

อรรถวรรณ ปิลาฉนโอบาท. กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับกรณีศึกษาไทย. รายงานวิจัย ทุนวิจัย
งบประมาณแผ่นดิน พ.ศ.2544, 2546.

ภาษาอังกฤษ

Berger, A. A. Media Analysis Techniques. Revise ed. Newbury Park, California: Sage
Publications, 1991.

Fairclough, N. Analysis Discourse: Textual analysis for social research. London:
Routledge, 2003.

Fairclough, N. Media Discourse. London: Edward Arnold, 1995.

Gillespie, M. and Toynbee, J. Analysing Media Texts. Berkshire: Open University Press,
2006.

King, D. E. The Thai Parliamentary Elections of 1992. Electoral Studies. Volume 12
Issue 3. Page 268-274, 1993.

Marshall, J. and Werndly, A. The Language of Television. London: Routledge, 2002.

McNair, B. An Introduction to Political Communication. 4th ed. New York: Routledge,
2007.

O'Shaughnessy, M. and Stadler, J. Media and Society: An Introduction. 3rd ed.
Melbourne:Oxford University Press, 2005

Summers, J. The Poverty of News Discourse: The news coverage of poverty in
New Zealand. Master of Arts (Mass Communication) University of Canterbury,
2006.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ประวัติบ้านพิษณุโลก

(สรุปจาก นายพินโญ รุ่งสมัย, รายการเปิดบ้านพิษณุโลก ออกอากาศวันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550)

“บ้านพิษณุโลก” เดิมชื่อ “บ้านนารายณ์บรมมลินธุ์” ตั้งชื่อเลขที่ 428 ถ.พิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10303 ปัจจุบันถูกจัดให้เป็นบ้านพักประจำตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของไทย เป็นบ้านที่มีสถาปัตยกรรมสไตล์ตะวันตกแบบ Venetian Gothic ที่มีอายุกว่า 70 ปี ถูกออกแบบและสร้างโดย นายมาริโอ ตามานโญ สถาปนิกชาวอิตาลีประจำราชสำนักสยาม ในช่วงพ.ศ.2443-2486 มีเนื้อที่ทั้งหมด 25 ไร่ 3 งาน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงสร้างบ้านนารายณ์บรมมลินธุ์หลังนี้ ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์และพระราชทานให้กับมหาดเล็กส่วนพระองค์ คือ พลตรีพระยาอนิรุทธเทวา (ม.ล.ฟื้น พึ่งบุญ) พร้อมกับการพระราชทานบ้านนรสิงห์แก่พลเอกเจ้าพระยารามราชนพ (ม.ล.เฟื้อ พึ่งบุญ) ผู้พี่ และ พระราชทานบ้านมนังคศิลาแก่มหาเสวกเอก พระยาอุดมราชภักดี (โถ สุจริตกุล)

ต่อมามหาดเล็กพี่น้องก็ได้ทูลเกล้าถวายบ้านทั้ง 2 หลังให้กับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เพราะจ่ายค่าบำรุงรักษาไม่ไหว แต่พระองค์ทรงปฏิเสธ

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ซื้อบ้านหลังนี้จากเจ้าของเดิม เพื่อไม่ให้ญี่ปุ่นซื้อไปเป็นสถานทูต เนื่องจากบ้านนี้ตั้งอยู่ใกล้กับกองพันทหารราบที่ 3 ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ รัฐบาลสมัยนั้นได้ใช้บ้านนรสิงห์เป็น “ทำเนียบสามัคคีชัย” หรือ “ทำเนียบรัฐบาล” ปัจจุบัน สำหรับบ้านนารายณ์บรมมลินธุ์นั้น ในช่วงแรกถูกเปลี่ยนชื่อเป็น “บ้านไทยพันธมิตร” ต่อมาจึงได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้ง เป็น “บ้านพิษณุโลก” โดยสาเหตุที่ได้ชื่อนี้ เพราะตั้งอยู่บนถนนพิษณุโลก ข้างโรงพยาบาลมิชชัน ซึ่งใช้เป็นสถานที่ต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองสำคัญของรัฐบาลมาจนปัจจุบัน

รัฐบาลยุคต่อมาได้ปรับปรุงบ้านพิษณุโลกเพื่อใช้เป็นบ้านพักประจำตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มาตั้งแต่สมัย พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ในปี พ.ศ.2522 โดยใช้งบประมาณ 10 ล้านบาท และมาแล้วเสร็จในยุครัฐบาลพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ปี พ.ศ.2528 โดยพล.อ.เปรม ได้ย้ายเข้าไปพัก แต่ก็อยู่เพียง 2 วันก็ย้ายออกไปพักที่บ้านพักเดิมคือ บ้านสี่เสาเทเวศร์

นายกรัฐมนตรียุคต่อมาก็ไม่ได้ย้ายเข้าไปพักที่บ้านพิษณุโลก แต่ได้ใช้เป็นที่ทำงานของที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ในยุค พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณเป็นนายกรัฐมนตรี คณะที่ปรึกษาหนุ่มๆ

ของ พล.อ.ชาติชาย ใช้บ้านหลังนี้ทำงาน จนมีชื่อเสียงโด่งดัง เรียกกันติดปากสื่อมวลชนว่า "ที่ปรึกษาบ้านพิษณุ" แต่บ้านพิษณุโลกยังใช้เป็นที่รับรองแขกเมืองคนสำคัญของรัฐบาลจนถึงปัจจุบัน

ในปัจจุบันบ้านพิษณุโลกยังคงใช้เป็นสถานที่ในการต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองคนสำคัญ จนกระทั่งได้ใช้เป็นสถานที่ในการบันทึกเทป "รายการเปิดบ้านพิษณุโลก" รายการของรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และใช้เป็นที่พักปะพุดคุยกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการบริหารราชการของรัฐบาล รวมทั้งในรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ยังใช้บ้านพิษณุโลกเป็นสถานที่ในการประชุมของคณะกรรมการ 4 ฝ่าย เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด โดยมีนายอานันท์ ปันยารชุนเป็นประธาน

ประวัตินายกรัฐมนตรีคนที่ 24 พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์

(สรุปจาก "เส้นทางเหล็ก พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรีคนที่ 24" เรียบเรียงโดย วาสนา นาน่วม)

พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เกิดเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2486 เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 24 ของไทย ซึ่งมาจากการแต่งตั้งโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. ภายหลังจากเหตุการณ์รัฐประหารวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 โดยเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2549 — 29 มกราคม พ.ศ.2551

พล.อ.สุรยุทธ์ เกิดที่จังหวัดเพชรบุรี เป็นบุตรของพันโทพโยม จุลานนท์ (บุตร พันเอกพระยาวิเศษสิงหนาท หรือ ยี่ง จุลานนท์ ต้นตระกูลจุลานนท์) ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งสูงระดับแกนนำของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และเป็นที่รู้จักกันในนาม "สหายคำตัน" สมรสกับนางอัมภิกา จุลานนท์ (บุตร พันเอกพระยาศรีสิทธิ สงคราม หรือ "ดิน ท่าราบ") ส่วนชีวิตครอบครัวนั้น ปัจจุบันสมรสกับ พ.อ.หญิง คุณหญิง จิตรวดี จุลานนท์ (สกุลเดิม "สันต์เดชะ") มีบุตรชาย 3 คน คือ ร้อยเอกนนท์ จุลานนท์, นายสันต์ จุลานนท์ และนายจุล จุลานนท์

พล.อ.สุรยุทธ์ หรือฉายาที่ทางสื่อมวลชนเรียกว่า "บ๊ิกแอด" แท้จริงแล้วมาจากการเรียกชื่อเล่นที่ผิดเพี้ยน โดยชื่อเล่นที่พันโทพโยมตั้งให้คือ "แอด" ซึ่งมาจากชื่อของรถบัสสมัยนั้นที่ทหารม้าหรือทหารรถบ (ม้าเหล็ก) ตั้งฉายาว่า "รุ่นไอ้แอด"

พล.อ.สุรยุทธ์จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ และโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ก่อนเข้าโรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 1 และโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 12 โดยสำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ.

หลังจากจบโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าแล้ว จึงได้เริ่มรับราชการในยศร้อยตรี ตั้งแต่ พ.ศ.2508 จากนั้นจึงไปศึกษาต่อหลักสูตรเสนาธิการทหารบก ที่สหรัฐอเมริกา และทำงานในหน่วยรบต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ ในขณะที่บิดาก็ยังเป็นแกนนำของพรรคคอมมิวนิสต์ในสมัยนั้น

นอกจากนี้ภายหลังจากเข้ารับราชการทหารแล้ว พล.อ.สุรยุทธ์ยังผ่านการอบรมในหลายหลักสูตร ได้แก่

- พ.ศ.2509 หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่าทหารราบ
- พ.ศ.2509 หลักสูตรส่งกำลังทางอากาศจุใจม
- พ.ศ.2511 หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารราบ สหรัฐอเมริกา
- พ.ศ.2516 หลักสูตรเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 52
- พ.ศ.2517 หลักสูตรเสนาธิการทหารบก สหรัฐอเมริกา
- พ.ศ.2517 หลักสูตรการบริหารทรัพยากร กระทรวงกลาโหม สหรัฐอเมริกา
- พ.ศ.2536 หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ในขณะที่รับราชการทหารอยู่นั้น พล.อ.สุรยุทธ์ได้รับตำแหน่งทางราชการทหาร ดังนี้

- พ.ศ.2508 รับราชการประจำศูนย์การทหารราบ
- พ.ศ.2509 ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองพันทหารราบที่ 1 กรมผสมที่ 31
- พ.ศ.2513 ผู้บังคับชุดปฏิบัติการ กองร้อยพิเศษ กองรบพิเศษ (พลร่ม) ที่ 2
- พ.ศ.2515 ครูโรงเรียนสงครามพิเศษ ศูนย์สงครามพิเศษ
- พ.ศ.2521 ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 4 กรมผสมที่ 23
- พ.ศ.2526 ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 1 กองพลรบพิเศษที่ 1
- พ.ศ.2532 ผู้บัญชาการกองรบพิเศษที่ 1
- พ.ศ.2535 ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ
- พ.ศ.2537 แม่ทัพภาคที่ 2
- พ.ศ.2540 ที่ปรึกษาพิเศษ กองทัพบก
- พ.ศ.2540 ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบก
- พ.ศ.2541 ผู้บัญชาการทหารบก (สมัยรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย)
- พ.ศ.2545 ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (สมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร)

รวมทั้งยังได้รับตำแหน่งพิเศษ ดังนี้

1. ราชองครักษ์เวร พ.ศ.2526

2. นายทหารคนสนิทของพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ สมัยที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2521 – 2531
3. นายทหารพิเศษ ประจำกรมทหารราบที่ 31 รักษาพระองค์ พ.ศ.2531
4. สมาชิกวุฒิสภา ครั้งที่ 1 และ 2 พ.ศ.2535 และ พ.ศ.2539
5. ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งองคมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ.2546 ภายหลังจากเกษียณอายุราชการ

โดยหลังจากมีการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 เพื่อยุบอำนาจของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรนั้น พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ในฐานะหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. ได้ทำการเชิญพล.อ.สุรยุทธ์ ให้ช่วยรับภาระในการนำรัฐบาลชั่วคราวถึง 2 ครั้ง หลังจากนั้นพล.อ.สุรยุทธ์ก็ต้องลาออกจากตำแหน่งองคมนตรี เพื่อไปรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2549 และหมดวาระวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2551 หลังจากที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2550 ภายใต้อิทธิพลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

หลังจากหมดวาระของการรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ก็กลับเข้ารับตำแหน่งองคมนตรีเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2551 จนถึงปัจจุบัน

รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอของรายการเปิดบ้านพิษณุโลก

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกเป็นรายการประเภทสนทนาและสัมภาษณ์ตลอดทั้งรายการ ที่ใช้วิธีการบันทึกเทปก่อนออกอากาศประมาณ 1-2 วัน โดยมีผู้ดำเนินรายการที่จะมีการเปลี่ยนในแต่ละสัปดาห์ มาทำหน้าที่เป็นผู้สัมภาษณ์นายกรัฐมนตรี มีระยะเวลาช่วงโฆษณาประมาณ 45-50 นาที ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 08:00 – 09:00 น. เริ่มออกอากาศเทปแรกวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550 จนถึงเทปสุดท้ายวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550 รวมทั้งหมด 25 ตอน

รูปแบบของรายการจะให้บทบาทนายกรัฐมนตรีคือ เจ้าของบ้านพิษณุโลก บางครั้งใช้คำว่า “เจ้าของบ้านชั่วคราว” และผู้ดำเนินรายการในฐานะแขกของบ้าน

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศเป็นครั้งแรก บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการคือ นางฟองสนาน จามรจันทร์ ดำรงตำแหน่งในตอนนั้นเป็นผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู และปัจจุบันยังเป็นนักจัดรายการวิทยุ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- แนะนำรายการเปิดบ้านพิษณุโลก โดยนายพิณโณ รุ่งสมัย
- การตัดสินใจออกบวชหลังเกษียณอายุราชการ
- การบรรจุพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ
- กระแสจุดความรามเทพ
- การใช้แนวทางสมานฉันท์แก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

โฆษณา

- เว็บไซต์ 1111.go.th ร้องเรียนและบริการประชาชนเกี่ยวกับข้อมูลของรัฐ
- โครงการโกวิทโค-กระบือ โดยศูนย์บริการภูมิสถาปัตย์
- ภารกิจของรัฐบาลคือวางรากฐานทางการเมืองที่ถูกต้อง
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ

เบรกที่ 2

- ทำอย่างไรที่จะให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากที่สุด
- การปรับคณะรัฐมนตรี
- จัดอันดับ 5 รัฐมนตรี
- มาตรการบังคับใช้สิทธิโดยรัฐ CL
- ขอให้ประชาชนร่วมมือกันปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญร่างแรก
- ใช้หลักการเจรจาเป็นทางออกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

จบรายการ

- กล่าวสรุปวัตถุประสงค์ของรายการโดยนายพิญญู รุ่งสมัย

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศเป็นครั้งที่ 2 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการคือ นายสรยุทธ์ สุทัศนจินดา เป็นผู้ดำเนินรายการเรื่องเล่าเช้านี้, เรื่องเด่นเย็นนี้ และจับเขาคคุย ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. เป็นเจ้าของบริษัท ไร่ส้ม จำกัด และคอลัมนิสต์ “คุณนอกสนาม” ในนิตยสารแพรว

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- สถานการณ์ทางการเมืองเดือนพฤษภาคม
- การวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญคดียุบพรรคการเมือง
- การเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
- รัฐบาลให้ความร่วมมือกับคตส.ในการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน

โฆษณา

- เว็บไซต์ 1111.go.th ร้องเรียนและบริการประชาชนเกี่ยวกับข้อมูลของรัฐ
- โครงการไถ่ชีวิตโค-กระบือ โดยศูนย์บริการภูมิสงขลานครินทร์
- ภารกิจของรัฐบาลคือวางรากฐานทางการเมืองที่ถูกต้อง
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ

เบรกที่ 2

- เกรงแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ
- ใช้อุทธรณ์และยุทธวิธีแก้ปัญหาในพื้นที่ภาคใต้
- ความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประธานคตส.
- กำหนดวันเลือกตั้ง 16 หรือ 23 ธันวาคม 2550

- ไม่มีเหตุผลในการทำปฏิกิริยา

จบรายการ

- ประมวลภาพภารกิจนายกรัฐมนตรีร่วมเดินป่ากับเยาวชน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในโครงการสานใจไทยสู่ใจใต้ รุ่นที่ 6 ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพลงประกอบ ยิ้มกลางสายฝน เนื้อร้องโดย คาราวาน ขับร้องโดย สุรชัย จันทิมาธร

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศเป็นครั้งที่ 3 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการคือ นายสัญญา คุณากร เป็นผู้ดำเนินรายการที่นี้หมอชิตและรายการ 07 โซว ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 รายการตาสว่าง ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ และเป็นผู้บริหารบริษัท ดี ทอล์ค จำกัด ในเครืออมจ. จี เอ็ม เอ็ม แกรมมี่

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- การแถลงผลงานรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ประเมินสถานการณ์วันตัดสิ้นคดียุบพรรค

โฆษณา

- โครงการไอซีวีตโค-กระบือ โดยศูนย์บริการภูมิสถาปัตย์
- เปิดจองเหรียญตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ

เบรกที่ 2

- แนวคิดสมานฉันท์ของนายกรัฐมนตรี
- ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ
- การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

จบรายการ

- ประมวลภาพภารกิจต่างๆ ของนายกรัฐมนตรี เพลงประกอบโดยสุรชัย จันทิมาธร

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2550

ออกอากาศเป็นครั้งที่ 4 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการคือ นายอดิศักดิ์ ศรีสม เป็นผู้ดำเนินรายการอิสระ และผู้ดำเนินรายการกองสถานการณื ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และรายการท่องเที่ยวโลกเกษตร ทางสถานีโทรทัศน์ ยูบีซี นอกจากนี้ยังเป็นประธานกรรมการ บริษัท เบิร์ด อาย วิว เน็ตเวิร์ค จำกัด และกรรมการผู้จัดการ บริษัท นารี อินโฟ จำกัด

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- ควรนำคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมาเป็นกรณีศึกษา
- รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี
- เตรียมพิจารณายกเลิกประกาศคปค.ใน 1-2 สัปดาห์
- ประชาชนต้องร่วมมือกันเพื่อให้บ้านเมืองก้าวไปข้างหน้า
- ทิศทางการเมืองไทยน่าจะดีขึ้น
- การเคารพกฎ กติกา จะทำให้งานการเมืองเดินไปด้วยดี

โฆษณา

- เปิดจองเหรียญตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง

เบรกที่ 2

- ญี่ปุ่น-จีนเข้าใจสถานการณ์การเมืองของไทย

- ไทย-ญี่ปุ่นตั้งคณะทำงานร่วมกันดูแล JTEPA
- ไทย-จีนขยายความร่วมมือครอบคลุม 15 สาขา
- รัฐบาลประกาศวาระแห่งชาติเรื่อง “น้ำ”
- พุทธศาสนิกชนต้องรู้วิธีบริหารจัดการกับความทุกข์

จบรายการ

- ประมวลภาพวันตัดสินคดียุบพรรคการเมือง 30 พฤษภาคม พ.ศ.2550 เพลงประกอบถึงเพื่อน โดย พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 5 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการคือ นางผุสชา ไทณะวณิก เป็นผู้ดำเนินรายการอิสระและผู้บริหารบริษัท เจเอสแอล จำกัด

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- ความคืบหน้าของการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในยุทธศาสตร์พัฒนาชุมชนและอยู่ดีมีสุข

โฆษณา

- เปิดจองเหรียญตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง

เบรกที่ 2

- สร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของแต่ละชุมชน
- ใช้โครงการปลูกต้นไม้ใช้หนี้ลดภาวะโลกร้อน
- นโยบายการประหยัดพลังงานและรักษาผืนป่า

จบรายการ

- มิวสิควิดีโอเพลง ของขวัญจากก้อนดิน ขับร้องโดย ธงไชย แมคอินไตย์

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 6 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ นายกฤษณะ ไชยรัตน์ เป็นผู้ดำเนินรายการกฤษณะล้วงลูก, รายการคน-คนข่าว, รายการเก็บตกจากเนชั่น ทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี และรายการข่าววันใหม่และรายการก๊วนข่าวเช้าวันหยุด ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- การประกาศภาวะฉุกเฉินต้องอยู่ในเงื่อนไข
- รัฐบาลพยายามใช้การเจรจาทำความเข้าใจแก้ปัญหาการชุมนุม
- ขอให้ประชาชนรับฟังข่าวจากสื่อของรัฐ
- การอภัยโทษอดีตนายกรัฐมนตรีดำเนินการไปตามกระบวนการยุติธรรม
- รัฐบาลพร้อมพูดคุยกับทุกภาคส่วนที่มีปัญหา

โฆษณา

- เปิดจองเหรียญตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง

เบรกที่ 2

- อดีตนายกรัฐมนตรีสามารถตั้งผู้แทนมาแก้ข้อกล่าวหาได้
- รัฐบาลเตรียมเสนอกฎหมายลงประชามติต่อสนช.
- รัฐบาล-คมช.ทำงานประสานกันอย่างใกล้ชิด
- กอ.รมน.-ศอ.บต.ทำงานคู่ขนานกันในการแก้ปัญหาภาคใต้

- รัฐบาลพยายามแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย
- รัฐบาลเสนอกฎหมายที่อำนวยความสะดวกแก่คนพิการ

จบรายการ

- เพลง เรฟฟูจี ขับร้องโดย คาราบาว

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 7 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการคือ นายกิตติ สิงหาปัด เป็นผู้ประกาศข่าว และผู้ดำเนินรายการวันนี้ที่รอคอย ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- การแก้ปัญหาในพื้นที่ภาคเหนือ
- การเลื่อนวันลงประชามติและวันเลือกตั้ง
- ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจการทำงานของรัฐบาล
- การซื้อสโมสรรแมนเชสเตอร์ซิตีเป็นสถิติของพ.ต.ท.ทักษิณ
- แนวทางการแก้ปัญหาภาคใต้

โฆษณา

- เปิดจองเหรียญตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง

เบรกที่ 2

- เหตุผลในการเสนอร่างพรบ.การรักษาความมั่นคงฯ
- สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนต่างประเทศ
- เดินทางเยือนอินเดีย 25 มิถุนายนนี้
- รัฐบาลพร้อมให้การดูแลความปลอดภัย พ.ต.ท.ทักษิณ

- รัฐบาลต้องการให้เกิดกระบวนการประชาธิปไตยโดยเร็ว
- การพิจารณาแต่งตั้งผบ.ทบ.คนใหม่

จบรายการ

- มีวลีคดีโอเพ่ง แผ่นดิน ขับร้องโดย คาราบาว พร้อมประมวลภาพสถานการณ์ทางการเมือง ทั้งการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติและบรรยากาศวันตัดสินคดียุบพรรค

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 8 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการคือ นายพิสิทธิ์ กิริติกกรกุล เป็นผู้ดำเนินรายการจุมกมต, รายการคอขาว และรายการคดีเด็ด ทางสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7 และนักจัดรายการวิทยุคลื่น FM 101

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- ผลสำเร็จการเดินทางเยือนอินเดีย
- ตั้งเป้าหมายการค้าไทย-อินเดียให้ถึง 4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- หลักการของศาสนาอิสลามคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
- การให้การศึกษแก่เยาวชนเป็นการแก้ปัญหาในระยะยาวในภาคใต้
โฆษณา
- เปิดจองเหรียญตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง

เบรกที่ 2

- มาเลเซียพร้อมร่วมมือแก้ปัญหาภาคใต้กับไทย
- เปิดให้แสดงความคิดเห็นในร่างพรบ.รักษาความมั่นคงฯ

- การเพิ่มงบประมาณของกองทัพ
- ใช้ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขแก้ปัญหาภัยคุกคามอย่างยั่งยืน
- การขยายตัวเศรษฐกิจปีนี้ น่าจะอยู่ที่ 4-4.5%
- รัฐบาลจะให้มีการจัดการเลือกตั้งภายในสิ้นปีนี้

จบรายการ

- ประมวลภาพสถานการณ์ทางการเมือง ทั้งการชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติและภารกิจของประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ เพลงประกอบ ทะเลใจ ขับร้องโดย คาราบาว

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 9 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก ผู้ดำเนินรายการ คือ นางศิริบุรณ ญัฐพันธ์ เป็นผู้ดำเนินรายการช่วยคิด ช่วยทำ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- รัฐบาลจะจัดการเลือกตั้งให้ได้ภายในปีนี้
- การแก้ปัญหาภาคใต้อยู่บนคำพูดสองคำ “ความเป็นธรรมและความเป็นไทย”
- ประชาชนต้องได้รับความเป็นธรรมในการบริหารของตำรวจมากขึ้น

โฆษณา

- เปิดจองเหรียญตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง

เบรกที่ 2

- ทุกฝ่ายต้องช่วยกันทำความเข้าใจให้เกิดขึ้นในสังคม
- ต้องสร้างความเป็นธรรมเพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

- รัฐบาลพร้อมดูแลความปลอดภัยให้พ.ต.ท.ทักษิณ
- การวิพากษ์วิจารณ์องคมนตรี
- การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

จบรายการ

- ประมวลภาพสถานการณ์ทางการเมือง ทั้งการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ เพลงประกอบทะเลใจ ขับร้องโดย คาราบาว

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 10 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก ผู้ดำเนินรายการ คือ นายสุวิช สุทธิประภา เป็นบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ สำนักข่าวไทย และผู้ดำเนินรายการคุยขโมงเข้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- จัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ 80 พรรษา
- สถานการณ์ค่าเงินบาทที่แข็งขึ้นต่อเนื่อง
- นักลงทุนต่างประเทศยังเชื่อมั่นเข้ามาลงทุนในไทย
- ผู้ประกอบการในประเทศต้องปรับตัวอย่างมีเหตุมีผล

โฆษณา

- เปิดจองเหรียญตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
- ร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญ
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง

เบรกที่ 2

- ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนภาคใต้เน้นสามัญควบคู่ศาสนา

- สร้างความเป็นธรรม-ความเป็นไทยในพื้นที่ภาคใต้
- ระดมความคิดเห็นร่างพรบ.รักษาความมั่นคงฯ
- เชิญชวนประชาชนออกไปใช้สิทธิลงประชามติ
- การคานอำนาจและถ่วงดุลในร่างรัฐธรรมนูญใหม่
- การลงเล่นการเมืองเป็นสิทธิของประธานคมช.

จบรายการ

- ไม่มีช่วงจบรายการ

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 11 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ นายจรัสพงศ์ สุรัสวดี ปัจจุบันเป็นผู้ดำเนินรายการอิสระและนักจัดรายการวิทยุคลื่นความคิด FM 96.5

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- โครงการปลูกต้นไม้ใช้หนี้
- ก.เกษตรฯ ต้องปรับเปลี่ยนมุมมองผลตอบแทนเป็นเม็ดเงิน

โฆษณา

- ซีเกมส์ครั้งที่ 24 ที่จังหวัดนครราชสีมา
- รณรงค์ให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ฝึกซ้อมเตือนภัยสึนามิ 25 กรกฎาคม เวลา 09:30 – 10:30 น.

เบรกที่ 2

- ใช้บ้านพิษณุโลกประชุมงานที่ไม่เป็นทางการ
- รณรงค์การลงประชามติและสร้างความเข้าใจ่างจรณ.
- ทำหน้าที่ให้ดีที่สุดเพื่อส่งมอบงานให้รัฐบาลใหม่ที่มาจากการเลือกตั้ง

จบรายการ

- เทปบันทึกภาพการแสดงเชิดหุ่นงาน 19 ปี ทีวีเพื่อปวงชน กรมประชาสัมพันธ์ โดยมี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 12 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์ เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์คมชัดลึก

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- ทุกคนควรร่วมมือกันเพื่อให้บ้านเมืองไปสู่การเลือกตั้ง
- ขอให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิลงประชามติให้มาก
- ตั้งกองทุนช่วยเหลือเอสเอ็มอีที่ได้รับผลกระทบจากค่าเงินบาท

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง
- 19 สิงหาคม รณรงค์ลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ

เบรกที่ 2

- ภาคธุรกิจต้องพร้อมที่จะปรับตัวเอง
- นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้แก้ปัญหาเศรษฐกิจ
- การแก้ปัญหาภาคใต้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรม
- เตรียมประเมินผลแก้ปัญหาภาคใต้ตุลาคมนี้
- ความจำเป็นในการออกร่างพรบ.ความมั่นคงฯ

จบรายการ

- ประมวลภาพสถานการณ์ทางการชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ เพลงประกอบ ถามคนไทย ชีบร้องโดย หน้ากาก คำร้อง-ทำนองโดย อรุณศักดิ์ อ่องล่อ

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 13 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ นายวิศาล ดิลก-วณิชย์ เป็นผู้ดำเนินรายการเพียงวันทันเหตุการณ์ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- แก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตร
- ช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการปิดกิจการของนายจ้าง
- วางแผนการบริหารจัดการน้ำ
- เร่งประชาสัมพันธ์เนื้อหาร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชนเข้าใจ
- พร้อมส่งมอบงานให้กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง
- ประชาชนเริ่มมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของบ้านเมือง

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง
- 19 สิงหาคม รณรงค์ลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ

เบรกที่ 2

- พร้อมรับฟังความคิดเห็นของคณะรัฐมนตรี
- การแก้ปัญหาค่าเงินต้องมองในภาพรวม
- ผลักดันกฎหมายสำคัญๆ เข้าสู่สภา

- ผู้นำคนใหม่ควรมีทั้งความเก่งและความดี
- การเจรจาทำความเข้าใจกันเป็นวิธีที่ดีที่สุด
- ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าในการควบคุมสติอารมณ์
- ใช้เหตุผลพูดคุยกันในครอบครัว
- วิธีจัดการความเครียดต้องทำให้เหมือนแผ่นดิน

จบรายการ

- ประมวลภาพสถานการณ์ทางการเมือง ทั้งความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง, การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ และภารกิจของประธานคณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาติ เพลงประกอบ คนไทยเอ๋ย ชับร้องโดย หน้ากาก คำร้อง-ทำนองโดย อรุณศักดิ์ อ่องล่อ

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 14 บันทึกเทปที่บ้านแก่งโพธิ์ ตำบลลำน้ำก่า จังหวัดนครพนม มีผู้ดำเนินรายการ คือ นายอภิรักษ์ หาดพิชิตวณิช เป็นผู้ประกาศข่าว ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจากกระแสพระราชดำริ
- ทหารเล่นการเมืองเป็นการตัดสินใจส่วนบุคคล
- เลือกผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นการพิจารณาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง
- 19 สิงหาคม รณรงค์ลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ

- รัฐบาลเดินตามรอยพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

เบรคที่ 2

- สร้างความสมานฉันท์ในประเทศต้องอาศัยเวลา
- หวั่นการแก่งกำไรมากจากมาตรการรักษาเสถียรภาพค่าเงินบาท
- เตรียมมาตรการเพื่อแก้ปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตร
- ประเมินสถานการณ์การทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญ
- ยึดความซื่อสัตย์และซื่อตรงในการทำงาน

จบรายการ

- มิวสิควิดีโอเพลง พออยู่พอกิน ขับร้องโดย คาราบาว คำร้องโดย ยืนยง โอภากุล ทำนองโดย ยืนยง โอภากุล, เทียรี่ เมฆวัฒนา และขจรศักดิ์ หุตะวัฒนะ

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ 18 สิงหาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 15 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ยี่มิวิไล เป็นผู้อำนวยการและอาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐ-ประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม และเป็นนักจัดรายการวิทยุเครือข่ายวิทยุกองทัพบก รายการได้ร่มธงไทย, รายการรู้รักสามัคคี และรายการกองทัพบกเพื่อประชาชน เป็นผู้ดำเนินรายการสองวัยไขข่าวและรายการสองวัยวัยคิดเอนอีพเดท ทางสถานีโทรทัศน์ TNN 24 รวมทั้งเป็นคอลัมนิสต์ในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์สยามธุรกิจ

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรคที่ 1

- หวังว่าประชาชนจะไปใช้สิทธิลงประชามติ
- เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น
- การทำงานทางการเมืองต้องมีพื้นฐานที่ดีพอ
- พยายามแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง
- 19 สิงหาคม รณรงค์ลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ

เบรกที่ 2

- หาทางสร้างสรรค์ระบบการเมืองที่ยึดถือคุณธรรม จริยธรรม
- ปรับวิธีการทำงานร่วมกันระหว่างวิปกับรัฐบาล
- รัฐบาลพยายามรักษาเสถียรภาพค่าเงิน
- ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น
- ประชาชนไปใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งแสดงว่ามีส่วนร่วมทางการเมือง

จบรายการ

- มิวสิควิดีโอเพลง รณรงค์ให้ไปใช้สิทธิลงประชามติ ขับร้องโดย พลพล พลกองเส็ง

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 16 บันทึกเทปที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส มีผู้ดำเนินรายการ คือ นางสาวสายสวรรค์ ขยันยิ่ง เป็นผู้ดำเนินรายการจุ่มกมด ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- สะพานมิตรภาพ 50 ปี ไทย-มาเลเซีย
- ความร่วมมือด้านการศึกษาไทย-มาเลเซีย
- มาเลเซียพร้อมร่วมมือแก้ปัญหาภาคใต้ของไทย
- นายกรัฐมนตรีมาเลเซียชื่นชมความตั้งใจของนายกรัฐมนตรีไทย

- เร่งแก้ปัญหาหลงกอง ลำไย มังคุดล้นตลาด

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง
- 19 สิงหาคม รณรงค์ลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ

เบรกที่ 2

- งานมหกรรมหลงกองใต้ ผลไม้แห่งมิตรภาพที่ท้องสนามหลวง
- ต้องสร้างความสงบให้เกิดขึ้นในภาคใต้
- เตรียมหารือประธานกกต. เพื่อกำหนดวันเลือกตั้ง
- คาดว่าเดือนมกราคมน่าจะได้รับการเลือกตั้ง
- การแต่งตั้งโยกย้ายอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรม

จบรายการ

- Ending Credit ทีมงานผู้ผลิตสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สำนักประชาสัมพันธ์ เขต 6 จังหวัดสงขลา

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ ๑ กันยายน พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 17 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการคือ นางสาวนารากร ตียายน ปัจจุบันเป็นผู้ดำเนินรายการที่นิมมานนคร, รายการเป็นข่าว 5 และรายการขบวนการแก้โกงทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- การกำหนดวันเลือกตั้งที่ชัดเจน
- การเข้ามาสั่งเกตการณ์การเลือกตั้งของไทยของกลุ่ม EU
- รักษาเสถียรภาพของประเทศในหลายด้าน

- คาดหวังพรรคการเมืองที่มีธรรมาภิบาล
- การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการใช้ระบบคุณธรรม
- บางพื้นที่ยังจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึก

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง
- รัฐบาลเดินตามรอยพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
- รณรงค์ป้องกันการระบาดของไข้หวัดนก

เบรคที่ 2

- ต้องช่วยกันให้บ้านเมืองก้าวไปสู่การเลือกตั้ง
- ร่วมพิธีฉลองเอกราชครบ 50 ปีของประเทศมาเลเซีย
- การแต่งตั้งโยกย้ายนายตำรวจระดับนายพล
- การแก้ไขปัญหามาตรา 16
- การกลับมาของอดีตนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ
- อนาคตหลังพ้นตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- ขอให้ประชาชนร่วมมือกันให้การเลือกตั้งบริสุทธิ์และยุติธรรม

จบรายการ

- เพลงประจำรายการ เราต้องฝ่าข้ามไป ขับร้องโดย สุรชัย จันทิมาธร ประมวลภาพการทำงานของนายกรัฐมนตรีและช่วงเวลาการทำงานของคุณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ หรือ คมช.

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 8 กันยายน พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 18 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ นางสาวทวินนท์ คงคราญ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5

ประเด็นที่ถูกลำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- ภาพรวมเศรษฐกิจปีนี้อยู่ที่ 4-4.5 %
- ที่ประชุมเอเปคให้ความสำคัญกับสภาวะโลกร้อน
- ปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
- หลังกฎหมายลูก 3 ฉบับผ่านจึงได้ข้อยุติเรื่องวันเลือกตั้ง

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมและรู้เท่าทันการเมือง
- รัฐบาลเดินตามรอยพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
- ผนวกรวมป้องกันภาวะระบาดของไข้หวัดนก

เบรกที่ 2

- ไม่ปิดกั้นประเทศที่จะขอเข้ามาสังเกตการณ์เลือกตั้งของไทย
- แก้ปัญหาการทุจริตซ้ำ
- ผู้บริหารงานต้องยึดหลักธรรมาภิบาล
- สังคมประชาธิปไตยมีความคิดที่แตกต่างกันได้
- บทบาททหารในการเล่นการเมือง
- เร่งแก้ปัญหาหลายเรื่องของบ้านเมือง

จบรายการ

- มิวสิควิดีโอเพลง พออยู่พอกิน ขับร้องโดย คาราบาว คำร้องโดย ยืนยง โอภากุล
ทำนองโดย ยืนยง โอภากุล, เทียรี่ เมฆวัฒนา และชจรงค์ดี หุตะวัฒนะ

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 15 กันยายน พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 19 บนทีเคเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ รองศาสตราจารย์

ดร.ปณิธาน วัฒนายากร เป็นอาจารย์ประจำภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะ
รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- ไทยจะหยิบยกประเด็นโลกร้อนกว่าในเวทีสมัชชาสหประชาชาติ
- ทำความเข้าใจกับ EU ที่จะขอเข้ามาสังเกตการณ์การเลือกตั้งของไทย
- รัฐบาลชุดนี้ไม่มีการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน
- ปีนี้อาเซียนคงมีข้อตกลงในกฎบัตรอาเซียนร่วมกัน
- 1 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลพยายามให้ประเทศกลับไปสู่ครรลองประชาธิปไตย

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- รัฐบาลเดินตามรอยพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
- ผนวกรักษาป้องกันการระบาดของไข้หวัดนก

เบรกที่ 2

- ประเทศเพื่อนบ้านมุสลิมให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาภาคใต้
- ประชาชนเริ่มประณามผู้ก่อความไม่สงบ
- แก้ปัญหาด้วยความจริงใจเปิดเผย
- เตรียมนำรายชื่อแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารชั้นพลเอกกล้าฯ สืบดาห์หน้า
- ภาพรวมเศรษฐกิจของไทยยังไปได้ดี
- การจับกลุ่มทางการเมืองเป็นพันธมิตรกันเป็นเรื่องธรรมดา

จบรายการ

- มิวสิควิดีโอเพลง รักเธอประเทศไทย ขับร้องโดย หรั่ง ร็อคเคสตร์

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 22 กันยายน พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 20 บันทึกเทปที่ศาลาเรารักมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร มีผู้ดำเนินรายการคือ นางฟองสนาน จามรจันทร์ ดำรงตำแหน่งในตอนนั้นเป็นผู้อำนวยการสถานี

วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู และปัจจุบันยังเป็นนักจัดรายการวิทยุ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- พร้อมรับฟังคำติเพื่อปรับปรุง
- ชี้แจงสถานการณ์การเมืองไทยต่อที่ประชุม UN
- บทบาทของกองทัพกับการเมือง
- ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแก้ปัญหาเศรษฐกิจ
- ยังไม่มีแนวคิดปรับคณะรัฐมนตรี
- รัฐบาลยังไม่ปล่อยลอยตัวน้ำมัน

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- รณรงค์ป้องกันปราบปรามการทุจริต พบเห็นการทุจริต แจ้งปปช.
- ร่วมแก้ปัญหาหาเสพติด ยึดหลักสันติวิธีและเศรษฐกิจพอเพียง

เบรกที่ 2

- การจับกลุ่มทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดา
- ทุกอย่างต้องดำเนินการไปตามกระบวนการยุติธรรม
- อุบัติเหตุเครื่องบินวันทูโกตก
- ต้องสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- กรณีมีข่าวพล.อ.สนธิจะเข้าร่วมรัฐบาล
- โครงการปลูกต้นไม้ใช้หนี้
- เฝ้าชื่นชมพระบารมีในพิธีเสด็จออกมหาสมาคม

จบรายการ

- มิวสิควิดีโอเพลง รักกันไว้เถิด ชับร้องโดย หรั่ง ร็อคเคสตร้า

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 29 กันยายน พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 21 บันทึกเทประหว่างเดินทางเข้าร่วมประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ มหานครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา มีผู้ดำเนินรายการ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ยี่มิวิไล เป็นผู้อำนวยการและอาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม และเป็นนักจัดรายการวิทยุเครือข่ายวิทยุกองทัพบก รายการใต้ร่มธงไทย, รายการรู้รักสามัคคี และรายการกองทัพบกเพื่อประชาชน เป็นผู้ดำเนินรายการสองวัยไขข่าวและรายการสองวัยวัยคเณสีพเดท ทางสถานีโทรทัศน์ TNN 24 รวมทั้งเป็นคอลัมนิสต์ในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์สยามธุรกิจ

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- การประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญฯ
 - สร้างความเชื่อมั่นต่อคณะนักธุรกิจสหรัฐฯ
 - ต่างประเทศเข้าใจสถานการณ์การเมืองไทยดี
 - อาเซียนพยายามให้พม่ากลับเข้าสู่กรอบประชาธิปไตย
- โฆษณา**
- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
 - ความผันผวนสามารถทำให้เป็นจริงด้วยชีวิตที่พอเพียง
 - ผนวกค้ำป้องกันภาวะระบาดไข้หวัดนก โดยกรมปศุสัตว์
 - เชิญชวนให้ประชาชนใส่เสื้อเหลือง ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา

เบรกที่ 2

- แลกเปลี่ยนแนวทางแก้ปัญหาสภาวะโลกร้อน

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระพลานามัยแข็งแรง
- ประชุมเอกอัครราชทูตไทยประจำยุโรป
- การปรับคณะรัฐมนตรี
- พัฒนาระบบการศึกษาเพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพ

จบรายการ

- ประมวลภาพการทำงานของประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ หรือ คมช.
เพลงประกอบ กำลังใจ ขับร้องโดย หงา คาราวาน

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 22 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการคือ นางอรรณณ กริมวิรัตน์กุล เป็นนักจัดรายการวิทยุ FM 96.5 คลื่นความคิด และผู้ประกาศข่าวทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ และประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บมจ. อ.ส.ม.ท.

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- เหตุผลในการลาออกของรัฐมนตรี
- ควมบรมว.มหาดไทยเพื่อช่วยกต.ดูแลการเลือกตั้ง
- ขจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงให้ลดน้อยที่สุด

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- ความฝันสามารถทำให้เป็นจริงด้วยชีวิตที่พอเพียง
- รณรงค์ป้องกันการระบาดไข้หวัดนก โดยกรมปศุสัตว์
- เชิญชวนให้ประชาชนใส่เสื้อเหลือง ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา

เบรกที่ 2

- มอบหมายให้พล.อ.สนธิดูแลด้านความมั่นคงฯ

- พร้อมชี้แจงหากสนช.ยื่นญัตติอภิปราย
- รัฐบาลพยายามนำพาประเทศไปสู่การเลือกตั้ง
- การโยกย้ายพล.ร.อ.บรรณวิทย์
- การปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ
- การใช้จ่ายของภาคประชาชน

จบรายการ

- ประมวลภาพภารกิจต่างๆ ของนายกรัฐมนตรี เพลงประกอบ เพราะมีเธอ ขับร้องโดย ศิลปินทรู อะคาเดมี่ แฟนตาเซีย ปี 1

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 23 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ นายชัยรัตน์ ถมยา เป็นผู้ประกาศข่าวและผู้ดำเนินรายการขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย หรือสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- มหาดไทยจะช่วยดูแลการเลือกตั้งให้โปร่งใสเป็นธรรม
- อยากเห็นนักการเมืองรุ่นใหม่เข้ามาทำงานการเมือง
- ประชาชนให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ทางการมากขึ้น

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- ความฝันสามารถทำให้เป็นจริงด้วยชีวิตที่พอเพียง
- วรรณคดีป้องกันการระบาดไข้หวัดนก โดยกรมปศุสัตว์
- เชิญชวนให้ประชาชนใส่เสื้อเหลือง ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา

เบรกที่ 2

- มอบพล.อ.สนธิ บุญถนอม ภาควิชาการ
- แถลงการณ์ของอาเซียนต่อสถานการณ์ในพม่า
- ผู้แทนพิเศษสหประชาชาติเข้าพบวัยจันทร์นี้
- โครงการยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข
- ไม่ขอรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีก

จบรายการ

- ประมวลภาพการทำงานนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี เพลง อย้ายอมแพ้ว ชับร้อง
โดย สุณิสสา สุขบุญสังข์

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งที่ 24 บันทึกเทปที่บ้านพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ นางสาวประวีณ-
มัย ปายคล้อย เป็นผู้ประกาศข่าวและผู้ดำเนินรายการขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพ
สาธารณะแห่งประเทศไทย หรือสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรกที่ 1

- การจัดงานเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา
- แรงผลักดันการใช้งบประมาณ
- ชอบการเป็นทหารอาชีพ
- ช่วยให้การเลือกตั้งโปร่งใสเป็นธรรม
- การสรรหานักการเมืองที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานการเมือง
- ร่างพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร
- สืบค้นหาหน้าจะลงพื้นที่ตรวจน้ำท่วมภาคกลาง

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- ความฝันสามารถทำให้เป็นจริงด้วยชีวิตที่พอเพียง
- วรรณคดีป้องกันการระบาดไข้หวัดนก โดยกรมปศุสัตว์
- ซีเกมส์ครั้งที่ 24 ที่จังหวัดนครราชสีมา
- เชิญชวนให้ประชาชนใส่เสื้อเหลือง ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา

เบรคที่ 2

- การแก้ปัญหาแฟลตดินแดง
- ศึกษาพลังงานนิวเคลียร์แทนพลังงานน้ำมันในระยะยาว
- สร้างกระบวนการเรียนรู้การทำงานในระดับของชุมชน
- ใช้จินตนาการจากการอ่านหนังสือ

จบรายการ

- ประมวลภาพสถานการณ์ทางการเมือง การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติและการวางกำลังของทหารดูแลความปลอดภัยทั่วกรุงเทพมหานคร เพลงประกอบ ได้ฟ้าประชาชน ชัยรุ่งเรืองโดย ยืนยง โอภากุล

รายการเปิดบ้านพิษณุโลกวันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2550

ออกอากาศครั้งสุดท้าย บันทึกเทปที่บ้านบางกระน้อย ตำบลนครป่าหมาก อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก มีผู้ดำเนินรายการ คือ นางสาวกรรณา บัวคำศรี เป็นผู้ดำเนินรายการทันข่าวเช้านี้ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

ประเด็นที่ถูกนำเสนอในรายการ

เบรคที่ 1

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระอาการดีขึ้น
- เชิญชวนรวมพลังถวายพระพรชัยมงคล

- ชำระราชการต้องวางตัวเป็นกลาง
- ช่วยกันออกไปใช้สิทธิเพื่อป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง
- ยืนยันเลือกตั้ง 23 ธันวาคม แน่แน่นอน

โฆษณา

- รัฐบาลรับรองจะให้มีการเลือกตั้งภายในเดือนธันวาคม 2550
- ความฝันสามารถทำให้เป็นจริงด้วยชีวิตที่พอเพียง
- ผนวกรวมป้องกันการระบาดไข้หวัดนก โดยกรมปศุสัตว์
- ซีเกมส์ครั้งที่ 24 ที่จังหวัดนครราชสีมา

เบรคที่ 2

- เลือกนักรการเมืองและพรรคการเมืองที่มีคุณภาพ
- รัฐบาลสนับสนุนการทำงานของกกต.
- กฎหมายเลือกตั้งใหม่มีโทษทั้งจำทั้งปรับ
- ให้ประชาชนช่วยเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแส
- การเมืองเข้มแข็งก็สามารถนำพาประเทศก้าวหน้าได้
- การใช้ธรรมาภิบาลในการปกครอง
- แก้ปัญหาข้าวราคาตกต่ำ
- ยุติรายการเปิดบ้านพิษณุโลกเปิดโอกาสให้เวทีเลือกตั้ง
- ห่วงเวลาในการบริหารงบประมาณมีจำกัด
- เลือกตั้งครั้งนี้จะซื้อนาคตบ้านเมือง

จบรายการ

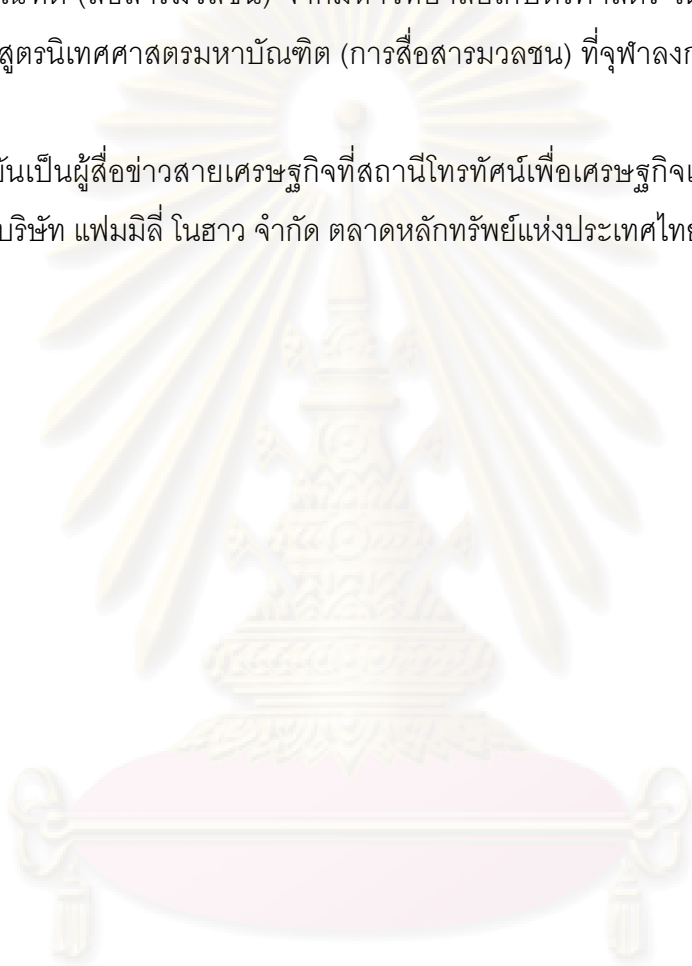
- ประมวลภาพภารกิจและการเดินทางของนายกรัฐมนตรี เพลงประกอบ เถอดย่ายอมแพ้ ขับร้องโดย ธรณีวีร์ เสรีรัตน์ (นิก เดอะ สตาร์ ปี 2)

ศูนย์วิจัยทรัพยากรป่าไม้
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปิยะฉัตร ใหม่แก้ว เกิดเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2527 จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย ในปีพ.ศ.2541 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย ในปีพ.ศ.2544 ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีพ.ศ.2549 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารมวลชน) ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีเดียวกัน

ปัจจุบันเป็นผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจที่สถานีโทรทัศน์เพื่อเศรษฐกิจและการลงทุน Money Channel ของบริษัท แฟมมิลี่ โนฮาว จำกัด ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย